

॥ श्री स्तम्भनपार्श्वनाथाय नमः ॥

श्री सारतरंगच्छालाकार-जिनबद्धमानसुरि-विरचित-आचारदिनकर-ग्रन्थान्तर्गत-श्री शान्तिकाधिकारनाम-षट्त्रिंशत्तम-उदयानुसारेण

श्री-अर्हन्महापूजन-विधिः ॥

| अपरनाम - श्री शान्तिकमहापूजन-विधि

सपादकौ -

जैनाचार्य २७० जिनकृपाचक्रसुरिशिष्य पादकृपाशालादकृत स्व० सुखसागरेसावित्र्य-शिलेश्वर-
मुनि-मङ्गलसागर - मुनि-कान्तिसागरी ।

मुनि (सा. क्र. ५५)

प्रकाशक

श्री महावीरस्वामी जैन देवासर ट्रस्ट खतरगच्छ श्रीसंघ-मुम्बई

वि० सं० २०२५

मूल्य रु ३-०५ पेसा

पोष्टचार्ज अलग

प्रति ७१०

प्रकाशकः—

श्री महावीरस्वामी जैन देहरासर ट्रस्ट खरतरगच्छ श्रीसंघ
पायधुनी, मुंबई-३

प्राप्तिस्थानः—

श्री महावीर स्वामी जैन देरासर
पायधुनी, मुंबई-३

: प्राप्तिस्थान :

सोमचंद डी. शाह
पालीताणा

मुद्रकः—

अमरचन्द बेचरदास महेता
श्री बहादुरसिंहजी प्रिन्टींग प्रेस
पालीताणा (गुजरात)

—ॐ निवेदन —

महाप्रभावसम्पन्न अहंमहापूजन आपके कर-कमलोगे समर्पित करते हमे अपार हर्ष हो रहा है, आध्यात्मिक और शाश्वत शान्तिकी ओर मानवजीवनको गतिमान करनेवाले ऐसे पूजन विधानका महत्व रहा है, विघ्ननिवारण, शासनोत्कर्ष एवम् श्रीसचकी सुख, शान्ति और समृद्धि की अभिवृद्धि ही अहंमहापूजनका मूल उद्देश्य है, पुरातन ज्ञानागारोंमें अनेक सुमान्य प्रतियोगी उपलब्धि ही इसकी व्यापकताका मुख्य प्रमाण है, विगत दशकसे तो इसका प्रसार बहुत ही अधिक हो गया है, प्रतिष्ठादिक मागलिक प्रसंगों पर इसका पूरा विधान स्रोतसाह सम्पन्न किया जाता है, परन्तु सरकारशील मस्तिष्कमें प्रश्न पैदा उभरती है कि इस विख्यात पूजन-पद्धतिके प्रणेता कौन हैं ? क्रियाविधि सम्पन्न करनेवाले जिज्ञासुओंको शकाका समुचित उत्तर नहीं देते, इसका कारण उनका अनौदार्य या अनभिज्ञता है, अहंमहापूजनके प्रणेता हैं खरतर गन्धुके आचार्य अमरदेवसूरिजीके शिष्य और त्रयविहारी जयानन्दसूरिके पट्टधर श्रीजिनवर्द्धमानसूरि, जो इस गन्धकी तद्रूपल्लयी शारासे सबद्ध थे स १४६८ कार्तिक शुक्ला १५ को जालंधरप्रदेशके नन्दनवन नगरमें अनन्तपालके राज्यमें ४१ उद्योंमें जिनवर्द्धमानसूरिजीने आचारदिनकरकी रचना की, जैन साहित्यमें यहाँ एक मात्र ऐसी कृति है जो विधि विधानकी दृष्टिसे अति उपयोगी और सर्वमान्य है, अहंमहापूजन इसी मूल्यवान् रचनाका एक अंश है, प्रतिष्ठाविधानके

अन्तर्गत नन्द्यवर्त्तमहापूजन, (ब्रह्मस्तोत्र विधि) अर्हन्महापूजन शान्तिकविधान और अर्हन्महापूजन पौष्टिकविधान हैं, उपर्युक्त महापूजनान्तर्गत पञ्चीस कुसुमांजलियें भी सम्मिलित हैं, जो न केवल प्रभुके प्रति भक्तकी भव्यभावना ही अभिव्यक्त करती है, अपितु, उनका काव्यत्व सौलव्य भी मनोहरी है, श्रवण मात्रसे हृदयतंत्रीके तार झंकृत हो उठते हैं, आत्म-विमोह होकर मानव अहं और द्रव्यवृत्तिका त्याग कर देता है, इन्हों कुसुमांजलिके सुश्राव्य काव्यों पर विद्वद्वरेण्य आचार्य महाराज श्री धर्मधुरंधरसूरिजीने पाण्डित्यपूर्ण वृत्ति निर्मित कर लोकभोग्य बनानेका दलाध्य प्रयत्न किया है.

परमपूज्य गुरुवर्य स्व. उ० सुखसागरजी महाराज सा. की आन्तरिक इच्छा श्री कि इस रचना का प्रकाशन नितान्त वाञ्छनीय है, विधिका विधान है कि आज पूज्यवर प्रकाशित कृत्तिको देखनेके लिए इस लोकमे नहीं हैं,

प्रान्तमें बम्बई (पायथुनी) के महावीरस्वामी मंदिरके ज्ञानप्रेमी दूस्तीओंको धन्यवाद देना आवश्यक है कि उनने इसके महत्त्वको समझ कर प्रकाशनार्थ अर्थ व्यय करना स्वीकार किया, क्रियाकारकोंसे निवेदन है कि यदि इसमें कोई रखलना इष्टिगत हो तो सम्पादकोंको सूचित करनेका कष्ट करें.

सेनवाई विल्डींग, वि. सं. २०२५ फाल्गुन सुदि १३

मु० पालीताणा (सी.)

मुनि मंगलसागर, मुनि कान्तिसागर

॥ श्री स्तम्भनपार्श्वनाथाय नमः ॥

श्री खरतरगच्छालंकार-वर्धमानसूरि-विरचित-आचारदिनकरग्रन्थान्तर्गत-

श्री शान्तिकाधिकारनाम-चतुर्विंशत्तम-उदयानुसारेण-

श्री-अर्हन्महापूजन-विधिः ॥

[अपरनाम- श्री शान्तिकमहापूजनविधिः]

अथ शान्तिकाधिकारविधिः ॥ तत्रादौ गुरुर्ष्यगुरुर्वा सुस्नातः कङ्कणमुद्राङ्गकितकरः सदशाव्यङ्ग्यैतवत्प्रधरो भवेत् । शान्तिकमारोऽपि तादृग्वेषयूषणधारी सभ्रातृपुत्रो भवेत् । गीतनृत्यवाद्यादिनारीमङ्गलगायनाचार प्रगुणीकुर्यात् ततो बृहत्स्तत्राविधिनारभेत ।

जिनार्चनविधिर्हृत्कल्पकथनानुसारेण प्रोच्यते । स यथा-

श्राद्धः केवलदृढसम्यक्त्वधारी प्राप्तगुरूपदेशः सर्वगसुस्नातः बद्धधम्मिलः शुचिपरिधानः कुतोत्तरासंगः स्ववर्णानुसारेण (स्वलक्ष्म्यनुसारेण) जिनोपवीतोत्तरीयोत्तरासगमृत् कृतशुक्लकाशोजन्यविचो जिनालये चैत्ये वा एकान्ते जिनार्चनं कुर्यात् ।

॥ जिनार्चनविधिः ॥

प्रथमं स्नात्रपीठे श्रीशान्तिनाथप्रतिमां स्थापयेत् । तत्रप्रतिमाया अलाभेऽन्यजिनप्रतिमायामपि निश्चयेन श्रीशान्तिनाथप्रतिमां कल्पयेत् तन्मन्त्रो यथा—

ॐ नमोऽर्हद्भ्यस्तीर्थकरेभ्यः श्रीशान्तिनाथेभ्यो जिनेभ्योऽनाद्यन्तेभ्यः समवलेभ्यः समकृत्येभ्यः समप्रभावेभ्यः समकेवलेभ्यः समतत्त्वोपदेशेभ्यः समपूजेनेभ्यः समकल्पनेभ्यः श्रीशान्तिनाथभगवान् (सममस्त्वत्र तीर्थकरनाम) पञ्चदशकर्मभूमिभवस्तीर्थकरो योऽत्राराध्यते सोऽत्र प्रतिमायां सन्निहितोऽस्तु स्वाहा ॐ ह्रीं ठः ठः ठः स्वाहाः ॥ अनेन मन्त्रेण जिनप्रतिमायां यस्य तीर्थकरस्य कल्पना विधीयते स तीर्थकरः प्रतिमायां पूजितो भवति ॥ अत एव वासक्षेपेण अन्यप्रतिमायां शान्तिजिनकल्पना ॥ तदनन्तरं पूर्वमर्हत्कल्पविधिना पूर्णां जिनार्चनपूजां विदध्यात् ॥

॥ वज्रपञ्जरस्तोत्रम् ॥

ॐ परमेष्ठिनमस्कारं, सारं नवपदात्मकम् । आत्मरक्षाकरं वज्र-पञ्जरं स्मराम्यहम् ॥ १ ॥
ॐ नमो अरिहंताणं, शिरस्कं शिरसि स्थितम् । ॐ नमो सब्वसिद्धाणं, मुखे मुखपटं वरम् ॥ २ ॥
ॐ नमो आयरियाणं, अंगरक्षातिशायिनी । ॐ नमो उवज्झायाणं, आयुधं हस्तयोर्दृढम् ॥ ३ ॥

ॐ नमो लोए सव्यसाहूण, मोचके पादयोः शुभे । एसो पचनमुक्कारो, शिला वज्रमयी तले ॥ ४ ॥
सव्यपावपणासणो, वप्रो वज्रमयो वहिः । मगलाण च सव्वेसिं, खादिरागरखातिका ॥ ५ ॥
स्वाहात च पद द्वेय, पढम हवह मंगलं । वप्रोपरि वज्रमय, पिधानं देहरक्षणे ॥ ६ ॥
महाप्रभावा रक्षेय, क्षुद्रोपद्रवनाशिनी । परमेष्ठियदोद्भूता, ऋयिता पूर्यस्सरिभिः ॥ ७ ॥
यर्थना कुल्लो रक्षा परमेष्ठियदैः सदा । तस्य न स्याद् भयं व्याधि-राधियापि कदाचन ॥ ८ ॥

क्षि प ॐ स्वा हा हा स्वा ॐ प क्षि इत्यक्षरैर्यथाक्रम पादागुणप्रज्ञानुसन्धि-इदयमुखमालातान्यारोहा-
नरोहाभ्या मध्यागुलिद्वयाग्राभ्या स्पृशन् आत्मरक्षा करोति ॥ एव वज्रपञ्जरकचादिमन्त्रेण शरीररक्षामात्मरक्षा च प्रथम विद-
ध्यात् । तदनु च जलगुणपत्राक्षतफलधूपद्विदीपगन्धादीना सर्वेषा पूजोपकरणाना निरवद्यताकरणम् ॥ तन्मन्त्राथेमे-जलमन्त्रः-

ॐ आपोऽकाया एकेन्द्रिया जीना निरवद्याहंस्तूजाया निर्व्यथाः सन्तु निरपायाः सन्तु सद्गतय' सन्तु न
मेऽस्तु सधट्टनहिंसायापमर्हदर्वने स्वाहा ॥ इति जलाभिमन्त्रणम् ।

अथ पत्रगुणफलधूपचन्दनादिमन्त्रः—

ॐ वनस्पतयो वनस्पतिकाया जीना एकेन्द्रिया निरवद्याहंस्तूजाया निर्व्यथाः सन्तु निरपायाः सन्तु सद्ग-
तयः सन्तु न मेऽस्तु सधट्टनहिंसापापमर्हदर्वने स्वाहा ॥ इति पत्रगुणफलचन्दनधूपाद्यभिमन्त्रणम् ।

सुप्रतिष्ठिताः सन्तु स्वाहा ॥ इति मौनेन कथयित्वा भगवच्चरणोपरि पुष्पस्थापनम् ॥
ततः पुष्पाभिषेकेण-अर्घ्यमस्तु पाद्यमस्तु आचमनीयमस्तु सुस्थितिरस्तु सुप्रतिष्ठास्तु स्वाहा ॥
एभिर्वचनैः पुनर्जिनम्रतिमोपरि जलाद्रितपुष्पारोपणं विधीयते ॥ ततो जलं गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—
ॐ अहं वं— जीवनं तर्पणं हृद्यं, प्राणदं मलनाशनम् ।
जलं जिनाचनेऽत्रैव, जायतां सुखहेतवे ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति जलेन प्रतिमाभिषेचनम् । स्नपनं च । ततश्चन्दनकुङ्कुमकर्पूरकस्तूरीयमुखगन्धं करे गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः ।
यक्षकर्मपूजा—

ॐ अहं लं—

दं गन्धं महामोदं, बृंहणं प्रीणनं सदा ।
जिनाचनेऽत्र सत्कर्म-संसिद्ध्यै जायतां मम ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति विविधगन्धैः प्रतिमाविलेपनम् ॥ ततः पुष्पपत्रिकादि हस्ते गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—

ॐ अहं क्ष- नानावर्णं महामोद, सर्वत्रिदशवस्त्रभम् । -
जिनावर्चनेज्ज संसिद्ध्यै, पुण्यं भवतु मे सदा ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति पुण्यपूजा । ततोऽद्यतान् गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः-

ॐ अहं त- प्रीणन निर्मल वलयं, माङ्गल्यं सर्वसिद्धिदम् ।
जीवनं कार्यससिद्ध्यै, भूयान्मे जिनपूजने ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इत्यक्षतान् जिनप्रतिमोपरि आरोपयेत् ॥ ततः पूरजातिकलानि वर्त्तमानतुङ्गलं करे गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः-

ॐ अहं फुः- जन्मफल स्वर्गफलं, पुण्यमोक्षफल फलम् ।
दद्याजिनावर्चनेज्जैव, जिनपादाग्रसस्थितम् ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति जिनाग्रे फलपूजा ॥ ततो धूप गृहीत्वा श्लोकः-

ॐ अहं र- श्रीखण्डागलकस्तूरी-द्रुमनिर्याससमवः ।
प्रीणन सर्वदेवाना, धूपोऽस्तु जिनपूजने ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति चह्नौ धूपक्षेपः ॥ ततः पुण्य गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः-

ॐ अहं रं-

पञ्चज्ञानमहाज्योति-र्मयोऽयं ध्वान्तघातेने ।

द्योतनाय प्रतिमाया, दीपो भूयात्सदाहृतः ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति दीपमध्ये पुष्पन्यासः । ततः पुष्पाणि गृहीत्वा मन्त्रः-

ॐ अहं भगवद्भ्योऽहं हृद्भ्यो जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूप-दीपैः संप्रदानमस्तु, ॐ पुण्याहं पुण्याहं प्रीयन्तां प्रीयन्तां भगवन्तोऽहन्तस्त्रिलोकस्थिता, नामाकृति-द्रव्य-भावयुताः स्वाहा ॥ इति जिनपूजनम् ॥

ततो वासान् गृहीत्वा मन्त्रो यथा-

ॐ सूर्य-सोमाङ्गारक-बुध-गुरु-शुक्र-शनिश्चर-राहु-केतुमुखा ग्रहा इह जिनपादाग्रे समायान्तु पूजां प्रतीच्छन्तु स्वाहा ॥

इत्युक्त्वा जिनपादाग्रः स्थापितग्रहेषु स्नानपट्टे वा वासान् निक्षिपेत् ॥ ततः-

आचमनमस्तु स्वाहा । गन्धमस्तु स्वाहा । पुष्पमस्तु स्वाहा । अक्षतमस्तु स्वाहा । फलमस्तु स्वाहा । धूपोऽस्तु स्वाहा । दीपोऽस्तु स्वाहा । इति क्रमेण जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूप-दीपैर्ग्रहाणां पूजा ॥

ततोऽञ्जल्यग्रे पुष्पं गृहीत्वा मन्त्रः-

ॐ सूर्य-सोमाङ्गारक-बुध-गुरु-शुक्र-शनिश्चर-राहु-केतुमुखा ग्रहाः सुप्रजिताः सन्तु, सानुग्रहाः सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु, महोत्सवदाः सन्तु, स्वाहा ॥ इति ग्रहेषु पुष्पारोपणम् ।

सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु, महोत्सवदाः सन्तु, स्वाहा ॥ इति जिनपादाग्रे पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् ।

ततोऽञ्जल्यग्रे पुष्पं धृत्वा अहंमन्त्रं स्मृत्वा तेन पुष्पेण जिनप्रतिमां पूजयेत् । अहंमन्त्रो यथा—

“ ॐ अहं नमो अरिंहताणं, ॐ अहं नमो सयंसंबुद्धाणं, ॐ अहं नमो पारगयाणं स्वाहा ” ॥

अयं तु त्रिपदो मन्त्रः, श्रीमतामर्हतां परः । भोगमोक्षप्रदो नित्यं, सर्वपापनिकृन्तनः ॥ १ ॥

न स्मर्तव्योऽपवित्रैश्च, नान्यचिर्त्तनं सस्त्रस्मृ । न श्राव्यश्च नास्तिकानां, नैव मिथ्यादृशामपि ॥ २ ॥

ततोऽष्टोत्तरशतं तदर्थं वा मन्त्रजापः । (१०८ अथवा ५४ मन्त्रजापः कार्यः)

ततो नैवेद्यदौकनं पात्रद्वयेन (पट्टस्मभोजनस्थालः) । तत गृकपात्रजलं चुलुके गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ अहं— नानापद्मसंपूर्णं, नैवेद्यं सर्वमुत्तमम् ।

जिनाग्रे दौकितं सर्व—सम्पदे मम जायताम् ॥ १ ॥

प्रत्येकं तत्र नैवेद्ये जलचुलुकक्षेपः । पुनर्जलचुलुकं गृहीत्वा मन्त्रो यथा—

ॐ सर्वे गणेशक्षेत्रपालाद्याः सर्वे दिक्पालाः सर्वेऽस्मत्सर्वजोद्भवा देवाः सर्वेऽष्टनवत्युत्तरशतं देवजातयः सदेव्योर्जहद्भक्ता अनेन नैवेद्येन संतर्पिताः सन्तु, सासुग्रहाः सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु,

महोत्सवदाः सन्तु स्वाहा ॥ इति द्वितीयैवेधस्योपरि चुलुकक्षेपः ॥ इति जिनाचनविधिः ॥ ५

ततः पुष्पाञ्जलि गृहीत्वा-

यो जन्मकाले पुल्लोचनस्य, सुमेरुशृङ्गे कृतमञ्जनैश्च ।

देवैः प्रदत्तः कुसुमाञ्जलिः स, ददातु सर्वाणि समीहितानि ॥ १ ॥

पुष्पाञ्जलिक्षेपः ॥ ततः द्वि० कु० ॥

राज्याभिषेकसमये त्रिदशार्धयेन, ह्यञ्चज्जाङ्कतलयोः पदयोजिनस्य ।

क्षितोऽतिभक्तिमत्तः कुसुमाञ्जलिर्यः, स प्रीणयत्यनुदिनं सुधिया मनासि ॥ २ ॥

द्वितीयकुसु० ॥ ततः तृतीयकुसु० ॥

देवेन्द्रैः कृतकाले जिनपतौ सानन्दभक्त्यार्गतः सदेहव्यपरोपणक्षमशुभव्याख्याननुद्देश्यैः ।

आमोदान्वितपारिजातकुसुमैर्यत्स्वामिमादाग्रतो, मुक्तः स प्रतनोतु चिन्मयद्वया भद्राणि पुष्पाञ्जलिः ॥ ३ ॥
तृतीयकुसुमाञ्जलिक्षेपः ॥ इति वृत्तत्रयेण पुष्पाञ्जलित्रयक्षेपः ॥ ततो लग्ना गृहीत्वा-

५ प्रथमदिनमध्याह्ने द्वितीयदिने तृतीयदिने च क्रियाविधिकरणात् पूर्वं पृष्ठ १ त पृष्ठ ८ ॥ इति जिनाचन
विधिः ॥ तत्पर्यन्तं विधिं विधाय तत्पश्चाद् अमेतनक्रियाविधिं करणीयः ।

लावण्यपुण्याङ्गभृतोऽहतो य-स्तद्दृष्टिभावं सहसैव धत्ते ।
स विश्वभर्तुर्लवणावतारो, गर्भावतारं सुधियां विहन्तु ॥ १ ॥

इति जिनस्य लवणोत्तारणम् ॥ ततः पुनरपि लवणं ॥

लावण्यैकनिधेर्विश्व-भर्तुस्तद्दृष्टिहेतुकृत् । लवणोत्तारणं कुर्याद्, भवसागरतारणम् ॥ २ ॥

इति द्वि० लवणोत्तारणम् । इति वृत्तद्वयेन द्विवेलं लवणोत्तारणम् । ततो लवणमिश्रं जलं गृहीत्वा वृत्तम्-
सक्षारतां सदासक्तां, निहन्तुमिव सोधमः । लवणाब्धिलवणाम्बु-मिवात्ते सेवते पदौ ॥ १ ॥

इति लवणमिश्रपानीयोत्तारणम् । ततः शुद्धं जलं गृहीत्वा वृत्तम्-

शुवनजनपवित्रताप्रमोद-प्रणयनजीवनकारणं गरीयः ।
जलमविकलमस्तु तीर्थनाथ-ऋमसंस्पर्शि सुखावहं जनानाम् ॥ १ ॥

इति जिनचरणयोः शुद्धजलप्रक्षेपः । ततः सप्तवर्तिकावदारात्रिकावतारणवृत्तम्-

सप्तभीतिविधाताहं, सप्तव्यसननाशकृत् । यत्सप्तनरकद्वार-सप्तारितुलं गतम् ॥ १ ॥

सप्ताङ्गराज्यफलदानकृतप्रमोदं, तत्सप्ततत्त्वविदनन्तकृतप्रबोधम् ।
तच्छृणुहस्तधृतसंगतसप्तदीप-मारात्रिकं भवतु, सप्तमसद्गुणाय ॥ २ ॥

ततो मङ्गलप्रदीपावतारणवृत्तानि यथा-

विश्वत्रयभर्तृजीवैः, संदेवासुरमानवैः । चिन्मङ्गल श्रीजिनेन्द्रात्, प्रार्थनीयं दिने दिने ॥ १ ॥

यन्मङ्गल भगवतः परमार्हतः श्री-संयोजने प्रतिभूव विवाहकाले ।
सर्वासुरासुरवधूसुखगीयमान, सप्तर्षिभिश्च सुमनोमिलदीर्यमाणम् ॥ २ ॥

दास्य गतेषु सकलेषु सुरासुरेषु, राज्येऽर्हतः प्रथमसृष्टिकृतो यदासीत् ।
सन्मङ्गल मिथुनपाणिगतीर्थवारि, पादाभिषेकविधिना न्युपचीयमानम् ॥ ३ ॥

यद्विधाधिपतेः समस्ततनुभृत्ससारनिस्तारणे.

तीर्थे णष्टिमुपेयुपि प्रतिदिन वृद्धिं गतं मङ्गलम् ।

तत्सप्रत्युपनीतपूजनविधौ विश्वात्मनामर्हता,

भूयान्मङ्गलमक्षयं च जगते स्वस्त्यस्तु सधाय च ॥ ४ ॥

इति वृत्तचतुष्टयेन मङ्गलदीपोल्लासः ॥ ततः शुक्रस्तनपाठः (नमुत्युण०) ॥

॥ इति जिनार्चनविधिः ॥ (आचारदिनकर पृ ५८-६१)

अथ कथनापि श्राद्धो निर्भराहंभक्तिः नित्यं पर्वणि कार्यान्तरे वा जिनस्नात्रं (लघुस्नात्रं) चिकीर्षति तस्य चायं विधिः ॥

पूर्वस्नात्रपीठे पूर्वोक्तप्रकारेण दिक्पालग्रहान्यदेवतापूजनवर्जितेन जिनप्रतिमां संपूज्य तथाऽऽरात्रिकं विधाय मंगलदीपवर्जितं श्राद्धः पूर्वोपचारयुक्तो गुल्फसमक्षं चतुर्विधे श्रीसंघे मीलिते चतुर्विधे गीतवाद्याद्युत्सवे पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा ' नमो अरिहताणं, नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसायुभ्यः ' उक्त्वा वृत्तद्वयं शार्दूलमालिनीरूपं पठेत्—

कल्याणं कुलवृद्धिकारि कुशलं लाघाहमत्यद्भुतं, सर्वाधप्रतिधातनं गुणगणालंकारविभ्राजितम् ।
कान्तिश्रीपरिभणप्रतिनिधिप्रख्यं जगत्यर्हतां, ध्यानं दानवमानवैर्विरचितं सर्वार्थसंसिद्धये ॥१॥

भुवनभवनपापध्वान्तदीपायमानं, परमतपरिधातप्रत्यनीकायमानम् ।

धृतिकुचलयनेत्रावश्यमंत्रायमाणं, जयति जिनपतीनां ध्यानमभ्युत्तमानाम् ॥२॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः ततो धूपं गृहीत्वा वृत्तम्— (उपजातिः)

कर्पूरसिलहाधिककाकतुंड—कस्तूरिकाचंदनंदनीयः ।

धूपो जिनाधीश्वरपूजनेज्वर, सर्वाणि पापानि दहत्वजस्रम् ॥१॥

अनेन वृत्तेन सर्वपुष्पाञ्जल्यन्तरे धूपोत्क्षेपः शक्रस्तवपाठश्च । ततो जलकलशं गृहीत्वा श्लोक—वसन्ततिलके पठेत्—
केवली भगवानेकः स्याद्वादी मंडनैर्विना । विनापि परिवारेण वन्द्यते प्रभुतोर्जितः ॥ १ ॥

तस्येशितुः प्रतिनिधिः सहजश्रियाढ्यः पुर्व्विनापि हि विना वसनप्रतानैः ।
गन्धर्व्विना मणिमयामर्णर्व्विनापि लोकोत्तरं किमपि दृष्टिसुख ददाति ॥ २ ॥

इति प्रतिमायाः कलशाभियेकः । ततः पुष्पालङ्कारादीनामनूताणां, ततः पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तद्वयम्—
विश्वानन्दकरी भवाम्बुधितरी सर्गापदा कर्त्तरी, मोक्षार्च्चकविलम्बनाय विमला विद्या पर खेचरी ।
हृद्गुह्युद्मान्तिकलमपापनयने वद्धग्रतिज्ञा दद, रम्याह्व्यतिमा तनोतु भग्निना सर्वं मनोवाछितम् ॥१॥
परमतरसमागमोत्थ—ग्रहमरहर्षविभासिसन्निरुर्पा ।

जयति जगदिनस्य शस्यदीप्तिः प्रतिमा कामितदायिनी जनानाम् ॥ २ ॥

पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पूर्व्वोक्तवृत्तेन (कर्पूर०) धूपोत्क्षेपः अक्रस्तवध्व । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तद्वयम्—

न दुःखमतिगात्रक न निपदा परिस्फूर्जित, न चापि यशसा क्षतिर्न विपमा नृणा दुःस्यता ।
न चापि गुणहीन्ता न परमप्रमोदक्षयो, जिनार्चनकृता भवे भवति चैव निःसशयम् ॥ १ ॥
एतत्तत्र परमसमानन्दसपत्निदान, पातालौकः सुरनरहित साधुभिः प्रार्थनीयम् ।
सर्वारम्भोपचयकरण श्रेयसा सन्निधान, साध्य सर्वैर्विमलमनसा पूजनं विश्वभर्तुः ॥ २ ॥

इति पुनः पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततो धूपं गृहीत्वा वृत्तद्वयं पठेत्—

कर्पूरागरुसिंहचन्दनबलामांसीशशैलेयक—श्रीवासद्रुमधूपरालघुसृणैरत्यन्तमामोदितः ।

व्योमस्थः प्रसरच्छांकाकिरणज्योतिः प्रतिच्छादको, धूमो धूपकृतो जगत्त्रयगुरोः सौभाग्यमुत्तंसतु ॥ १ ॥
(शार्दूल०)

सिद्धाचार्यप्रभृतीन् पंचगुरुन् सर्वदेवगणमधिकम् । क्षेत्रे काले धूपः प्रीणयतु जिनार्चनारचितः ॥२॥ (आर्या)
इति धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वसन्ततिलकोपजाती पठेत्—

जन्मन्यनन्तसुखदे भुवनेश्वरस्य, सुत्रामभिः कनकशैलशिरःशिलायाम् ।

स्नात्रं व्यधायि विविधाम्बुधिक्षूपवापी—कासारपल्लवसरित्सलिलैः सुगन्धैः ॥ १ ॥

तां बुद्धिमाधाय हृदीह काले, स्नात्रं जिनेन्द्रप्रतिमागणस्य ।

कुर्वन्ति लोकाः शुभभावभाजो, महाजनो येन गतः स पन्थाः ॥ २ ॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततः पुष्पसमूहं गृहीत्वा वृत्तम्—

परिमलगुणसारसद्गुणाढ्या, बहुसंस्तुतपरिस्फुरद्विरेका ।

बहुविधबहुवर्णपुष्पमाला, वपुषि जिनस्य भवत्वमोघयोगा ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेनापादान्तशिरोऽन्तं जिनप्रतिमायां पुष्पारोपणम् । पूर्ववृत्तेन (कर्पूर०) धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च ।
ततः पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा शार्दूलोपजाती पठेत्—

यः साम्राज्यपदोन्मुखे भगवति स्वर्गाधिपगुम्फितो
मन्त्रित्वं वलनाथतामधिकृति स्पर्णस्य कोशस्य च ।
विभ्रद्भिः कुसुमाञ्जलिर्विनिहितो भक्त्या प्रभोः पादयो-
र्दुःखौघस्य जलजलिः स तनुतादालोकनादेव हि ॥ १ ॥

चेतः समाधातुमतीन्द्रियार्थं पुण्यं विधातुं गणनाव्यतीतम् ।
निक्षिप्यतेऽहं त्रतिमापदाग्रे, पुष्पाञ्जलिः प्रोदगतभक्तिभावैः ॥ २ ॥

इति पुष्पाञ्जलिशेषः । पूर्ववृत्तेन (कर्पूरसिन्धुः) धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च । ततः पुष्पादिभिः प्रतिमां पूज्यते । ततः स्नानकलशप्रगुणीकरणम् । ततः कलशास्तु मणि-स्वर्ण-रूप्य-ताम्र-मिश्रधातु-सृष्टमयाः स्नानचतुष्कि-
कोपरि स्थाप्याः । तेषु सर्वजलाशयोदकानि गगोदकमिश्राणि निवेशयेत् । चंदन-कुकुम-कर्पूरादिभिः सुगंधद्रव्यै-
र्वीक्षयेत्, चंदनादिभिः कुसुममालाभिश्च कलशान् पूजयेत् । जलपुष्पाद्यभिमन्त्रणमग्रास्ते पूर्वोक्ता एव । ततः स एकः
श्राद्धोऽज्येऽपि च वहवः पूर्वोदितवेषशौचभाजो गन्धानुलिप्तकृता मालाविभूषितकटा विशिष्टमणिकनकादिविभूषणास्त-
दभावे च चंदनकुकुमकृतविभूषणास्तान् कलशान् करे दधति । ततस्ते स्वस्वप्रज्ञानुसारेण जिनजन्माभियेकाकित-
स्नानस्तोत्राणि सजिनस्तुतिपदपदानि पठन्ति । तत इमानि वृत्तानि पठेयुः—

जाते जन्मनि सार्वविष्टपतेरिन्द्रादयो निर्जरा-
नीत्वा तं करसम्पुटेन बहुभिः सार्द्धं विशिष्टोत्सवे ।
शृंगे मेरुमहीधरस्य मिलिते सानन्ददेवीगणे,
स्नात्रारंभसुपानयन्ति बहुधा कुंभाङ्गुगंधादिकम् ॥ १ ॥ (शार्दूल०)
योजनमुखान् रजतनिष्क्रमयान् मिश्रधातुमृद्रचितान् ।
दधते कलशान् संख्या तेषां युगपद्विदन्तिभिता ॥ २ ॥ (आर्य०)
चापीकूपह्रदाम्बुधितडागपल्लवनीनिर्झरादिभ्यः ।
आनीतैर्विमलजलैस्तानधिकं पूरयन्ति च ते ॥ ३ ॥ (आर्य०)
कस्तूरीघनसारकुङ्कुमसुराश्रीखंडकौलकैर्ह्रीविरादिसुगन्धवस्तुभिरलङ्कुर्वन्ति तत्संवरम् ।
देवेन्द्रावरपारिजातवकुलश्रीपुष्पजातीजया-मालाभिः कलशाननानि दधते संप्राप्तहारस्रजः ॥ ४ ॥
(शार्दूल०)
ईशानाधिपतेर्निजांकुहरे संस्थापितं स्वामिनं, सौधर्माधिपनिर्मिताद्भुतचतुःप्राङ्मुखं गोद्वर्तितं ।
धारावारिभरैः शशांकविमलैः सिचन्त्यनन्यातयः शेषाश्चैव सुराप्सरःसमुदयाः कुर्वन्ति कौतुहलम् ॥ ५ ॥
(शार्दूल०)

रीणामृदगतिमिलार्द्रकराहन्—इकाहुङ्कुपणपस्फुटकाहलाभिः ।

मद्रयेणुझर्जरकटुदुमिगिखिणीभिः, गार्धः सृजन्ति सकलाप्मसो विनोदम् ॥६॥ (चमन्ततिलका०)

श्रेयाः सुरेश्वरास्तत्र गृहीत्वा करमर्षुटः । कलशस्त्रिजगन्नाथ स्नपयन्ति महासुदः ॥ ७ ॥ (श्लोकः)
तस्मिन्सादृश उत्सवे ययमपि स्वर्लोकरमगासिनो, भ्रान्ता जन्मनिवर्त्तनेन निहितश्रीतीर्थसेनाधियः ।
जातान्नेन निशुद्धगोधमधुना मंग्राप्य तत्सूजन,

स्मृत्यैतत् करवाम विष्टपनिमोः स्नात्रं सुदामास्पदम् ॥ ८ ॥ (शार्दूल०)

बालत्तणमि सामिअ मुमेरुसिहरमि कणयकलसेहि ।

तिअमामुरेहि ष्हनिओ ते धन्ना जेहि दिट्ठो मि ॥ ९ ॥

इति कलशः प्रतिमाभिषेचनम् । ततः सर्वेऽपि गुरुक्रमविशेषेण पूरणाः स्त्रियोऽपि गन्धोदकैः स्नात्र कुर्वन्ति,
ततोऽभिषेकान्ते गन्धोदकरूपं कलशं गृहीत्वा—

संघे चतुर्गिघ इह प्रतिमासमाने, श्रीतीर्थपूजनकृतप्रतिभासयेते ।

गन्धोदकैः पुनरपि प्रभस्यजस्रं, स्नात्र जगत्त्रयगुरोरतिपूतधारैः ॥ १ ॥

इति जिनपादोपरि कलशाभिषेक विधाय स्नात्रनिवृत्तिः ॥ [पचामृतस्नात्रयुक्तिस्तु

शान्तिकपौष्टिकप्रतिष्ठोपयोगितया बृद्धस्नात्रविधौ कथयिष्यते ॥ अर्हत्श्वेताम्बरमते पंचामृतस्नात्रविधिः शान्ति-
कादिषु भवति, नित्यपर्वस्नात्रं गन्धोदकैरेव]

अथ दिक्पालपूजनम् । ततः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तम्—
इन्द्राग्ने यम निर्ऋते जलेश वायो वित्तेश्वरयुजगा विरंचिनाथ ।
संघटाधिकतममक्तिभारसाजः स्नात्रेऽस्मिन् सुवनविभोः श्रियं कुरुध्वम् ॥१॥

इति स्नपनपीठपार्थस्थकल्पितदिक्पालपीठपरि पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् । ततस्तत्पीठपरि दिक्षु यथाक्रमं दिक्पालान्
स्थापयेत् । तत एकैकं दिक्पालं प्रति पूजा । तत्र प्रथममिन्द्रं प्रति जलगन्धादि गृहीत्वा शिवशिखीवृत्तपाठः—

सुराधीश श्रीमन् सुदृढतरसम्यक्त्ववसते, शचीकान्तोपान्तस्थित विबुधकोट्या नतपद ।
ज्वलद्ब्रज्राघातक्षपितदनुजाधीशकटक, प्रभोः स्नात्रे विघ्नं हर हर हरे पुण्यजयिनाम् ॥ १ ॥

ॐ शक्र ! इह जिनस्नात्रमहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदं जलं गृहाण गृहाण, गन्धं गृहाण गृहाण, धूपं
गृहाण गृहाण, दीपं गृहाण गृहाण, नैवेद्यं गृहाण गृहाण, विघ्नं हर हर, दुरितं हर हर, शान्तिं कुरु कुरु, तुष्टिं
कुरु कुरु, पुष्टिं कुरु कुरु, ऋद्धिं कुरु कुरु, वृद्धिं कुरु कुरु स्वाहा । इति जल-गन्ध-पुष्पादिभिरिन्द्रपूजनम् ॥१॥
ततोऽग्निं प्रति—

बहिरन्तरेजसा विदधत् कार्यकारणसगतिम् । जिनपूजन आशुशुश्रूषो कुरु विघ्नप्रतिघातमजसा ॥ १ ॥
(व्यपच्छदसिकष्टतृत्पाठः)

ॐ अग्ने इह जिनस्नात्रमहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदं जलं इत्यादि पूर्ववत् ॥ २ ॥ यम प्रति—
(वसन्ततिलकापाठः—)

दीप्ताजनग्रभ तनोतु च सनिरूपं, बाह्यारिवाहन समुद्धर दडपाणे ।
सर्वत्र तुल्यकरणीय करस्थधर्म, कीनाश नाशय विपद्विशर क्षणेऽत्र ॥१॥

ॐ यम ! इहं शेष पूर्ववत् ॥ ३ ॥ निर्द्धतिं प्रति— (आर्यापाठः)

राक्षसगणपरिवेष्टित चेष्टितमात्रप्रकाश हतशत्रो ।
स्नात्रोत्सवेऽत्र निर्द्धते नाशय सर्वाणि दुःखानि ॥ १ ॥

ॐ निर्द्धते ! इहं शेष पूर्ववत् ॥ ४ ॥ वरुण प्रति— (स्रग्धरावृत्तपाठः—)

कङ्खोलानीतलोलाधिकिरणगणस्त्रीतरत्नप्रपञ्च—श्रोद्भूतौर्वीर्गशिशोम वरमकरमहापृष्ठदेशोक्तमानम् ।
चचचीरल्लिङ्गप्रभृतिज्ञगणैरंचित वारुण नो, वर्ष्मच्छिन्धादपाय त्रिजगदधिपतेः स्नात्रसंज्ञे पवित्रे ॥१॥
ॐ वरुण ! इहं शेष पूर्ववत् ॥५॥ ततो वायु प्रति— (मालिनीवृत्तपाठः—)

ध्वजपटकृतकीर्तिस्फूर्तिदीप्यद्विमान-प्रसुमरबहुवेगत्यक्तसर्वोपमान ।
इह जिनपतिपूजासन्निधौ मातरिश्वन्, नय नय समुदायं मध्यवाह्यातपानाम् ॥ १ ॥
ॐ वायो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ ततः कुबेरं प्रति- (वसन्ततिलकापाठः-)

कैलासवास विलसत्कमलाविलास, संशुद्धहास कृतदौस्थ्यकथानिरास ।
श्रीमत्कुबेर भगवन् स्नपनेत्र सर्व-विघ्नं विनाशय शुभाशुभ शीघ्रमेव ॥ १ ॥
ॐ कुबेर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ ईशानं प्रति- (वसन्ततिलका-)

गंगातरंगपरिखेलनकीर्णवारि-प्रोद्यत्कपर्दपरिमण्डितपार्श्वदेशम् ।
नृत्यं जिनस्नपनदृष्टददः स्मरारे-विघ्नं हरतु सकलस्य जगत्त्रयस्य ॥ १ ॥
ॐ ईशान ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ ततो नागान् प्रति- (वैतालीयपाठः-)

फणिमणिमहसा विभासमानाः कृतयमुनाजलसंश्रयोपमानाः ।
फणिन इह जिनाभिषेककाले बलिभवनदमृतं समानयन्तु ॥ १ ॥
ॐ नागा ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥ ब्रह्माणं प्रति- (द्रुतविलम्बितवृत्तम्-)

विशदपुस्तकशस्तकरद्वयः प्रथितवेदतया प्रमदग्रदः ।
भगवतः स्नपनावसरे चिरं, हरतु विघ्नभयं दुहिणो विशुः ॥ १ ॥

ॐ वसन् इह० श्रेयं पूर्यन् ॥ १०॥ तत्र क्रमेण दिव्यालङ्कृतम् ॥
अथ प्रहरजनम्—ततः पुनरपि पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा—आर्यानुत्तपाठः—

दिनकरहिमरभृमुत्त—अग्निमुत्तपृहतीति काव्यरचितनयाः ।

गङ्गे ज्ञेयो गङ्गेप्रपालं जिनस्यार्चने भवत मन्निहिता ॥ १ ॥

इति प्रहरीतोपनि पुष्पाञ्जलिं भिषन् । ततः पूर्वोदिक्रमेण गूर्यं—शुक्र-भद्रल-गाढु-अग्नि-चन्द्र-पुष्य-दृहस्पतीन्
प्रदानं स्थापयेत् । अथ' केतुम् उपरि क्षेप्यत्वात् न च स्थापयेत् । ततः गूर्यं प्रति—(वसन्तनिलकावृत्तपाठः—)

विश्वप्रकाशं कृतमव्ययुभासकांश्च ध्यान्तप्रदानपश्चात्पुन सद्रिकांश्च ।

आदित्यं नित्यमिह तीर्थकराभिषेके कल्याणपल्लवनभारुलयं प्रयत्नान् ॥ १ ॥

ॐ गूर्यं ! इह० श्रेयं पूर्यन् ॥ १ ॥ शुक्रं प्रति—(मालिनीवृत्तपाठः—)

स्तुतिरुत्तमलशुद्धस्थानविधमनपाप, प्रभुतिदिनिपुणोपास्यपादारविन्द ।

विभुजनजनग्रन्थजन्तुजीवातुचिद्य, प्रथय भगवतोर्जो गुरुं हे नीतिविघ्नान् ॥ १ ॥

ॐ गुरु ! इह० श्रेयं पूर्यन् ॥ २ ॥ भौमं प्रति—(आर्यापाठः—)

प्रवलमलभितिशुभल—लालनाललितकविभहते ।

भौमं जिनन्मनेजम्भिन् विषट्ठय विघ्नगमं संयम् ॥ १ ॥

- ॐ मङ्गल ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ राहुं प्रति- (श्लोकपाठः-)
 अस्तांहः सिंहसंयुक्त, स्थविक्रममन्दिर ।
 सिंहिकासुत पूजाया-मत्र सनिहितो भव ॥ १ ॥
 ॐ राहो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ शनिं प्रति-
 फलिनीदलनीलीलयान्तः स्थगितसमस्तवस्त्रविषजात ।
 रवितनय नय प्रबोधमेतान् जिनपूजाकर्णैकसावधानान् ॥ १ ॥
 ॐ शने ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ चन्द्रं प्रति- (द्रुतविलम्बितवृत्तपाठः-)
 अमृतवृष्टिनिशितसर्वदो-पचितविघ्नविषः शशलांछनः ।
 वितनुतां तनुतामिह देहिनां प्रसृततापकरस्य जिनार्चने ॥ १ ॥
 ॐ चन्द्र ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ बुधं प्रति-वृत्तम्-
 बुध विबुधगणार्चितांघ्रियुग्म प्रमथितदैत्यविनीतदुष्टशास्त्र ।
 जिनचरणसमीपगोऽधुना त्वं रचय मतिं भवघातनप्रकृष्टाम् ॥ १ ॥
 ॐ बुध ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ गुरुं प्रति-वृत्तम्-

सुरपतिद्विदपावतीर्णमंत्र, प्रचुरकलाविक्रमप्रकाश भास्वनम् ।
जिनपतिचरणाभिप्रेकाले, कुरु दृढतीव्रर निम्नप्रणाशम् ॥ १ ॥
ॐ गुरो ! इह शेष पूर्ववत् ॥ ८ ॥ केतु प्रति— (द्रुतचिलम्बितवृत्तपाठः—)

निजनिजोदययोगजगत्ययी, कुशलविस्तरकारणता गतः ।
भनतु केतुरनश्चरसम्पदा सततहेतुरनारितविक्रमः ॥ १ ॥

ॐ केतो ! इह शेष पूर्ववत् ॥ ९ ॥ क्षेत्रपाल प्रति— (आर्या)

कृष्णसितकयिलगर्ण—प्रकीर्णकोपासिताघ्रियुग्म सदा ।
श्रीक्षेत्रपाल पालय, भविकजनं विभ्रहरणेन ॥ १ ॥

ॐ क्षेत्रपाल ! इह शेष पूर्ववत् ॥ १० ॥ इति ग्रह-क्षेत्रपालपूजा ॥ (विद्यादेवता-शासनयक्ष-यक्षिणी-सुर-
लोकाधिपूजन दृढत्सनात्रविधौ कथयिष्यते प्रतिष्ठाशक्तिकौष्टिकोपयोगित्वात्) । ततो जिनप्रतिमाया गन्धपुष्पाक्ष-
तधूपदीपपूजा पूर्वमंत्रैरेव (“ इदं गन्धं ” गन्धपूजा, “ नानावर्णं ” पुष्पपूजा, “ श्रीणनं ” अक्षतपूजा,
“ श्रीखण्डां ” धूपपूजा, “ पञ्चज्ञानं ” दीपपूजा, मन्त्रं शृष्टे ६ । ततः करे वस्त्रं शृहीत्वा— (वसन्त-
तिलकावृत्तपाठः—)

त्यक्ताखिलार्थवनितासुतभूरिराज्यो, निःसंगतामुपगतो जगतामधीशः ।
मिक्षुर्भवन्नपि स वर्षमणि देवद्रूप्य-मेकं दद्याति वचनेन सुरासुराणाम् ॥ १ ॥

इति वस्त्रपूजा । ततो नानाविध-स्वाद्य-पेय-चूष्य-लेह्य-संयुतं-नैवेद्यं स्थालद्वये विधाय, एकं पात्रं जिना-
ग्रतः संस्थाप्य श्लोकपाठः-

सर्वप्रधानसद्भूत, देहि देहं सुषुष्टिदम् । अन्नं जिनाग्रे रचितं, दुःखं हरतु नः सदा ॥ १ ॥

इति जलचुलुकेन प्रतिमाया नैवेद्यदानम् । ततो द्वितीयपात्रे-

भोः भोः सर्वे लोकपालाः सम्यग्दृशः सुराः । नैवेद्यमेतद् गृह्णन्तु भवन्तो भयहारिणः ॥ १ ॥

इति ग्रहदिकपालादीनां जलचुलुकेन नैवेद्यदानम् । स्नपनं विनापि पूजायां जिनप्रतिमानैवेद्यदानमनेनैव
भेत्रेण । ततः सप्तवर्तिकावदारात्रिकं मंगलदीपश्च पूर्ववत् । “ सप्तभीति० ” । “ विश्वत्रय० ” । शक्रस्तवश्च ।
यस्याः प्रतिमायाः स्नानस्थितायाः स्नपनं भवति तस्याः सर्वमपि तत्रैव क्रियते । ततो धूपं गृहीत्वा-

श्रीखंडकर्पूरकुरंगनाभि-त्रिपुंगुमांसीनतकाकतुंडः ।

जगत्त्रयस्याधिपतेः सपर्या-विधौ विदध्यात् कुशलानि धूपः ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेन सर्वपुष्पाञ्जलीनामंतराले धूपोत्क्षेपः शक्रस्तवपाठश्च । ततः प्रतिमाविसर्जनम् । तन्मंत्रो यथा-

ॐ अहं नमो भगवतेऽर्हते समये पुनः पूजां प्रतीच्छ स्वाहा । इति पुण्यन्यासेन प्रतिमाविसर्जनम् । ततः

पुण्य गृहीत्वा—

ॐ हूः इन्द्रादयो लोकपालाः सूर्यादयो ग्रहाः सधेव्रपालाः सर्वदेवाः सर्वदेव्यः पुनरागमनाय स्वाहा । इति पुण्यपूजादिभिर्ग्रहदिक्षपालविसर्जनम् । ततः—

आज्ञाहीन क्रियाहीनं मन्त्रहीनं च यत्कृतम् । तत्सर्वं कृपया देवाः क्षमन्तु परमेश्वराः ॥ १ ॥

आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् । पूजा चैव न जानामि त्वमेव शरणं मम ॥ २ ॥
कीर्तिं श्रियो राज्यपदं सुखं न प्रार्थये किंचन देवदेव । मत्प्रार्थनीयं भगवन् प्रदेयं त्वदासता मा नय सर्वदापि ॥ ३ ॥

आशातना या किल देवदेव, मया त्वदर्चार्चनेऽनुपक्ता ।

क्षमस्व त नाथ कुरु प्रसाद, प्रायो नराः स्युः प्रभुरग्रमादाः ॥ १ ॥

इति सर्वकरणीयान्ते जिनप्रतिमादेवादिविसर्जनविधिः । अर्हदर्चनविधावपि एव विसर्जनं द्वेयम् ।

॥ इति लघुस्नानविधिः ॥ आचारदिनकर पृ. ६१-६६ ॥ इति प्रथमदिने प्रातः करणीयो विधिः ॥

ॐ ॐ ॐ

अथ पञ्चविंशतिकुसुमाञ्जलयः

(प्रथमदिने मध्याह्ने पूर्वं षष्ठ २ तः षष्ठ ८ इति जिनपूजनम् । तत्पर्यंतं पूजनविधिं विधाय तत्पश्चात् कुसुमाञ्जलिक्षेपं विदध्यात्)

ततः श्राद्धः स्नानपीठं प्रक्षाल्य स्वयं स्नातानुलिप्तः शुचिवस्त्रधारी कङ्कणस्वर्णमुद्राङ्कितहस्तो जिनोपवीतोत्तरा-
संगधरः उत्तरासंगवसनेन मुखमाच्छाद्य चलस्थिरप्रतिमाया अग्रतः स्थित एकाकी द्वित्रिचतुर्ष्वप्युतो वा सर्वैः
समं करसंपुटे कुसुमाञ्जलिं निधायेति पठेत्—

लक्ष्मीरद्यानवद्यप्रतिभपरिनिगद्याद्यपुण्यप्रकर्षो—त्कर्षाकृष्यमाणा करतलमतुलोरोहमारोहति स्म ।

शथद्विश्वातिविश्वोपशमविशदत्तोद्भासविस्मापनीयं, स्नात्रं सुत्रामयात्राप्रणिधिजिनविभोर्यत्समारब्धमेतत् ॥१॥

कल्याणोद्भासलास्यप्रसृमपरमानन्दकन्दायमानं, मन्दाभन्दप्रबोधप्रतिनिधिकल्याणकारकं दायमानम् ।

स्नात्रं श्रीतीर्थभर्तुर्धनसमयमिवात्सार्थकं दायमानं, दद्याद् भक्तेषु पापप्रशमनमहिमोत्पादकं दायमानम् ॥२॥

देवादेवाधिनाथप्रणमनवनानन्तसानन्तचारि, प्राणप्राणावयानप्रकटितविकटव्यक्तिभक्तिप्रधानम् ।

शुक्ल शुक्ल च किञ्चिदधिगमसुख सत्सुखं स्नात्रमेत-

न्नन्धान्नद्यात् प्रकृष्ट दिशतु शमता सन्निधान निधानम् ॥ ३ ॥

विश्वान् सभाव्यलक्ष्मीः क्षपयति दुरिति दर्शनादेव पुसा-

मासन्नो नास्ति यस्य त्रिदशगुल्लपि प्राज्यराज्यप्रभावे ।

भाषात्रिर्युज्य शोच्यानजनि जिनपतिर्यः समायोगयोगी,

तस्येय स्नात्रवेला कलयतु कुशलं कालधर्मा प्रणाशः ॥ ४ ॥

नालीक यन्मुखस्योपमितिमलभत् क्वापि वार्तान्तराले,

नालीक येन किञ्चित् प्रवचन उदित शिष्यपर्पत्समक्षम् ।

नालीकं चापशक्त्या व्यरचयत न वै यस्य सद्रोहमोह,

नालीकं तस्य पादग्रणतिविरहित नोऽस्तु तत्स्नात्रकाले ॥ ५ ॥ (स्रग्धरा०)

अनेन धृत्तपञ्चकेन कुसुमाक्षलिशेषः । ततश्चन्दन गृहीत्वा-

फणिनिकरविचेष्टनेऽपि येनोज्झितमतिशित्यमनास्त न किञ्चित् ।

मलयशिलशिशेखरायमाण तदिदं चन्दनमहर्तोऽर्चने स्युः ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेन चन्दनचर्चनम् । ततः शक्रस्तवपाठः । ततो घृष्य गृहीत्वा-

ऊर्ध्वाधोभूमिवासित्रिदशदुसुतक्ष्मास्पृशां घ्राणहर्षात्, ग्रीष्माप्राप्तप्रकर्षः क्षितिरुहरसजः क्षीणपापावगाहः ।
धूपोऽङ्कपाकरूपप्रभवमृतिजराकष्टविस्पष्टदुष्ट-स्फूर्जत्संसारपाराधिगममतिधियां विश्वभर्तुः करोतु ॥ १ ॥
अनेन स्रग्धरावृत्तेन सर्वकुसुमांजल्यन्तरालेषु चिन्मयस्य धूपदानम् । पुनः कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा — (२)
कल्यायुः स्थितिकुंभकोटिविदयैः सर्वैस्तुरापाङ्गणैः, कल्याणप्रतिभासनाय विततप्रव्यक्तभवत्यानतैः ।
कल्याणप्रसरैः पयोनिधिजलैः शक्त्याभिपिक्ताश्च ये, कल्याणप्रभवाय सन्तु सुधियां ते तीर्थनाथाः सदा ॥ १ ॥
रागद्वेषजविग्रहग्रमयनः संक्लिष्टकर्मावली, विच्छेदादपविग्रहः प्रतिदिनं देवासुरश्रेणीभिः ।
सम्यक् चर्चितविग्रहः सुतरसा निर्धूतमिथ्यात्वदृक्, तेजः क्षिप्तपविग्रहः स भगवान् भूयाद् भवोच्छिस्तये ॥ २ ॥
संक्षिप्ताश्रवविद्विद्याक्रमणिकापर्युल्लसत्संवरं, षण्मध्यग्रतिवासिचैरिजलधिप्रष्टभने संवरम् ।
उद्यत्कामनिकामदाहृतभुग्विध्यापने संवरं वन्दे श्रीजिननायकं मुनिगणप्राप्तप्रशं संवरम् ॥ ३ ॥
श्रीतीर्थेश्वरमुत्तमैर्निजगुणैः संसारपाथोनिधेः, कल्लोलप्लवमानवप्रवस्ता सन्धानविध्यापनम् ।
वन्देऽनिन्द्यासदागमार्थकथनप्रौढप्रपञ्चैः सदा, कल्लोलप्लवमानवप्रवस्ता सन्धानविध्यापनम् ॥ ४ ॥
स्नात्रं तीर्थपतेरिदं सुजनताखानिः कलालालसं, जीवातुर्जगतां कृपाप्रथनकृत् क्लृप्तं सुराधीश्वरैः ।
अंगीकुर्म इदं भवाच्च बहुलस्फूर्तैः प्रभावैर्विर्जैः, स्नात्रं तीर्थपतेरिदं सुजनताखानिः कलालालसम् ॥ ५ ॥

(शार्दूल०)

प्रथमदिने
मध्याह्ने
करणीयः

॥ ३० ॥

अनेन वृत्तपञ्चकेन कुसुमाञ्जलिप्रक्षेपः । ततः कुङ्कुमं गृहीत्वा—

दूरीकृतो भगवता रससश्रयो यो, ध्यानेन निर्मलतरेण स एव रागः ।

मुक्त्यै सिसेविपुरम् जगदेकनाथ-भंगे त्रिभाति निवसन् घुसृणच्छलेन ॥१॥

इति कुङ्कुमार्चनम् । ततः शक्रस्तवपाठः । ततः ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपः । पुनः कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा—(३)

प्रभोः पादद्वन्द्वे नित्तरसुधाशुक्लं शिखरिणी, वसभूतश्रेयोहरिसुकुटमाला शिखरिणी ।

विभाति प्रश्लिष्टा समुदयकथा वै शिखरिणी, नतेजः पञ्जाढ्या सुखरसनमान्त्या शिखरिणी ॥१॥

जगद्वन्द्या मूर्तिः ग्रहरणविकारैश्च रहिता, निशाला ता मुक्तिं सपदि सुददाना विजयते ।

निशालाता मुक्तिं सपदि सुददाना विजयते, दधाना ससारच्छिदुरपरमानन्दकलिता ॥२॥

भगवभाससार सदिहरणक्रम्य प्रतिनयत्, कलाल वः कान्तप्रगुणगणनासादकरणः ।

भगवभाससार सदिहरणक्रम्य प्रतिनयत्, कलाल वः कान्तप्रगुणगणनासादकरणः ॥३॥

जय जीव भातु बलिनमनिस सगत इला-विलासः सत्कालक्षितिरलसमानो विसरणे ।

जय जीव भातु बलिनमनिस सगत इला-विलासः सत्कालक्षितिरलसमानो विसरणे ॥४॥

अमाद्यद्वेयोऽर्हन् नवनमनतिक्रान्तकरणै-रसाद्यद्वेयोऽर्हन् नवनमनतिक्रान्तकरणैः ।

सदा रागत्यागी विलसदनन्दो विमथनः, सदा रागत्यागी विलसदनन्दो विमथनः ॥५॥ (शि०)

इति वृत्तपञ्चकेन कुसुमाञ्जलिक्षपः ततो यक्षकर्दमं गृहीत्वाः—
 घ्राणतर्पणसमर्पणापटुः क्लृप्तदेवघटनागवेपणः । यक्षकर्दम इत्यस्य लेपनात्, कर्दमं हस्तु पापसंभवम् ॥ १ ॥
 विम्वस्य यक्षकर्दमविलेपनम् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वार्धो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपः पुनः कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा—(४)
 आनन्दाय प्रभव भगवन्नंगसङ्गावसान आनन्दाय प्रभव भगवन्नंगसङ्गावसान ।

आनन्दाय प्रभव भगवन्नंगसङ्गावसान आनन्दाय प्रभवभगवन्नंगसङ्गावसान ॥ १ ॥
 लाभप्राप्तमृमरमहाभागनिमुक्तलाभं देवव्रातप्रणतचरणांभोज हे देवदेव ।

जातं ज्ञानं प्रकटभुवनत्राससञ्जुजातं हंसश्रेणीधवलगुणभा सर्वदा जातहंस ॥ २ ॥
 जीवन्मृतविपमविषयच्छेदकल्लासिवार जीवस्तुत्यग्रथितजनानांभोनिधौ कर्णधार ।

जीवमौढिग्रणयनमहासूत्रणासूत्रधार जीवस्पर्धरहितशिशिरेन्दोपमेयान्दधार ॥ ३ ॥
 पापाकांक्षामथनमथनमौढविध्वंसिहेतो क्षान्त्याधास्थानिलयश्रान्तिसंग्रास्ततत्त्व ।

साम्यक्राम्यन्नयनयनव्याप्तिजातावकाश स्वामिब्रन्दाशरणशरणप्राप्तकल्याणमाल ॥ ४ ॥
 जीवाः सर्वे रचितकमल त्वां शरण्यं समेताः क्रोधाभिल्याज्वलनकमलक्रान्तविश्वारिचक्रम् ।

भव्यश्रेणिनयनकमल प्राग्विबोधकभानो मोहासौख्यप्रजनकमलच्छेदमस्मासु देहि ॥ ५ ॥
 (मन्दारान्ता०)

इति वृत्तपञ्चकेन पुण्याञ्जलिक्षेपः । ततः कर्पूर गृहीत्वा—
निरामयत्वेन मलोद्भिदेन गन्धेन सर्वप्रियताकरेण । गुणैस्त्वदीयातिशयालुकारी नयाङ्गमागच्छतु देवचन्द्रः ॥ १ ॥
चिम्बे कर्पूरापोषणम् । ततः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपः । पुनः कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा—(५)
ससारवारिनिधित्वा देवदेव ! ससारनिर्जितसमस्तसुरेन्द्रशैल ।

ससाररन्धुरतया जिनराजहंस संसारसुक्त कुरु मे प्रकट प्रमाणम् ॥ १ ॥
रोगादिमुक्तकरणप्रतिभाविलास कामप्रमोदकणन्यतिरेकधातिन् ।

पष्ठाष्टमादिकरणप्रतयग्रणीण मा रक्ष पातकरुणश्रमकीर्णचित्तम् ॥ २ ॥
त्वा पूजयामि ऋतसिद्धिरमाविलास नम्रक्षितीश्वरसुरेश्वरसद्विलासम् ।

उत्पन्नकेनलरुपापरिभागिलासं ध्यानाभिधानमकरद्वन्द्वनाविलासम् ॥ ३ ॥
गम्यातिरेकरुगुणपापतरावगम्या न व्याप्नुते विषयराजिरपारव्या ।

सेवामरेण भगतः प्रकटेरसेवा तृष्णा कुतो भयति तुष्टिमता च तृष्णा ॥ ४ ॥
वन्दे त्वदीयदृष्टदशनसन्न देव जीगतुलक्षितिमन्तरमानिवासम् ।

आत्मीयमानकृतयोजनविस्तरादय जीगतुलक्षितिमन्तरमाविलासम् ॥ ५ ॥ (उत्सन्ततिलका०)

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततो वासं गृहीत्वा—
नैर्मल्यशालिन इमेऽप्यजडा अपिडा संग्राप्तसद्गुणगणा विपदां निरासाः ।

इति वासक्षेपः विम्वे । ततः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० इत्तेन धूपोक्षेपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलि गृहीत्वा—(६)

सुरपतिपरिक्लृप्तं त्वत्पुरो विश्वभर्तुः, कलयति परमानन्दक्षणं प्रेक्षणीयम् ।
न पुनरधिकरागं शान्तचित्ते विधत्ते, कलयति परमानन्दक्षणं प्रेक्षणीयम् ।

सदयसदयवाचनं निरतितामर्यहर्षा, विजयविजयपूजाविस्तरे सन्निकर्षा ।
विहितविहितवोधा देशना ते विशाला, कलय कलयसुचैर्मन्यनत्यार्द्रचित्ते ॥ २ ॥

विरचितमहिमानं माहिमानन्दरूपं, प्रतिहतकलिमानं कालिमानं क्षिपन्तम् ।
जिनपतिमभिवन्दे माभिवन्देतिवातं, सुविशदगुणभारं गौणभारंगसारम् ॥ ३ ॥

सुभवमृदनुकम्पानिविशेषं विशेषं, क्षपितकलुषसंधातिप्रतानं प्रतानम् ।
पदयुगमभिवन्दे ते कुलीनं कुलीनं, उपगतसुरपत्सद्विमानं विमानम् ॥ ४ ॥

कीरणकीरणदीप्तिस्तिस्तरागोतिरागो, विधृतविधृतनूलाक्षान्तिताम्योऽतिसाम्यः ।
विनयविनययोग्यः संपरायो परायो, जयति जयतिरोधानैकदेहः सुदेहः ॥ ५ ॥ (मालिनी०)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततो मृगमदलेप गृहीत्वा —

त्रितफणिपतिभोगः क्लृप्तसर्वांगयोगः श्रुथितसद्वदभोगः श्रंष्टिना सोपभोगः ।

सुरवपुषितभोगः सर्वसपन्नभोगः स्फुटमृगमदभोगः सोऽस्तु सिद्धोपयोगः ॥ १ ॥

इति चिम्बे मृगमदलेपः । पुनः शक्रस्तयः । ऊर्ध्वाधो० दृत्तेन धूपोत्क्षेपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(७)
यशश्चारयुभीकृतानेकलोकः, सुसिद्धान्तसत्तर्पितच्छेकलोकः ।

महातत्त्वविज्ञायिसचित्कलोकः प्रतिक्षिप्तकर्माखिषाकलोकः ॥ १ ॥

विमानाधिनाथस्तुताग्निद्वयश्री—विमानातिरेकाशयः काशकीर्तिः ।

विमानाप्रकाशमहोभिः परीतो, विमानायिर्कलक्षितो नैव किञ्चित् ॥ २ ॥

क्षमासाधनानन्तरुल्याणमालः, क्षमासज्जनानन्तरन्याग्निशुग्मः ।

जगद्भानानन्तविस्तारितेजाः, जगद्व्यापनानन्तधूः सार्थनाहः ॥ ३ ॥

यपुः सङ्कर सङ्कर खंडयन्ति, महासयमं सयम संतनोति ।

कलालालसं लालस तेजसे त, सदा भावन भावन स्थापयामि ॥ ४ ॥

विशाल पर सयमस्थं विशाल विशेष सुविस्तीर्णलक्ष्मीविशेषम् ।

नयानन्दरूप स्वभक्ताभयान, जिनेश स्तुत स्तौभि देव जिनेशम् ॥ ५ ॥ (शुजङ्गप्रयात०)

इति पुष्पाञ्जलिर्क्षेपः ततः कालागस्त्रलेपं गृहीत्वा वृत्तम्—
देवादेवाद्यभीष्टः परमपरमहानन्ददाताददाता, कालः कालप्रमाथी विशरविशरणः सङ्गतश्रीगतश्रीः ।
जीवाजीवाभिर्मर्शः कलिलकलिलताखंडनाहोडनाहो, द्रोणाद्रोणास्यलेपः कलयति लयतिगमापवर्गं पवर्गम् ॥१॥
विम्बे कालागस्त्रलेपः । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वधो० वृत्तेन ध्रुपथ । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(८)
विधृतकर्मास्त्रिलः सनातनो, विधृतहारावलितुल्यकीर्तिभाक् ।
प्रयोगमुक्तातिशयोक्तिस्थितिः, प्रयोगशाली जिननायकः श्रिये ॥ १ ॥
सुपुण्यसंदानितकेशवप्रियः, सदैव संदानितपोविधानकः ।

सुविस्तृताशोभनवृत्तिरेन्द्रक—स्तिरस्कृताशोभनपापतापनः ॥ २ ॥
स्थिता ततिः पुण्यभृतां क्षमालया, पुरोपि यस्य प्रथिताक्षमालया ।

तमेव देवं प्रणमामि सादरं, पुरोपचीर्णेन महेन सादरम् ॥ ३ ॥
कलापमुक्तत्रतसंग्रहक्षमः कलापदेवासुरवन्दितक्रमः ।

कलापवादेन विवर्जितो जिनः, कलापमानं वितनोतु देहिषु ॥ ४ ॥
निदेशसंभावितसर्वविष्टपः, सदाप्यदं भावितदस्युसंहतिः ।

पुराजनुर्भावितापोमहोदयः, सनामसंभावितसर्वविष्टपः ॥ ५ ॥ (वंशस्थ०)

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः ।

विभूषणोऽप्यद्भुतकान्तचिक्मः, सुरुषशाली स्तुतभीरुचिक्मः ।

जिनेश्वरो मात्यनघो रविभ्रमः, प्रमाथकारी महसातिविभ्रमः ॥ १ ॥

इति चिम्बात् पुष्पालङ्कारावतारणम् । पुनः शक्रस्तनः । ऊर्ध्वाधो० हृत्तेन धूपः । पुनः पुष्पा०—(९)

ग्रासङ्गतास जिननाथचेष्टित, ग्रासङ्गमत्यद्भुतमोक्षवर्चमनि ।

ग्रासङ्गता त्यक्तभगवत्प्राशये, ग्रासङ्गवीराद्यभिदे नमासि ते ॥ १ ॥

कल्याणकल्याणकपञ्चकस्तुतः, सभारसभारमणीयविग्रहः ।

सन्तानसन्तानवसंश्रितस्थितिः, कन्दर्पकन्दपभराञ्जयेज्जिनः ॥ २ ॥

विश्वान्धकारैकरापवाणः, क्रोधेभविस्फोटकरापवाणः ।

सिद्धान्तविस्तारकरापवाणः, श्रीवीतरागोऽस्तु रुरापवाणः ॥ ३ ॥

सम्भिन्नसम्भिन्नयप्रमापणः, सिद्धान्तसिद्धान्तनयप्रमापणः ।

देवाधिदेवाधिनयप्रमापणः, संजातसजातनयप्रमापणः ॥ ४ ॥

कालापयान कलयत्कलानिधिः, कालापरश्लोकचिताखिलक्षितिः ।

कालापवादोद्भितसिद्धिसगतः, कालापकारी भगवान् श्रियेऽस्तु नः ॥ ५ ॥ (इन्द्रवशा०)

अनेन वृत्तपञ्चकेन पुष्पाञ्जलिशेषः पीठक्षालनजलं गृहीत्वा—
प्रकृतिभासुरभासुसेवितो, धृतसुराचलराचलसंस्थितिः ।

स्नपनपेणपेणयोग्यतां, वहतु संप्रति संप्रतिविष्टरः । ॥ १ ॥

इति स्नपनपीठक्षालनम् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१०)
निहितसत्तमसत्तमसंश्रयं, ननु निरावरणं वरणं श्रियाम् ।

धृतमहः करणं करणं धृते-नमस्त लोकगुरुं कगुरुं सदा ॥ १ ॥
सदभिनन्दननन्दनशेषको, जयति जीवनजीवनशैत्यभाक् ।

उदितकंदलकंदलखंडनः, ग्रथितभारतभारतदेशनः ॥ २ ॥
वृषविधापनकार्यपररा, सुसदनं सदनं चपलं भुवि ।

अतिवसौ स्वकुले परमे पदे, दकमलं कमलं कमलं भुवि ॥ ३ ॥
तव जिनेन्द्र विभाति सरस्वती, प्रवरपारमिता प्रतिभासिनी ।

न यदुपांतगताज्वति बुद्धगीः, प्रवरपारमिता प्रतिभासिनी ॥ ४ ॥
सदनुक्रम्यनक्रम्यनवर्जित, द्रुतविकारणकारण सौहृद ।

जय कृपावनपावन तीर्थकृत्, विमलमानसमानससद्यशः ॥ ५ ॥ (द्रुतविलम्बित०)

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततो विम्बमार्जनमन्त्र गृहीत्वा—
न हि मलभरो विद्यस्वार्मिस्त्वदीयतनौ क्वचिद्, विदितमिति च प्राज्ञैः पूर्वस्थाप्यधुनाभवेः ।
स्नपनसलिलं स्पृष्ट सद्भिर्महामलमान्तरं, नयति निधनं मान्यं विम्बं दृष्ट्वा तव देव हि ॥१॥ (हरिणी)
इति विम्बमार्जनम् । पुनः शक्रस्तम्बापाठः ऊर्ध्वाधो० । इत्थेन धूपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(११)
सवरः प्रतिनियुक्तसंवरो, विग्रहः प्रक्रमनीयविग्रहः । सयतः सकलपैरसयतः, पङ्कटद्विधतु शान्तिपङ्कटद्वत् ॥१॥
जभजित् प्रणतद्वरजभजित्, सङ्गतः शिवपदं सुसङ्गतः ।

जीवनः सपदि सर्वजीवनो, निर्वृतिर्भक्तिदत्तनिर्वृतिः ॥ २ ॥

निर्जरप्रतिनुतश्च निर्जरः, पावनः श्रितमहात्रपावनः ।

नायको जितदयाविनायको, हसगः सविनयोलहसगः ॥ ३ ॥
धारितप्रवरसत्कृपाशयः, पाशयष्टिघरदेवसस्तुतः । संस्तुतो दमवता सनातनो नातनः कुगतिमंगभृन्मुधा ॥४॥
लोभकारिपरिमुक्तभूषणो, भूषणो विगतसर्वपातकः ।

पातकः कुमनसा महाबलो, हावलोपकरणो जिनः श्रिये ॥ ५ ॥ (स्थोदृता०)

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः ततः पुष्पं गृहीत्वा—
कार्यं कारणमीश सर्वशुक्ले युक्तं दरीदृश्यते । त्वत्सूजाविषये द्वयं तदपि न प्राप्नोति योगं क्वचित् ।

यस्मात्पुष्पममीभिरर्चकजनैस्त्वन्मस्तके स्थाप्यते, तेषामेव पुनर्भवी शिवपदे स्फीतं फलं प्राप्नुयात् ॥१॥
इति विम्बशिरसि पुष्पारोपणम् । शक्रस्तवः । ऊर्ध्वार्धो० वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१२)
महामनोजन्मनिषेव्यमाणो, नन्याययुक्तोत्थिव एव भर्त्यैः ।

महामनोजन्मनिकृन्तनश्च, नन्याययुग्ग्रक्षिततीर्थनाथः ॥ १ ॥

कामानुयाता निधनं चिमुंचन्, श्रियानुलापावरणं विहाय ।

गतो विशेषान्निधनं पदं यः, स दुष्टकर्मवरणं भिनत्तु ॥ २ ॥

मृदुत्वसंत्यक्तमहाभिमानी, भक्तिग्रणम्रोत्सहस्रनेत्रः ।

अंभोजसंत्यक्तमहाभिमानः, कृतार्थतात्मस्मृतिघस्रनेत्रः ॥ ३ ॥

समस्तसंभावनया वियुक्त—प्रतापसंभावनयाभिनन्दन् ।

अलालसंभावनया न कांक्षी, वरिष्ठसंभावनया न कांक्षी ॥ ४ ॥

समस्तविज्ञानगुणावगन्ता, गुणावगन्ता परमाभिरामः ।

रामाभिरामः कुशलाविसर्पः, शिलाविसर्पो जयताञ्जिनेन्द्रः ॥ ५ ॥ (उपजाति०)

पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततः फलानि गृहीत्वा—

रम्यरनन्तगुणपद्मसशोभमानैः, सद्गणवर्णिततमस्मृतोपमेयै ।

स्वाङ्गैस्त्रिवाद्यफलविस्तरैर्जिनार्चा-भर्चामि वर्चसि परैः कृतनित्यचर्वः ॥ १ ॥
विम्याग्रे फलद्वौकनम् । पुनः शक्रस्तव । ऊर्चधि० वृत्तेन धूपोत्क्षेपय । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१३)
करवालपातरहिता जयश्रिय, करवालपातरहिता जयश्रियम् ।

विनयन्नयापदसुचारिसयमो, विनयन्नयापदसुचारिसंयमः ॥ १ ॥
इनमन्धतामसहर सदासुखं, प्रणमामि कामितफलप्रदायकम् ।

इनमन्धतामसहरं सदासुख, विजये च तेजसि परिष्ठितं चिरम् ॥ २ ॥
निजभावचौरदमनं दयानिधि, दमन च सर्वमुनिमंडलीवृतम् ।

मुनिमजसा भवस्तपयोनिधौ, विलसत्कवीर्यसहित नमामि तम् ॥ ३ ॥
बहुलक्षणौघकमनीयविग्रहः, क्षणमात्रभिन्नकमनीयविग्रहः ।

कमनीयविग्रहपदावतारणो, भवमुक्तमुक्तपदावतारणः ॥ ४ ॥
सुरनाथमानहरसपदञ्जितः, क्षतराजमानहरहासकीर्तिभाक् ।

विगतोपमानहरणोद्धृताशयो, विगताभिमानहरवध्यशतनः ॥ ५ ॥ (सन्धिवर्षिणी०)

इति पुष्पाञ्जलिः । अगारं गृहीत्वा—

धाराधाराभिमुक्तोद्रसचलसवले क्षोदकाम्यादकाम्या, भिक्षाभिक्षाविचारस्वजनितजनितप्रातिमानोऽतिमानः ।
प्राणप्राणप्रमोदप्रणयननयनं धातंहंघातहन्ता, श्रीदः श्रीदप्रणोति स्वभवनभवनः काकतुंडाकतुंडाः ॥ १ ॥
इत्यगस्त्यक्षेपः । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वार्धो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१४)
ज्ञानकेलिकलितं गुणनिलयं, विश्वसारसचितं गुणनिलयम् ।

कामदाहदहनं परममृतं स्वर्गमोक्षसुखदं परमसुतम् ॥ १ ॥
स्वावबोधरचनापरमहितं, विश्वजन्तुनिकरे परमहितम् ।

रागसङ्गिभनसां परमहितं, दुष्टचित्तसुमुचां परमहितम् ॥ २ ॥
भव्यभावजनतापविहननं, भव्यभावजनतापविहननम् ।

जीव जीव भवसारविनयनं, जीव जीव भवसारविनयनम् ॥ ३ ॥
कालपाशपरिधातवहुलं, कालपाशकृतहारविहरणम् ।

नीलकंठसखिसन्निभनादं, नीलकंठहसितोत्तमशयनम् ॥ ४ ॥
न्यायबन्धुरविचारविलसनं, लोकत्रयुरविचारसुमहसम्

शीलसारसनवीरतनुधरं, सर्वसारसनवीरमुपनये ॥ ५ ॥ (जगतिजाति०)

पुष्पाञ्जलिः । वाससयुक्त धूपं गृहीत्वा—

विनयविनयग्राभ्य-स्कारयुक्तोर्युक्तः, पुरुषपुरुषकाराद् भगवन्नीपोवनीयः ।

जयतु जयतुपारो दीप्रमादे प्रमादे, सयदि सयदि भक्ता वासंधूपः संधूपः ॥ १ ॥

इति वासयुक्तधूपोत्सेषणम् । शक्रस्तनः ऊर्ध्वाधा० वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा— (१५)
आततायिनिकर परिनिन्नजाततायिचरितः परमेष्ठो । एकरूपादरचनासुकृताशी-रेकपाददयितारुमनीयः ॥१॥
वर्षदानकरभाजितलक्ष्मी-श्चारुमीरुकरिभाजितचित्तः । मुक्तशुभ्रतलालसहारो, धनस्तभूरितलालसकृत्यः ॥२॥
युक्तसत्यनहुमानवदान्यः, कल्पितद्रविणमानवदान्यः ।

देशनारचितसाधुविचारो, मुक्तताविजितसाधुविचारः ॥ ३ ॥

उक्तसंशयहरोरुक्तान्त-स्तान्त्सेनकपलायकृतान्तः । पावनीकृतवरिष्ठकृतान्त-स्ता तथा गिरमवेत्य कृतान्तः ॥४॥
यच्छुत्रु श्रियमनर्गलदानो, दानवस्त्रिदशशुण्यनिदान । दानवार्थंकरिचिभ्रमयानो, यानमर्जितपदोतिदयानः ॥५॥
(स्वागतावृत्तानि)

इति पुष्पाञ्जलि । ततो जल गृहीत्वा—

अमृतविहितपोष शशव यस्य पूर्वा-दमृतपथनिदेशाद् दुर्धरा कीर्तिरासीत् ।

अमृतरचितभिक्षा यस्य वृत्तिव्रतादो-स्मृतममृतसंस्थस्यार्चनायास्तु तस्य ॥ १ ॥ (मालिनी०)
इति जलपूजा । पुन शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा— (१६)
विश्वेशः क्षितिलसमानमानानः, प्रोद्याति मरुदुपहारहारः ।
संत्यक्तप्रवरवितानतानतानः, सामस्त्याद्विगतगानगानगानः ॥१॥
पूजायां प्रभवदपुण्यपुण्यपुण्य—स्तीर्थार्थं विलसदगण्यगण्यगण्यः—आरिद्रक्षरितिनिदानदानदानः ॥ २ ॥
सद्भ्यान् क्षतकरवीरवीरः, स्रुतदवलोकलोकलोकः ।
सद्विद्याजितशतपत्रपत्रः, हतभावजालजालजालः ॥ ३ ॥
नेत्रश्रीजितजलवाहवाहो, योगित्वामृतधनशीतशीतशीतः ।
वैराग्यादधृतसुवालवालालो, नामार्थोत्थितमुदधीरधीरधीरः ॥ ४ ॥
इति पुष्पाञ्जलिः । ततोऽक्षतान् गृहीत्वा— (प्रहृषिणी०)

क्षणतताडनमर्दनलक्षण, किमपि ऋष्टमाप्य तितिक्षितम् ।

त्रिभुवनस्तुतियोग्ययदक्षतै-स्तव तनुय जने फलितं हि तत् ॥ १ ॥
इति विम्बेऽक्षतारोपणम् । पुनः श्रुक्तम् : । ऊर्ध्वधो० वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१७)
तार तारामलनैः स्यादवतार, सार सारगेष्वणनार्यक्षतसारम् ।

काम काम धातित्वन्तं कृतकामं, वामं वाम दुतमुज्झितगतवामम् ॥ १ ॥
देह देह त्यक्त्वा नम्रोर्विवेदेह, माव भाव शुक्त्वा वेग दुतभावम् ।

नार नार शुद्धभयन्तं शुवनार, मार मार विश्वजय त सुकुमारम् ॥ २ ॥
देव देव पादतलालनरदेव, नाथ नाथ चान्तिकदीप्यञ्जुरनाथम् ।

पाक पाक समययन्त कृतपाकं, दृढ दृढ कुड्मलयन्त सुरदृढम् ॥ ३ ॥
कार कार भाविरसानामुपकार, काम्य काम्य भाविरसानामतिकाम्यम् ।

जीवं जीव भाविरसानामुपजीव, वन्दे वन्दे भाविरसानामभिवन्दे ॥ ४ ॥
सर्वैः कार्यैः सङ्कुलरत्न कुलरत्न, शुद्धस्फूर्त्या भाविवितान विवितानम् ।
वन्दे जात्राससमाधि ससमाधि, तीर्थाधीशं सङ्गतसङ्ग गतसङ्गम् ॥ ५ ॥ (मत्तमयूर०)

इति पुष्पाञ्जलिधेयः । ततः—

स्वामिन् जायेताखिललोकोऽभयरक्षो, नामोचारात्तीर्थकराणामनयानाम् ।

यत्तद्विम्बे रक्षणकर्म व्यवसेयं, तत्र प्रायः श्लाघ्यतमः स्याद् व्यवहारः ॥ १ ॥

इति विम्बे द्वां द्वौ द्वौ हूँ हूँ रूपैः पञ्चशून्यैः पञ्चांग (ललाट—नयन—हृदय—सर्वांग—पीठ) रक्षा
गुरुभिः कार्या । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपोद्घोषश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा— (१८)
वद्धनीतांगुणं वद्धनीतांगुणं, सानुकम्पाकरं सानुकम्पाकरम् ।

मुक्तसद्वाश्रयं मुक्तसद्वाश्रयं, प्रीतिनिर्यातनं प्रीतिनिर्यातनम् ॥ १ ॥
सर्वदा दक्षगं पारमार्थ्यं स्तं, सर्वदा दक्षगं पारमार्थ्यं स्तम् ।

निर्जराश्रयं संवराभासनं, संवराभासनं निर्जराश्रयम् ॥ २ ॥
तैजसं सङ्गतं सङ्गतं तैजसं, दैवतं वन्द्युरं दैवतम् ।

सत्तमं चागमाचागमात्सत्तमं साहसे कारणं साहसे ॥ ३ ॥
विश्वासाधारणं विश्वासाधारणं वीतसंवाहनं वीतसंवाहनम् ।

मुक्तिचंद्रार्जनं मुक्तिचंद्रार्जनं सासंवाहनं सासंवाहनम् ॥ ४ ॥

कामलाभासद पापरक्षाकर, पापरक्षाकर कामलाभामहम् ।

त्राणचिद्वर्धन पूरकार्याधर पूरकार्याधर ॥ ५ ॥ (चन्द्रानन०)

अनेन पुष्पाञ्जलिः । ततः—

सप्तासंसारसुताणाय, सन्तानसन्तानकृताणाय,

देवाय देवायतिताणाय, नामोऽस्तु नामोऽस्तुतिताणाय ॥ १ ॥

इति विम्बस्य निरुद्धनकरणम् । पुनः शक्रस्तनः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपः । पुनः पुष्पा—(१९)

सदातनु दयाकरं दयाकर सदातनुम् । विभावरं विसङ्गर विसङ्गर विभावरम् ॥ १ ॥

निरञ्जन निरञ्जन कुपोषणं कुपोषणम् । सुराजित सुराजित धराधर धराधरम् ॥ २ ॥

जन विहाय रञ्जन कुल वितन्य सङ्कुलम् । भव विजित्य सद्भय जय प्रतोष्य वै जयम् ॥ ३ ॥

यन शिव शिवं यन चिंतन तन चिरम् । कलावृत वृत कला भुनः सम सम भुनः ॥ ४ ॥

नमामि त जिनेश्वर सदाविहारिशासनम् । सुराधिनाथमानसे सदाविहारिशासनम् ॥ ५ ॥ (प्रमाणिका०)

इति पुष्पाञ्जलिः ततो माल्यं गृहीत्वा—

प्रकटमानवमाननमडल, प्रगुणमानवमानवसङ्कुलम् । नमणिमानवमाननं चिर, जयति मानवमाननकौसुमम् ॥ १ ॥

इति चिम्बे माल्यारोपणम् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपः । पुनः पुष्पां०— (२०)
बहुशोकहरं बहुशोकहरं कलिकालमुदं कलिकालमुदम् ।

हरिविक्रमणं हरिविक्रमणं स कलाभिमतं सकलाभिमतम् ॥ १ ॥
कमलाक्षमलं विनयायतनं विनयायतनं कमलाक्षमलम् । परमातिशयं वसुसंवलभं वसुसंवलभं परमातिशयम् ॥ २ ॥
अतिपाटवपाटवलं जयिनं हतदानवदानवसुं सगुणम् । उपचारजवारजनाश्रयणं प्रतिमानवमानवरिष्टरुचम् ॥ ३ ॥
सरमं कृतमुक्तिविलासरमं भयदं भयमुक्तमिलाभयदम् । परमं व्रजनेत्रमिदं परमं भगवन्तमये प्रभुताभगवम् ॥ ४ ॥
भवभीतनरप्रमदाशरणं शरणं कुशलस्य मुनीशरणम् ।

शरणं प्रणमाभि जिने सदये सदये हृदि दीप्तमहागमकम् ॥ ५ ॥ (जगति०)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततः—

आशातना या किल देवदेव, मया त्वदर्चस्वनेऽनुपक्ता ।

क्षमस्व तं नाथ कुरु प्रसादं, प्रायो नराः स्युः प्रचुरप्रसादाः ॥ १ ॥

इति जिनविम्बस्यांजलिना बद्धेनापराधक्षामणम् । पुनः शक्र० ऊर्ध्वा० धूपः ॥ पुनः पुष्पां०— (२१)
करकलितपालनीयः कमनीयगुणैकनिधिमहाकरणः । करकलितपालनीयः स जयति जिनपतिरकर्मकृतकरणः ॥ १ ॥

चिनयनयगुणनिधान सदारतावर्जन विसमन्नायम् ॥ २ ॥
जलतापवारणमह नमामि सुखदं विशालनासचयम् ॥ ३ ॥
शृंगारसमर्पाद यादःपतिवत् सदाप्यगाध च । शृंगासमर्पाद यादःपतिवन्दितां प्रतिग्रणामि ॥ ४ ॥
मीमभवाग्नवपोत गन्दे परमेश्वर सितश्लोकम् । उज्जितकलत्रपोतं वन्दे परमेश्वरं सितश्लोकम् ॥ ५ ॥
(गीतयः)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततो दीप गृहीत्वा—

नीरस्य तर्पहरण ज्वलनम्य ताप तार्क्ष्यस्य गारुडमनगतनोर्विभूषणम् ।

कुर्मो जिनेश्वर जगत्त्रयदीपरूप दीपोपदा तव पुरो व्यवहारहेतोः ॥ १ ॥

इति दीपपूजा । पुनः शक्रस्तनः । ऊर्ध्वाधो० इत्तेन धूपः ॥ पुनः पुष्पा०— (२२)
वनवास वननास गुणहारिणहारिवपुष नृपम् ।

विजयान विजयानं प्रभु प्रभु नमत नमत बलिनम् ॥ १ ॥

सोमकल सोमकल पङ्के हित पङ्के हित पुण्ये पुण्ये ।

चन्द्रिमुख नहिर्मुखमहित महित पर पर धीर धीरम् ॥ २ ॥

स्मृतिदायी स्मृतिदायी जिनो जिनोपास्तिकायः कायः ।

नखरायुध न खरायुध वन्द्यो वन्द्यो यक्रुद्धकृतकान्तः कान्तः ॥ ३ ॥

शङ्काहृत् शङ्काहृत् कुलाकुलाहारः हारः करणः करणः ।

विश्वगुरुर्विश्वगुरुः कविराट् कविराट् महामहाकामः कामः ॥ ४ ॥

कल्याणं कल्याणं प्रथयन् प्रथयन् हिते हिते प्रख्यः प्रख्यः ।

परमेष्ठी परमेष्ठी लाभो लाभो वितर वितर सत्त्वं सत्त्वं ॥ ५ ॥ (खंधाजातिः)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततो दर्पणं गृहीत्वा—

धीराधीरावगाहः कलिलकलिलताछेदकारीदकारी, प्राणिप्राणिवियोगः सरुचिसरुचिता भासमानः समानः ।

कल्पाकल्पात्मदर्शः परमपरमताछेददक्षोदक्षो, देवादेवात्महृद्यः स जयति जयतिर्यत्यक्रुष्टः प्रक्रुष्टः ॥ १ ॥

इति चिम्बे दर्पणहौकनम् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वार्धो धूपः । पुनः पुष्पां०—(२३)

अनारतमनारतं सगुणसङ्कुलं सङ्कुलं, विशालकविशालकं स्मरगजेसमंजे समम् ।

सुधाकरं सुधाकरं निजगिराजितं राजितं, जिनेश्वरं जिनेश्वरं प्रणिपतामि तं तापितम् ॥ १ ॥

जरामरणबाधनं विलयसाधुतासाधनं, नमामि परमेश्वरं स्तुतिनिपक्त्वागीश्वरम् ।

जरामरणबाधनं विलयसाधुतासाधनं, कुरङ्गनयनालट् कटुकटाक्षतीव्रव्रतम् ॥ २ ॥

अनन्यशुभदेशनावशगतोरुदेनासुर, पुराणपुरुषार्दनप्रचलदक्षभगिश्रियम् ।
अशेषमुनिमडलीप्रणतिरजिताखडल, पुराणपुरुषार्दनप्रचलदक्षभगिश्रियम् ॥ ३ ॥

स्मरामि तन शासन सुकृतसत्त्वसरक्षणं, महाकुमतवारण सुकृतसत्त्वसरक्षणम् ।
परिस्फुरदुपासकं मृदुतया महाचेतनं, वीतीर्गजननिर्धृति मृदुतया महाचेतनम् ॥ ४ ॥

पयोधरविहारण जिननः श्रिया कारण, पयोधरविहारण सरलदेहिना तारणम् ।
अनंगकपरासनं नमत मभु तीर्थेश्वर, अनंगकपरासन विधृतयोगनित्यस्मृतम् ॥ ५ ॥ (कृत्नी०)

अनेन पुण्याजलिः । ततः—
त्वयज्ञाते स्तुतिपदमहो किं त्वयि ज्ञातरूपे, स्तुत्युत्कृष्ठा न तदुभयथा त्वस्तुतिर्नाथ योग्या ।
तस्मात्सिद्ध्युद्भवजनविधिना किञ्चिदाख्यातिभाजो, लोका भक्तिप्रशुणहृदया नापराधास्पद स्युः ॥ १ ॥
इति वृत्त पठित्वा अधिकृतजिनस्तोत्र पठेत् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वार्धो० वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुण्या-
जलिं गृहीत्वा— (२४)

कुलालना च पर्याप्त निर्माणे शुभकर्मणाम् । कुलालना च पर्याप्त वन्दे तीर्थपतिं सदा ॥ १ ॥
जयताञ्जगताभीशः कल्पयन्तापमानदः । निरस्तममताभायः कल्पयन्तापमानदः ॥ २ ॥

महामोहमहाशैल पविज्ञानपरायण । परायणपविज्ञान जय पारगतेश्वर ॥ ३ ॥
समाहितपरिवार परिवारसमाहित । नमोऽस्तु ते भवच्छ्रेयो भवच्छ्रेयो नमोऽस्तु ते ॥ ४ ॥
वराभिरव्य वराभिरव्य कृपाकर कृपाकर । निराधार निराधार जयानत जयानत ॥ ५ ॥ (श्लोकाः)

अनेन पुष्पांजलिः । ततः—

न स्वर्गाप्सरसां स्पृहा समुदयो नो नारकोच्छेदने, नो संसारपरिक्षितौ न च पुनर्निर्वाणनित्यस्थितौ ।
त्वत्पादद्वितयं नमामि भगवन् किन्त्वेकं प्रार्थये, त्वद्भक्तिर्मम मानसे भवभवे भूयाद्विभो निश्चला ॥ १ ॥
इत्यञ्जलिं कृत्वा विम्याग्रे विज्ञप्तिकां कुर्यात् । (शान्तिनाथ-भगवतः स्तवनं ब्रूयात्)

पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुष्पां० (२५)

अधिकविरसः शृङ्गाराङ्गः समाप्तपरिग्रहो, जयति जगतां श्रेयस्करी तवागमविग्रहः ।

अधिकविरसः शृङ्गाराङ्गः समाप्तपरिग्रहो, न खलु कुमतव्यूहे यत्र प्रवर्तितविग्रहः ॥ १ ॥
विषयविषमं हन्तु मंशु प्रगाढभवभ्रमं, बहुलबलिनो देवाधीशा नितान्तमुपासते ।

तव वृषवनं यस्मिन् कुंजान् महत्तमयोगिनो, बहुलबलिनो देवाधीशा नितान्तमुपासते ॥ २ ॥
समवसरणं साधुव्याघ्रद्विपरहिभिर्वरं, जयति मधुमित्वल्लप्तानेकाविनश्वरनाटकम् ।

तव जिनपते कांक्षापूर्तिं प्रयच्छतु संकुलं, समवसरणं साधुव्याघ्रद्विपरहिभिर्वरम् ॥ ३ ॥

तव चिदुद्यो विश्वस्वामिन्नियतिं विशाकितो, जलधरपद स्वर्गव्यूह मुङ्गगृह पश्य ।
जलधरपद स्वर्गव्यूहं मुजङ्गगृह पर, त्यजति भयता कारुण्यात्याक्षिपस्मकटाक्षितः ॥ ४ ॥

विनादविशदप्राज्यप्राज्यप्रवारणवारण, हरिणहरिणश्रीदश्रीदप्रमोघनमोघन ।
रुमलकमलव्यापव्यापहरीतिदरीतिदा, गहनगहनश्रेणीश्रेणी विभाति च ॥ ५ ॥ (हरिणी०)

अनेन पुण्याञ्जलिः । ततः—

जय जय देव देवाधिनाथो लसत्सेवया प्रीणितस्यान्तकान्तप्रभ-

प्रतीक्ष्यन्तस्तदाऽनिर्वापणे पायनाभोददृष्टे विनष्टाखिलाद्ययज ।

मरणभयहराधिकार्यानविस्फूर्जितज्ञानद्विप्रकृष्टेक्षणायासन,

प्रभवन्परिवेपनिःशेषद्विद्वन्नश्चाप्यकीर्तिस्थितिव्यातिताश्च प्रभो ॥ १ ॥

इति धृतेन निम्याग्रतोऽङ्गलिं वदुच्चा क्षणं ध्यानम् [शान्तिनाथभगवतः “ॐ ह्रीं श्रीं शान्तिनाथाय नमः” मंत्रः १०८ कृत्वः पठनीयः] पुनः शक्रस्तवः । पुनः धूपं गृहीत्वा—

रुचार्थो० अनेन वृत्तेन यूषोत्प्रेषः इति पञ्चविंशतिकुसुमाञ्जलयः प्रक्षिप्यन्ते । तत आरात्रिक मगल-
दीपश्च (पूर्वपृष्ठ--१२) । तत आज्ञाहीनं० आवाहनं० कीर्तिं श्रियो० आशातनाया० (पूर्वपृष्ठ--२६) ।

इत्यादि पूर्ववत् पठनीयम् ।

[एतान्येव कुसुमाञ्जलिकाव्यान्तर्गतविधिकाव्यपञ्चविंशतिरहितानि कुसुमाञ्जलिकाव्यानि पञ्चविंशत्युत्तरशत-
संख्यानि । एतत्स्तुतिकुसुमाञ्जलिमहाकाव्यं विद्वद्भिर्भणनीयं परिशीलनीयं व्याख्येयं पठनीयं च ।]
इति प्रथमदिनमध्याह्ने करणीयः विधिः । [आचारदिनकर पृ० १८५ तः पृ० १९५ पर्यन्त]

धूप अंगेनो श्लोकः—

ऊर्ध्वार्धोभूमिवासिन्त्रिदशदनुसुतद्दमास्पृशां घ्राणहर्ष-
प्रौढिप्राप्तप्रकर्षक्षितिरुहरसजः क्षोणपापावगाहः ।

धूपोऽकूपारकटपप्रभवमृतिजराकष्ट-विस्पष्टदुष्ट-
स्फूर्जत्संसारपाराधिगममतिधियां विश्वभर्तुः करोतु ॥ १ ॥

अर्हन्महा-
पूजनविधिः

॥ ५४ ॥

प्रथमदिने
मध्याह्ने
करणीयः

॥ ५४ ॥

—: २५ कुसुमाञ्जलिविधिमा जोईती वस्तुनी यादी :-

- १ चंदन अंचन (चंदन पूजा)
- २ कुकुम अंचन. (केसर पूजा)
- ३ यक्षकंदम विलेपन (यक्षकंदमनी मग वस्तुओ देसर, सुगह, अगर, घरास, कस्तुरी, गोरोचन, रत्ताजली, फाचो ही गळोक, मरवककोळ, सोनानो वरक)
- ४ कपूर आरोपण (कपुर चढाववु)
- ५ वासश्चेष (वासश्चेष पूजा)
- ६ कस्तुरीलेप (कस्तुरीनो लेप)
- ७ फाळागरु लेप (फाळागरुनो लेप)
- ८ पुष्पाळकार अवतरण (पुष्प अने अलंकार उतारवा)
- ९ स्नपनपीठशालन (स्नायपीठने घोवी)
- १० त्रिदमांजन (जिनप्रतिमाने वस्त्रयी साफ करवी)
- ११ पुष्प-आरोपण (फूल चढाववा)
- १२ फळ-दौकन (फळ मूकवा)
- १३ अगस्त्येष (अगरु नारवो)

- १४ सयुक्तधूप-उत्क्षेपण (वघा धूप करवा)
- १५ जलपूजा (जलपूजा करवी)
- १६ अक्षत आरोपण (चोरा चढाववा)
- १७ पंचागरक्षा (पंचागरक्षामां १ लळाट, २ नयन, ३ हृदय ४ सर्वांग ५ पीठ)
- १८ निलुग्नकरण (लुछणा करवा)
- १९ मालारोपण (माला चढाववी)
- २० अपराधक्षामण (अपराध समाववा)
- २१ दीपदान (दीपो करवो)
- २२ दर्पण दौकन (दर्पण धरवु)
- २३ अधिष्ठतजिनमंत्र (मुख्य जिननु स्तोत्र बोलवु)
- २४ विद्वामिका (वितति करवी)
- २५ क्षुणध्यानम् (क्षणवार ३० क्षो श्रो शान्तिनाथाय नम १०८ वार ध्यान धरवु)

—०—

अथ सप्तपीठ-पूजनम् ॥

(द्वितीयदिने प्रातः पीठपूजनात् पूर्वं षष्ठ २ तः षष्ठ ८ “इति जिनपूजनम्” तत् पर्यंतं पूजनविधिं विधाय तत्पश्चात् अग्रे सप्तपीठ-पूजनविधिः करणीयः) ततो जिनाग्रे स्वर्णरूप्यताम्राकांस्यमयानि वा सप्तपीठानि न्यसेत् । तत्र—

प्रथमपीठे— पञ्चपरमेष्ठिस्थापनमक्षरैस्तिलकैर्वा मालाक्रमेण कार्यम् ॥

द्वितीयपीठे— दिक्क्रमेण दिक्पालस्थापनं तथैव ॥

तृतीयपीठे— चतुर्दिक्षु त्रयं त्रयं कृत्वा द्वादशराशिस्थापनम् ॥

चतुर्थपीठे— चतुर्दिक्षु सप्तकं सप्तकं कृत्वाऽष्टाविंशतिनक्षत्रस्थापनम् ॥

पञ्चमपीठे— दिक्क्रमेण क्षेत्रपालवर्जितं ग्रहस्थापनं विधेयम् ॥

षष्ठपीठे— चतुर्दिक्षु चतुष्कं चतुष्कं कृत्वा षोडशविद्यादेवीस्थापनम् ॥

सप्तमपीठे— गणपति—कार्तिकेय—क्षेत्रपाल—पुरदेवता—चतुर्णिकायदेवस्थापनम् ॥

ततः पूर्ववत् परमेष्ठिपूजनम् ॥ तथाहि त्रयं पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

अर्हन्त ईशाः सकलाश्च सिद्धा आचार्यवर्या अपि पाठकेन्द्राः ।

मुनीश्वराः सर्वसमीहितानि कुर्वन्तु रत्नत्रययुक्तिभाजः ॥ १ ॥

इत्यर्हदादिषु पुष्पाञ्जलिशेषः ॥ ततोऽर्घ्यपाद्यादि प्रगुणीकृत्याहृतः प्रति-

विश्वामित्रस्थितिशालिनः मसुदयाः सयुक्तसन्मानसाः- नानारूपविचित्रचित्रचित्ताः सत्रासितातद्विपः ।

सर्गाध्यप्रतिभासनेनकुशलाः सर्वैर्नताः सर्वदाः, वीमचीर्यकरा भवन्तु भविना व्यामोहनिच्छित्तये ॥ १ ॥

ॐ नमो भगवद्भ्योऽर्हद्भ्यः सुरासुररक्षितेभ्यस्त्रिलोकनायकेभ्योऽष्टकर्मनिष्ठुक्तेभ्योऽष्टादशदोषरहितेभ्यः
चतुस्त्रिंशदतिशययुक्तेभ्यः पञ्चत्रिंशद्वचनगुणमहितेभ्यो भगवन्तोऽर्हन्तः सर्वविदः सर्वगा इह शान्तिकपूजामहोत्सवे
आगच्छन्तु आगच्छन्तु स्वाहा, इदमर्घ्यं पाद्य बलिं चरु गृह्णन्तु गृह्णन्तु सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा,
जल गृह्णन्तु २ स्वाहा, गन्ध गृ० पुष्प गृ० अक्षतान् गृ० फलानि गृ० मुद्रा गृ० धूप गृ० दीप गृ० नैवेद्य
गृ० सर्वोपचारान् गृ० शान्तिं कुर्वन्तु २, तुष्टिं कु० रुष्टिं कु० इष्टिं कु० सर्वसमीहितं कुर्वन्तु कुर्वन्तु
स्वाहा ॥ स्वाहा सर्वत्र योज्यम् ॥

इत्येतैर्मन्त्रैराहवान सन्निहितकरण जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूप-दीप-नैवेद्यदानम्, अर्घ्यपाद्यदान च ॥
इत्यर्हत्सूत्राक्रमः ॥ ततः सिद्धान् प्रति-

यदीर्घकालसुनिकाचितवंधपद्म-मष्टात्मक विषमचारमभेद्यकर्म ।

तत्संनिहत्य परम पदमापि यैस्ते, सिद्धा दिशन्तु महतीमिह कार्यसिद्धम् ॥ १ ॥

ॐ नमः सिद्धेभ्योऽशरीरेभ्यो व्यपगतकर्मबन्धनेभ्यश्चिदानन्दमयेभ्योऽनन्तवीर्येभ्यो भगवन्तः सिद्धा इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु० शेषं पूर्ववत् ॥ इति सिद्धपूजाक्रमः ॥ तत आचार्यान् प्रति—

विश्वस्मिन्नपि विष्टपे दिनकरीभूतं महातेजसा, यैरहद्भिरितेषु तेषु नियतं मोहान्धकारं जगत् ।

जातं तत्र च दीपतामविकलां प्रापुः प्रकाशोद्गमादाचार्याः प्रथयन्तु ते तनुमृतामात्मप्रबोधोदयम् ॥ १ ॥

ॐ नम आचार्येभ्यो विश्वप्रकाशकेभ्यो द्वादशांगगणिपिटकारिभ्यः पञ्चाचारस्तेभ्यो भगवन्त आचार्या इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु० शेषं पूर्ववत् ॥ इत्याचार्यपूजा ॥ तत उपाध्यायान् प्रति—

पापाणतुभ्योऽपि नरो यदीय—प्रसादलेशाह्वभते सपर्याम् ।

जगद्धितः पाठकसंचयः स कल्याणमालां वितनोत्वभीक्ष्णम् ॥ १ ॥

ॐ नम उपाध्यायेभ्यो निरंतरद्वादशांगपठनपाठनस्तेभ्यः सर्वजन्तुहितेभ्यो भगवन्त उपाध्याया इह शान्ति-
कपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु० शेषं पूर्ववत् ॥ इत्युपाध्यायपदपूजा ॥ ततः साधून् प्रति—

संसारनीरधिमवेत्य दुरन्तमेव यैः संयमारव्यवहनं प्रतिपन्नमाशु ।

ते साधकाः शिवपदस्य जिनाभिषेके साधुव्रजा विरचयन्तु महाप्रबोधम् ॥ १ ॥

ॐ नमः सर्वसाधुभ्यो मोक्षमार्गसाधकेभ्यः शान्तेभ्योऽष्टादशसहस्रशीलांगधारिभ्यः पञ्चमहाव्रतनिष्ठिनेभ्यः

परमहितेभ्यो भगन्तः साधयः इह शान्तिऋषूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु० शेषं पूर्ववत् इति साधुपूजा ॥

अथ पञ्चपरमेष्ठिना परिपिण्डितपूजा—

ॐ नमः सर्वतीर्थरुरेभ्यः सर्वगतैभ्यः सर्वदक्षिण्यः सर्वहितेभ्यः सर्वदेभ्यः ॐ नमो भगवद्भ्यः सिद्धेभ्यो भगवद्भ्य आचार्येभ्यो भगवद्भ्य उपाध्यायेभ्यो भगवद्भ्यः साधुभ्यो भगन्तः पञ्चपरमेष्ठिनः इह शान्तिऋषूजा-
महोत्सवे सात्तिशयाः सम्रातिहार्याः सनचनगुणाः सज्ञानाः ससधाः सदेवासुरनराः प्रसीदन्तु इदमर्घ्यं पाद्यं गृह्णन्तु २,
गन्धं गृ० २, पुष्पं गृ० २, धूपं गृ० २, दीपं गृ० २, अक्षतान् गृ० २, नैवेद्यं गृ० २, सर्वोपचारान् गृ० २,
शान्तिं कुर्वन्तु २, तुष्टिं कु० २, पुष्टिं कु० २, ऋद्धिं कु० २, वृद्धिं कु० २, सर्वसमीहितं कुर्वन्तु कुर्वन्तु
स्वाहा ॥ अनेन पञ्चपरमेष्ठिना परिपिण्डितपूजा ॥ एव पचपरमेष्ठिपूजनं विधाय पञ्चहस्तवक्त्राच्छादनम् ॥ इत्याद्य-
पीठम् ॥ (आचार दि० पृ० १५९ तमे) ।

अथ द्वितीयपीठे दशदिक्पालपूजनम् ॥ पुण्याञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तं पठेत्—

दिक्पालाः सकला अपि प्रतिदिशं स्युः स्वयं नलं वाहनं, शस्त्रं हस्तगतं विधाय भगवत्सन्नात्रे जगद्दुर्लभे ।
जानन्दोत्पलवर्णमानसा महर्गुणं पूजोपचारोच्चयं, सन्ध्याय प्रगुणं भवन्तु पुस्तो देवस्य लब्धासनाः ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेन दिक्पालवलये पुण्याञ्जलिक्षेपः । तत इन्द्रं प्रति—

सम्यक्त्वास्थिरचित्तचित्तकृष्णकोटीरकोटीपटत्, सङ्घस्योत्कटराजपट्टपटुतासौभाग्यभाग्याधिकः ।

दुर्लक्षप्रतिपक्षक्षदहनज्वालाचलीसंनिभो, भास्वद्भाल निभालयेन्द्र भगवत्स्तात्राभिपेक्षोत्सवम् ॥ १ ॥

ॐ वषट् नमः श्रीइन्द्राय तप्तकांचनवर्णाय पीताम्बराय ऐरावणवाहनाय वज्रहस्ताय द्वात्रिंशद्विधविमानाधिपतये
अनन्तकोटिसुरसुरांगनासेवितचरणाय सप्तानीकेश्वराय पूर्वादिगधीशाय श्रीइन्द्रसायुध सवाहन सपरिच्छद इह शान्तिक-
पूजामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदमर्घ्यं पाद्यं वलिं चरुं गुहाण गुहाण, सन्निहितो भव भव स्वाहा, जलं
गुहाण गुहाण, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान् गुहाण गुहाण, शान्तिं
कुरु कुरु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० कुरु कुरु सर्वसमीहतानि देहि देहि स्वाहा । इतीन्द्रपूजाक्रमः । अग्रेप्रति-

नीलाभाच्छादलीललितविलुलितालंक्रतालंभविष्णु-स्फूर्जद्रोचिष्णुरोचिर्निचयचतुरतायचिनोदं चिंदेहः ।

नव्यांभोदग्रमोदग्रमुदितसमदाकर्णविद्वेषिध्रुम-ध्वान्तध्वंसिध्वजश्रीरधिकतराधियं हव्यवाहो धिनोतु ॥ २ ॥

ॐ रे नमः श्री अग्नये सर्वदेवमुखाय प्रभूततेजोमयाय आग्नेयदिगधीश्वराय कपिलवर्णाय छागवाहनाय
नीलाम्बराय धनुर्वाणहस्ताय श्रीअग्ने सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥ यमं प्रति-

दैत्यालीमुडखंडीकरणसुडमरोदंशुडप्रचंड-दोदंडाडंचरेण प्रतिहरदनुगं भापन् विघ्नजानम् ।

कालिन्दीनीलमीलत्सलिलविलुनितालंक्रनोद्यल्लालाय-न्यस्तांघ्रिधर्मराजो जिनवरभवेन धर्मवुद्धिं ददातु ॥ ३ ॥

ॐ घ घ घ नमो यमाय धर्मराजाय दक्षिणदिगधीशाय समर्पिते धर्मधर्मविचारकराय कृष्णगर्णाय चर्मचरणाय महिषवाहनाय दडहस्ताय श्रीयम सायुध सगाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ ३ ॥

निर्मुक्तिं प्रति—

प्रेतान्तप्रोतगडप्रातकडितलङ्गुमुंडितामुंडधारी, दुर्गरीभूतवीर्याध्यवसितलसितापायनिर्घातनार्थी ।

काश्यमिशेषप्रदीप्यत्कुणपकृतचंदेन ऋतेव्यासपार्श्व-स्तीर्थेशस्नात्रकाले रचयतु निर्ऋतिर्दुष्टसघातघातम् ॥ ४ ॥

ॐ हूँ सू कू लू ह्रीं नमः ह्रीं श्रीं निऋतये नैऋतदिगधीशाय धूम्रगर्णाय व्याघ्रचर्मधृताय सुदुर्गरहस्ताय प्रेतवाहनाय श्रीनिऋते सायुध सगाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ ४ ॥ कल्या प्रति—

ऋक्षोलोव्यणलोलालितचलत्त्रालनमुवतावली-लीलालंभिततारकाढ्यगगनः सानन्दसन्मानसः ।

स्फूर्जन्मागधसुस्थितादिनिबुधैः ससेव्यपादद्वयो, बुद्धि श्रीवरुणो ददातु विशदा नीतिप्रतानाद्भुतः ॥ ५ ॥

ॐ व नमः श्रीवरुणाय पश्चिमदिगधीशाय समुद्रवासाय मेघगर्णाय पीताम्बराय पाशहस्ताय मत्स्यवाहनाय श्रीवरुण सायुध सगाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ वायु प्रति—

ध्वस्तघ्नान्तघ्नजपटलटल्लुम्पटाटकशक्रः, पंकत्रातश्लथनमथनः पार्श्वसंस्थायिदेवः ।

अहंतेवाविदलितसमस्ताघसंघो विदध्यात्, बाह्यान्तस्थग्रचुररजसा नाशन श्रीनभस्वान् ॥ ६ ॥

ॐ यं नमः श्रीचायवे वायव्यदिर्गाशाय धूसराक्षाय रक्ताम्बराय हरिणाहनाय ध्वजप्रहरणाय श्रीचायो मायुध
सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ धनदं प्रति—

दिननाथलक्षसमदीप्तिदीपिताखिलदिग्बिभागमणिरम्यपाणियुगं ।
सदगण्यपुण्यजनसेवितक्रमो धनदो ददातु जिनपूजने धियम् ॥ ७ ॥

ॐ यं यं यं नमः श्रीधनदाय उत्तरदिर्गाशाय सर्वयक्षेश्वराय कलासंस्थाय अलकापुरीप्रतिष्ठाय शक्रकोशा-
ध्यक्षाय कनकांगाय श्वेतवज्राय नरवाहनाय रत्नहस्ताय श्रीधनद सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥
ईशानं प्रति—

धुम्यत्क्षीराब्धिगर्भाम्बुनिवहस्ततक्षालितांभोजवर्णः, स्वःसिद्ध्युद्विग्रगर्भकणविरचितात्यन्तसंपानिभृत्यः ।
तार्तीयक्षिप्रतिष्ठस्फुटदहनवनज्वाला ललिताक्षः, शंभुः शं भासमानं रचयतु भविनां शीणमिथ्यात्वमोहः ॥ ८ ॥

ॐ नमः श्री-ईशानाय ईशानदिर्गाशाय सुरासुतरवन्दिताय सर्वभुवनप्रतिष्ठाय श्वेतवर्णीय गजाजिनाहुताय
वृषभवाहनाय पिनाकशूलधराय श्री-ईशान सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ ब्रह्माणं प्रति—
उद्यत्पुस्तकशस्तहस्तनिवहः सन्त्यस्तपापोद्भवः, शुद्धध्यानविभूतकर्मविकलो लालिन्यलीलानिधिः ।
वेदेच्चारविसारिचारुवदनोन्मादः सदा सौम्यदृक्, ब्रह्मा ब्रह्मणि निष्ठितं वितनुनाद् भग्यं समन्तं जगत् ॥ ९ ॥

ॐ नमो नम्रणे ऊर्ध्वलोकाधीश्वराय सर्वसुप्रतिपन्नपितामहाय स्वविराय नामिसमगाय काञ्चनवर्णाय चतु-
र्मुखाय श्वेतयन्त्राय हस्तनाहनाय कमलसंस्थाय पुस्तकरुमलहस्ताय श्रीव्रजन् सायुध सनाहन सपरिच्छद इह० ओप
पूर्णम् ॥ ९ ॥ नागान् प्रति—

मणिकिरणरुद्रगण्डमरालम्बितुगो-त्तमकरणशरण्यागण्यनित्यार्हदाज्ञाः ।

बलिभुवनविभवैः स्वैरगन्धा. सुधान्ता, गुरुनरभुवि लात्वा यान्तु ते दन्दशूकाः ॥ १० ॥

ॐ ह्रीं कु नमः श्रीनागेभ्यः पातालस्वामिभ्यः श्रीनागमण्डल मायुध सनाहन सपरिच्छद इह० ओप
पूर्णम् ॥ १० ॥

ॐ नमः सर्वेभ्यो दिक्पालेभ्यः शुद्धसम्यग्दृष्टिभ्यः सर्वजनभूजितेभ्यः सर्वेऽपि दिक्पालाः सायुधाःसवाहनाः
सपरिच्छदाः इह शान्तिरूपज्ञामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदमर्थं पाद्य बलि चरु गृह्णन्तु गृह्णन्तु स्वाहा, सन्निहिता
भनन्तु भनन्तु स्वाहा, जल गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्धः पुष्पः अक्षतान्० फलानि० मुद्रा० धूप० दीपं० नैवेद्य०
सर्वोपचारान् गृह्णन्तु गृह्णन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु
स्वाहा । इति सर्वदिक्पालपरिषिण्डितपूजाक्रमः । एव दिक्पालानां पूजा विधाय पीठे दशहस्तमन्त्रेणाच्छादनं
विधेयम् । इति द्वितीयधीठपूजनम् ॥ (आ० दि० पृ० २७८)

अथ तृतीयपीठे द्वादशराशिपूजनम् । पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

मेघद्युषमिथुनकर्कट—सिंहकनीषाणिजालिचापधरा : । मकरघटमीनगंजाः संनिहिता राशयः सन्तु ॥ १ ॥

इति राशिपीठोपरि पुष्पाञ्जलिर्द्वेषः ॥ ततो मेघं प्रति—

मंगलस्य निवासाय सूर्योच्चलत्कराय च । मेघाय पूर्वसंस्थाय नमः प्रथमराशये ॥ १ ॥

ॐ नमो मेघाय मेघ इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ इदमर्थं पात्रं बलिं चरुम् आनयमनीयं
गृहाण २, सन्निहितो भव २ स्वाहा, जलं गृहाण २, गन्धं २ अक्षतान् ० फलानि ० पुष्पं ० धूपं ० दीपं ० नैवेद्यं ०
सर्वोपचारात् ० शान्तिं कुरु २, तुष्टिं ० पुष्टिं ० ऋद्धिं ० शुद्धिं ० सर्वममीहितं गच्छ २ स्वाहा ॥ अनेन मन्येण
सर्वोपचारैः मेघपूजनम् ॥ १ ॥ धूपं प्रति—

चन्द्रोच्चकरणे याम्य—दिशि स्थायी कर्कशुहम् । द्युपः सर्वाणि पापानि शान्तिकेन निरुन्तु ॥ २ ॥

ॐ नमो द्युपाय द्युप इह शान्तिकपूजामहोत्सवे ० धूपं पूर्ववत् ॥ २ ॥ मिथुनं प्रति—

शशिनन्दनगेहाय राहूल्यत्कराय च । पश्चिमाग्राश्रितायास्तु मिथुनाय नमः गदा ॥ ३ ॥

ॐ नमो मिथुनाय मिथुन इह शान्तिकपूजामहोत्सवे ० धूपं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ कर्कटं प्रति—
त्रायमनंरुच्यत्करणं दशणं तारकेशितुः । कर्कटं धनदायास्थं पूज्यागो निरुन्तु ॥ ४ ॥

ॐ नमः कर्माय कर्क इह शान्तिः पूजामहोत्सवे० शेष पूर्ववत् ॥ ४ ॥ सिंह प्रति-
पत्तिनीपतिसमास पूर्वाशक्तसथय । सिंहः समस्तदुःखानि विनाशयतु धीमताम् ॥ ५ ॥
ॐ नमो सिंहाय सिंह इह शान्तिः पूजामहोत्सवे० शेष पूर्ववत् ॥ ६ ॥ कन्या प्रति-
पुत्रस्य सदन स्य नस्यैवोच्चत्यकारिणी । कन्या कृतान्तदिग्वासा समानन्द प्रयच्छतु ॥ ६ ॥
ॐ नमः कन्यायै कन्ये इह शान्तिः पूजामहोत्सवे० शेष पूर्ववत् ॥ ६ ॥ तुला प्रति-
यो दैत्याना महाचार्य-स्तस्यावासरमागतः । शनैरुच्चत्वदाताऽस्तु पश्चिमास्थतुलाघरः ॥ ७ ॥
ॐ नमस्तुलाघराय तुलाघर इह शान्तिः पूजामहोत्सवे० शेष पूर्ववत् ॥ ७ ॥ वृश्चिक प्रति-
भौमस्य तु खलु क्षेत्र धनदाशाविभासरः । वृश्चिको दुःखसघात शान्तिकेऽत्र निहन्तु नः ॥ ८ ॥
ॐ नमो वृश्चिकाय वृश्चिक इह शान्तिः पूजामहोत्सवे० शेष पूर्ववत् ॥ ८ ॥ धन्विनं प्रति-
मर्वदेवगणार्च्यस्य सदन पददायिनः । सुरेन्द्राशास्थितो धन्वी धनवृष्टिं करोतु नः ॥ ९ ॥
ॐ नमो धन्विने धन्विन् इह शान्तिः पूजामहोत्सवे० शेष पूर्ववत् ॥ ९ ॥ मकर प्रति-
निवासः व्यर्थपुत्रस्य भूमिपृगेच्चतारुः । मकरो दक्षिणांसस्थः सस्यामीति विहन्तु नः ॥ १० ॥

ॐ नमो मकराय मकर इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ १० ॥ कुंभं प्रति-
ग्रहेशतनयस्थानं पश्चिमानन्ददायकः । कुंभः करोतु निर्दमं पुण्यास्मभं मनीषिणाम् ॥ ११ ॥

ॐ नमः कुंभाय कुंभ इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ ११ ॥ मीनं प्रति-

कवेरुच्चत्यदातारं क्षेत्रं सुरगुरोरपि । वन्दामहे नृधर्माशा-पावनं मीनमुत्तमम् ॥ १२ ॥

ॐ नमो मीनाय मीन इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ १२ ॥ एभिर्मन्त्रैः प्रत्येकपूजा ॥

ततोऽनन्तरम्—

ॐ मेघ-वृष-मिथुन-कर्क-सिंह-कन्या-तुला-वृश्चिक-धनु-मकर-कुंभ-मीनाः सर्वे राशयः स्वस्वस्वाम्य-
धिष्ठिता इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु २, इदमर्घ्यं पाद्यं वलिं चरुम् आचमनीयं गृह्णन्तु २, सन्निहिता
भवन्तु २ स्वाहा, जलं गृह्णन्तु २, गन्धं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० पुष्पं० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वेषु-
चारान्० गृ० २, शान्तिं कुर्वन्तु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु स्वाहा ॥ अनेन सर्व-
राशीनां परिपिण्डितपूजा ॥ ततः पीठस्य द्वादशहस्तवस्त्राच्छादनम् ॥ इति तृतीयपीठपूजनम् ॥ (आचा० दि० पृ० २२०)

अथ चतुर्थपीठे नक्षत्रपूजनम् । प्रथमं पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

नासत्यप्रमुखा देवा अधिष्ठितनिजोदवः । अत्रैत्य शान्तिके सन्तु सदा सन्निहिता सताम् ॥ १ ॥

इति नक्षत्रपीठे पुष्पाञ्जलिश्लेषः ॥ ततोऽश्विनीं प्रति—

ॐ ज्वीं नमो नासत्याभ्या स्वाहा ॥ इति मूलमन्त्रः ॥ ॐ नमो नासत्याभ्याम् अश्विनिस्वामिभ्या
नासत्यौ इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छतम् २, इदमन्यं पाद्य बलि चरम् आचमनीयं गृह्णीतं २ सन्निहितौ
भवत २ स्वाहा, जल गृह्णीत २, गन्ध० अक्षतान्० फलानि० मुद्रा० पुष्प० धूपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान्
गृह्णीत २, शान्तिं कुल २, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० ददतं २ स्वाहा ॥ द्विवचनम् ॥ १ ॥
भरणी प्रति-

ॐ यं य नमो यमाय स्वाहा ॥ इति मूल० ॥ ॐ नमो यमाय भरणीस्वामिने यम इह शान्तिक-
पूजामहोत्सवे आगच्छ इदमन्यं पाद्य बलि चरम् आचमनीय गृहाण २ सन्निहितौ भन २ स्वाहा, जल
गृहाण २, गन्ध० अक्षतान्० फलानि० मुद्रा० पुष्प० धूप० नैवेद्य० सर्वोपचारान् गृहाण २, शान्ति
कुरु २ तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० ददितुं २ स्वाहा ॥ एरुवचनम् ॥ २ ॥ कृत्तिका प्रति-

ॐ रं र नमो अग्नये स्वाहा ॥ ॐ नमोऽग्नये कृत्तिकास्वामिने अग्ने इह० शेष पूर्ववत् ॥ एकवचनम्
॥ ३ ॥ रोहिणी प्रति-

ॐ ब्रह्मरक्षणे नमः स्वाहा ॥ ॐ नमो ब्रह्मणे रोहिणीश्वराय ब्रह्मन् इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ एरु-
वचनम् ॥ ४ ॥ मृगशिरः प्रति-

ॐ चं चं चं नमश्चन्द्राय स्वाहा ॥ ॐ नमश्चन्द्राय मृगशिरोऽधीशाय चन्द्र इह० शेषं पूर्ववत् ॥ एक-
वचनम् ॥ ५ ॥ आर्द्रा प्रति-

ॐ हु हु नमो रुद्राय स्वाहा ॥ ॐ नमो रुद्राय आर्द्रेश्वराय रुद्र इह० शेषं पूर्ववत् एकव० ॥ ६ ॥
पुनर्वसु प्रति-

ॐ जानि जानि नमो अदितये स्वाहा ॥ ॐ नमो अदितये पुनर्वसुस्वामिन्यै अदिते इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एकव० स्त्रीलिंगे सन्निहिता भव २ इति ॥ ७ ॥ पुष्यं प्रति-

ॐ जीव जीव नमो बृहस्पतये स्वाहा ॥ ॐ नमो बृहस्पतये पुण्याधीशाय बृहस्पते इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एकव० ॥ ८ ॥ आश्लेषां प्रति-

ॐ फुं फुं नमः फणिभ्यः स्वाहा ॥ ॐ नमः फणिभ्यः आश्लेषास्वामिभ्यः फणिन इह शान्तिक-
पूजामहोत्सवे आगच्छत २, इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृह्णीत २, सन्निहिता भवत २ स्वाहा, जलं गृह्णीत २
गन्धं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० पुष्पं० धूपं० दीपं० नेवेद्यं० सर्वोपचारान्० शान्तिं कुरुत २, तुष्टिं० पुष्टिं०
ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि ददत २ स्वाहा ॥ बहुवचनपाठः ॥ ९ ॥ मघां प्रति-

ॐ स्वधा नमः पितृभ्यः स्वाहा ॥ ॐ नमः पितृभ्यो मघेशेभ्यः पितर इह० शेषं पूर्ववत् ॥ नहुनच-
नपाठः ॥ १० ॥ पूर्वाफाल्गुनी प्रति—

ॐ ए नमो योनये स्वाहा ॥ ॐ नमो योनये पूर्वाफाल्गुनीस्वामिन्य योनये इह० शेष पूर्ववत् ॥ एक-
वचन ॥ त्रीलिंगे सन्निहिता भय २ इति ॥ ११ ॥ उत्तराफाल्गुनी प्रति—

ॐ दृणि २ नमोऽयम्णे उत्तराफाल्गुनीस्वामिने स्वाहा ॥ ॐ अयमन् इह० शेष पूर्ववत् ॥ एकवचनम् ॥
१२ ॥ हस्त प्रति—

ॐ दृणि २ नमो दिनकराय स्वाहा ॥ ॐ नमो दिनकराय हस्तस्वामिने दिनकर इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एक० ॥ १३ ॥ चित्रा प्रति—

ॐ तक्ष २ नमो विश्वकर्मणे स्वाहा ॥ ॐ नमो विश्वकर्मणे चित्रेशाय विश्वकर्मन् इह० शेष पूर्ववत् ॥
एक० ॥ १४ ॥ स्मृति प्रति—

ॐ यः यः नमो वायवे स्वाहा ॥ ॐ नमो वायवे स्वातीशाय वायो इह० शेषं पूर्ववत् ॥ एकव०
१५ ॥ विशाला प्रति—

ॐ दृणि दृणि नमः पूष्णे स्वाहा ॥ ॐ नमो पूष्णे रेवतीशाय पूप्न इह० शेषं पूर्ववत् ॥ एकव० ॥

२८ ॥ एतेषां प्रत्येकं नक्षत्रपूजा ॥ ततः—

ॐ नमः सर्वनक्षत्रेभ्यः सर्वनक्षत्राणि सर्वनक्षत्रेशा इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदम०
आचमनीयं गृह्णन्तु गृह्णन्तु सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा ॥ जलं गृह्णन्तु गन्धं० अक्षतान्० फलानि०
मुद्रां० पुष्पं० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान्० शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तृष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० इति
सर्वसमीहितं ददतु ददतु स्वाहा ॥ इत्यनेन मंत्रेण परिर्पिडितपूजा उपरि अष्टाविंशतिहस्तवत्त्राच्छादनम् ॥ इति
चतुर्थपीठे नक्षत्रपूजा ॥ (आ० दि० २२१ पृ०)

अथ पञ्चमपीठे नवग्रहपूजनम् ॥ प्रथमं पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

सर्वे ग्रहा दिनकरप्रमुखाः स्वकर्म—पूर्वोपनीतफलदानकरा जनानाम् ।
पूजोपचारनिकरं स्वकरेषु लात्वा, सन्त्वागताः सपदि तीर्थकरार्चनेऽत्र ॥ १ ॥

इति ग्रहपीठे पुष्पाञ्जलिशेषः । ततः सूर्यं प्रति—

विकसितकमलावलिविनिर्यत्परिमलालितपूतपादप्रष्टः ।
दशशतकिरणः करोतु नित्यं भुवनगुरोः परमर्चने शुभौघम् ॥ १ ॥

ॐ धृणि धृणि नमः श्रीसूर्याय सहस्रकिराणाय रत्नादेरीकान्ताय यमयमुनाजनकाय जगत्कर्म-
साक्षिणे पुण्यकर्मप्रभावकाय पूर्वदिग्धीशाय स्फुटिमोज्ज्वलाय रक्तस्र्त्राय कमलहस्ताय सप्ताश्वरथनाहनाय श्रीसूर्ये
सवाहन सपरिच्छद इह शान्तिः कृपामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदमन्यं पाद्यं बलि चरु गृहाण गृहाण,
सन्निहितो भव भव स्वाहा, जल गृहाण गृहाण, गन्धं पुष्पं फलानि० मुद्रां धूपं दीपं नैवेद्यं सर्वो-
पचारान्० शान्तिं कुरु कुरु, तुष्टिं कुरु कुरु, पुष्टिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि देहि देहि स्वाहा ॥ १ ॥
चन्द्र प्रति-

प्रोद्यत्पीयूषप्रसुमरजगतीपोपनिर्दोषकृत्य, व्यावृत्तो ध्वान्तक्रान्ताकुलकलितमहामानदचापमानः ।

उन्माद्यत्कटकालीदलकलितसरोजालीनिद्राविनिद्र-अन्द्रश्चन्द्रावदात गुणनिवहसम्बिष्यातनोत्वात्मभाजाम् ॥ १ ॥

ॐ चं च च नमश्चन्द्राय शुभशेखराय षोडशकलापरिपूर्णाय तारगणाधीशाय वायव्यदिग्धीशाय अमृता-
यामृतमयाय सर्वजगत्पोषणाय श्वेतप्रदाय श्वेतदशवाजिनाहनाय सुधाकुम्भहस्ताय श्रीचन्द्र सायुध सवाहन सप-
रिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ २ ॥ भगल प्रति-

ऋणामिहन्ता सुकृताधिगन्ता, सदैव चक्रः क्रतुभोजिमान्यः ।

प्रमाथकृद्विघ्नसमुच्चयानां, श्रीमंगलो भगलमातनोतु ॥ ३ ॥

ॐ हं हं हं हं सः नमः श्रीमङ्गलाय दक्षिणदिग्धीशाय विद्रुमवर्णाय रक्ताम्बराय भूमिस्थिताय कुदालहस्ताय श्रीमङ्गल सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ बुधं अति-

त्रियंगुग्रह्यांगो गलदमलपीयूषनिकष-स्फुरद्वाणीत्राणीकृतसकलशास्त्रोपचयधीः ।

समस्तप्राप्तीनामनुष्यमविधानं शशिसुतं, प्रभूतारतीनामुपयनयतु भंगं स भगवान् ॥ ४ ॥

ॐ ऐं नमः श्रीबुधाय उत्तरदिग्धीशाय हरितवस्त्राय कलहंसवाहनाय पुस्तकहस्ताय श्रीबुध सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ गुरुं अति-

। शास्त्रप्रस्तारसारप्रतमतिवितानाभिमानातिमान-प्रागल्भ्यः शंभुजंभक्ष्यपकरदिनकृद्विष्णुभिः पूज्यमानः ।

निःशेषास्वप्नजातिव्यतिकरपरमाधीतिहेतुर्बृहत्याः, कान्तः कान्तादिद्विद्धि भवभयहरणः सर्वसंधस्य कुर्यात् ॥ ५ ॥

ॐ जीव जीव नमः श्रीगुरवे बृहतीपतये ईशानदिग्धीशाय सर्वदेवाचार्याय सर्वग्रहवल्लत्तराय कांचनवर्णाय पीतवस्त्राय पुस्तकहस्ताय श्रीहंसवाहनाय श्रीगुरो सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ शुक्रं अति-

दयितसंवृतदानपराजित-प्रवर्देहि शरण्य हिरण्यद । दनूजपूज्य जयोशन सर्वदा, दयितसंवृतदानपराजित ॥ ६ ॥

ॐ सु नमः श्रीशुक्राय दैत्याचार्याय आग्नेयदिग्धीशाय स्फटिकोज्ज्वलाय श्वेतपद्माय कुम्भहस्ताय तुरग-
वाहनाय श्रीशुक्र सायुध सनाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्वम् ॥ ६ ॥ अग्नि प्रति-

मा भूद्विपत्समुदयः खड्ग देहभाजा, द्रागित्युदीरितलधिष्ठगतिर्नितान्तम् ॥

रुद्रादिभ्यनीरुलितरुान्तिरन्तलक्ष्मी, सूर्यात्मजो वितनुताङ्ग विनयोपगूढम् ॥ ॥

ॐ शः नमः शनैश्चराय पश्चिमदिग्धीशाय नीलदेहाय नीलागराय परशुहस्ताय कमलग्रहनाय श्रीशैश्वर
सायुध सनाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्वम् ॥ ७ ॥ राट्ट प्रति-

सिंहिकासुतसुधाकरसूर्योन्मादसादन विषादविधातिन् । उद्यत झटिति शत्रुसमुह श्राद्धदेन भुवनानि नयस्व ॥ ८ ॥

ॐ क्षः नमः श्रीराहवे नैऋतदिग्धीशाय रुज्ज रुद्रयामलाय श्यामपद्माय परशुहस्ताय सिंहवाहनाय श्रीराहो
सायुध सनाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्वम् ॥ ८ ॥ केतु प्रति-

सुखोत्पातहंतो विषद्वार्द्धिसेतो निपत्रासमेतोत्तरीयाङ्गेकतो ।

अमद्रानुषेतोपमावायुकेनो जयाशंसनाहर्निशं तार्ष्यकेतो ॥ ९ ॥

ॐ नमः श्रीकृतेवे राट्टप्रतिच्छेदाय श्यामागाय श्यामपद्माय पद्मग्राहनाय श्रीकेतो सायुध
सनाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्वम् ॥ ९ ॥

अथ ग्रहाणां परिपिण्डितपूजा—

ॐ नमः श्रीआदित्यादिग्रहेभ्यः कालप्रकाशकेभ्यः शुभाशुभकर्मफलदेभ्यः सर्वे ग्रहाः सायुधाः सवाहनाः सपरिच्छदाः इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदमर्घ्यं पाद्यं वलिं चरुं ग्रहणन्तु ग्रहणन्तु स्वाहा, नैवेद्यं सर्वोपचारान् ग्रहणन्तु स्वाहा, जलं ग्रहणन्तु ग्रहणन्तु अक्षतान् फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० यच्छन्तु यच्छन्तु स्वाहा ॥ इति ग्रहाणां परिपिण्डितपूजा ॥ पूजां विधाय नवहस्तवस्त्रेणाच्छादनम् ॥ इति पञ्चम-
पीठपूजनम् (आ० दि० पृ० १८०)

अथ षष्ठपीठे षोडशविद्यादेवीपूजनम् ॥ प्रथमं पुष्पांजलिं करे गृहीत्वा—
यासां मन्त्रपदैर्विशिष्टमहिमप्रोद्भूतभूत्युकरैः, षट् कर्माणि कुलाच्चसंश्रितधियः क्षेमात् क्षणात् कुर्वते ।
ता विद्याधरवृन्दचन्द्रितपदा विद्यावलीसायने, विद्यादेव्य उरुप्रभावविभवं यच्छन्तु भक्तिस्पृशाम् ॥ १ ॥
इति पुष्पांजलिक्षेपः ॥ रोहिणीं प्रति—
शंखाक्षमालाशरचापशालि—चतुष्करा कुन्दतुपारगौरा । गोगामिनी गीतवरप्रभावा श्रीरोहिणी सिद्धिमिमां ददातु ॥१॥

ॐ ह्रीं नमः श्रीरोहिण्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीरोहिणि इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ

इदमन्यं पाद्य बलिं चकं गृहाण २, सन्निहिता भव २ स्वाहा, जल गृहाण २, गन्धं पुष्पं अस्तान्
फलानि० मुद्रा० धूपं दीपं नैवेद्यं सर्वोपचारान् गृहाण २, शान्तिं कुरु २, तुष्टिं पुष्टिं ऋद्धिं वृद्धिं
सर्वसमीहितानि कुरु २ स्वाहा ॥ १ ॥ प्रज्ञप्तिं प्रति-

शक्तिसरोरुहस्ता मयूरकृतपान लीलया कलिता । प्रज्ञप्तिर्विज्ञप्तिं शृणोतु नः कमलपद्माभा ॥ २ ॥

ॐ ह म क्लीं नमः श्रीप्रज्ञप्त्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीप्रज्ञप्तिं इहं शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥
वज्रशुखला प्रति-

सशुखला गदाहस्ता कनकप्रभविग्रहा । पद्मासनस्था श्रीवज्र-शुखला हस्तु नः खलात् ॥ ३ ॥

ॐ नमः श्रीवज्रशुखलायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीवज्रशुखले इहं शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ वज्राकुशी प्रति-

निर्विश्वज्वरफलेक्ष्मककुन्तयुक्ता-हस्ता सुतप्तविलसत्कलधौतकान्तिः ।

उत्पत्तदन्तिगमना शुवनस्य विघ्न वज्राकुशी हस्तु वज्रसमानशक्तिः ॥ ४ ॥

ॐ ल ल लं नमः श्रीवज्राकुशायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीवज्राकुशे इहं शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥
अप्रतिचक्रा प्रति-

गरुत्मत्पटुष्ठ आसीना कार्त्तस्वस्वसमच्छविः । भूयादप्रतिचक्रा नः सिद्धये चक्रधारिणी ॥ ५ ॥

ॐ नमः श्रीअप्रतिचक्रायै विद्यादेव्यै भगवति अप्रतिचक्रे इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ पुरुषदत्तां प्रति—
खड्गस्फुरांकितकरद्वयशासमाना, मेघाभसैरिभपटुस्थितिभासमाना ।

जात्याजुनप्रभतनुः पुरुषाग्रदत्ता, भद्रं प्रयच्छतु सतां पुरुषाग्रदत्ता ॥ ६ ॥

ॐ हं सं नमः श्रीपुरुषदत्तायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीपुरुषदत्ते इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ कालीं प्रति—
शरदम्बुधरप्रभुवत्तंचदङ्गनतलाभतनुद्युतिर्दयाहूया ।

विकचकमलवाहना गदाभृत् कुशलमलंकुरुतात् सदैव काली ॥ ७ ॥

ॐ ह्रीं नमः श्रीकालिकायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीकालिके इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ महाकालीं प्रति—
नरवाहना शशधरोपलोज्ज्वला रुचिराश्वत्थकलविस्फुरत्करा ।

शुभघटिकापचिवरेण्यधारिणी भुवि कालिका शुभकरा महापरा ॥ ८ ॥

ॐ हूं नमो महाकाल्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमहाकालिके इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ गौरीं प्रति—
गोधासनसमासीना कुन्दकपूरनिर्मला । सहस्रपत्रसंयुक्ता—पाणिगौरी श्रियेऽस्तु नः ॥ ९ ॥

ॐ ए नमः श्रीगौर्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीगौरी इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥ गान्धारीं प्रति—

शतपत्रस्थितचरणा मुसलं वज्रं च हस्तयोर्दधती ।

कमनीयाञ्जनकान्ति-गन्धारी गा शुभा दद्यात् ॥ १० ॥

ॐ गं गां नमः श्रीगान्धार्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीगान्धारि इह० शेष पूर्ववत् ॥ १० ॥

महाज्वालां प्रति-

मार्जारवाहना नित्य ज्वालोद्भासिरुद्धया । शशाकधमला ज्वाला-देवी भद्रं ददातु नः ॥ ११ ॥

ॐ क्लीं नमः श्रीमहाज्वालायै विद्यादेव्यै भगवति महाज्वाले इह० शेष पूर्ववत् ॥ ११ ॥ माननीं प्रति-

नीलांगी नीलमरोजवाहना वृक्षभासमानकरा । मानवगणस्य सर्वस्य भगलं माननी दद्यात् ॥ १२ ॥

ॐ व च नमः श्रीमानव्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमानवि इह० शेष पूर्ववत् ॥ १२ ॥ वैरोदया प्रति-

स्वङ्गरुत्फुरितनीर्यवदूर्ध्वहस्ता, सहदशुकरदापरहस्तयुग्मा ।

सिंहासनाव्युदतारुपागौरा वैरोदयाप्यभिषयास्तु शिवाय देवी ॥ १३ ॥

ॐ ज ज नमः श्रीवैरोदयायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीवैरोदूये इह० शेष पूर्ववत् ॥ १३ ॥ अब्जुप्ता प्रति-

सव्यपाणिधृतकार्मुकस्करान्यस्फुरद्विशिखलङ्घधारिणी ।

विद्युदाभतनुरश्ववाहनाञ्जलुस्तिका भगवती ददातु शम् ॥ १४ ॥

ॐ अं ऐं नमः श्रीअच्छुतायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीअच्छुते इह० शेषं पूर्ववत् ॥१४॥ मानसीं प्रति-
हंसासनसमासीना वरेन्द्रायुधान्विता । मानसी मानसीं पीडां हन्तु जाम्बूनदच्छविः ॥ १५ ॥

ॐ ह्रीं अहं नमः श्रीमानस्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमानसि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १५ ॥
महामानसीं प्रति-

करलङ्घरत्नवरदाढ्यपाणिभृच्छशिनिभा मकरगमना । संघम्य रक्षणकरी जयति महामानसी देवी ॥१६॥

ॐ हं हं हं सं नमः श्रीमहामानस्यै विद्यादेव्यै भगवति महामानसि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १६ ॥
इति प्रत्येकपूजा ॥

ॐ ह्रौं नमः षोडशविद्यादेवीभ्यः सायुधाभ्यः सप्तराभ्यः चिन्तहरिभ्यः शिवंकरीभ्यः
भगवत्यः विद्यादेव्यः इह० शेषं पूर्ववत् ॥ इति षोडशविद्यादेवीनां परिषिद्धितपूजा ॥ एवं पूजां विधाय षोड-
शहस्तवस्त्रेण पीठस्याच्छादनम् ॥ इति षष्ठपीठे षोडशविद्यादेवीपूजनम् ॥ (आ० दि० १६२)

अथ सप्तमपीष्टपूजनम्— प्रथमं गणपतिं प्रति—

ॐ गं गं गं नमो गणपतये स्वाहा ॥ इति मूलं ॥ ॐ नमो गणपतये सायुधाय सनाहनाय सपरिकराय गणपते इहं शेषं (पुलिग-एकरुचनम्) पूर्वम् ॥ ९ ॥ मोढकनैवेद्यम् ॥ कार्तिकेय प्रति—

ॐ क्लीं नमः कार्तिकेयाय स्वाहा ॥ इति मूलं ॥ ॐ नमः कार्तिकेयाय सायुधाय सनाहनाय सपरिकराय कार्तिकेय इहं शेष पूर्वम् ॥ पुलिं एकं ॥ २ ॥ क्षेत्रपाल प्रति—

समर-डमर-संगमोद्गमराडम्बराडम्बल बोलसद्विशति-प्रौढनाट्यमाश्राससर्पाधिपालकृतिः,
निशितफठिनखड्गखड्गगजाकुन्तविरमोढमोढकाडालिपटिशुलोर-चक्रक्रमभ्राजिहस्ताबलिः ।
अतिधनजनजीवनपूर्णविस्तीर्ण-सद्वर्णदेहदुताविद्युदुभूतिभागभोगिहारोरुलच्छट्टामगनि,
मनुजदनुजकीरुसोत्पन्नकेयूराडङ्करम्योर्मिमास्कारशीर्षिण्य-सिंहासनोद्धासमास्वचमः क्षेत्रपः ॥ ३ ॥

ॐ क्षा क्षीं क्षू क्षैं क्षौ नमः श्रीक्षेत्रपालाय कृष्णगौरकाञ्चनधूसररूपिलर्णाय कालमेव-मेघनाद-गिरिविदारण-आह्लादन-ग्रह्लादन-खजक-भीम-गोमुख-भूषण-दुस्तिविदारण-दुरितारि-प्रेतनाथ-प्रभृतिप्रसिद्धामिथानाय विद्यतिसुजाटप्लाय धर्मरक्षाय जटाजूटमंडिताय चासुकीकृतजिनोपवीताय तक्षककृतमेखलाय शेषकृतहाराय नाना-युधहस्ताय सिंहचर्मविरणाय प्रेतासनाय कुरुवाहनाय त्रिलोचनाय आनन्दभरणाथर्भरपरिवृताय चतुःपटि-

योगिनीमध्यगताय श्रीक्षेत्रपालाय श्रीक्षेत्रपाल सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ पुंलि० एक० ॥ ३ ॥
ॐ सं सं नमः पुरंदेवाय स्वाहा ॥ इति मूल० ॥ ॐ नमः पुरंदेवाय सायुधाय सवाहनाय पुरंदेव इह० शेषं पूर्ववत् ॥ पुंलि० एक० ॥ ४ ॥ चतुर्णिकायदेवपूजनम्-भवनपतीन् प्रति-प्रथमं आग्नेये-

असुर-नाग-सुपर्ण-विद्युदग्नि-द्वीपोदधि-दिक्-पवन-स्तनितरूपा दशविधा भवनपतयो निजनिजवर्णवस्त्रवाहन-ध्वजधराः सकलत्राः सायुधाः सवाहनाः सपरिकराः प्रभूत-भक्तयः इह शान्तिकूलमहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदमर्थं पादं वलिं चरं गृह्णन्तु गृह्णन्तु स्वाहा. सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा, जलं गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्धं, पुष्पं अक्षताम्, फलानि, मुद्रां धूपं दीपं नैवेद्यं सर्वोपचारान् गृह्णन्तु गृह्णन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टिं पुष्टिं ऋद्धिं वृद्धिं सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु स्वाहा ॥ १ ॥ ५ ॥ व्यंतरान्-प्रति-नैऋते-

पिशाच-भूत-यक्ष-राक्षस-किन्नर-किंपुरुष-महोरग-गन्धर्व-अणपचि-ऋषिपाति-भूतपाति-ऋन्दि-महाऋन्दि-ऋषामंड-पतगरूप-व्यन्तरा निजनिज० इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥ ६ ॥ ज्योतिष्कान् प्रति- वायव्ये-चन्द्र-सूर्य-ग्रह-नक्षत्र-तारारूपा ज्योतिष्का निजनिज० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ ७ ॥ व्रैमानिकान् प्रति ईशाने-सौधर्मेशान-सनत्कुमार-माहेन्द्र-ब्रह्म-लान्तक-शुक्र-सहस्रारानत-प्राणतारणाच्युत-कल्पभवाः सुदर्शन-सुग्रभ-

मनोरम-सर्वभद्र-सुविशाल-सुमनस-सौमनस-प्रियंकरादित्य-ग्रैवेयकभवा विजयचैजयन्त-जयन्तापराजित-सर्गार्थसिद्धि-
पञ्चानुत्तरभवा वैमानिका निजनिजगणवत्सराहनघ्नजघराः सकलत्राः सायुधा. सगहना सपरिकराः ग्रभूतभक्तयः इह
शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु, इदमर्थ्य पाद्य बलिं चरु गृह्णन्तु गृह्णन्तु, सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा,
जल गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्ध० पुष्प० अक्षतान्० फलानि० मुद्रा० धूप० दीप० नैवेद्य० सर्वोपचारान् गृह्णन्तु
गृह्णन्तु शान्ति कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टि० पुष्टि० ऋद्धि० वृद्धि० कुर्वन्तु कुर्वन्तु सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु
स्वाहा ॥ ४ ॥ ८ ॥ (आचारदिनकरे पृष्ठ २०६) ॥ इति सप्तमपीठपूजनम् ॥

एव सर्वेषा पीठाना पूजन निधाय त्रिकोणकुण्डे होमः ॥ स यथाक्रमः-

- १ परमेष्ठिसन्तर्पणे-खड-धृत-यार्यसः श्रीखड-श्रीपर्णीसमिद्धभिर्होमः ।
- २ दिवपालसन्तर्पणे-धृत-मधु फलैः प्लवाश्वत्थसमिद्धभिर्होमः ।
- ३ राशिसन्तर्पणे-क्षीरघृताभ्या न्यग्रोधविल्वसमिद्धभिर्होमः ।
- ४ नक्षत्रसन्तर्पणे-सर्वापधिभिर्धृतमधुगुलफलैः प्लवाश्वत्थन्यग्रोधसमिद्धभिर्होमः ।
- ५ ग्रहसन्तर्पणे-क्षीरमधुधृतैः फलसहितैः कपित्थाश्वत्थसमिद्धभिर्होमः ।
- ६ विद्यादेवीसन्तर्पणे-धृतपायसखडफलैश्चत्थसमिद्धिर्होमः ।
- ७ गणपतिसन्तर्पणे-मोदकैः उदुम्बुसमिद्धभिर्होमः ।

८ कार्तिकेयसन्तर्पणे-मधूकपुष्पैः सवृतैः प्लक्षसमिद्भिर्होमः ।

९ क्षेत्रपालसन्तर्पणे-तिलपिण्डैर्धतूतसमिद्भिर्होमः ।

१० पुरंदैवतसन्तर्पणे-घृत-गुड-क्षौद्रैर्वटसमिद्भिर्होमः ।

११ चतुर्णिकायदेवसन्तर्पणे-नानाफलैः पायसैः प्राप्तसमिद्भिर्होमः ।

[सर्वत्र होमे मूलमंत्राः । समिधः सर्वत्र प्रादेशप्रमाणाः]

अग्निस्थापनमन्त्रः- ॐ रं रां रीं रूं रं रः नमो अग्नये, नमो बृहद्मानवे, नमो अनन्ततेजसे, नमो अनन्त-
वीर्याय, नमो अनन्तगुणाय, नमो हिरण्यतेजसे, नमो छागवाहनाय, नमो हव्यशनाय, अत्र कुण्डे आगच्छ आगच्छ
अवतर अवतर तिष्ठ तिष्ठ स्वाहा ॥ ततो अग्निकुण्डे आदौ कर्पूरं दग्ध्वा आग्नेयकोणतः अग्निं न्यसेत् ॥ ततो
वह्निं शमी-पिपल-कपिल्य-कुटजविल्व-आमलकसमिद्भिः प्रबोध्य अनेन मंत्रेण धृत-मधु-तिल-गव-नानाफलानि
जुहुयात् । तन्मन्त्रो यथा—

“ ॐ अहं ॐ अग्ने प्रसन्नः सावधानो भव, तवायमवसरः, तदाकारेन्द्रं यमं नैर्ऋतिं वरुणं वायुं कुवे-
रमीशानं नागान् ब्रह्माणं लोकपालान्, ग्रहांश्च सूर्यशशिकुजसौम्यवृहस्पतिकविशनिराहूकेतनसुरांश्चामरनागसुपर्णविधुदग्नि-
द्वीपोदधिदिकुसुमारान् भवनपतीन् पिशाचभूतयक्षराक्षसकिन्नरकिंपुरुषमहोरगगन्धर्वान् व्यन्तरान् चन्द्रार्कग्रहनक्षत्रतारकान्

ज्योतिष्कान् सौधर्मेशानश्रीवत्साखडलपद्मोत्तरव्रह्मोत्तरसनत्कुमारमाहेन्द्रब्रह्मलान्तऋग्यसहस्रारानतप्राणतारणान्युतप्रवेय-
कानुत्तरभगान् वैशान्तिकान् इन्द्रसामानिकान् पार्षद्ययस्त्रिगल्लोरूपालानीरुप्रकीर्णकलोकान्तिकाभियोगिरुमेद-
भिन्नाश्रुर्णिकायानपि सभार्यान् सायुधप्रलग्नहानान् स्वस्वोपलक्षितचिह्नान्, अस्मत्सथ परिगृहीतापरिगृहीतभेदभिन्नाः
ससस्तीक्षाः सदासीक्षाः साभरणा रुचक्रासिनीर्दिक्कुमारिरुश्च सर्गाः, समुद्रनदीगिर्याकस्वनदेवतास्तदेतान् सर्वोश्च,
इदम् अग्न्यं पाद्यमाचमनीयं नलिं चरुं हुतं न्यस्तं ग्राहय २, स्वयं गृहाण २ स्नाहा अहं ॐ ॥” (आचारदिनकर
पृ० ३६) अनेन मन्त्रेण अग्निपूजनं विधाय सप्तपीठहोमः प्रारभेत ।

[सूचना- मन्त्रो घोळती वसते एकरुचवन द्विवचन के बहुवचन, दोमज पुलिग के खोलिग उया जे प्रमाणे होय ते
प्रमाणे ध्यान राखीने उल्चारण करवु]

॥ ५ परमेष्ठि होममन्त्राः ॥ पी० १ ॥

ॐ रा अहन्तः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ १ ॥	ॐ रा उपाध्यायाः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ ४ ॥
ॐ रा सिद्धाः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ २ ॥	ॐ रा साधवः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ ५ ॥
ॐ रा आचार्याः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ ३ ॥	

॥ १० दिक्पाल पी० २ ॥

ॐ रां इन्द्रः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ १ ॥	ॐ रां वायुः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ ६ ॥
ॐ रां अग्निः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ २ ॥	ॐ रां कुबेरः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ ७ ॥
ॐ रां यमः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ ३ ॥	ॐ रां ईशानः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ ८ ॥
ॐ रां निर्वृतिः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ ४ ॥	ॐ रां नागाः	संतर्पिताः सन्तु	स्वाहा ॥ ९ ॥
ॐ रां वरुणः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ ५ ॥	ॐ रां ब्रह्मा	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥ १० ॥

॥ १२ राशि-होममंत्राः ॥ पी० ३ ॥

ॐ रां मेघः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १ ।	ॐ रां तुलाधरः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ७ ।
ॐ रां वृषः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २ ।	ॐ रां वृश्चिकः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ८ ।
ॐ रां मिथुनः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ३ ।	ॐ रां धनू	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ९ ।
ॐ रां कर्कटः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ४ ।	ॐ रां मकरः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १० ।
ॐ रां सिंहः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ५ ।	ॐ रां कुंभः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ११ ।
ॐ रां कन्या	संतर्पिताः सन्तु	स्वाहा । ६ ।	ॐ रां मीनः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १२ ।

॥ २८ नक्षत्र-होममंत्राः पी० ४ ॥

ॐ रा नासत्यो	सन्तर्पितो स्तः	स्वाहा । १ ।
ॐ ग यमो	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २ ।
ॐ ग अग्निः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ३ ।
ॐ रा ब्रह्मा	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ४ ।
ॐ रा चन्द्रः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ५ ।
ॐ रा मरुतः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ६ ।
ॐ रा अदितिः	मन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ७ ।
ॐ रा बृहस्पति	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । ८ ।
ॐ ग कृष्णि	सन्तर्पिताः सन्तु	स्वाहा । ९ ।
ॐ ग पितरः	मन्तर्पिताः सन्तु	स्वाहा । १० ।
ॐ रा योनिः	मन्तर्पिताऽस्तु	स्वाहा । ११ ।
ॐ रा अर्यमा	मन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १२ ।

ॐ रा दिनकरः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १३ ।
ॐ रा विश्वकर्मा	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १४ ।
ॐ रा वायुः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १५ ।
ॐ रा इन्द्राग्नी	सन्तर्पितो स्तः	स्वाहा । १६ ।
ॐ रा मित्रः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १७ ।
ॐ रा इन्द्रः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १८ ।
ॐ रा निर्ऋतिः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । १९ ।
ॐ रा जलः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २० ।
ॐ रा विश्वदेवाः	सन्तर्पिताः सन्तु	स्वाहा । २१ ।
ॐ रा ब्रह्मा	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २२ ।
ॐ रा विष्णुः	मन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २३ ।
ॐ रा रसवः	सन्तर्पिताः सन्तु	स्वाहा । २४ ।

ॐ रां वरुणः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । २५ ।
ॐ रां अजपादः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । २६ ।

॥ ९ ग्रह होममन्त्राः पी० ५ ॥

ॐ रां आदित्यः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥१॥
ॐ रां चन्द्रः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥२॥
ॐ रां मङ्गलः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥३॥
ॐ रां बुधः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥४॥
ॐ रां गुरुः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥५॥

ॐ रां शुक्रः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥६॥
ॐ रां शनिश्चरः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥७॥
ॐ रां राहुः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥८॥
ॐ रां केतुः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥९॥

॥ १६ विद्यादेवी होममन्त्राः पी० ६ ॥

ॐ रां रोहिणी सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥१॥
ॐ रां प्रज्ञप्ती सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥२॥
ॐ रां वज्रशृङ्खला सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥३॥

ॐ रां वज्राङ्गुली सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥४॥
ॐ रां अप्रतिचक्षा सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥५॥
ॐ रां पुण्यदत्ता सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥६॥

ॐ रा काली सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥७॥
ॐ रा महाकाली सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥८॥
ॐ रा गौरी सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥९॥
ॐ रा गान्धारी सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥१०॥
ॐ रा महाज्वाला सन्तर्पितास्तु स्वाहा ॥११॥

॥ गणपत्यादि-होममन्त्राः पी० ७ ॥

ॐ रा गणपतिः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥
ॐ रा कार्तिकेयः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥
ॐ रा क्षेत्रपालः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा ॥

ॐ रा पुरंदरेवता सन्तर्पिताऽस्तु स्वाहा ॥
ॐ रा चतुर्णिकायदेवा. सन्तर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥

होमग्रान्ते इमं मन्त्रं पठेत् । ॐ अहं अग्ने ! आहुतिं गृहाण २, शान्तिं कुरु २, तुष्टिं कुरु २, ऋद्धिं कुरु २, वृद्धिं कुरु २, सर्वसमीहितानि कुरु २ स्वाहा । 'स्वाहा' इत्युक्त्या घृतेन सह शुष्कं नालिकेरं जुहुयात् । तदनन्तरं सर्वे स्नात्राकारा. अग्निष्टोमद्रव्याणि जुहुयुः । तत आरात्रिकं मगलदीपयत् पूर्ववत् । तत आज्ञाहीन० इत्यादि पूर्ववत् पठनीयम् । इति द्वितीयदिने प्रातः करणीयः विधिः ॥

॥ बृहत्स्नात्रविधिः ॥

[तृतीयदिने प्रातः बृहत्स्नात्रविधिकरणात् पूर्वं षष्ठ २ तः षष्ठ ८ “इति जिनपूजनम्” तत् पर्यंतं पूजनविधिं विधाय तत्पश्चात् अग्रे बृहत्स्नात्रविधिः करणीयः]

तद्यथा— तत्रादौ श्रीजिनचिम्बस्य पंचामृतस्नानं कुर्वीत । तद्विधिर्यथा—पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा—

पूर्वं जन्मनि मेरुभूत्रशिखरे सच्चैः सुराधीश्वरै—राज्योद्भूतिमहे महर्द्धिसहितैः पूर्वैऽभिषिक्ता जिनाः ।

तामेवानुकृतिं विधाय हृदये भक्तिप्रकर्षान्विताः, कुर्मः स्वस्वगुणानुसारवशतो विम्याभिषेकोत्सवम् ॥१॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

सृत्कुंभाः कलयन्तु रत्नघटितां पीठं पुनर्मैस्ता—मानीतानि जलानि समजलधिक्षीराज्यदध्यात्मताम् ।

चिम्बं पारगतत्वमत्र सकलः संघः सुराधीशतां, येन स्यादयमुत्तमः सुविहितः स्नात्राभिषेकोत्सवः ॥ २ ॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

आत्मशक्तिसमानीतैः सत्यं चामृतवस्तुभिः । तद्वार्धिकल्पनां कृत्वा स्नपयामि जिनेश्वरम् ॥ ३ ॥

इति पुष्पाञ्जलिशेषः । ततः क्षीरमृत कलशं गृहीत्वा—
 भगवन्मनोगुणयशोऽनुकारि—दुग्धाधिव्तः समानीतम् । दुग्ध विदग्धहृदयं पुनातु दत्त जिनस्नात्रे ॥ १ ॥
 इति क्षीरस्नात्रम् । ततो दधिमृतं कलशं गृहीत्वा—
 दधिसुखमहीध्रनर्णं दधिसागरतः समाहृत भक्त्या । दधि विदधातु शुभविधिं दधिसारपुरस्कृतं जिनस्नात्रे ॥ २ ॥
 इति दधिस्नात्रम् । ततो घृतमृतं कुम्भं गृहीत्वा—
 स्निग्धं मृदु पुष्टिकर जीवनमतिशीतलं सदाभिरूप्यम् । जिनमतवद्वृतमेतत् पुनातु लग्न जिनस्नात्रे ॥ ३ ॥
 इति घृतस्नात्रम् । पुनरिक्षुमृतं कलशं गृहीत्वा—
 मधुरिमधुरिणविधुरित—सुधाधराधार आत्मगुणवृत्त्या । शिक्षयतादिक्षुस्तो विचक्षणौघ जिनस्नात्रे ॥ ४ ॥
 इति इक्षुरसस्नात्रम् । ततः शुद्धजलमृतं कलशं गृहीत्वा—
 जीवनममृतं प्राणदमकलुषितमदोषमस्तसर्वरूपम् । जलममलमस्तु तीर्थाधिनाथविम्बाजुगे स्नात्रे ॥ ५ ॥
 इति जलस्नात्रम् । इति पञ्चामृतस्नात्रम् । पुनः सहस्रमूलमिश्रजलकलशं गृहीत्वा—

विघ्नसहस्रोपशमनं सहस्रेनैवप्रभावसद्भावम् । दलयतु सहस्रमूलं शत्रुसहस्रं जिनस्नात्रे ॥ १ ॥

ततः शतमूलमिश्रजलकलशं गृहीत्वा—

शतमर्त्यसमानीतं शतमूलं शतगुणं शताख्यं च । शतसंग्रयं चांछितमिह जिनाभियेके सपदि कुरुतात् ॥ १ ॥

अनेन शतमूलस्नात्रम् । ततः सर्वैपधिमिश्रजलकलशं गृहीत्वा—

सर्वप्रत्यूहहरं सर्वसमीहितकरं विजितसर्वम् । सर्वैपधिमंडलमिह जिनाभियेके शुभं ददनाम् ॥ १ ॥

अनेन सर्वैपधिसनात्रम् । ततो धूपं गृहीत्वा—

ऊर्ध्वार्धोभूमिवासिन्निदशदनुयुतक्ष्मास्त्रुशां घ्राणहर्षात् . प्रौढग्रासप्रकर्षः क्षितिरुहसजः क्षीणपापावगाहः ।
धूपोऽङ्गुपाकरल्पः प्रभवमृत्तिजराकण्विस्पष्टदृष्ट—स्फूर्जत्संसारपाराधिगममतिथियां विश्वभर्तुः करोतु ॥ १ ॥

अनेन धूपोत्क्षेपणम् । ततः शक्रस्तवपाठः । ततो यथाशक्त्या स्वर्ण—रूप्य—ताम्र—द्विकयोग—रीति—मृण्मय—कलश-
समारचनम् । ते च कलशाः स्थपनकोपरि स्थायन्ते । ततो यथाशक्ति स्नात्रसंग्रयया अष्टोत्तशत—चतुःषष्टि—
पञ्चविंशति—षोडश—अष्ट—पञ्च—चतुस्त्रि—द्वि—एक—संख्याः ते च चन्दनागरु—कर्पूर—कस्तूरी—कुङ्कुमः समस्तिककरणश्रु-
र्दिक्षु पूज्यन्ते । तत्कण्ठेषु पुष्पमालाभिर्विभूषणम् । ततस्ते कलशाः सर्वतीर्थाङ्गतेन पूर्वोक्तजलमंत्रभूतेन चन्दनागरु-

कस्तूरीरुपर्णकुङ्कुममिश्रितेन पाटलादिपुष्पाधियासितेन निर्मलजलेन पूरणीया' ततस्तेन निजनिजपरिकरयुताः स्नायकराः पूर्वोक्तवेशभृतो जिनेष्वीतोत्तरासङ्गयुजो बद्धघम्मिलाः कृतस्नाया द्वादशतिलकाकिताः परमेष्विभन्त्र पटित्वा तान् कलशान् स्वस्वकरयोगैर्गृह्णन्ति । ततस्तेऽपरं च श्राद्धाः स्वस्याभ्यासानुसारेण जिनस्तुतिपट्टपददर-
हास्तोपादि परिवर्त्तयन्ति । पूर्वकरविकृतानि जिनामियेकराव्यानि पठन्ति । तत'—

नमो अरिहताण, नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यः ।

पूवं जन्मनि विश्वभर्तुरधिकं सम्यक्त्वभक्तिस्पृशः, स्रुते. कर्म समीरवारिदमुलं काष्ठाकुमार्यो व्यधुः ।
तत्काल तवियेश्वरस्य निनिड सिंहासने प्रोन्नत, गतोद्भूतसमुद्भुरध्वजपटप्रग्न्या स्थितिं व्यानन्ने ॥१॥

क्षोभात्तत्र सुरेश्वरः प्रसुमरल्लोधकमाकान्तधीः कृत्वालक्तकसिक्तकर्मसदृश चक्षुःसहस्र दधौ ।
यच्च च स्मरणागतं करगतं कुर्वन् प्रयुक्तागधि, ज्ञानाचीर्थकरस्य जन्म भुजने भद्रकर ज्ञानवान् ॥२॥

नम नम इति शब्दं ख्यापयस्तीर्थनार्थ, स झटिति नमति स्म प्रौढसम्यक्त्वभक्तिः ।
तदनु दिवि विमाने सा सुधोषाल्यवंधाः सुररियुमदगोधा घातिशब्दं चकार ॥३॥

द्वार्तिशच्छविमानमडले तत्समा महावंधाः । ननदुः सुदुःप्रधर्षा हर्षेत्किपं वितन्वन्त्यः ॥४॥

तस्मान्निश्चित्य विश्वाधिपतिजुरयो निर्जरेन्द्रः स्वकल्पान्,
कल्पेन्द्रान् व्यन्तरेन्द्रानपि भवनपतींस्तारकेन्द्रान् समस्तान् ।

आह्वायाह्वाय तेषां स्वमुखभवगिराख्याय सर्वं स्वरूपं,
श्रीमत्कार्त्तस्वराद्रेः शिरसि परिकरालंकृतान् प्राहिणोच्च ॥ ५ ॥

ततः स्वयं शक्रसुराधिनाथः प्रविश्य तीर्थङ्करजन्मगेहम् ।

परिच्छदैः सार्द्धमथो जिनाम्नां प्रस्वापयामास वरिष्ठविद्यः ॥ ६ ॥

कृत्वा पञ्चवर्षं विष्टपयतिः संधारणं हस्तयो-रुल्लस्योद्वहनं च चामरयुगप्रोद्भासनानाचालनम् ।

वज्रेणापि धृतेन नर्त्तनविधिं निर्वाणदातुः पुरो, रूपैः पञ्चभिरेवमुत्सुकमनाः प्राचीनवर्हिर्व्यधात् ॥ ७ ॥

सामानिकाङ्गरक्षैरेवं परिवारितः सुराधीशः, चित्रात् त्रिशुवननाथं प्राप सुराद्रिं सुरगणाढ्यम् ॥ ८ ॥

तत्रेन्द्रास्त्रिदशाप्सरःपरिवृता विश्वेशितुः संमुखं, मंक्ष्यागत्य नमस्कृतिं व्यधुरलं स्वालंकृतिभ्राजिताः ।

आनन्दाननृतुस्तथा सुरगिरिस्तुदयद्भिराभास्वरैः, शृङ्गैः काञ्चनदानकर्मनिरतो भाति स्म भक्त्या यथा ॥ ९ ॥

अतिपाङ्कजलाया महाशिलायाः शशाङ्कवलायाः । पृष्ठे शशिमणिरचितं पीठमधुर्देवगणवृषभाः ॥ १० ॥

तत्राधायोत्सङ्गे ईशानसुरेश्वरो जिनाधीशम् । पद्मासनोपविष्टो निविडां भक्तिं दधौ मनसि ॥ ११ ॥

इन्द्रादिष्टास्तत आभियोगिकाः कलशगणमथानिन्युः । वेदरसखनसुमंग्व्यं मणिरजतसुनर्गमृद्रचितम् ॥१२॥

कुभाश्च ते योजनमात्रप्रक्त्रा आयाम औनत्यमर्थेषु चैवम् ।
दशाष्टगार्हत्करयोनानि द्वित्येकधातुप्रतिपगर्भाः ॥१३॥

नीरैः सर्वसरित्तडागजलधिग्रल्यान्यनीराशया-नीतैः सुन्दरगन्धगर्भिततरैः स्मृञ्जैरल शीतलैः ।
भृत्यैर्देवपतेर्मणिमयमहापीठस्थिताः पूरिताः, कुभास्ते कुसुमसजा समुदयैः रुठेषु सभाविताः ॥१४॥

पूर्वमन्युतपतिर्जिनेशितुः स्नात्रकर्म विधिवद् व्यधान्महत् ।
तैर्महाकलशचारिभिर्वनैः प्रोद्धसन्मलयगन्धधारिभिः ॥१५॥

चतुर्दशभृङ्गोत्थ-धाराष्टरुदं चयन् । सौधमार्धिपतिः स्नात्र विश्वभर्तुरपूरयत् ॥ १६ ॥

शेष क्रमेण तदनन्तरमिन्द्रदृन्द कल्यासुरक्षेपननाथमुख व्यधत् ।

स्नात्र जिमस्य कलशैः कलितप्रभोदं प्रावारवेयविनिगारितसर्वपायम् ॥१७॥

तस्मिन् क्षणे बहुलवादितीतृत्य-गर्भं महं च सुमनोऽप्सरसो व्यधुस्तम् ।
येनादधे स्फुटसदाविनिविष्टयोग-स्तीर्थकरोऽपि हृदये परमाणुचित्तम् ॥१८॥

मेरुशृंगे च यत्स्नात्रं, जगद्भर्तुः सुरैः कृतम् । बभूव तदिहास्त्वेत—दस्मत्करनिषेकतः ॥१९॥

इति पठित्वा सर्वैः स्नात्रकरैः समकालं जिनविम्बे कलशाभिषेकः करणीयः । एवमष्टोत्तरशतादिवारान् (१०८ बारान् कलशाभिषेकः) पुनः पुनरन्तिमं (मेरुशृंगे०) श्लोकं पठित्वा जिनस्नात्रं करणीयम् । एवं स्नात्रविधौ निर्वर्तिते कोमलैर्भूपचूर्णवासितैर्वस्त्रैर्जिनविम्बं मार्जयेत् । ततः कस्तूरिका—कुङ्कुम—कर्पूर—श्रीखंडादिविलेपनं गृहीत्वा—

कस्तूरिकाकुङ्कुमरोहणदुः कर्पूरकक्कोलविशिष्टगन्धम् । विलेपनं तीर्थपतेः शरीरे करोतु सङ्घस्य सदा विद्वद्भिम् ॥१॥

तुरापाट् स्नात्रपर्यन्ते विदधे यद्विलेपनम् । जिनेश्वरस्य तद्भूया—दत्र विम्बेऽस्मदादृत्तम् ॥२॥

अनेन वृत्तद्वयेन विलेपनं विम्बस्य । ततः पुष्पमालादि गृहीत्वा—

मालतीविचकिलोज्ज्वलमल्लीकुन्दपाटलसुवर्णसुमैश्च । केतकैर्विचिता जिनपूजा मङ्गलानि सकलानि त्रिदध्यात् ॥१॥

स्नात्रं कृत्वा सुराधीशै—र्जिनाधीशस्य वर्मणि । यत्पुष्पारोपणं चक्रे तदस्त्वस्मत्करैरिह ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन विम्बे पुष्पमालादिपूजा । ततो मुकुटकुंडलहारदिभूषणानि गृहीत्वा—

केयूरहारकटकैः पटुभिः किरीटैः सत्कुंडलैर्मणिमयीभिश्चोर्मिकाभिः ।

विम्बं जगत्त्रयपतेरिह भूषयित्वा पापोच्चयं सकलमेव निकृन्तयामः ॥१॥

या भूपा त्रिदशाधीशैः स्नात्रान्ते मेरुमस्तके । कृता जिनस्य सात्रास्तु भविकैर्भूषणान्विता ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन विष्णस्य भूषणपरिधानम् । ततः कलानि गृहीत्वा—

सञ्चालिकेरफलदूरसालजम्बू—द्राक्षापरूपकसुदाडिमनागरङ्गैः ।

गतामपूगरुदलीफलजमयुख्यैः श्रेष्ठैः कलैर्जिनपति परिपूजयामः ॥१॥

यत्कृतं स्नात्रपर्यन्ते सुरेन्द्रैः फलदौकनम् । तदिहास्मत्करादस्तु यथासम्पत्तिर्निर्मितम् ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन विष्णवाग्रं फलदौकनम् । ततोऽश्वतान् गृहीत्वा—

अखडिताश्वतैः पूजा या कृता हरिणार्हतः । सास्तु भव्यरुगमोजै—रय विम्बे विनिर्मिता ॥१॥

इति वृत्तेन विष्णवाग्रेऽश्वतदौकनम् । ततो जलभृतकलशं गृहीत्वा—

त्रिङ्गिरनदीपयोनिधि—चापीरूपादितः समानीतम् । सलिलं जिनपूजाया—महाय निहन्तु भवदाहम् ॥१॥

मेस्तृङ्गे जगद्भर्तुः सुरेन्द्रैर्यजलार्चनम् । विहितं तदिह श्रोत्र—मातनोत्पस्मदाहृतम् ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन विष्णवाग्रं जलकलशदौकनम् । ततो धूपं गृहीत्वा—

कर्पूरागस्तुचन्दनादिभिरल कस्तूरिकाभिश्चितैः, सिल्हाद्यैः सुसुगन्धिभिर्गन्धुतरङ्गैः कृशानदूर्गतैः ।

पातालक्षितिगोनिगासिमस्ता संग्रीणकैरुच्यै—र्धमाद्भान्तनभस्तर्लजिनपतिं सपूजयामोऽधुना ॥१॥

या धूपपूजा देवेन्द्रैः स्नात्रानन्तरमादधे । जिनेन्द्रस्यास्मदुत्कर्षा—दस्तु स्नात्रमहोत्सवे ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन धूपोत्क्षेपणम् । ततो दीपं गृहीत्वा—

अन्तर्ज्योतिर्द्योतितो यस्य कायो यत्संस्मृत्या ज्योतिरुत्कर्षमेति ।

तस्याभ्यासे निर्मितं दीपदानं लोकाचारख्यापनाय प्रभाति ॥१॥

या दीपमाला देवेन्द्रैः सुसेरौ स्वामिनः कृता । स्नात्रान्तर्गतमस्माकं विनिहन्तु तमोभरम् ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन दीपदानम् । ततो (पट्टरस) नैवेद्यं गृहीत्वा—

ओदनैर्विविधैः शक्रैः पक्वान्नैः पडूसान्वितैः । नैवेद्यैः सर्वसिद्ध्यर्थं जायतां जिनपूजनम् ॥१॥

इति नैवेद्यद्वौकनम् । ततो गोधूमादिसर्वधान्यं गृहीत्वा—

गोधूमतन्दुलतिलैर्हरिमन्थकैश्च मुद्गाढकीयवकलायमकुष्टकैश्च ।

कुल्माषवृष्टवरचीनकदेवधान्यै—र्मन्थैः कृता जिनपुरः फलदोषदास्तु ॥१॥

इति जिनाग्रे सर्वधान्यद्वौकनम् । ततः सर्ववेपचारं गृहीत्वा—

शुद्धीरूपामरिचरामठजीरधान्य-श्यामासुग्राप्रभृतिभिः पटुवेसगरैः ।
सदौकन जिनेशुरो मनुजैर्निधीय-मान मनासि यशसा निमलीकरोतु ॥१॥

इति जिनाग्रे सर्ववेसवारदौकनम् । ततः सर्वैर्पिधि गृहीत्वा-

उशीरघटिकाशिरोज्ज्वलनचव्यधारीफलै-र्गलासलिलवत्सर्गधनचिभावरीगार्सकैः ।
त्रचाघरनिदारिकाभिश्चिशताहुयाचन्दनैः, त्रियगुतगरैर्जिनेश्वरपुरोऽस्तु मे दौकनम् ॥२॥

इति जिनाग्रे सर्वैर्पिधिरदौकनम् । ततस्ताम्रमूलं गृहीत्वा-

शुजङ्गनछीछदनैः सिताभ्र-रुस्तुरिकैलासुषुम्भित्रैः ।
सजातिकैशैः सममेव चूर्णै-स्ताम्रमूलमेव तु कृत जिनाग्रे ॥३॥

इति जिनाग्रे ताम्रमूलदौकनम् । ततो वस्त्र गृहीत्वा-

सुमेरुशृंगे सुरलोकनाथः स्नात्रावसने प्रचिलिप्य गन्धैः ।
जिनेश्वर वस्त्रचरैर्नेकै-राच्छादयामास निपक्तभक्तिः ॥४॥

ततस्तदनुकारेण साम्प्रतं श्राद्धपुङ्गवाः । कुर्वन्ति वसनैः पूजां त्रैलोक्यस्वामिनोऽग्रतः ॥२॥
इति वृत्तद्वयेन विम्वस्य वस्त्रपूजा । ततः सुवर्णरूप्यमुद्रा गृहीत्वा—

सुवर्णमुद्रामणिभिः कृतास्तु पूजा जिनस्य स्नपनावसाने ।
अनुष्ठिता पूर्वसुराधिनाथैः सुमेरुशृंगे धृतभावशुद्धैः ॥१॥

अनेन वृत्तेन सुवर्णरूप्यटङ्कमुद्रामणिभिर्विम्बस्याङ्गपूजा । ततो जिनविम्बाग्रतो विस्तीर्णश्रीपर्णिपीठं अन्यो-
त्तमकाष्ठपीठं वा न्यस्य भूमिं वा शुद्धगोमयेन समारचय्य पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

मङ्गलं श्रीमदहन्तो, मङ्गलं जिनशासनम् । मङ्गलं सकलः सङ्घो, मङ्गलं पूजका अमी ॥१॥

इति (अष्टमंगल) पीठोपरि समारचितभूमौ वा पुष्पाञ्जलिक्षेपः । (१) ततो दर्पणालेखनसामग्रीं गृहीत्वा—
आत्मालोकविधौ जनोऽपि सकलस्तीव्रं तपो दुश्चरं, दानं ब्रह्म परोपकारकरणं कुर्वन् परिरस्फूर्जति ।
सोऽयं यत्र सुखेन राजति स वै तीर्थाधिपस्याग्रतो, निर्मेयः परमार्थवृत्तिविदुरैः संज्ञानिभिर्दर्पणम् ॥१॥

अनेन वृत्तेन चन्दनमयं वा स्वर्णरूप्ययवमयं वा तन्दुलमयं वा जिनविम्बाग्र दर्पणं लिखेत् । (२) ततो
भद्रासनालेखनम्—

जिनेन्द्रपादैः परिपूज्य पुष्टै-रतिप्रभांगैरपि सन्निरुष्टम् ।
भद्रासन भद्रकर जिनेन्द्र-पुरो लिखेन्मङ्गलसत्प्रयोगम् ॥२॥

पूर्ववत् भद्रासन लिखेत् । (३) अथ चर्द्धमानसपुटलेखनवृत्तम्—

पुण्य यशःसमुदयः प्रभुता महत्त सौभाग्यधीविनयशर्ममनोरथाश्च ।
चर्द्धन्त एव जिननायक ते प्रसादात् तद्वर्द्धमानयुगसपुटमादधानः ॥३॥

चर्द्धमानयुगमपुट लिखेत् । (४) पुनः पूर्णकलशलेखनम्—

विश्वत्रये च स्वकुले जिनेशो व्याख्यायते श्रीकलशायमानः ।
अतोऽत्र पूर्णकलशं लिखित्वा जिनार्चनाकर्म कृतार्थयामः ॥४॥

पूर्णकलशं लिखेत् । (५) अथ श्रीवत्सलेखनम्—

अन्तः परम ज्ञानं यद् भाति जिनाधिनाथद्वयस्य । तच्छ्रीवत्सव्याजात् प्रकटीभूतं तद्विवर्द्धयेत् ॥५॥

श्रीवत्सं लिखेत् । (६) अथ मत्स्ययुगमलेखनम्—

तद्वच्चपञ्चशस्त्रेण नभानकल्पेन कर्तुं युवा युवननाथ निजापराधम् ।

सेवां तनोति पुरतस्तव मीनयुग्मं श्राद्धैः पुरो विलिखितोरुनिजांगयुक्त्या ॥६॥

मत्स्ययुग्मं लिखेत् । (७) अथ स्वस्तिकलेखनम्—

स्वस्तिश्रीभूगगननागविष्टये—वृदितं जिनवरोदयेक्षणात् ।

स्वस्तिकं तदनुमानतो जिनवरस्याग्रतो बुधजर्नेर्विलिख्यते ॥७॥

स्वस्तिकं लिखेत् । (८) अथ नन्द्यावर्चलेखनम्—

त्वत्सेवकानां जिननाथ दिक्षु सर्वासु सर्वे निधयः स्फुरन्ति ।

अतश्चतुर्द्वा नवकोणनन्द्या—वर्त्तः सतां वर्त्तयतां मुखानि ॥८॥

नन्द्यावर्त्तं लिखेत् । ततोऽष्टमङ्गलानि गन्ध-पुष्प-फल-पक्वान्नादिभिः पूजयेत् । ततः पुष्पमालां गृहीत्वा—
दर्पणभद्रासनवर्द्धमान—पूर्णघटमत्स्ययुग्मैश्च । नन्द्यावर्त्तश्रीवत्सविस्फुटस्वस्तिकैर्जिनाचर्त्तु ॥९॥

अनेन वृत्तेन जिनविम्बोपरि पुष्पमालां न्यसेत् । तदनन्तरं पुष्पं गृहीत्वा—

देवेन्द्रैः कनकाद्रिभूर्धनि जिनस्नात्रेण गन्धार्पणं, पुष्पैर्भूषणवस्त्रमङ्गलगर्गः संपूज्य मातुः पुनः ।

आनीयान्यत एवमत्र भविका विम्बं जगत्स्वामिन—स्तकृत्यानि समाप्य कल्पितमतः संग्रापयत्यास्पदम् ॥१॥

अनेन विम्ब स्नपनयीठादुत्थाप्य यथास्थान स्थापयेत् । तत —

आज्ञाहीन क्रियाहीन मन्त्रहीनं च यत्कृतम् । तत्सर्वं कृपया देव क्षमस्व परमेश्वर ॥१॥

आह्वान नैव जानामि न जानामि विसर्जनम् । पूजाविधि न जानामि प्रसीद परमेश्वर ॥२॥

कीर्तित्रियोऽ आशतना या० इत्यादि पठनीयम् । इति पुष्परोपणम् । तदनन्तर पूर्वरीत्या आरात्रिकमाङ्ग-
लिकादिकर्मकरण पूजाकर्मवत् । (आरात्रिक भगलदीपश्च) तदनन्तर चेत्यगन्दन साधुवन्दनं च । इति
बृहत्स्नानम् ॥

एव विधिना स्नानविधिनान्तर स्नानोदक सर्वं ग्राह्य सर्वतीर्थजल च समीत्य दिम्बाग्ने सुविलिप्तभूभौ चतुष्किकोपरि
न्यस्तस्य यथासपत्तिरुत्तस्य, बद्धकठाय, भदनफलद्विरक्षस्य शान्तिकलशस्य मध्ये निक्षिपेत् । रक्षादि बन्धन सर्वत्र शान्तिसन्नेत्रेण
तत कलशमध्ये स्वर्णरत्नमुद्रा पुगफलानि, नालिकेर च शान्तिवर्मत्रेण न्यसेत्-तत शुद्धोदकेरखडधारया, द्वौ स्नानत्रयदौ
स्नानफलश पूरयत । उपरि छयाकारेण (छदाधारेण) आकलशमूलावलम्बि सदशखल बध्नीयात् । गुरुश्च कुशेन ता
जलधारा, शान्तिकलशे निपतन्तौ, शान्तिदहक पठन्नभिमन्त्रयति । शान्तिदहको यथा—

अनवप्रतिष्ठिते विम्बे प्रतिष्ठास्वखिलासपि शान्तिके पौष्टिके चैव पर्वसु शौडकर्मसु ॥१॥

तीर्थे नव्यासु यात्रासु ग्राप्ते विम्बे नवेषि च, बृहत्स्नानविधिर्योज्यः स्याद्वादोऽन्यत्र कर्मणि ॥२॥

इति बृहत्स्नानविध्युपयोगः ॥ आचारदिनकर पृ० १८९ ॥

॥ अथ श्रीशान्तिदण्डकः ॥

नमः श्रीशान्तिनाथाय, सर्वविघ्नापहारिणे ।
सर्वलोकप्रकृष्टाय, सर्ववाञ्छितदायिने ॥१॥

इह हि भरतैरावतविदेहजन्मनां, तीर्थकराणां जन्मसु चतुःषष्टिसुरासुरेन्द्राश्च
चलितासना विमानघंटाटंकारधुभिताः प्रयुक्तावधिज्ञानेन, जिन-जन्म-विज्ञान-परमतम-
प्रमोद-पूरिताः मनसा नमस्कृत्य जिनेश्वरं सकलसामानिकांगरक्षपार्षद्यन्नायस्त्रिंशच्छो-
कपालाकनिप्रकीर्णकाभियोगिकसहिताः साष्पसरोगणाः सुमेरुशृंगमागच्छन्ति. तत्र च
सौधर्मेन्द्रेण विधिना करसंपुटानीतांस्तीर्थकरान् पांडुकंबलातिपांडुकंबलारक्तकंबलातिरक्तकं-
बलाशिलासु, न्यस्तसिंहासनेषु, सुरेन्द्रक्रोडस्थितान् कद्विपतमणिसुवर्णादिमययोजनमु-
खकलशोद्गर्गतैस्तीर्थवारिभिः स्नपयन्ति. ततो गीत-नृत्य-वाद्य-महोत्सवपूर्वकं शान्तिमु-

द्रघोपयन्ति ततस्तत्कृतानुसारेण वयमपि तीर्थकरस्नात्ररूपानन्तर शान्तिमुद्रघोपयामः
सर्वे कृतावधानाः सुरासुरनरोरगाः शृण्वन्तु स्वाहा

ॐ अहं नमो नमो जय जय पुण्याहं पुण्याहं प्रीयन्ता प्रीयन्ता भगवन्तोऽहन्तो
विमलकेवलाखिलोकपूज्या-खिलोकोद्योतकरा महतिशया महानुभावा महातेजसो
महापराक्रमा महानन्दा

ॐ ऋषभ अजित-संभव-अभिनन्दन, सुमति-पद्मप्रभ-सुपार्श्व-चन्द्रप्रभ-सुविधि-
शीतल-श्रेयास-वासुपूज्य-विमल-अनंत-धर्म-शान्ति-कुंधु-अर-महि-सुनिसुव्रत-
नमि-नेमि-पार्श्व-वर्धमानान्ता जिना अतीतानागतवर्तमानाः पञ्चदशकर्मभूमिसंभवा
विहरमाणाश्च, शाश्वतप्रतिमागता भवनपतिव्यंतरज्योतिष्क-वैमानिक-भवनसंस्थिताः
तिर्यग्लोक-नंदीश्वर-रुचकेषुकार-कुंडल-वैताल्य-गजदंत-वक्षस्कार-मेरुकृतनिलया जिनाः
सुपूजिताः सुस्थिताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ देवाश्चतुर्णिकाया भवनपति-व्यंतर-ज्योतिष्क-वैमानिकास्तदिन्द्राश्च साप्सरसः

सायुधाः सवाहनाः सपरिकराः प्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ रोहिणी-प्रज्ञप्ति-वज्रशंखला-वज्रांकुशी-अप्रतिचक्रा-पुरुषदत्ता-कालि-महा-
कालि-गौरी-गान्धारी-सर्वास्त्रा-महाज्वाला-मानवी-वैरोट्या-अच्छुप्ता-मानसी-महा-
मानसीरूपाः षोडशविद्यादेव्यः सुपूजिताः प्रीताः शान्तिकारिण्यो भवन्तु स्वाहा.

ॐ अहंसिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुपरमेष्ठिनः सुपूजिताः प्रीताः शान्तिकरा
भवन्तु स्वाहा.

ॐ अश्विनो-भरणी-कृतिका-रोहिणी-मृगशीर-आर्द्रा-पुनर्वसु-पुष्य-आश्लेषा-
मघा-पूर्वाफाट्गुनी-उत्तराफाट्गुनो-हस्त-चित्रा-स्वाति-विशाखा-अनुराधा-ज्येष्ठा-मूल-
पूर्वाषाढा-उत्तराषाढा-अभिजित्-श्रवण-धनिष्ठा-शतभिषक्-पूर्वाभद्रपदाउत्तराभद्रपदारे-
वती-रूपाणि नक्षत्राणि सुपूजितानि प्रीतानि शान्तिकराणि भवन्तु स्वाहा.

ॐ मेष-वृष-मिथुन-कर्क-सिंह-कन्या-तुला-वृश्चिक-धनु-मकर-कुंभ-मीनरूपा

राशयस्सुपूजिताः सुप्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा

ॐ सूर्य-चंद्रागारक-बुध-गुरु-शुक्र-शनैश्चर-राहु-केतुरूपाः ग्रहाः सुपूजिता
प्रीता. शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ इन्द्राग्नि-यम-निर्ऋति-वरुण-वायु-कुवैरेशान-नाग-ब्रह्मरूपा दिक्पाला. सुपूजिताः
सुप्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ गणेश-स्कन्द-क्षेत्रपाला देश-नगर-ग्रामदेवता. सुपूजिताः सुप्रीताः शान्तिकरा
भवन्तु स्वाहा

ॐ अन्येऽपि क्षेत्रदेवा जलदेवा भूमिदेवाः सुपूजिताः सुप्रीताः भवन्तु स्वाहा.
शान्ति कुर्वन्तु स्वाहा

ॐ अन्याश्च पीठोपपीठक्षेत्रोपक्षेत्रवासिन्यो देव्यः सपरिकराः सवटुकाः सुपूजिताः
सुप्रीता भवन्तु (स्वाहा) शान्ति कुर्वन्तु स्वाहा.

ॐ सर्वेऽपि तपोधन-तपोधनी-श्रावक-श्राविकाभवाश्चतुर्णिकायदेवाः सुपूजिताः
सुप्रीता भवन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु स्वाहा.

ॐ अत्रैव देश-नगर-ग्राम-गृहेषु दोष-रोग-वैर-दौर्मनस्य-दारिद्र्य-मरक-वियोग-दुःख-
कलहोपशमेन शान्तिर्भवतु. दुर्मनोभूत-प्रेत-पिशाच-यक्ष-राक्षस-वैताल-झोटिक-शाकिनी-
डाकिनी-तस्कराततायिनां प्रणशेन शान्तिर्भवतु. भूकम्प-परिवेष-विद्युत्पातोढकापात-क्षेत्र-
देश-निर्घात-सर्वोत्पात-दोषशमनेन शान्तिर्भवतु. अकाल-फल-प्रसूति-वैकृत्य-पशुपक्षि-
वैकृत्याकालदुश्चैष्टा-प्रमुखोपप्लवोपशमनेन शान्तिर्भवतु. ग्रहगणपीडित-राशिनक्षत्रपीडो-
पशमनेन शान्तिर्भवतु. जांघिक-नैमित्तिकाकस्मिक-दुःशकुन-दुःस्वप्नोपशमनेन शान्ति-
र्भवतु. कृतक्रियमाण—पापक्षयेण शान्तिर्भवतु. दुर्जन—दुष्ट—दुर्भाषक—दुश्चिन्तक-
दुराराध्य—शत्रूणां दुरापगमनेन शान्तिर्भवतु.

उन्मृष्ट-रिष्ट-दुष्ट-ग्रह-गति, दुःस्वप्न-दुर्निमितादिः संपादित-हित-संपन्नामग्रहणं,

जयति शान्ते ॥ १ ॥ या शान्तिः शान्तिजिने, गर्भगतेऽथाजनिष्ट - वा जाते, सा शान्तिरात्र भूयात्, सर्वसुखोत्पादनाहेतुः ॥ २ ॥

अत्र च गृहे सर्वसपदागमनेन, सर्वसंतानवृद्ध्या, सर्वसमीहितवृद्ध्या, सर्वोपद्रवनाशेन मागदयोःसर्वप्रमोद-कौतुक-विनोद-दानोद्भवेन शान्तिर्भवतु

भ्रातृ,-पत्नी,-मित्र,-संवंधिजन,-नित्य-प्रमोदेन शान्तिर्भवतु आचार्योपाध्याय,- तपोधन-तपोधना-श्रावक-श्राविकारूपसंघस्य शान्तिर्भवतु सेवक,-भृत्य-दास,द्विपद,- चतुष्पद,-परिकरस्य शान्तिर्भवतु अक्षीणकोशकोष्ठागारजलवाहनाना नृपाणा शान्तिर्भवतु

श्रीजनपदस्य शान्तिर्भवतु. श्रीजनपदमुख्याणा शान्तिर्भवतु श्रीसर्वाश्रमाणा शान्तिर्भवतु पुरमुख्याणा शान्तिर्भवतु. राजसन्निवेशाना शान्तिर्भवतु. धन,-धान्य-वस्त्र-हिरण्याना शान्तिर्भवतु ग्राम्याणां शान्तिर्भवतु क्षेत्रिकाणां शान्तिर्भवतु. क्षेत्राणां शान्तिर्भवतु

सुवृष्टाः सन्तु जलदाः, सुवाताः सन्तु वायवः ।
सुनिष्पन्नास्तु पृथिवी, सुस्थितोऽस्तु जनोऽखिलः ॥ १ ॥

ॐ तुष्टि,-पुष्टि,-वृद्धि,-सर्वसमीहितवृद्धिर्भूयात्.

शिवमस्तु सर्वजगतः परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः ।
दोषाः प्रयान्तु नाशं, सर्वत्र सुखीभवन्तु लोकाः ॥ १ ॥
सर्वेऽपि सन्तु सुखिनः, सर्वे सन्तु निरामयाः ।
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु, मा कश्चिद् दुःखभाग् भवेत् ॥ २ ॥

जगत्यां सन्ति ये जीवाः स्वस्वकर्मानुसारिणः ।
ते सर्वे वाञ्छितं स्वं स्वं, प्राप्नुवन्तु सुखं शिवम् ॥ ३ ॥

इति शान्तिदंडकं जलधाराभिमन्त्रसहितं त्रिः पठेत् ततः शान्तिकलशजलेन

शान्तिककारयितार सपरिवारमभिषिचेत् सर्वत्र ग्रहं ग्रामं च । दिक्पालादि सर्व-
देवत-विसर्जनं यान्तु देव० इत्यादि उक्त्वा पूर्ववत् ॥ इति शान्तिकम् ॥

अहन्महा-
पूजनविधि

॥१११॥

॥ अथ शान्तिक—फलम् ॥

सर्वत्र गृहिसंस्कारे, सूति-मृत्यु-विवर्जिते, प्रतिष्ठासु च सर्वासु, पणमास्या वत्सरेऽथवा ॥१॥
आरब्धे च महाकार्ये, जातेऽप्युपातदर्शने, रोग-दोषे महाभीतौ, संकटोपगमेऽपि च ॥२॥
गतभूम्यादिलाभे च, महापापस्य संभवे । काराप्यं शान्तिक नूनं, धीमदृभिर्गृहमेधिभिः ॥३॥
दुरितानि क्षयं यान्ति, रोगदोषौ च शाम्यतः । दुष्टदेवासुरा मर्त्याः सपत्ना स्युः पराङ्मुखाः ॥४॥
सौमनस्यं शुभं श्रेयः, तुष्टिः पुष्टिर्विवर्धते । समीहितस्य सिद्धिः स्याच्छान्तिकस्य विधानतः ॥५॥
इति सामान्यशान्तिकफलं, शान्तिकान्ते साधुभ्यो विपुलवस्त्रपात्रभोजनोपकरणदानं दद्यात्.
अत्र गृहे (अस्मिन् जंबुद्वीपे० इत्यादि) कथिते गृहाधिपस्य नामोच्चारं कुर्यात्. (आचार-
दिनकर पृ० २२० तः २२५) इति शान्तिककार्ये विशेष-पूजा-विधानम् ।

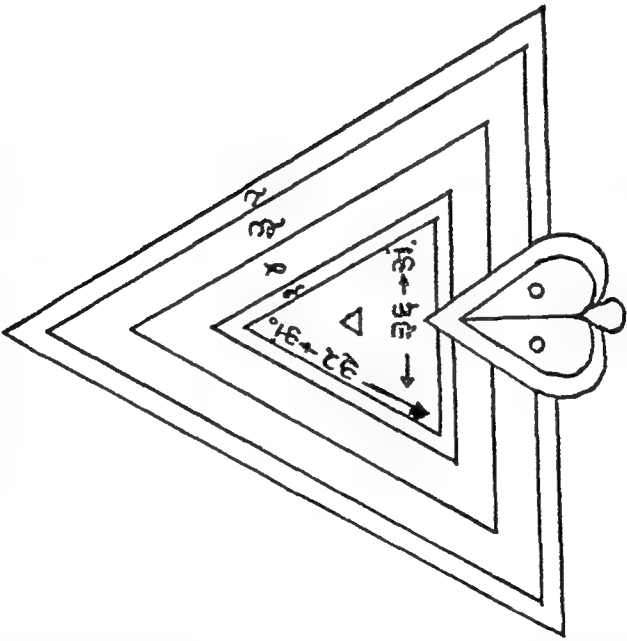
दृतीयदिने

प्रातः

करणीय

॥१११॥

ચોરસ (૨૪ આંગળ) ક્ષેત્રફળના ૩ ભાગ કરવા. (૮ આંગળ) એક ભાગ આંગળ વધારવો. (તૃતીયાંશ ૩૨ આંગળ,) ચોરસ (૨૪ આંગળ) ક્ષેત્રફળના ૪ ભાગ કરવા. તેમાંનો એક એક ભાગ (૬-૬ આંગળ ચતુર્થાંશ) પડેજે એ યાજ્ઞ વધારવો (૩૬ આંગલા) અને ત્રિકોણ કરવું. ઇતિ.

પ્રકૃતિ ‘ક્ષેત્ર’ ૨૪ આંગળ, તેના આઠ ભાગ કરવા તેમાંથી ‘૫’ ભાગ એટલે ‘૧૫’ આંગળ જેટલું જમીનમાં ખોદવું જમીન ઉપર ઉંચાઈમાં ૯ આંગળની ૩ મેખલા કરવી, (પ્રથમ એક આંગળ પુષ્પકંઠ કરવો.) ઉપરથી પહેલી મેખલા ૪ આંગળ ઉંચી અને ૪ આંગળ પહોળી કરવી. તે પછી મધ્યમાં થીજી મેખલા ૩ આંગળ ઉંચી, ૩ આંગળ પહોળી કરવી, ત્રીજી મેખલા નીચેની ૨ આંગળ ઉંચી અને ૨ આંગળ પહોળી બનાવવી. ॥ ઇતિ ॥

ચોની વ્યાસની અર્ધી. વ્યાસ ૨૪ આંગળ તેની અર્ધી-૧૨ આંગળ લાંબી કરવી, ૮ આંગળ પહોળી, ૧૨ આંગળ ઉંચી કરવી અને નીચેથી લારી, ઉપર એક આંગળ સંકલિત અને જમીનના મૂળ સહિત છિદ્રની નાળ ૧૨

આગળ હિંચી અને આગળના ભાગમા ૧ આગ નમતી, આદર એક આગળ કંઠની બહાર કુડમા પ્રવેશ કરવાવાલી અને વચમા એક આગળ ખાતશુક્ત બનાવવી, માટીના ૨ ગોળા બને બાજુ પુષ્ટ ઉપર રાખવા, એક આગળ પહોળી એક આગળ હિંચી તેની પરિધિ ચારે બાજુ રહે, આ સુન્દર પીપળાના પાનની આકૃતિ જેવી યોની બનાવવી ॥ ઇતિ ॥

શાન્તિકપૂજનની હવન સામગ્રી.

(૧) પચ્ચ પરમેષ્ઠિ હોમમા—ખાડ, ઘી દુધપાક ચદન અને સેરનના તથા ખીજડાના છોડીઆ (૨) દશ દિકૃપાલ હોમમા—ઘી, મધ, ગોળ ચુગળ, દૂધપાક, ચેરડીના કકડા, પીપળો અને વડના છોડીઆ (૩) બાર શાશિ હોમમા—દૂધ, ઘી, વડ અને બીલના છોડીઆ (૪) નક્ષત્ર હોમમા—ઘી, મધ, ચુચુલકળ, પીપળા અને વડના છોડીઆ (૫) નવગ્રહ હોમમા—ઘી, મધ દૂધપાક, ચેરડીના કકડા, કેહું, પીપળાના છોડીઆ (૬) સોળ વિદ્યાદેવી હોમમા—ઘી, ખાડ, દૂધપાક, ચેરડીના કકડા, પીપળાના છોડીઆ (૭) ગણપતિ હોમમા—લાડવા ચૂરમાના, ઉબરના છોડીઆ (૮) કાર્તિકેય હોમમા—ઘી, દૂધપાક, મહુડાના ફૂંડ, પીપળાના છોડીઆ (૯) ક્ષેત્રપાલ હોમમા—તલના લાડવા, ધતુરાના છોડીઆ (૧૦) પુરંદેવતા હોમમા—ઘી, ગોળ, ચેરડીના કકડા, વડના છોડીઆ (૧૧) ચાર નિકાયદેવ હોમમા—દૂધપાક, ચેરડીના કકડા, બુંદી બુંદી ભતના ફેલો, વડના, પીપળાના છોડીઆ

ક્રિયાકારક પોતાના હાથના ૨૪ આગળ પ્રમાણે ચોરસ કુડનુ માપ લેવું, બીજા કુડનુ માપ પણ પોતાના એક હાથ યાને ૨૪ આગળના પ્રમાણથી લેવું ૧૦૦ આહુતિથી માડીને ૧૦૦૦ આહુતિ સુધીમા ૨૪ આગળ પ્રમાણ ચોરસકુડ લેવો બેઇએ તેનાથી નાનો અગર ઓટો ન લેવો બેઇએ

બૃહત્સ્નાત્ર સામગ્રી

(૧) ત્રણ કુસુમાંજલિ. (૨) આઠ સ્નાત્ર- ૧ ક્ષીર, ૨ દધિ, ૩ ઘી, ૪ શેરડીનો રસ, ૫ જલ, ૬ સહસ્રમૂલ, ૭ શતમૂલ, ૮ સર્વૌષધિ. (૩) ધૂપ. (૪) શકેસ્તવ, (૫) અભિષેકના ૧૯ કાવ્યો. (૬) છેલ્લું કાવ્ય બોલી ૧૦૮ અભિષેક કરવા.

૧ કસ્તૂરિકા વિદોપન. ૨ પુષ્પમાલા, ૩ આભૂષણ-મુગટ-હાર વગેરે. ૪ ફલદૌકન, ૫ અક્ષતદૌકન, ૬ જલકલશ દૌકન, ૭ ધૂપ, ૮ ઘી, ૯ ષટ્સનેવેદ, ૧૦ સર્વધાન્યદૌકન. ૧૧ સર્વવેસવાર (સુંઠ, મરી, મઠ), ૧૨ સર્વૌષધિ દૌકન, ૧૩ તાંબુલ દૌકન, (તાંબુલ નંગ. ૭) ૧૪ વસ પૂજા, ૧૫ સુવર્ણ રોપ્ય-મુદ્રાપૂજન, ૧૬ કુસુમાંજલી પૂર્વક આષ્ટમંગલપૂજન ૧૭ પુષ્પમાલા જિનભિંઓપરિ સ્થાપન, ૧૮ આરતી, મંગલહીવો, આસાહીનં ૦ પુષ્પારોપણ, વિસર્જન.

॥ વિસર્જન વિધિ ॥

પીઠ વિસર્જન-પીઠ પાસે જઈને “ યાન્તુ દેવગણાઃ સર્વે, પૂજામાદાય મામકીમ્; સિદ્ધિ દત્વા ચ મહર્તી, પુનરાગમનાય ચ ॥૧૧॥ ” હાથ જોડીને આ વાક્ય દરેક પીઠ આગલ બોલવું. મંત્ર— ઐ વિસર વિસર સ્વસ્થાનં ગચ્છ ગચ્છ સ્વાહા ” એમ બોલીને કુસુમાંજલિ પીઠ ઉપર નાખવી.

अपराधक्षामणम्

कीर्तिं श्रियो राज्यपदं सुखं, न शर्थये किञ्चन देवदेव ।
मत्पार्थनीयं भगवन् प्रदेयं, त्वद्दासता मा नय सर्वदापि ॥ १ ॥

आश्नातना या किल देवदेव, मया त्वदर्चनेऽनुपक्ता ।
क्षमस्व न नाथ कुरु प्रसाद, प्रापो नराः स्युः प्रचुरप्रसादाः ॥ १ ॥

आज्ञाहीन क्रियाहीनं मंत्रहीनं च यत्कृतम् ।
तत्सर्वं कृपया देवाः क्षमन्तु यस्मैश्वराः ॥ १ ॥

आह्वाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् ।
पूजां चैव न जानामि त्वमेव शरणं मम ॥ २ ॥

आशीर्वाद-श्लोकः—

सौभाग्यं माग्यमग्र्यं किल विमलकुले संभवथापि संपत्, लक्ष्मीसारोग्यमंगे सखिसुतदयिताग्र्यवर्गप्रवृद्धिः ।
सर्वस्तात् सारकल्पद्रुमजिनचरणेन्दीवरोद्यत्यसादात्, सौख्यं स्वर्गापवर्गप्रभवमपि जयो रम्यमैश्वर्यमाद्यु ॥ १ ॥

॥ इति श्री अर्हन्महापूजन-विधिः समाप्तः ॥

જાવડા નગ ૫
 પ્રિયાવતી શેર ૦૧
 સુર શેર ૦૧
 કાગા મરી શેર ૦૧
 જીરાણી શેર ૦૧
 આખળા નવટાક
 પીરી " "
 ક ફાડી " "
 નાગરસોય " "
 માવતી " "
 લીલી પોપર " "
 મરજકાસના ફાણા નગ ૦૧
 રતાજનીનું સાકડું તોથા ૧
 અગરનું સાકડું તોથા ૨
 કાળા તલ શેર ૦૧
 તેલની ફાંશી ૧
 ગોળ શેર ૭
 છુર ખાડ શેર ૨
 સાકર શેર ૨

અમનાજની યાદી

અખડ ચોખા મણી ૦૧૧
 ૧ ઘઉં શેર ૨૧
 ૨ જવ " ૧૧

" હીતા તો ૦૧
 , મેડો તો ૦૧
 વિધિયાળા સાવશે.
 (હિજામની ધર્મશાળેથી મલશે)
 પીંડના પટ ન ૮ નીચે મુજબ
 ૧ પચપરચોહિ
 ૨ દશદિકપાલ
 ૩ ખાર રાશી
 ૪ અદાવીસ નક્ષત્ર
 ૫ નવગ્રહ
 ૬ સોલ વિચારેવી
 ૭ પ્રાજીયું દેવોનો પટ
 ૮ અષ્ટમગ્ગ
 ૯ ગાળળ-તીર્થજળ-૧૦૮ કવાના પાણી
 સીસમના ચાટવા ન ૨
 સાત દીવાની આરતી
 પરચુરજ સામાન

બોયા ન ૧૦૦
 ચંદ્ર, કાતર, સડી સુયો, સોલ ન ૨
 દોરાલ રીલ ૧
 પીન ન ૫૦
 ત્રીણી ખીનીઓ શેર ૦૧
 મોની ખીનીઓ શેર ૦૧

-૧૧૨-૧૧ ૧૧ ૩૧
 સરજળ ૧ ૧૨
 દાડમ " ૨૪
 સીતાદેવ " ૨૪
 કાચા ચીક " ૪૮
 જામરૂળ " ૩૦
 કાચા-પાકા ફેળા ૩૦૧ ૩
 બાફી મોમમના ફેળા
 શેરડીના છ પિચના કકડા ૩૧
 શેરડીના ૧૧૧ પિચના કકડા ૧૦૧
 પાન ન ૪ ૨૫૦

શાકની યાદી

કારલા શેર ૧
 સરગવાની સીચ " ૧
 કાકડી " ૧
 બીડા " ૧
 દીડાળા " ૧

મેરુની યાદી

કચ્છે સાક ન ૩૫
 બારી પુરી " ૨૧
 મગજ " ૩૨
 મોહનયાળ " ૩૧
 ચેડા " ૩૧
 છેવર " ૧૧
 ખાળ " ૨૧

અનાજની યાદી (ચાણ)

૫ મગ	શેર ૨૦
૬ અડદ	" ૨૦
૭ ચોળા	" ૧૧
૮ કાંગ	" ૦૧
૯ વાલ	" ૧૧
૧૦ વડાબ્યા	" ૧૧
૧૧ તાંદરાં	" ૧૧
૧૨ ડાંગર	" ૨૦
૧૩ કળથી	" ૦૧

ધાણી શેર ૫

મમરા શેર ૦૧

ચણાની દાળ શેર ૧

ધકતો લોટ શેર ૫

ધકિના ફાડા " ૦૧

ગેંધાની સેવ " ૦૧

ચણાનો લોટ " ૧

ચોળાનો લોટ " ૦૧

ખેરો " ૦૧

વડી " ૦૧

દોવાસળાની પેટી ૩

લાલ પેન્સીલ ૧

પુંદા નં. ૫

પંખો નં. ૧ (કવન માટે)

પુંજણી ૧

વાળાકેટી ૧

સોરખી ૭ ૧

સાવરણી ૧

ભેસવા માટે સંચારીયા નં

ગાલીચા નં. ૫

દમ નંખરના સુતરની આંટી ૧

ઈન્દોને પહિરવાના મુગટ નં. ૧૦

ઈન્દોને ભેસવાના સિંહાસન નં ૨

પીતાલીસ પનાનું પ્લાસ્ટીક ચાર ૧૦

કાપડની યાદી

લાલ રેશમી વાર ૪૧

ચંપત્ર પીળું રેશમી વાર ૩૫ (૧૦×૨૫)

લીલું રેશમી વાર ૧૧

સફેદ રેશમી વાર ૩૭

પાંચ પેટા વાર ૪૧

સોનેરી તાસ વાર ૦૧

મલમલ વાર ૫

ખરફી " ૩૧

થેર બ્રાવરના નેરેલના લાહના

૧ ચોખાના લાકુ નંગ ૬

૨ ચાખા મગના " ૬

૩ ચાખા આડના " ૬

૪ કાળા તલના " ૮

૫ મમરાના " ૬

૬ ઘઉંના " ૪

૭ ચણાની દાળના " ૮

૮ ધાણીના " ૨

૯ ચુરમાના " ૧૫

(ગોળ થીતો પાગો કરી બતાવના)

રોકડ નાણું

રોકડા રૂ. ૧૫૦

પાવલી રૂ. ૧૦

હુટા પૈસા રૂ. ૩

ગીની ૧

નોટા રૂ. ૨૫૦

પહિલા કિવસની ફૂલ વિગેરેની યાદી

ગુલાબ ૩૦૦

ખમ્બડ ૨૦૦

ખાત્ર બ્લુઈ મોગરો શેર ૧

સારવડા નગ ૫
 અરસુ - ખીંડી - દળદર
 કે વા શે વા ગે. ના
 ધાણાઝર - રાવ
 ગે વા શે ને/ન
 આપુ મીડુ શેર ૨
 માપનું લી , ૧૫
 ભેસનું લી " ૧૦
 દયાગ કુપ " ૨
 અમરનતી શેર વા
 મોગરાની અમરનતી પેટ ૩
 મળીવાળી અમરનતી " ૭
 વાસભેષ શેર વા
 કપૂર (મીઠી ઝાટી) તોલા ૩
 કમ્પુરી વાલ ૨
 અબર વાલ " ૨
 ગોરચ દન " ૭
 કાતો ઠીંગતોલ તોલા વા
 નુખદ શેર ૧
 સફેદ સમરની તોઝરવાળી ૧
 રેસર તોલા ૨૫

કમ્પુરી વાર ૪૦ (૪૫ પનાનો)
 સોતીયા નમ ૪
 ભેસ નમ ૪
 દુવાલ નમ ૨
 પત્રીયા નમ ૨
 તેપકાન નમ ૬
ઠાડીયાની યાદી
 દરેક ખતના છાડીયાના નાના કકડા
 કરાતી સફરી નમડી જેવા ખનાવવા
 બીરીના છાડીયા શેર ૨
 ૧ સુખડના " " ૫
 ૨ સેવન " " ૨
 ૩ મોઢ " " ૨
 ૪ સાગ " " ૫
 ૫ પીપળા " " ૭
 ૬ પીપળ " " ૩
 ૭ મીસમ " " ૨
 ૮ આસોપાલવ " " ૭
 ૯ કચરાના " " ૨
 ૧૦ ધમુરો " " ૧
 ૧૧ આખાના " " ૨
 ૧૨ વડ " " ૭

લાલ મહેન કરણ ગર વા
 ભાગવત મળે કુવના દાર ૭
 મન્દ્રો માટે દાર ન ૨૦
 આસોપાલવના તોરણ
 ગાયનું દુધ શેર ૨
 ભેસનું દુધ શેર ૨
 દહી શેર ૨ (મેળવેલું)
 પાન ૨૫
બીજો દિવસ
 ગુલાબ ૩૦૦
 ભસુંદ ૧૦૦
 ભાઈ જુલ મોગરા શેર ૨
 લાલ સફેદ પીળા કરણ શેર ૨
 ડમરા (મરવા) શેર ૧
 ચ પાના ફેલ ૧૫
 મન્દ્રોના દાર ૨૦
 આસોપાલવના તોરણ
 દુધપાક મણ વા
 દહી શેર ૦૧
 ગાયનું દુધ શેર ૨
 પાન ૨૦૦

૬. સૌત પિયોરનાં પાઠ ગુજન, સજોડે અથવા બે જણ
 ૭. પ્રકીર્ણ દેવોનું પીઠ ગુજન સજોડે અથવા બે જણ
 ૮. હિમ આગળ બેસી ઉપરની પીઠમાં રહેલા દરેક
 દેવાને આડુલી આપવાની પ્રરુપ તથા દરેક દેવાને
 દુધપાકના પાત્ર આપવાનું પ્રરુપ.
 ૯. આરતી-મંગળ હીવો.

ત્રીજા દિવસની ઉછામણીનું લીસદ

૧. ક્ષી ક્ષાતિનાથ લગાવતના આઠ અગિયેક આઠ જણ
 ૧ હંધ, ૨ દહી, ૩ ક્ષી, ૪ શેરડીનો રસ. ૫ શુક્ર જળ,

સુચના:— ઉપર સુજખનું લીસદ અહિંત પૂજન લાગુપનાર તરફથી અંગેને મદ્ય છે તે પ્રમાણે અંગેઓ છાપું છે. લાગુપનાર
 લાઇનું ઠેકાણું નીચે સુજખ છે.

શા. ચીનુભાઈ લાલુભાઈ
 પતાસાની પોળ, ખાસા કુવાની પોળ,
 મુ. અમદાવાદ.

બી પી મેન-પાલીતાણા.

૧૦ ગુજનના બે દિવસ અગાઉ તમામ છોડ, ઘંઠરવા
 તથા રોકેરિશન સુધારને રાખીને બનાવી હેલું. તથા
 કડીયાની પાસે હિમ માટે ત્રીકાણ કુંડ વિધિવાળાને
 પૂછી બનાવી હેવો અને પેઈન્ટર પાસે સરસ ચીત્રકામ
 કરાવી હેલું.

૧૧. લાઉડરપીકરની વ્યવસ્થા સારી રીતે કરવી.

૧૨. ક્ષી અહિંદ મહાગુજનમાં કોઇ પણ લાઇ બેને કાળા
 કપડાં પહેરી આવવું નહીં.

શ્રી જસભાઈ લલુભાઈ
 રતનપોળ, શેઠની પોળ,
 મુ. અમદાવાદ.

નીચે દિવસ

ગુલાબ ૨૦૦

જસ્ટિફ ૧૦૦

જાલ જુલ મોગરી શીર ૧

જાગલ ત ખાંડ કાર ૫

કૌન્સીના કાર ૩૦

આસોપાલવના તોરણ

ગાધનું દૂધ શીર ૧૦

બેસુનું દૂધ શીર ૩

દહી શીર ૫

શીરદીનો રસ શીર ૫

પાંચ જાતના શાક

પાન ૨૫

વાલી નં. ૧

લીગડા સાથે સિંહાસન જોડ ૨

પરનારવાળો ખાજોડ નં ૨

ચાદીના લગ્ન નં ૨

પાણી જવા ખાંડ ૫ ગાળી

૧૦૮ નાળચાનો કળચ ૧

વાસણ વગેરેની યાદી

પાણાણના શી આદીશર જાગલ

ધાણના ૫ ચનીચીથી સાતિનાથ જાગલ

શી સિદ્ધચંદ્ર ૨

નવચંદ્ર પાડલો ૧

દસદિગ્રાસ પાડલો ૧

અલ્પગળ પાડલો ૧

સમગ્રોરસ ખાજોડ નં ૮

(૩૪ હાથથી ૩૬ હાથનો સમગ્રોરસ)

અલ્પગળ પાડલો ૧

અપ્પ હ દીવા ખાંડ મોટું ફાનસ તથા

ગ્રીષ્મચાણ મોટું 'શાહીયુ' ૧ (લાખાડ)

ચદરવા, પુ ઠીમ, લોરણ જોડ ૬

૧૦૮ દીવાની આરતી

મ ગળ દીવો

ચાદીના કળચ ૮

દુપણના કળચ ૨

જોડા ઘાટના લોહા નં ૫ ૪

જર્મનના ઘાળ મોટા ૨૫

જર્મનના ઘાળ નાના ૪૦

જર્મનના વાટકા ૧૫

જર્મનની સેવા કરવાની રકાણી ૨૫

જર્મનની એવા કરવાની વાટકી ૨૫

સાતિનાથ જાગલ ત ખાંડ મુક્ટ, પાખર

તથા કાર કરોન મા

ચાદીના લોહા ૨

રસોઈના વાસણો

ચાણીઓ નં ૫ ૧૫

વાટકા નં ૫ ૧૫

નાની મોટી તપેલી લાકણા સાથે નં ૫ ૧૦

ડોલ ૧

ટોપો ૨ પારણી પટા

ચમચા ૪

તાવેશો ૧

ઝારો ૧

अन्तर्गत नन्द्यावर्त्तमहापूजन, (ब्रह्मरत्नात्र विधि) अर्हद्महापूजन शान्तिविधान और अर्हन्महापूजन पौष्टिकविधान हैं, उपर्युक्त महापूजनानन्तर्गत पञ्चीष कुसुमांजलियें भी सम्मिलित हैं, जो न केवल प्रभुके प्रति भक्तकी भव्यभावना ही अभिव्यक्त करती है, अपितु, उनका काव्यरत्न सौष्ठव भी मनोहरी है, श्रवण मात्रसे हृदयतंत्रीके तार झंकृत हो उठते हैं, आत्म-विभोर होकर मानव अहं और द्रव्यवृत्तिका त्याग कर देता है, इन्हो कुसुमांजलिके सुश्राव्य काव्यों पर त्रिद्वद्वरेण्य आचार्य महाराज श्री धर्मधुरंधरसरिजीने पाण्डित्यपूर्ण वृत्ति निर्मित कर लोकभोग्य बनानेका श्लाघ्य प्रयत्न किया है.

परमपूज्य गुरुवर्य रव. उ० सुखसागरजी महाराज सा. की आन्तरिक इच्छा थी कि इस रचना का प्रकाशन नितान्त वाञ्छनीय है, विधिका विधान है कि आज पूज्यवर प्रकाशित कृतिको देखनेके लिए इस लोकमें नहीं हैं,

प्रान्तमें बम्बई (पायथुनी) के महावीररामा मंदिरके ज्ञानप्रेमी द्रुष्टीओंको धन्यवाद देना आवश्यक है कि उनने इसके महत्त्वको समझ कर प्रकाशनार्थ अर्थ व्यय करना स्वीकार किया, क्रियाकारकोसे निवेदन है कि यदि इसमें कोई रखलना दृष्टिगत हो तो सम्पादकोंको सूचित करनेका कष्ट करें.

५५

सोनबार्ह बिलडोग, वि. सं. २०२५ फाल्गुन सुदि १३

मु० पालीताणा (सौ.)

मुनि मंगलसागर, मुनि कान्तिसागर

॥ श्री स्वस्वमनपार्थनायाय नमः ॥

श्री खरतरगच्छालंकार-वर्धमानसूरि-विरचित-आचारदिनकरग्रन्थान्तर्गत-

श्री शान्तिकाधिकारनाम-चतुर्विंशतम-उदयानुसारेण-

श्री-अर्हन्महापूजन-विधिः ॥

[अप्रनाम- श्री शान्तिरुमहापूजनविधिः]

अथ शान्तिकाधिकारविधिः ॥ तत्रादौ गुरुर्दशगुरुर्नां सुस्नातः कङ्कणमुद्राङ्कितकरः सदशान्वङ्गधैतवस्त्रधरे भवेत् । शान्तिकमारेज्ये तादृग्भेषभूषणधारी सञ्जातुष्टो भवेत् । गीतव्यमाद्यादिनारीमङ्गलभाषनाचार प्रगुणीकुर्यात् । ततो दृढरस्नातविधिनारमेत् ।

जिनार्चनविधिर्हरेरुत्पलभयनानुसारेण प्रोच्यते । स यथा-

श्राद्धः केवलदृढसम्पत्तधारी प्राप्सुरूपदेशः सर्वानसुस्नातः वदधाम्भिलः शुचिपरिधानः कुतोत्तासनाः स्ववर्णानुसारेण (स्वलक्ष्म्यनुसारेण) जिनोपवीतोचरीयोत्तरासगम्यत् कृतमुत्तमोद्योग्यन्यचिचो जिनालये चैत्ये वा एकान्ते जिनार्चनं कुर्यात् ।

ॐ नमो लोए सवसाहृणं, मोचके पादयोः शुभे । एसो पंचनमुकारो, शिला वज्रमयी तले ॥ ४ ॥
सवपावपणासगी, वप्रो वज्रमपो वहिः । मंगलाणं च सव्वेसिं, स्वादिसंगारखातिका ॥ ५ ॥
स्वाहांतं च पदं ज्ञेयं, पढमं हवइ मंगलं । वप्रोपरि वज्रमयं, पिधानं देहरक्षणे ॥ ६ ॥
महाप्रभावा रक्षेयं, क्षुद्रोपद्रवनाशिनी । परमेष्ठिपदोद्भूता, कथिता पूर्वहारिभिः ॥ ७ ॥
यक्षैनां कुरुते रक्षां, परमेष्ठिपदैः सदा । तस्य न स्याद् भयं व्याधि-रयिश्चापि कदाचन ॥ ८ ॥

क्षि प ॐ स्वा हा हा स्वा ॐ प क्षि इत्यक्षरैर्यथाक्रमं पादांगुष्ठग्रजानुसन्धि-हृदयमुखमालांतान्यारोहा-
वरोहाभ्यां मध्यगुलिद्वयाग्राभ्यां स्पृशन् आत्मरक्षां करोति ॥ एवं वज्रपञ्जरकवचादिमन्त्रेण शरीररक्षामात्मरक्षां च प्रथमं विद-
ध्यात् । तदनु च जलपुष्पपत्राक्षतफलधूपवह्निदीपगन्धादीनां सर्वेषां पूजोपकरणानां निरवधताकरणम् ॥ तन्मन्त्राक्षमे-जलमन्त्रः-
ॐ आपोऽक्काया एकेन्द्रिया जीवा निरवधारहृत्यूजायां निर्वयथाः सन्तु निरपायाः सन्तु सद्गतयः सन्तु न
मेऽस्तु संवट्टनहिंसापापमहर्दचने स्वाहा ॥ इति जलाभिमन्त्रणम् ।

अथ पत्रपुष्पफलधूपचन्दनादिमन्त्रः—

ॐ वनस्पतयो वनस्पतिकया जीवा एकेन्द्रिया निरवधारहृत्यूजायां निर्वयथाः सन्तु निरपायाः सन्तु सद्गा-
तयः सन्तु न मेऽस्तु संवट्टनहिंसापापमहर्दचने स्वाहा ॥ इति पत्रपुष्पफलचन्दनधूपपाद्याभिमन्त्रणम् ।

॥ जिनार्चनविधिः ॥

अर्हन्महा-
पूजनविधिः

॥ २ ॥

प्रथम स्नात्रपीठे श्रीशान्तिनाथप्रतिमा स्थापयेत् । तत्प्रतिमाया अलामेज्यजिनप्रतिमायामपि निश्चयेन श्रीशान्तिनाथप्रतिमा कल्पयेत् तन्मन्त्रो यथा—

ॐ नमोऽर्हद्भ्यस्तीर्थकरेभ्यः । श्रीशान्तिनाथेभ्यो जिनेभ्योज्जायन्तेभ्यः समन्तेभ्यः समकुर्येभ्यः समप्रभावेभ्यः समकेनलेभ्यः समतन्त्रोपदेशेभ्यः समपूजनेभ्यः समकल्पनेभ्यः श्रीशान्तिनाथमगतात् (सममस्तत्र तीर्थकरनाम) पञ्चदशकर्मभूमिभनस्तीर्थकरो योज्जराभ्यते सोऽत्र प्रतिमाया सचिहितोऽस्तु स्वाहा ॐ ह्रीं ठः ठः ठः स्वाहाः ॥ अनेन मन्त्रेण जिनप्रतिमाया यस्य तीर्थकरस्य कल्पना निर्धीयते स तीर्थकरः प्रतिमाया पूजितो भवति ॥ अत एव वासश्रेण अन्यप्रतिमाया शान्तिजिनकल्पना ॥ तदनन्तरं पूर्वमर्हकल्पविधिना पूर्णं जिनार्चनपूजा विदध्यात् ॥

॥ वज्रपञ्जरस्तोत्रम् ॥

ॐ परमेष्ठिनमस्कार, सार नमदात्मकम् । आत्मरक्षाकरं वज्र-पञ्जराभं स्मराम्यहम् ॥ १ ॥
ॐ नमो अरिहताण, शिरस्क शिरसि स्थितम् । ॐ नमो सव्वसिद्धाण, मुखे मुखपट वरम् ॥ २ ॥
ॐ नमो आयसियाण, अगस्धातिशायिनी । ॐ नमो उन्ज्झायाण, आयुष हस्तयोर्दहम् ॥ ३ ॥

प्रथमदिने
प्रातः
करणीय
॥ २ ॥

॥ श्री स्तम्भनपार्श्वनाथाय नमः ॥

श्री खरतरगच्छालंकार-वर्धमानसूरि-विरचित-आचारदिनकरग्रन्थान्तर्गत-

श्री शान्तिकाधिकारनाम-चतुर्विंशतम-उद्यानुसारेण-

श्री-अहंनमहापूजन-विधिः ॥

[अपरनाम- श्री शान्तिकमहापूजनविधिः]

अथ शान्तिकाधिकारविधिः ॥ तत्रादौ गुरुर्गृह्यगुरुर्वि सुस्नातः कङ्कणमुद्राङ्कितकरः सदशान्वज्रश्वेतवस्त्रधरो भवेत् । शान्तिककरोऽपि तादृश्वेषभूषणधारी सभ्रातृपुत्रो भवेत् । गीतनृत्यवाद्यादिनारीमङ्गलगायनाचारं प्रगुणीकुर्यात् । ततो बृहत्स्नात्रविधिनारभेत ।

जिनार्चनविधिरहत्कल्पकथनानुसारेण प्रोच्यते । स यथा-

श्राद्धः केवलदृढसम्यक्त्वधारी प्राप्सुरूपदेशः सर्वगसुस्नातः बद्धधम्मिलः शुचिपरिधानः कृतोत्तरासंगः स्ववर्णानुसारेण (स्वलक्ष्म्यनुसारेण) जिनोपवीतोत्तरीयोत्तरासंगभूत् कृतमुखकोशोऽनन्यचित्तो जिनालये चैत्ये वा एकान्ते जिनार्चनं कुर्यात् ।

ततः—

शिवमस्तु सर्वजगतः, परहितनिस्ता भवन्तु भूतगणाः ।

दोषाः प्रयान्तु नाश, सर्वान् सुखीभवन्तु लोकाः ॥ १ ॥ (आर्या)

सर्वेऽपि सन्तु सुखिनः, सर्वे सन्तु निरामयाः ।

सर्वे भद्राणि पश्यन्तु, मा कश्चिद् दुःखभाग भवेत् ॥ २ ॥ (अनुष्टुप्)

भृशुद्धिमन्त्रः—

ॐ भूतघात्रो पवित्रास्तु, अधिवासितास्तु, सुप्रोक्षितास्तु, स्वाहा ॥
इति जलेन पूर्वलिप्तभूर्मा प्रोक्षणम् ॥

ततः पीठमन्त्रः—

ॐ स्थिराय शाश्वताय निश्चलाय पीठाय नमः स्वाहा ॥
इति प्रक्षालित-चन्दनलिप्त,—स्वस्तिकाकित-पूजापट्टस्थालादिस्थापनम् ॥

चैत्ये तु स्थिरविम्बे एताभ्या मन्त्राभ्यां तद्भूर्भुवःस्वस्तिकाधिवासनम् ॥ ततः—

ॐ अत्र क्षेत्रे अत्र काले नामार्हन्तो रूपार्हन्तो द्रव्यार्हन्तो भावार्हन्तः समागताः सुस्थिताः सुनिष्ठिताः
सुप्रतिष्ठाः सन्तु स्वाहा ॥

इत्थर्हत्वातिमास्थापनम् । निश्चलविम्बे चरणाधिवासनम् । ततोऽञ्जलयग्र पुष्प गृहीत्वा पुष्पाभिर्पेकमन्त्रः—

ॐ नमोऽर्हद्भ्यः सिद्धेभ्यस्तीर्णभ्यस्तात्केभ्यो वोक्तेभ्यः सर्वजन्तुहितेभ्य इह कल्पनादिम्बे भगवन्तोऽर्हन्तः

सुप्रतिष्ठिताः सन्तु स्वाहा ॥ इति मौनेन कथयित्वा भगवच्चरणोपरि पुष्पस्थापनम् ॥

पुनरपि पुष्पेण जलाद्रितेन पूजापूर्वकं कथनं यथा- स्वागतमस्तु सुस्थितिरस्तु सुप्रतिष्ठास्तु स्वाहा ॥

ततः पुष्पाभिषेकेण-अर्घ्यमस्तु पाद्यमस्तु आचमनीयमस्तु सर्वोपचारैः पूजास्तु स्वाहा ॥

एभिर्वचनैः पुनर्जिनप्रतिमोपरि जलाद्रितपुष्पारोपणं विधीयते ॥ ततो जलं गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—

ॐ अहं वं—

जीवनं तर्पणं हृद्यं, प्राणदं मलनाशनम् ।

जलं जिनार्चनेऽवैव, जायतां सुखहेतवे ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति जलेन प्रतिमाभिषेचनम् । स्नपनं च । ततश्चन्दनकुमुदकपूरकस्तूरीप्रमुखगन्धं करे गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः ।
यक्षकर्मपूजा—

ॐ अहं लं—

दं गन्धं महामोदं, बृंहणं ग्रीणनं सदा ।

जिनार्चनेऽत्र सत्कर्म-संसिद्ध्यै जायतां मम ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति विविधगन्धैः प्रतिमाविलेपनम् ॥ ततः पुष्पपत्रिकादि हस्ते गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः—

ॐ अहं धं-
नानावर्णं महामोद, सर्वत्रिदशमलभम् ।
जिनावर्चनेऽत्र संसिद्ध्यै, पुण्यं भवतु मे सदा ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

मन्त्रश्लोकः-

इति पुष्पपूजा । ततोऽक्षतान् गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः-
प्रीणनं निर्मलं वलयं, माङ्गल्यं सर्वसिद्धिदम् ।
ॐ अहं त-
जीवनं कार्यसंसिद्ध्यै, भूयान्मे जिनपूजने ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इत्यक्षतान् जिनप्रतिमोपरि आरोपयेत् ॥ ततः पूजातिफलानि वर्तमानतुफलं करे गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः-
ॐ अहं फुः-
जन्मफलं स्वर्गफलं, पुण्यमोक्षफलं फलम् ।
दद्याज्जिनावर्चनेऽर्च्यं, जिनपादाग्रसंस्थितम् ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

मन्त्रश्लोकः-

इति जिनाग्रे फलपूजा ॥ ततो धूपं गृहीत्वा श्लोकः-
श्रीलण्डागरकल्तूरी-द्रुमनिर्याससम्भवः ।
ॐ अहं र-
प्रीणनं सर्वदेवानां, धूपोऽस्तु जिनपूजने ॥ १ ॥ स्वाहा ॥
इति वद्वौ धूपक्षेपः ॥ ततः पुष्पं गृहीत्वा मन्त्रश्लोकः-

ॐ अहं रं-

पञ्चज्ञानमहाज्योतिर्मयोऽयं ध्वान्तघातने ।

द्योतनाय प्रतिमाया, दीपो भूयात्सदाहृतः ॥ १ ॥ स्वाहा ॥

इति दीपमध्ये पुष्पन्यासः । ततः पुष्पाणि गृहीत्वा मन्त्रः-

ॐ अहं भगवद्भ्योऽहंद्भ्यो जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूप-दीपैः संप्रदानमस्तु, ॐ पुण्याहं पुण्याहं, प्रीयन्तां प्रीयन्तां भगवन्तोऽहन्तस्त्रिलोकस्थिता, नामाकृति-द्रव्य-भावयुताः स्वाहा ॥ इति जिनपूजनम् ॥

ततो वासान् गृहीत्वा मन्त्रो यथा-

ॐ सूर्य-सोमाङ्गारक-बुध-गुरु-शुक्र-शैनेश्वर-राहु-केतुमुखा ग्रहा इह जिनपादाग्रे समायान्तु पूजां प्रतीच्छन्तु स्वाहा ॥ इत्युक्त्वा जिनपादाधः स्थापितग्रहेषु स्नानपट्टे वा वासान् निक्षिपेत् ॥ ततः-

आचमनमस्तु स्वाहा । गन्धमस्तु स्वाहा । पुष्पमस्तु स्वाहा । अक्षतमस्तु स्वाहा । फलमस्तु स्वाहा । धूपोऽस्तु स्वाहा । दीपोऽस्तु स्वाहा । इति क्रमेण जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूप-दीपैर्ग्रहाणां पूजा ॥

ततोऽञ्जल्यग्रे पुष्प गृहीत्वा मन्त्रः-

ॐ सूर्य-सोमाङ्गारक-बुध-गुरु-शुक्र-शैनेश्वर-राहु-केतुमुखा ग्रहाः सुषूजिताः सन्तु, सानुग्रहाः सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु, महोत्सवदाः सन्तु, स्वाहा ॥ इति ग्रहेषु पुष्पारोपणम् ।

पुनरनयैव रीत्या मन्त्रः—

ॐ इन्द्राग्नि-यम-निर्ऋति-वर्मण-वायु-कुवेरेशान-नागब्रह्माणो लोकपालाः सविनायकाः सक्षेत्रपाला इह जिने-
पादाग्रे समागच्छन्तु पूजा प्रतीच्छन्तु स्वाहा ॥ इति पूजापद्योपरि लोकपालानां वासक्षेपः ॥ ततः—

आचमनमस्तु स्वाहा । गन्धमस्तु स्वाहा । पुष्पमस्तु स्वाहा । अक्षतमस्तु स्वाहा । फलमस्तु स्वाहा । धूपो-
ऽस्तु स्वाहा । दीपोऽस्तु स्वाहा । इति क्रमेण जल-ग्रन्थ-पुष्पाक्षत-फल-धूपैर्लोकपालानां पूजा ॥ ततोऽञ्जल्यग्रे
पुष्पं गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ इन्द्राग्नि-यम-निर्ऋति-वरुण-वायु-कुवेरेशान-नाग-ब्रह्माणो लोरुपालाः सविनायकाः सक्षेत्रपालाः
सुप्तजिताः सन्तु, सानुग्रहाः सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु, महोत्सवदाः सन्तु, स्वाहा ॥
इति लोकपालेषु पुष्पारोपणम् । ततः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा मन्त्रो यथा—

ॐ अस्मत्सूर्जजा गोत्रसभगा देवगतिगताः सुप्तजिताः सन्तु सानुग्रहाः सन्तु तुष्टिदाः सन्तु पुष्टिदाः सन्तु
माङ्गल्यदाः सन्तु महोत्सवदाः सन्तु स्वाहा ॥ इति जिनपादाग्रे पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् । ततः पुनः पुष्पाञ्जलिं
गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ अहं अहं अहं भक्ताष्टनवत्युत्तरशत (१९८) देवजातयः सदेव्यः पूजा प्रतीच्छन्तु, सुप्तजिताः सन्तु, सानुग्रहाः

सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु, माङ्गल्यदाः सन्तु, महोत्सवदाः सन्तु, स्वाहा ॥ इति जिनपादाग्रे पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् ।

ततोऽङ्गल्यग्रे पुष्पं धृत्वा अर्हन्मन्त्रं स्मृत्वा तेन पुष्पेण जिनप्रतिमां पूजयेत् । अर्हन्मन्त्रो यथा—

“ ॐ अर्हं नमो अरिहिताणं, ॐ अर्हं नमो सयंसंबुद्धानं, ॐ अर्हं नमो पारगयाणं स्वाहा ” ॥

अयं तु त्रिपदो मन्त्रः, श्रीमतामर्हतां परः । भोगमोक्षप्रदो नित्यं, सर्वपापनिकृन्तनः ॥ १ ॥

न स्मर्तव्योऽपवित्रैश्च, नान्यचिर्त्तनं सस्वस्मृ । न श्राव्यश्च नास्तिकानां, नैव मिथ्यादृशामपि ॥ २ ॥

ततोऽष्टोत्तरशतं तदर्थं वा मन्त्रजापः । (१०८ अथवा ५४ मन्त्रजापः कार्यः)

ततो नैवेद्यद्वौकनं पात्रद्वयेन (पट्टस्सभोजनस्थालः) । तत एकपात्रजलं चुलुके गृहीत्वा मन्त्रः—

ॐ अर्ह— नानापट्टरससंपूर्णं, नैवेद्यं सर्वमुत्तमम् ।

जिनाग्रे द्वौकितं सर्व—सम्पदे मम जायताम् ॥ १ ॥

प्रत्येकं तत्र नैवेद्ये जलचुलुक्क्षेपः । पुनर्जलचुलुकं गृहीत्वा मन्त्रो यथा—

ॐ सर्वे गणेशक्षेत्रपालाद्याः सर्वे दिक्पालाः सर्वेऽस्मत्पूर्वजोद्भवा देवाः सर्वेऽष्टनवत्युत्तरशतं देवजातयः सदेव्योऽर्हद्भक्ता अनेन नैवेद्येन संतर्पिताः सन्तु, सानुग्रहाः सन्तु, तुष्टिदाः सन्तु, पुष्टिदाः सन्तु माङ्गल्यदाः सन्तु,

महोत्सवदाः सन्तु स्वाहा ॥ इति द्वितीयनैवेद्यस्योपरि चुलुकक्षेपः ॥ ५५

ततः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा-

यो जन्मकाले, पुलोचनस्य, सुमेरुशृङ्गे कृतमञ्जनैश्च ।

दैवैः प्रदत्तं कुसुमाञ्जलिः स, ददातु सर्वाणि समीहितानि ॥ १ ॥

पुष्पाञ्जलिक्षेपः ॥ ततः द्वि० कु० ॥

राज्याभियेकसमये त्रिदशाधिपेन, छत्रचक्राङ्कतलयोः पदयोजनस्य ।

क्षिप्तोऽस्तिभक्तिभरतः कुसुमाञ्जलिर्यः, स प्रीणयत्यनुदिनं सुखिया मनासि ॥ २ ॥

द्वितीयकुसु० ॥ ततः तृतीयकुसु० ॥

देवेन्द्रैः कृतकैरले जिनपतौ सानन्दभक्त्यागतैः संदेहव्यपरोपणक्षमशुभव्याख्याननुद्देश्यैः ।

आमोदान्वितपारिजातकुसुमैर्यत्स्वामिपादाग्रतौ, मुक्तः स प्रतनोतु चिन्मयहृदा भद्राणि पुष्पाञ्जलिः ॥ ३ ॥

तृतीयकुसुमाञ्जलिक्षेपः ॥ इति वृत्तत्रयेण पुष्पाञ्जलित्रयक्षेपः ॥ ततो लवणं गृहीत्वा-

५५ प्रथमदिनमध्याह्ने द्वितीयदिने च क्रियाविधिकरणात् पूर्वं पृष्ठ १ त पृष्ठ ८ ॥ इति जिनाचनं विधिः ॥ तत्पर्यंतं विधिं विधाय तत्पश्चाद् अमेतनक्रियाविधिं करणीयः ।

लावण्यपुण्याङ्गभृतोऽहतो य-स्तद्वृष्टिभावं सहसैव धत्ते ।
स विश्वभर्तुर्लावणावतारो, गर्भावतारं सुधियां विहन्तु ॥ १ ॥

इति जिनस्य लावणोच्चारणम् ॥ ततः पुनरपि लावणं ॥

लावण्यैकनिधेर्विश्व-भर्तुस्तद्वृद्धिहेतुकृत् । लावणोच्चारणं कुर्याद्, भवसागरस्तारणम् ॥ २ ॥

इति द्वि० लावणोच्चारणम् । इति वृत्तद्वयेन द्विवेलं लावणोच्चारणम् । ततो लावणमिश्रं जलं गृहीत्वा वृत्तम्-

सक्षारतां सदासक्तां, निहन्तुमिव सोधमः । लावणाब्धिलवणाम्बु-मिपात्ते सेवते पदौ ॥ १ ॥

इति लावणमिश्रपानीयोच्चारणम् । ततः शुद्धं जलं गृहीत्वा वृत्तम्-

भुवनजनपवित्रताप्रमोद-प्रणयनजीवनकारणं गरीयः ।

जलमविकलमस्तु तीर्थनाथ-क्रमसंस्पर्शं सुखावहं जनानाम् ॥ १ ॥

इति जिनचरणयोः शुद्धजलप्रक्षेपः । ततः सप्तवर्तिकावदारात्रिकावतारणवृत्तम्-

सप्तमीतिविधातार्हं, सप्तव्यसननाशकृत् । यत्सप्तसरकद्धार-सप्पारस्तिजलं गतम् ॥ १ ॥

सप्ताङ्गराज्यफलदानकृतप्रमोदं, तत्सप्ततच्चविदन्तकृतप्रबोधम् ।

तच्छक्रहस्तधृतसंगतसप्तदीप-मारात्रिकं भवतु सप्तमसद्गुणाय ॥ २ ॥

ततो मङ्गलप्रदीपावतारणवृत्तानि यथा-

विश्वत्रयमर्जविः, सदेवासुरस्मानवैः । चिन्मङ्गलं श्रीजिनेन्द्रात्, प्रार्थनीयं दिने दिने ॥ १ ॥

यन्मङ्गल भगवतः परमार्हतः श्री-सयोजने प्रतिगम्य विवाहकाले ।
सर्वसुरासुरघमूखगीयमानं, सप्तर्षिभिश्च सुमनोभिर्हृदीर्यमाणम् ॥ २ ॥

दास्य गतेषु सकलेषु सुरासुरेषु, राज्येर्हतः प्रथमसृष्टिकृतो यदासीत् ।
सन्मङ्गल मिथुनपाणिगतीर्यगारि, पादाभिप्रेरुविधिना न्युपचीयमानम् ॥ ३ ॥

यद्विधाधिपतेः समस्ततनुभृत्ससारनिस्तारणे.

तीर्थे पुष्टियुगेषुपि प्रतिदिन वृद्धिं गतं मङ्गलम् ।

तत्सग्रत्युपनीतपूजनविधौ विश्वात्मनामहता,

भूयान्मङ्गलमक्षयं च जगते स्वस्त्यस्तु संधाय च ॥ ४ ॥

इति वृत्तचतुष्टयेन मङ्गलदीपोद्धासः ॥ ततः शक्रस्तवपाठः (नमृत्युण०) ॥

॥ इति जिनार्चनविधिः ॥ (आचारदिनकर पृ ५८-६१)

अथ कश्चनापि श्राद्धो निर्भराहंभक्तिः नित्यं पर्वणि कार्यान्तरे वां जिनस्नात्रं (लघुस्नात्रं) चिकीर्षति तस्य चायं विधिः ॥

पूर्वस्नावपीठे पूर्वोक्तप्रकारेण दिक्पालग्रहान्यदेवतापूजनवर्जितेन जिनप्रतिमां संपूज्य तथाऽऽरात्रिकं विधाय मंगलदीपवर्जितं श्राद्धः पूर्वोपचारयुक्तो गुरुसमक्षं चतुर्विधे श्रीसंघे मीलिते चतुर्विधे गीतवाद्याद्युत्सवे पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा ' नमो अरिहंताणं, नमोऽहंस्तिस्नाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यः ' उक्त्वा वृत्तद्वयं शार्दूलमालिनीरूपं पठेत्—
कल्याणं कुलवृद्धिकारि कुशलं लाघाहंमत्यद्भुतं, सर्वाग्रप्रतिघातनं गुणगणालंकारविभ्राजितम् ।
कान्तिश्रीपरिरंभप्रतिनिधिप्रख्यं जगत्यहंतां, ध्यानं दानवमानवैर्विचरितं सर्वार्थसंसिद्धये ॥१॥

भुवनभवनपापध्वान्तदीपायमानं, परमतपरिघातग्रत्यनीकायमानम् ।

धृतिक्लृवलयेनैवावश्यमंत्रायमाणं, जयति जिनपतीनां ध्यानमभ्युत्तमानाम् ॥२॥

इति पुष्पाञ्जलिश्लेषः ततो धूपं गृहीत्वा वृत्तम्— (उपजातिः)

कर्पूरसिलहाधिककाककुण्ड—करतूरिकाचंदनदनीयः ।

धूपो जिनाधीश्वरपूजेनैज्य, सर्वाणि पापानि दहत्यजस्रम् ॥१॥

अनेन वृत्तेन सर्वपुष्पाञ्जल्यन्तरे धूपोत्प्रेषः शक्रस्तवपाठश्च । ततो जलकलशं गृहीत्वा श्लोक—वसन्ततिलके पठेत्—
केवली भगवानेकः स्याद्वादी मंडनैर्विना । विनापि परिचारेण वन्द्यते प्रभुर्तोर्जितः ॥ १ ॥

तस्येशितुः प्रतिनिधिः सहजश्रियाढ्यः पुणर्विनापि हि मिना वसनप्रतनैः ।
गन्धर्विना मणिमयाभरणैर्विनापि लोकोत्तर किमपि दृष्टिसुखं ददाति ॥ २ ॥
इति प्रतिमायाः कलशाभियेकः । ततः पुष्पालक्षरादीनामत्रारणं, ततः पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तद्वयम्—
विश्वानन्दकरी भगवद्भित्तरी सर्वापदा कर्चरी, मोक्षार्थकविलघनाय निमला विद्या पर देवरी ।
हृष्टदुःखभावितरुल्लापपानयने चद्रप्रतिज्ञा दद, रम्याहल्यतिमा तनोतु भग्निना सर्वं मनोवाछितम् ॥१॥
परमतरमभागमोत्थ—अष्टमहर्षविभासितसचिरुर्षा ।

जयति जगदिनस्य शस्यदीप्तिः अतिमा कामितदायिनी जनानाम् ॥ २ ॥

पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पूर्वोक्तधृत्तेन (कर्पूर०) धूपोत्क्षेपः शक्रस्तवश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तद्वयम्—
न दुःखमतिगान्धकं न विषदा परिस्फूर्जित, न चापि यमसा क्षतिर्न विपसा नृणा दुःस्थता ।
न चापि गुणहीनता न परमग्रमोदक्षयो, जिनार्चनकृतां भवे भवति चैव निःसक्षयम् ॥ १ ॥
एतत्तन् परममसमानन्दसंपन्निदानं, पातालौकः सुरनरहित साधुभिः प्रार्थनीयम् ।
सर्वारम्भोपचयकरण श्रेयसा सन्निधान, साध्यं सर्वैर्विमलमनसा पूजनं विध्यभर्त्तुः ॥ २ ॥

इति पुनः पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततो धूपं गृहीत्वा वृत्तद्वयं पठेत्—

कर्पूरागरसिलहचन्दनबलामांसीशशैलेयक—श्रीवासदुग्धपरालघुसृणैरत्यन्तमामोदितः ।

व्योमस्थः प्रसरच्छांक्रिकिरणज्योतिः प्रतिच्छादको, धूमो धूपकृतो जगत्त्रयगुरोः सौभाग्यमुत्तंसतु ॥ १ ॥
(शार्दूल०)

सिद्धाचार्यप्रभृतीन् पंचगुरून् सर्वदेवगणमधिकम् । क्षेत्रे काले धूपः ग्रीणयतु जिनार्चनारचितः ॥२॥ (आर्या)
इति धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वसन्ततिलकोपजाती पठेत्—

जन्मन्यनन्तसुखदे भुवनेश्वरस्य, सुत्रामभिः कनकशैलशिरःशिलायाम् ।
स्नात्रं व्यधायि विविधाभ्युधिकूपवापी—कासारपल्लवसरिस्सिलैः सुगन्धैः ॥ १ ॥
तां बुद्धिमाधाय हृदीह काले, स्नात्रं जिनेन्द्रप्रतिमागणस्य ।
कुर्वन्ति लोकाः शुभभावभाजो, महाजनो येन गतः स पन्थाः ॥ २ ॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततः पुष्पसमूहं गृहीत्वा वृत्तम्—

परिमलगुणसासद्गुणाढ्या, बहुसंस्तुपरिस्फुरद्द्विरेफा ।

बहुविधबहुवर्णपुष्पमाला, वपुषि जिनस्य भवत्वमोघयोगा ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेनापादान्तशिरोऽन्तं जिनप्रतिमायां पुष्पारोपणम् । पूर्ववृत्तेन (कर्पूर०) धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च ।
ततः पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा शार्दूलोपजाती पठेत्—

यः साम्राज्यदोग्मुखे भगवति स्वर्गाधिपैर्गुम्फितो.
मंत्रित्व वलनाथतामधिकृति स्पर्णस्य कोशस्य च ।
विभ्रद्भिः कुसुमाञ्जलिर्विनिहितो भवत्या प्रभोः पादयो-
र्दुःखौघस्य जलजलिः स तनुतादालोकनादेव हि ॥ १ ॥

चेतः समाधातुमतीन्द्रियाथे पुण्य विधातु गणनाव्यतीतम् ।
निक्षिप्यतेर्द्धल्लान्तिमापदाग्रे, पुष्पाञ्जलिः प्रोद्गतमक्तिभावैः ॥ २ ॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पूर्ववृत्तेन (कर्पूरसिन्धुः०) धूपोत्क्षेपः । शक्रस्तवपाठश्च । ततः पुष्पादिभिः प्रतिमा
पूज्यते । ततः स्नानकलशग्रगुणीकरणम् । ततः कलशास्तु मणि-स्वर्ण-रूप्य-ताम्र-मिश्रधातु-मृष्मयाः स्नात्रचतुष्कि-
कोपरि स्थाप्याः । तेषु सर्वजलाशयोदकानि गगोदकमिश्राणि निवेशयेत् । चदन-कुकुम-कर्पूरादिभिः सुगंधद्रव्यै-
र्वासयेत्, चदनादिभिः कुसुममालाभिश्च कलशान् पूजयेत् । जलपुष्पाद्यभिमग्नमग्रास्ते पूर्वोक्ता एव । ततः स एकः
श्राद्धोज्ज्वेऽपि च बहवः पूर्वोदितवेयशौचभाजो गन्धानुलिप्तक्रा मालाभिभूषितकठा विशिष्टमणिकनकादिविभूषणास्त-
दभावे च चदनकुकुमकृतविभूषणास्तान् कलशान् करे दधति । ततस्ते स्वस्वग्रन्थानुसारेण जिनजन्माभिपेकाकित-
स्नात्रस्तोत्राणि सजिनस्तुतिपदपदानि पठन्ति । तत इमानि वृत्तानि पठेयुः—

जाते जन्मनि सार्वविष्टपतेरिन्द्रादयो निर्जरा-
नीत्वा तं करसम्पुटेन बहुभिः सार्द्धं विशिष्टोत्सवे ।
शृंगे मेरुमहीधरस्य मिलिते सानन्ददेवीगणे,
स्नात्रारंभमुपानयन्ति बहुधा कुंभांबुगंधादिकम् ॥ १ ॥ (शार्दूल०)
योजनमुखान् रजतनिष्क्रमयान् मिश्रधातुमुद्रचित्तान् ।
दधते कलशान् संख्या तेषां युगपद्वदन्तिमिता ॥ २ ॥ (आर्या०)
वार्पिकूपहृदाम्बुधितडागपल्वलनदीनिर्झरादिभ्यः ।
आनीतैर्विमलजलैस्तानधिकं पूरयन्ति च ते ॥ ३ ॥ (आर्या०)
कस्तूरीधनसारकुंकुमसुराश्रीखंडककोलकैर्ह्रीविरादिसुगन्धवस्तुभिरलंकुर्वन्ति तत्संवस्म ।
देवेन्द्रावरपारिजातवकुलश्रीषुष्पजातीजया-मालाभिः कलशाननानि दधते सम्प्राप्तहारसजः ॥ ४ ॥
(शार्दूल०)
ईशानाधिपतेर्निजांकुहरे संस्थापितं स्वामिनं, सौधमार्धिपनिर्मिताद्भुतचतुःश्रृङ्गशृङ्गोद्गतैः ।
धारावारिभरैः शशांकविमलैः सिचन्त्यनन्यातयः शेषाश्चैव सुराप्सरःसमुदयाः कुर्वन्ति कौतुहलम् ॥ ५ ॥
(शार्दूल०)

वीणामृदंगरतिमिलार्द्रकराहनूर-दकाहुङ्कुपणवस्फुटकाहलाभिः ।

सद्देवेषुशर्जरकदुदुभिर्विखिणीभिः, वाद्यैः सुजन्ति सकलाप्ससो विनोदम् ॥६॥ (वसन्ततिलका०)

शेषाः सुरेश्वरास्तत्र गृहीत्या करसम्पुटैः । कलशश्चित्रजगन्नाथ स्नपयन्ति महासुदः ॥ ७ ॥ (श्लोकः)

तस्मिस्तादृश उत्सवे वयमपि स्वर्लोकसवासिनो, भ्रान्ता जन्मविवर्त्तनेन विहितश्रीतीर्थसेवाधियः ।

जातास्तेन निशुद्धबोधमधुना सप्राप्य तत्पूजन,

स्मृत्यन्तत् करनाम विष्टपविभोः स्नात्र शुदामास्पदम् ॥ ८ ॥ (शार्दूल०)

गालत्तणंमि सामिअ सुमेरुसिहरमि कणयकलसेहि ।

तिअसासुरेहि ण्हविओ ते धन्ना जेहि दिट्ठो सि ॥ ९ ॥

इति कलशैः प्रतिमाभिषेचनम् । ततः सर्वेऽपि गुरुक्रमविशेषेण पुरुषाः स्त्रियोऽपि गन्धोदकैः स्नात्र कुर्वन्ति, ततोऽभिषेकान्ते गन्धोदकपूर्णं कलशं गृहीत्वा—

सधे चतुर्विध इह प्रतिभासमाने, श्रीतीर्थपूजनकृतप्रतिभासमेते ।

गन्धोदकैः पुनरपि प्रभवत्तजस्तं, स्नात्रं जगत्त्रयगुरोरतिपूतधारैः ॥ १ ॥

इति जिनपादोपरि कलशाभिषेक विधाय स्नात्रनिवृत्तिः ॥ [पंचामृतस्नानयुक्तिस्तु

शान्तिकपौष्टिकप्रतिष्ठापयोगिताया वृद्धस्नात्रविधौ कथयिष्यते ॥ अर्हत्चेताम्बरमते पंचामृतस्नात्रविधिः शान्ति-
कादिषु भवति, नित्यपर्वस्नात्रं गन्धोदकैरेव]

अथ दिक्पालपूजनम् । ततः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा वृत्तम्—

इन्द्राग्ने यम निर्ऋते जलेश वायो वित्तेश्वरभुजगा विरचिनाथ ।

संघटाधिकतमभक्तिभारभाजः स्नात्रेऽस्मिन् भुवनविभोः श्रियं कुरुध्वम् ॥१॥

इति स्नपनपीठपार्थस्थकल्पितदिक्पालपीठोपरि पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् । ततस्तत्पीठोपरि दिक्षु यथाक्रमं दिक्पालान्
स्थापयेत् । तत एकैकं दिक्पालं प्रति पूजा । तत्र प्रथममिन्द्रं प्रति जलगन्धादि गृहीत्वा शिखरिणीवृत्तपाठः—

सुराधीश श्रीमन् सुदृढतरसम्यक्त्ववसते, शचीकान्तोपान्तस्थित विबुधकोट्या नतपद ।

ज्वलद्ब्रज्राघातक्षपितदनुजाधीशकटक, प्रभोः स्नात्रे विघ्नं हर हर हरे पुण्यजयिनाम् ॥ १ ॥

ॐ शक्र ! इह जिनस्नात्रमहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदं जलं गृहाण गृहाण, गन्धं गृहाण गृहाण, धूपं
गृहाण गृहाण, दीपं गृहाण गृहाण, नैवेद्यं गृहाण गृहाण, विघ्नं हर हर, दुरितिं हर हर, शान्तिं कुरु कुरु, तुष्टिं
कुरु कुरु, पुष्टिं कुरु कुरु, ऋद्धिं कुरु कुरु, वृद्धिं कुरु कुरु स्वाहा । इति जल-गन्ध-पुष्पादिभिर्निद्रपूजनम् ॥१॥
ततोऽग्निं प्रति—

बहिरन्तरेजसा विदधत् कार्यकारणसंगतिम् । जिनपूजन आशुशुखिणो कुरु चिन्मप्रतिधातभजसा ॥ १ ॥
(व्यपच्छंदसिकटृत्तपाठः)

ॐ अग्ने इह जिनस्नानमहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदं जलं इत्यादि पूर्ववत् ॥ २ ॥ यमं प्रति—
(यसन्ततिलकापाठः—)

दीप्ताज्जनप्रभं मनोतु च सनिरूपं, बाह्यारिवाहनं समुद्धर दृढपाणे ।
सर्वत्र तुल्यकरणीयं करस्थधर्मं, कीनाशं नाशय विपद्विशर क्षणेऽत्र ॥१॥

ॐ यम ! इहं शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ निरुक्तिं प्रति— (आर्यापाठः)

राक्षसगणपरिवेष्टितं चेष्टितमात्रप्रकाशं हतशत्रो ।
स्नात्रोत्सवेऽत्र निरुक्ते नाशय सर्वाणि दुःखानि ॥ १ ॥

ॐ निरुक्ते ! इहं शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ वरुणं प्रति— (समधरावृत्तपाठः—)

कल्लोलानीतलोलाधिककिरणगणस्फीतरत्नप्रपञ्च—श्रोद्भूतौर्गशिरोभं वरमकरमहापृष्ठदेशोक्तमानम् ।
चचञ्चीरल्लियुगिप्रभृतिक्षपणैरचितं नारुणं नो, वर्षाच्छिन्द्यादपायं त्रिजगदधिपतेः स्नानसत्रे पवित्रे ॥१॥
ॐ वरुण ! इहं शेषं पूर्ववत् ॥५॥ ततो चायुं प्रति— (मालिनीवृत्तपाठः—)

ध्वजपटकृतकीर्तिस्फूर्तिदीप्यद्भिमान-प्रसृमवह्वेगत्यक्तसर्वोपमान ।
इह जिनपतिपूजासन्निधौ मातरिश्वन्, नय नय समुदायं मध्यवाह्यातपानाम् ॥ १ ॥

ॐ वायो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ ततः कुबेरं प्रति- (वसन्ततिलकापाठः-)
कैलासवास विलसत्कमलाविलास, संशुद्धहास कृतदौस्थ्यकथानिरास ।
श्रीमत्कुबेर भगवन् स्वपनेऽत्र सर्व-विघ्नं विनाशय शुभाशुभ शीघ्रमेव ॥ १ ॥

ॐ कुबेर ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ ईशानं प्रति- (वसन्ततिलका-)
गंगातरंगपरिखेलनकीर्णवारि-प्रोद्यत्कर्पदपरिमण्डितपाश्वदेक्षम् ।
नृत्यं जिनस्तपनदृष्टदृढः स्मरारे-विघ्नं हरतु सकलस्य जगत्वयस्य ॥ १ ॥

ॐ ईशान ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ ततो नागान् प्रति- (वैतालीयपाठः-)
कणिमणिमहसा विभासमानाः कृतयमुनाजलसंश्रयोपमानाः ।

कणिन इह जिनाभियेककाले बलिभञ्जनादमृतं समानयन्तु ॥ १ ॥
ॐ नागा ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥ ब्रह्माणं प्रति- (द्रुतविलम्बितवृत्तम्-)
विशदपुस्तकशस्तकरद्वयः प्रथितवेदतया ग्रसदप्रदः ।

भगवतः स्वपनावसरे चिरं, हरतु विघ्नभयं दुहिणो विभुः ॥ १ ॥

ॐ ब्रह्मन् इह० शेष पूर्ववत् ॥ १०॥ एतं क्रमेण दिक्पालपूजनम् ॥
अथ ग्रहपूजनम्— ततः पुनरपि पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्वा— आर्यावृत्तपाठः—

दिनकरहिमकरभूसुत—शशिसुतवृहतीशक्राव्यरवितनयाः ।

राहो केतो सक्षेत्रपाल जिनस्यार्चने भक्त सन्निहिताः ॥ १ ॥

इति ग्रहपीठोपरि पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् । ततः पूर्वादिक्रमेण सूर्य—शुक्र—मङ्गल—राहु—शनि—चन्द्र—बुध—बृहस्पतीन्
ग्रहान् स्थापयेत् । अधः केतुम् उपरि क्षेत्रपालं च स्थापयेत् । ततः सूर्यं प्रति— (वसन्ततिलक्राघृत्तपाठः—)

विश्वप्रकाश कृतभव्यशुभावकाश ध्यान्तप्रतानपरितापन सद्ब्रिकाश ।

आदित्य नित्यमिह तीर्थकराभियुक्ते कल्याणल्लवणमाकलय प्रयत्नात् ॥ १ ॥

ॐ सूर्य ! इह० शेष पूर्ववत् ॥ १ ॥ शुक्रं प्रति— (मालिनीघृत्तपाठः—)

स्फटिकधवलशुद्धध्यानविष्वस्तपाय, प्रमुदितदितिपुत्रोपास्यपादारविन्द ।

त्रिसुमनजनशशञ्जन्तुजीवातुविद्य, प्रथय भगवतोऽर्चो शुक्र हे वीतविन्नाम् ॥ १ ॥

ॐ शुक्र ! इह० शेष पूर्ववत् ॥ २ ॥ भौमं प्रति— (आर्यापाठः—)

प्रमलमलमिति कुशल—लालनाललितकविन्महते ।

भौम जिनस्नपनेऽस्मिन् विषटय विन्नागम सम्यग् ॥ १ ॥

ॐ मङ्गल ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ राहुं प्रति- (श्लोकपाठः-)

अस्तांहः सिंहसंयुक्त, स्थविक्रममन्दिर ।

सिंहिकासुत पूजाया-मत्र सन्निहितो भव ॥ १ ॥

ॐ राहो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ शनिं प्रति-

फलिनीदलनीलीलयान्तः स्थगितसमस्तवशिष्टविपजात ।

रवितनय नय प्रबोधमेतान् जिनपूजाकर्णकसाधनान् ॥ १ ॥

ॐ शने ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ चन्द्रं प्रति- (हुतविलम्बितवृत्तपाठः-)

अमृतद्वष्टिविनाशिनसर्वदो-पचितविघ्नविपः शशलांछनः ।

वितनुतां तनुताभिह देहिनां प्रसृततापकरस्य जिनार्चने ॥ १ ॥

ॐ चन्द्र ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ बुधं प्रति-वृत्तम्-

बुध विवृश्रगार्चितांघ्रियुग्म प्रमथितदैत्यविनीतदृष्टशास्त्र ।

जिनचरणसमीपगोऽधुना त्वं रचय मति भवधातनप्रकटाम् ॥ १ ॥

ॐ बुध ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ गुरुं प्रति-वृत्तम्-

सुरपतिद्वयावतीर्णमंत्र, प्रचुरकलाचिकलप्रकाश भास्यन् ।
जिनपतिचरणाभिषेककाले, कुरु दृढतीवर विन्मग्नाशम् ॥ १ ॥

ॐ गुप्तो ! इह शेष शेष पूर्ववत् ॥ ८ ॥ केतु प्रति— (द्रुतविलम्बितदृत्तपाठः—)

निजनिजोदययोगजगत्त्रयी, कुशलविस्तरकारणता गतः ।
भनतु केतुरनश्चरसम्पदा सततहंशुस्वारित्तविक्रमः ॥ १ ॥

ॐ केतो ! इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥ क्षेत्रपाल प्रति— (आर्या)

कृष्णसितकपिलवर्ण—प्रकीर्णकोपासिताभिपुग्म सदा ।
श्रीक्षेत्रपाल पालय, भविकृज्जन विद्महरणेन ॥ १ ॥

ॐ क्षेत्रपाल ! इह शेष पूर्ववत् ॥ १० ॥ इति ग्रह-क्षेत्रपालपूजा ॥ (विद्यादेवता—शासनयक्ष—यक्षिणी—सुर-
लोकाधिपूजन दृढस्मात्रविधौ कथयिष्यते प्रतिष्ठाशाक्तिकवौष्टिकोपयोगित्वात्) । ततो जिनप्रतिमाया गन्धपुष्पाक्ष-
तधूपदीपपूजा पूर्वमन्त्रेव (“ इदं गन्धं ” गन्धपूजा, “ नानावर्णं ” पुष्पपूजा, “ प्रीणनं ” अक्षतपूजा,
“ श्रीरक्वडां ” धूपपूजा, “ पञ्चज्ञानं ” दीपपूजा, मन्त्रं पृष्ठे ६ । ततः करे वक्षं गृहीत्वा— (वसन्त-
तिलक्रादुत्तपाठः—)

त्यक्ताखिलार्थनितासुतभूरिराज्यो, निःसंगतामुपगतो जगतामधीशः ।
 भिक्षुर्भवन्नपि स वर्षर्षणि देवद्रूष्य-मेकं दधाति वचनेन सुरासुराणाम् ॥ १ ॥
 इति वस्त्रपूजा । ततो नानाविध-खाद्य-पेय-चूष्य-लेह्य-संयुत-नैवेद्यं स्थालद्वये विधाय, एकं पात्रं जिना-
 ग्रतः संस्थाप्य श्लोकपाठः—

सर्वप्रधानसद्भूत, देहि देहं सुपुष्टिदम् । अन्नं जिनाग्रे रचितं, दुःखं हस्तु नः सदा ॥ १ ॥
 इति जलचुलुकेन प्रतिमाया नैवेद्यदानम् । ततो द्वितीयपात्रे—
 भोः भोः सर्वे लोकपालाः सम्यग्दशः सुराः । नैवेद्यमेतद् गृह्णन्तु भवन्तो भयहारिणः ॥ १ ॥
 इति ग्रहदिक्पालादीनां जलचुलुकेन नैवेद्यदानम् । स्नपनं विनापि पूजायां जिनप्रतिमानैवेद्यदानमनेनैव
 मंत्रेण । ततः सप्तवर्तिकावदारात्रिकं मंगलदीपश्च पूर्ववत् । “सप्तमीति०” । “विश्वत्रय०” । शक्रस्तवश्च ।
 यस्याः प्रतिमायाः स्नानस्थितायाः स्नपनं भवति तस्याः सर्वमपि तत्रैव क्रियते । ततो धूपं गृहीत्वा—

प्रथमदिने
 प्रातः
 करणीयः
 ॥ २६ ॥

श्रीखड्गकर्पूरकुरंगनाभि-प्रियगुमांसीनतकाकतुंडः ।

जगत्त्रयस्याधिपतेः सपर्या-विधौ विदध्यात् कुशलानि धूपः ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेन सर्वपुष्पाञ्जलीनामंतराले धूपोत्क्षेपः शक्रस्तवपाठश्च । ततः प्रतिमाविसर्जनम् । तन्मंत्रो यथा—

ॐ अहं नमो भगवतेऽर्हते समये पुनः पूजा प्रतीच्छ स्वाहा । इति पुण्यन्यासेन प्रतिमाविसर्जनम् । ततः
पुनं गृहीत्वा-

ॐ हूः इन्द्रादयो लोकपालाः सूर्यादयो ग्रहाः सधेवपालाः सर्वदेवाः सर्वदेव्यः पुनरागमनाय स्वाहा । इति
पुनः पूजादिभिर्ग्रहदिक्पालविसर्जनम् । ततः-

आज्ञाहीनं क्रियाहीनं मंत्रहीनं च यत्कृतम् । तत्सर्वं कृपया देवाः क्षमन्तु परमेश्वराः ॥ १ ॥

आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् । पूजा चैव न जानामि त्वमेव शरणं मम ॥ २ ॥

आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् । मन्त्रार्थनीयं भगवन् प्रदेयं त्वत्सत्ता मां नय सर्वदापि ॥ ३ ॥

कीर्तिं त्रियो राज्यपदं सुखं न प्रार्थये किंचन देवदेव । मया त्वदर्चास्त्वेऽनुपक्ता ।

आशातना या किल देवदेव, मया त्वदर्चास्त्वेऽनुपक्ता । ॥ १ ॥

क्षमस्व तं नाय कुरु प्रसादं, प्रायो नराः स्युः प्रचुरप्रसादाः ॥ १ ॥

इति सर्वकरणीयान्ते विनम्रप्रतिमादेवादिविसर्जनविधिः । अर्हद्वचनविधानपि एव विसर्जनं त्रेयम् ।

॥ इति लघुस्नानविधिः ॥ आचारदिनकर पृ. ६१-६६ ॥ इति प्रथमदिने प्रातः करणीयो विधिः ॥

ॐ नमः

अथ पञ्चविंशतिकुसुमाञ्जलयः

(प्रथमदिने मध्याह्ने पूर्वे षष्ठं २ तः षष्ठं ८ इति जिनपूजनम् । तत्पर्यन्तं पूजनविधिं विधाय तत्पश्चात् कुसुमाञ्जलिर्क्षेपं विदध्यात्)

ततः श्राद्धः स्नानपीठं प्रक्षाल्य स्वयं स्नातानुलिप्तः शुचिवस्त्रधारी कङ्कणस्वर्णमुद्राङ्कितहस्तो जिनोपवीतोत्तरा-
संगधरः उत्तरासंगवसनेन मुखमाच्छाद्य चलस्थिरप्रतिमाया अग्रतः स्थित एकाकी द्वित्रिचतुर्ष्वप्युत्तरो वा सर्वैः
समं करसंयुटे कुसुमाञ्जलिं निधायेति पठेत्—

लक्ष्मीरधानवद्यप्रतिभपरिनिगद्याद्युष्यप्रकर्षो—त्कर्षैराकृष्यमाणा करतलमंतुलारोहमारोहति स्म ।

शब्दद्विधातिविशेषशमविशदतोद्भासविस्मापनीयं, स्नात्रं सुत्रामयावाग्राणिधिजिनविभोर्यत्समारब्धमेतत् ॥१॥

कल्याणोल्लासलास्यप्रसुमपरमानन्दकन्दायमानं, मन्दामन्दप्रबोधप्रतिनिधिकरुणाकारकं दायमानम् ।

स्नात्रं श्रीतीर्थभर्तुर्धनसमयमिवात्मार्यकं दायमानं, दद्याद् भक्तेषु पापशमनमहिमोत्पादकं दायमानम् ॥२॥

देवादेवाधिनाथप्रणमनवननान्तसानन्तचारि, प्राणप्राणावयानप्रकटितविकटव्यक्तिभक्तिप्रधानम् ।

शुक्ल शुक्ल च किञ्चिदधिगमसुख सत्सुख स्नात्रमेत-
न्नान्नान्धात् प्रकृष्ट दिशतु श्रमत्रता सन्निधान निधानम् ॥ ३ ॥

विधान् सभाव्यलक्ष्मीः क्षपयति दुरिति दर्शनादेव पुसा-
भामन्नो नास्ति यस्य त्रिदशगुरुषुपि प्राज्यराज्यप्रभावे ।

भानभिर्मुन्य शोच्यानजनि जिनपतिर्यः समायोगयोगी,
तस्येय स्नात्रवेला कलयतु कुशल कालधर्मा प्रणाशः ॥ ४ ॥

नालीक यन्मुखस्योपमिति मलम् क्वापि वार्तान्तराले,
नालीक येन किञ्चित् प्रवचन उदित शिष्यपर्पत्समक्षम् ।

नालीक चापशस्त्या व्यरचयत न वै यस्य सद्रोहमोह,
नालीक तस्य पादप्रणतिविरहित नोऽस्तु तत्स्नात्रकाले ॥ ५ ॥ (स्रग्धरा०)

अनेन वृत्तपञ्चकेन कुसुमाञ्जलिषेपः । ततश्चन्दन गृहीत्वा-

फणिनिरुविषेष्टनेऽपि येनोज्झितमतिशैत्यमनास्त न किञ्चित् ।
मलयशिवरिशेखरायमाण तदिदं चन्दनमर्हतोऽर्चने स्युः ॥ १ ॥

अनेन वृत्तेन चन्दनचर्वणम् । ततः शक्रस्तम्भापठः । ततो धूप गृहीत्वा-

ऊर्ध्वाधोभूमिवासित्रिदशदनुसुतश्मास्पृशां द्राणहर्षात्, प्रौढिप्राप्तप्रकर्षः क्षितिरुहरसजः क्षीणपापावगाहः ।
धूपोऽङ्गुपारकल्पप्रभवमृतिजराकटाविस्पष्टदुष्ट-स्फूर्जत्संसारपाराधिगममतिधियां विश्वभर्तुः करोतु ॥ १ ॥
अनेन सगंधरावृत्तेन सर्वकुसुमांजलयन्तरालेषु विश्वस्य धूपदानम् । पुनः कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा — (२)
कल्यायुः स्थितिकुंभकोटिविटपैः सर्वैस्तुरापाङ्गणैः, कल्याणप्रतिभासनाय विततप्रव्यक्तभक्त्याननैः ।
कल्याणप्रसरैः पयोनिधिजलैः शक्त्याभिपिक्ताश्च ये, कल्याणप्रभवाय सन्तु सुधियां ते तीर्थनाथाः सदा ॥ १ ॥
रागद्वेषजविग्रहप्रमथनः संकिलष्टकर्मावली, विच्छेदादपविग्रहः प्रतिदिनं देवासुरश्रेणीभिः ।
सम्यक् चर्चितविग्रहः सुतरसा निर्धूतमिथ्यात्वदृक्, तेजः क्षिप्तपविग्रहः स भगवान् भूयाद् भवोच्छिन्नये ॥ २ ॥
संक्षिप्ताश्रवविक्रियाक्रमणिकार्ययुद्धसत्संवरं, पण्मध्यप्रतिवासिवैरिजलधिप्रष्टभने संवरम् ।
उद्यत्कामनिकामदाहहुतभुग्विध्यापने संवरं वन्दे श्रीजिननायकं मुनिगणप्राप्तप्रशं संवरम् ॥ ३ ॥
श्रीतीर्थेश्वरसुत्तमैर्निजगुणैः संसारपाथोनिधेः, कल्लोलप्लवमानवप्रवस्ता सन्धानविध्यापनम् ।
वन्देऽनिन्द्यसदागमार्थकथनप्रौढप्रपंचैः सदा, कल्लोलप्लवमानवप्रवस्ता सन्धानविध्यापनम् ॥ ४ ॥
स्नात्रं तीर्थपतेरिदं सुजनताखानिः कलालालसं, जीवातुर्जगतां कृपाप्रथनकृत् कलसं सुराधीश्वरैः ।
अंगीकुर्म इदं भवाच्च बहुलस्कृतैः प्रभावैर्निजैः, स्नात्रं तीर्थपतेरिदं सुजनताखानिः कलालालसम् ॥ ५ ॥
(शार्दूल०)

अनेन वृत्तपञ्चकेन कुसुमाञ्जलिप्रक्षेपः । ततः कुङ्कुम गृहीत्वा—

दूरीकृतो भगवता रससश्रयो यो, ध्यानेन निर्मलतरेण स एव राग ।

मुक्त्यै सिसेचिपुसु जगदेकनाथ—मगे विभाति निवसन् घुसुणञ्छलेन ॥१॥

इति कुङ्कुमार्चनम् । ततः शक्रस्तनपाठः । ततः ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपोक्षेपः । पुनः कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा—(३)

प्रभोः पादद्वन्द्वे नितणसुधाशुक्रं शिखरिणी, वसभूतश्रेयोहरिसुकुटमाला शिखरिणी ।

विभाति प्रश्लिष्टा समुदयरुथा नै शिखरिणी, नतेजः पूजाढ्या सुखगमनकान्त्या शिखरिणी ॥१॥

जगद्वन्द्या मूर्तिः प्रहरणविकारैश्च रहिता, विशाला ता मुक्तिं सपदि सुददाना विजयते ।

विशालाता मुक्तिं सपदि सुददाना विजयते, दधाना ससारच्छिद्रुपरमानन्दकलिता ॥२॥

भगवत्संसारं सदिहरणकम्पं प्रतिनयत्, कलालं यः कान्तप्रगुणगणनासादकरणः ।

भगवत्संसारं सदिहरणकम्पं प्रतिनयत्, कलालं वः कान्तप्रगुणगणनासादकरणः ॥३॥

जय जीव भानु बलिनमनिसं संगत इला-विलासं सत्कालक्षितिरलसमानो विसरणे ।

जय जीव भानु बलिनमनिसं संगत इला-विलासः सत्कालक्षितिरलसमानो विसरणे ॥४॥

अमाधद्वेपोऽहं नमनमतिक्रान्तकरणै-रमाधद्वेपोऽहं नवनमनतिक्रान्तकरणैः ।

सदा रागत्यागी विलसदनमधो निमग्नः, सदा रागत्यागी विलसदनमधो विमग्नः ॥५॥ (शि०)

इति वृत्तपञ्चकेन कुसुमाञ्जलिक्षपः ततो यक्षकर्दमं गृहीत्वाः—
 द्राणतर्पणसमर्पणापटुः क्लृप्तदेवघटनागवेपणः । यक्षकर्दम इमस्य लेपनात्, कर्दमं हरतु पापसंभवम् ॥ १ ॥
 चिम्बस्य यक्षकर्दमविलेपनम् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपः पुनः कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा—(४)

आनन्दाय प्रभव भगवन्नंगसङ्गावसान आनन्दाय प्रभव भगवन्नंगसङ्गावसान ।
 आनन्दाय प्रभव भगवन्नंगसङ्गावसान आनन्दाय प्रभवभगवन्नंगसङ्गावसान ॥ १ ॥
 लाभप्राप्तप्रसृमरमहाभागनिमुक्तलाभं देवव्रातप्रणतचरणांभोज हे देवदेव ।

जातं ज्ञानं प्रकटशुवनत्राससञ्जुजातं हंसश्रेणीधवलगुणभा सर्वदा जातंहंस ॥ २ ॥
 जीवबन्तर्विपमविपयच्छेदकलप्तासिचार जीवस्तुत्यप्रथितजननांभोनिधौ कर्णधार ।

जीवप्रौढिग्रणयनमहासूक्ष्णसूक्ष्मधार जीवस्पधरिहितशिशिरेन्दोपमेयाब्धधार ॥ ३ ॥
 पापाकांक्षामथनमथनप्रौढविचित्रसिंहतो ध्यान्त्याघास्थानिलयनिलयश्रान्तिसंप्राप्ततत्त्व ।

साम्यक्राम्यत्रयनयनव्याप्तिजातावकाश स्वामित्रन्दाशरणशरणप्राप्तकल्याणमाल ॥ ४ ॥
 जीवाः सर्वे रचितकमल त्वां शरण्यं समेताः क्रोधाभिर्याज्यलनकमलक्रान्तविश्वारिचक्रम् ।

भव्यश्रेणिनयनकमल प्राग्विधौधकभानो मोहासौख्यप्रजनकमलच्छेदमस्मासु देहि ॥ ५ ॥
 (मन्दाक्रान्ता०)

इति वृत्तपञ्चकेन पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततः ऊर्ध्वं गृहीत्वा—

निरामयत्वेन मलोद्भिन्नेन गन्धेन सर्वप्रियताकरेण । गुणैस्त्वदीयातिशयाबुद्धी नयाङ्गमागच्छतु देवचन्द्रः ॥१॥
चिम्बे ऊर्ध्वारोपणम् । ततः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वार्धो० दृत्तेन धूपोत्क्षेपः । पुनः कुसुमाञ्जलिं गृहीत्वा—(५)
सप्ताक्षारिनिधितारण देवदेव ! सप्ताक्षरनिर्जितसमस्तसुरेन्द्रशैल ।

सप्ताक्षरचन्द्रतया जिनराजहस सप्ताक्षरसुक्त कुरु मे प्रकट प्रमाणम् ॥ १ ॥
रोगादिसुक्तकरणप्रतिभाचिलास कामप्रमोदकरणव्यतिरेकयातिन् ।

पद्माष्टमादिकरणप्रतपप्रवीण मा रक्ष पातकरणश्रमकीर्णचित्तम् ॥ २ ॥
त्वा पूजयामि कृतसिद्धिरमाचिलास नम्रक्षितीश्वरसुरेश्वरसद्विलासम् ।

उत्पन्नकैवल्यरूपापरिभागिलासं ध्यानाभिधानमरूढदनाचिलासम् ॥ ३ ॥
गम्यातिरेकगुणपापतरावगम्या न व्याप्नुते विषयराजिरपारव्या ।

सेवाभरेण भवतः प्रकटैरसेवा तृष्णा कुतो भगति तुष्टिमता च तृष्णा ॥ ४ ॥
वन्दे त्वदीयवृषदेशनसद्य देव जीवातुलक्षितिमनन्तरमानिनासम् ।

आत्मीयमानकृतयोजनविस्तराद्यं जीवातुलक्षितिमनन्तरमाचिलासम् ॥ ५ ॥ (वसन्ततिलका०)

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततो वासं गृहीत्वा—

नैर्मल्यशालिन इमेऽप्यजडा अपिडा संप्राप्तसद्गुणगणा विपदां निरासाः ।
त्वद्ज्ञानवज्जिनपते कृतमुक्तिवासा वासा पतन्तु भविनां भवदीयदेहे ॥ १ ॥
पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(६)

इति वासक्षेपः विम्बे । ततः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० दृष्टेन धूपोत्क्षेपश्च ।
सुरपतिपरिक्लृप्तं त्वत्पुरो विश्वभर्तुः, कलयति परमानन्दक्षणं प्रेक्षणीयम् ।
न पुनरधिकरागं शान्तचित्ते विधत्ते, कलयति परमानन्दक्षणं प्रेक्षणीयम् ॥ १ ॥

सदयसदयवात्तर्निर्तितामर्त्यहर्षा, विजयविजयपूजाविस्तरे सन्निकर्षा ।
विहितविहितबोधा देशना ते विशाला, कलय कलयमुच्चैर्मय्यनत्यार्द्रचित्ते ॥ २ ॥

विरचितमहिमानं माहिमानन्दरूपं, प्रतिहतकलिमानं कालिमानं क्षिपन्तम् ।
जिनपतिमभिवन्दे माभिवन्देतिघातं, सुविशदगुणभारं गौणभारंगसारम् ॥ ३ ॥

सुभवभृदुदुक्कम्पानिर्विशेषं विशेषं, क्षपितकलुषसंघातिप्रतानं प्रतानम् ।
पदयुगमभिवन्दे ते कुलीनं कुलीनं, उपगतसुरपर्पत्सद्विमानं विमानम् ॥ ४ ॥

कीर्णकीर्णदीप्तिर्विस्तरागोत्रिरागो, विधूतविधूतनूजाक्षान्तिसाम्योऽतिसाम्यः ।
विनयविनययोग्यः संपरायो परायो, जयति जयतिरोधानैकदेहः सुदेहः ॥ ५ ॥ (मालिनी०)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततो मृगमदलेपं गृहीत्वा—

त्रितरुणिपतिभोगः क्लृप्तसर्गयोगः श्रुधितसद्वदभोगः श्रेष्ठिनां सोपभोगः ।

सुरवपुषितभोगः सर्वसंपन्नभोगः स्फुटमृगमदभोगः सोऽस्तु सिद्धोपयोगः ॥ १ ॥

इति निम्बे मृगमदलेपः । पुनः शक्रस्तनः । ऊर्ध्वार्धो दृत्तेन धूपोत्क्षेपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(७)

यशश्चारथुभीकृतानेकलोकः, सुसिद्धान्तसंतर्पितच्छकलोकः ।

महातत्त्वचिज्ञायिसवित्कलोकः प्रतिक्षिप्तकर्मोर्विषाकलोकः ॥ १ ॥

विमानाधिनाथस्तुताग्निद्वयश्री—विमानातिरेकाशयः काशकीर्तिः ।

विमानाप्रकाशमहोभिः परितो, विमानार्थिकलक्षितो नैव किञ्चित् ॥ २ ॥

क्षमासाधनानन्तरूप्याणभालः, क्षमासञ्जनानन्तवन्द्याग्निपुष्पम् ।

जगद्भानानन्तविस्तारितेजाः, जगद्व्यापनानन्तपूः सार्थवाहः ॥ ३ ॥

धनुः सङ्कर सङ्कर खडयन्ति, महासयमं सयम सतनोति ।

कलालालस लालसं नेजसे त, सदा भावन भावन स्थापयामि ॥ ४ ॥

विशाल पर समयस्थे विशालं विशेष सुविस्तीर्णलक्ष्मीविशेषम् ।

नयानन्दरूप स्वभक्तात्रयान, जिनेश स्तुत स्तोमि देव जिनेशम् ॥ ५ ॥ (युजद्गप्रयात०)

इति पुष्पाञ्जलिर्क्षेपः ततः कालागरुलेपं गृहीत्वा वृत्तम्—
 देवादेवाद्यभीष्टः परमपरमहानन्ददाताददाता, कालः कालप्रमाथी विशरविशरणः सङ्गतश्रीगतश्रीः ।
 जीवाजीवाभिर्भर्शः कलिलकलिलताखंडनार्होडनार्हो, द्रोणाद्रोणास्यलेपः कलयति लयतिष्मापवर्गं परगर्गम् ॥ १ ॥
 बिम्बे कालागरुलेपः । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वार्धो वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(८)
 विधूतकर्मार्ग्विलः सनातनो, विधूतहारावलितुल्यकीर्तिभाक् ।
 प्रयोगमुक्तातिशयोर्जितस्थितिः, प्रयोगशाली जिननायकः श्रिये ॥ १ ॥
 सुपुण्यसंदानितकेशवप्रियः, सदैव संदानितपोविधानकः ।
 सुचिस्तृताशोभनवृत्तिरेन्द्रक—स्तिरस्कृताशोभनपापतापनः ॥ २ ॥
 स्थिता ततिः पुण्यभृतां क्षमालया, पुरोपि यस्य ग्रथिताक्षमालया ।
 तमेव देवं ग्रणमामि सादरं, पुरोपचीर्णेन महेन सादरम् ॥ ३ ॥
 कलापमुक्तत्रयसंग्रहक्षमः कलापदेवासुरवन्दितक्रमः ।
 कलापवादेन विवर्जितो जिनः, कलापमानं वितनोतु देहिषु ॥ ४ ॥
 निदेशसंभावितसर्वविष्टपः, सदाप्यदं भावितदस्युसंहतिः ।
 पुराजनुर्भावितापोमहोदयः, सनामसंभावितसर्वविष्टपः ॥ ५ ॥ (वंशस्थ०)

इति पुष्पाञ्जलिशेषः ।

विभूषणोऽप्यद्व्युत्तकान्तविक्रमः, सुरूपशाली स्तुतभीरुविक्रमः ।

जिनेश्वरो भात्यनयो रविभ्रमः, प्रमाथकारी महसातिविभ्रमः ॥ १ ॥

इति विम्बात् पुष्पालङ्कारावतारणम् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधि० वृत्तेन धूपः । पुनः पुष्पा०—(९)
प्रासङ्गतात् जिननाथयेष्टित, प्रासङ्गमन्यद्व्युत्तमोक्षवर्त्मनि ।

प्रासङ्गता त्यक्तभगवाश्रयाशये, प्रासङ्गचीराद्यभिदे नमासि ते ॥ १ ॥
कल्याणकल्याणकपञ्चरुस्तुतः, सभारसभारमणीयविग्रहः ।

सन्तानसन्तानवसश्रितस्थितिः, कन्दर्पकरुण्डपभराज्येज्जिनः ॥ २ ॥

विश्वान्धकारैकरापवाणः, क्रोधेभविस्फोटकरापवाणः ।

सिद्धान्तविस्तारकरापवाणः, श्रीगीतरागोऽस्तु करापवाणः ॥ ३ ॥

सभिन्नसभिन्नयप्रमाणः, सिद्धान्तसिद्धान्तनयप्रमाणः ।

देवाधिदेवाधिनयप्रमाणः, सजातसजातनयप्रमाणः ॥ ४ ॥

कालापयान कलयत्कलानिधिः, कालापरश्लोकचिताखिलक्षितिः ।

कालापवादोज्झितसिद्धिसंगतः, कालापकारी भगवान् श्रियेऽस्तु नः ॥ ५ ॥ (इन्द्रवशा०)

अनेन वृत्तपञ्चकेन पुष्पाञ्जलिक्षेपः पीठक्षालनजलं गृहीत्वा—
प्रकृतिभासुरभासुरसेवितो, धृतसुराचलराचलसंस्थितिः ।

स्नपनपेषणपेषणयोग्यतां, वहतु संप्रति संप्रतिविष्टरः । ॥ १ ॥

इति स्नपनपीठक्षालनम् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१०)
निहितसत्तमसत्तमसंश्रयं, ननु निरावरणं वरणं श्रियाम् ।

धृतमहः करणं करणं धृते—नैमत लोकगुरुं करुणं सदा ॥ १ ॥

सदभिन्नन्दननन्दनशेषको, जयति जीवनजीवनशैत्यभाक् ।

उदितकंदलकंदलखंडनः, प्रथितभारतभारतदेशनः ॥ २ ॥

वृषविधापनकार्यपरंपरा, सुसदनं सदनं चपलं भुवि ।

अतिवसौ स्वकुले परमे पदे, दकमलं कमलं कमलं भुवि ॥ ३ ॥

तव जिनेन्द्र विभाति सरस्वती, प्रवरपारमिता प्रतिभासिनी ।

न यदुपांतगताज्वति बुद्धगीः, प्रवरपारमिता प्रतिभासिनी ॥ ४ ॥

सदनुकम्पनकम्पनवर्जित, द्रुतविकारणकारण सौहृद ।

जय कृपावनपावन तीर्थकृत, विमलमानसमानससद्यशः ॥ ५ ॥ (द्रुतविलम्बित०)

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततो विम्बमार्जनवस्त्रं गृहीत्वा-
न हि मलमरो विद्यस्वामिस्त्वदीयतनौ क्वचिद्, विदितमिति च प्राञ्जः पूर्वस्थाप्यधुनाभवैः ।
स्नपनसलिलं स्पृष्ट सद्भिर्महामलमान्तरं, नयति निघनं माज्यं विम्बं वृथा तव देव हि ॥१॥ (हरिर्षी)
इति निम्बमार्जनम् । पुनः शक्रस्तवपाठः ऊर्ध्वमो० । वृत्तेन धूपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(११)
सवरः प्रतिनियुक्तसवरो, विग्रहः प्रक्रमनीयविग्रहः । संयतः सकलुपरसंयतः, पङ्कटद्विशतु शान्तिपङ्कटम् ॥१॥
जंमजित् प्रणतधूलजमजित्, सङ्गतः शिवपद सुसङ्गतः ।

जीवनः सपदि सर्वजीवनो, निर्धृतिर्मविकदत्तनिर्धृतिः ॥ २ ॥

निर्जगप्रतिनुतथ निर्जरः, पावनः श्रितमहानपावनः ।

नायको जितदयाविनायको, हंसगः सविनयोरुहसगः ॥ ३ ॥

धारितप्रवरसत्कृपाशयः, पाशयष्टिघरदेवसस्तुलः । सस्तुतो दमनता सनातनो नातनः कुगतिमंगमृन्मुधा ॥४॥
लोभक्रारिपिमुक्तभूषणो, भूषणो विगतसर्वपातकः ।

पातकः कुमनसा महाबलो, द्वावलोकणो जिनः श्रिये ॥ ५ ॥ (स्थोद्वता०)

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः ततः पुष्पं गृहीत्वा—
कार्यं कारणमीश सर्वशुब्दे युक्त दरीदृश्यते । त्वत्पूजाविषये द्वयं तदपि न प्राप्नोति योग कश्चित् ।

यस्मात्पुष्पममीभिर्वचकजनैस्त्वन्मस्तके स्थाप्यते, तेषामेव पुनर्भवी शिवपदे स्फीतं फलं प्राप्नुयात् ॥१॥
इति विम्बशिरसि पुष्पारोपणम् । शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१२)
महामनोजन्मनिषेव्यमाणो, नन्याययुक्तोत्थिव एव मर्त्यैः ।

महामनोजन्मनिष्कृन्तनश्च, नन्याययुग्मरक्षिततीर्थनाथः ॥ १ ॥

कामानुयाता निधनं विमुञ्चन्, प्रियानुलापावरणं विहाय ।

गतो विशेषान्निधनं पदं यः, स दुष्टकर्मवरणं भिनत्तु ॥ २ ॥

मृदुत्वसंत्यक्तमहाभिमनो, भक्तिग्रणम्रोल्सहस्रनेत्रः ।

अंभोजसंत्यक्तमहाभिमानः, कृतार्थतात्मस्मृतिघस्रनेत्रः ॥ ३ ॥

समस्तसंभावनया वियुक्त—प्रतापसंभावनयाभिनन्दन् ।

अलालसंभावनया न कांक्षी, वरिष्ठसंभावनया न कांक्षी ॥ ४ ॥

समस्तविज्ञानगुणावगन्ता, गुणावगन्ता परमाभिरामः ।

रामाभिरामः कुशलाविसर्पः, शिलाविसर्पो जयताञ्जिनेन्द्रः ॥ ५ ॥ (उपजाति०)

पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततः फलानि गृहीत्वा—

रम्यरन्तगुणपद्मसशोभमानैः, सदर्णवर्णिततमस्तुतोपमेय ।

स्वाङ्गैस्वाद्यफलविस्तरैर्जिनार्चा-मर्चामि वर्चसि परैः कृतनित्यचर्वः ॥ १ ॥

विम्याग्रे फलदौकनम् । पुनः शुकस्तवः । ऊर्ध्वाधि० वृत्तेन धूपोत्क्षेपञ्च । पुनः पुण्याञ्जलिं गृहीत्वा—(१३)
करवालपातरहितां जयश्रियं, करवालपातरहिता जयश्रियम् ।

विनयभयापदसुचारिसंयमो, विनयभयापदसुचारिसंयमः ॥ १ ॥

इनमन्धतामसहर सदासुख, ग्रणमामि कामितफलप्रदायकम् ।

इनमन्धतामसहर सदासुखं, विजये च तेजसि परिष्ठितं चिरम् ॥ २ ॥

निजभावचौरदमन दयानिधि, दमन च सर्वमुनिमंडलीवृत्तम् ।

मुनिमंजसा भवसत्पयोनिधौ, विलसत्कर्णर्यसहित नमामि तम् ॥ ३ ॥

चट्टलक्ष्णौयकमनीयविग्रहः, क्षणमात्रभिन्नरुमनीयविग्रहः ।

कमनीयविग्रहपदान्तराणो, भवशुक्लशुक्लपदान्तराणः ॥ ४ ॥

सुरनायमानहरसदञ्जितः, क्षतराजमानहरहासकीर्तिभाहू ।

विगतोपमानहरणोद्धृताशयो, विगताभिमानहरवध्यशातनः ॥ ५ ॥ (सन्धिर्गर्पिणी०)

इति पुष्पाञ्जलिः । अगलं गृहीत्वा —

धाराधाराभिमुक्तोद्गसवलसवले क्षोदकाम्यादकाम्या, भिक्षाभिक्षाविचारस्वजनितजनितप्रातिमानोऽतिमानः ।
प्राणप्राणप्रमोदप्रणयननयनं धातंहं धातहन्ता, श्रीदः श्रीदप्रणोति स्वभवनभवनः काकतुंडाकतुंडाः ॥ १ ॥
इत्यगलक्षेपः । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वार्धो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१४)
ज्ञानकेलिकलितं गुणनिलयं, विश्वसारसचितं गुणनिलयम् ।

कामदाहदहनं परममृतं स्वर्गमोक्षसुखदं परममृतम् ॥ १ ॥

स्वावबोधरचनापरमहितं, विश्वजन्तुनिकरे परमहितम् ।

रागसङ्गिभनसां परमहितं, दुष्टचित्तसुमुचां परमहितम् ॥ २ ॥

भव्यभावजनतापविहननं, भव्यभावजनतापविहननम् ।

जीव जीव भवसारविनयनं, जीव जीव भवसारविनयनम् ॥ ३ ॥

कालपाशपरिधातबहुलं, कालपाशकृतहारविहरणम् ।

नीलकंठसखिसन्निभनादं, नीलकंठहसितोत्तमशयनम् ॥ ४ ॥

न्यायबन्धुरविचारविलसनं, लोकबन्धुरविचारसुमहसम्

शीलसारसनवीरतनुधरं, सर्वसारसनवीरसुपनये ॥ ५ ॥ (जगतिजाति०)

पुष्पाञ्जलिः । वाससंयुक्त धूप गृहीत्वा—

विनयविनयवाक्य—स्कारयुक्तोस्तुक्तः, पुरुषपुरुषकाराद् भावनीयोवनीयः ।

जयतु जयतुपारो दीप्रमांटे प्रमांटे, सपदि सपदि भक्ता वासधूपः सधूपः ॥ १ ॥

इति वासयुक्तधूपोत्क्षेपणम् । शक्रस्तनः ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा— (१५)
आततायिनिकर परिनिम्नव्राततायिचरितः परमेष्ठी । एकरूपादरचनासुकुताशी—रेकपाददयिताकमनीयः ॥१॥
वर्षदानरुरभाजितलक्ष्मी—शारुमीककरिभाजितवित्तः । मुक्तयुग्मत्रतलालसहरो, ध्वस्तभूरितलालसकृत्यः ॥२॥
युक्तसत्यनुमाननदान्यः, कल्पितद्रविणमानवदान्यः ।

देशनारचितसाधुविचारो, मुक्तताविजितसाधुविचारः ॥ ३ ॥
उक्तसशयहरोरुक्तान्त—स्तान्तसेवकपलायकृतान्तः । पावनीकृतवरिष्ठकृतान्त—स्ता तथा शिरसवेत्य कृतान्तः ॥४॥
यच्छतु त्रियमनर्गलदानो, दानवस्त्रिदशपुण्यनिदान । दाननार्थकरिविभ्रमयानो, यानवर्जितपदोतिदयानः ॥५॥
(स्वागतावृत्तानि)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततो जल गृहीत्वा—

अमृतविहितपोष शैशव यस्य पूर्वा—दमृतपथनिदेशाद् दुर्धरा कीर्तिरासीत् ।

अमृतरचितभिक्षा यस्य वृत्तिवतादो-रमृतममृतसंस्थस्यार्चनायास्तु तस्य ॥ १ ॥ (मालिनी०)
इति जलपूजा । पुन शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा— (१६)
विश्वेशः क्षितिलसमानमानमानः, श्रोत्राति मरुदुपहारहारहारः ।

संत्यक्तप्रवरवितानतानतानः, सामस्त्याद्विगतगानगानगानः ॥ १॥

विरस्रूजन्मथितविकासलासलासः, संक्षेपक्षपितविकारकारकारः ।

सेवार्थव्रजितविकालकालकाल-आरित्रक्षरितनिदानदानदानः ॥ २ ॥

पूजायां प्रभवदपुण्यपुण्यपुण्य-स्तीर्थार्थं विलसदगण्यगण्यगण्यः ।

सदृध्यानैः स्फुरदवलोकलोकलोकलोक, दीक्षायां हतभावजालजालजालः ॥ ३ ॥

स्मृत्यैव क्षतकरवीरवीरवीरः, पादान्तप्रतिनतराजराजराजः ।

सद्विद्याजितशतपत्रपत्रपत्रः, पार्श्वस्थप्रवरविमानमानमानः ॥ ४ ॥

नेत्रश्रीजितजलवाहवाहवाहो, योगित्वामृतघनशीतशीतशीतः ।

वैराग्यादधृतसुवालवालवाले, नामार्थोत्थितसुदधीरधीरधीरः ॥ ५ ॥ (प्रहर्षिणी०)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततोऽक्षतान् गृहीत्वा—

क्षणतताडनमर्दनलक्षण, किमपि कष्टमवाप्य नितिश्चितम् ।

त्रिशुवनस्तुत्तियोग्यपदयैतै—स्तव तलुघ्व जने कलित हि तत् ॥ १ ॥
इति त्रिम्बेऽक्षतारोपणम् । पुनः शकस्तगः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—(१७)
तार तारगमलनैः स्यादवतार, सार सारक्षेणनार्यक्षतसारम् ।

क्राम क्राम घातितवन्त कृतक्राम, वाम वाम द्रुतमुज्जितगतवामम् ॥ १ ॥
देह देह त्यक्त्वा नम्रोत्थिविदेह, भाव भावं मुक्त्वा वेगं द्रुतभावम् ।

नार नार शुद्धभवन्त भुवनार, मार मार विश्वजय त सुकुमारम् ॥ २ ॥
देन देव पादतलालवरंदेन, नाथ नाथ चान्तिरुदीप्यञ्जुरनाथम् ।

पाक पाकं सयमयन्त कृतपाकं, वृद्ध वृद्ध कुड्मलयन्तं सुरद्वन्द्वम् ॥ ३ ॥
कार कार भाविरसानामुपकार, काम्यं काम्यं भाविरसानामतिकाम्यम् ।

जीवं जीव भाविरसानामुपजीव, वन्दे वन्दे भाविरसानामभिन्दे ॥ ४ ॥
सर्वैः कार्यैः सङ्कुलरत्न कुलरत्न, शुद्धस्फूर्त्या भावचितान गिनितानम् ।

वन्दे जातग्राससमाधि ससमाधि, तीर्थाधीश सङ्गतसङ्गं गतसङ्गम् ॥ ५ ॥ (मन्त्रमयूर०)

इति पुष्पाञ्जलिशेषः । ततः—

स्वामिन् जायेताखिललोकोऽभयरक्षो, नामोचारात्तीर्थकराणामनघानाम् ।

यत्तद्विम्बे रक्षणकर्म व्यवसेयं, तत्र त्रायः श्लाघ्यतमः स्याद् व्यवहारः ॥ १ ॥

इति विम्बे द्वां द्वौ द्वौ द्वौ रूपैः पञ्चशून्यैः पञ्चांग (ललाट—नयन—हृदय—सर्वोंग—पीठ) रक्षा
गुरुभिः कार्या । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपोत्क्षेपश्च । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा— (१८)
बद्धनीतासुगं बद्धनीतासुगं, सानुकम्पाकरं सानुकम्पाकरम् ।

मुक्तसङ्घाश्रयं मुक्तसङ्घाश्रयं, प्रीतिनिर्यातनं प्रीतिनिर्यातनम् ॥ १ ॥
सर्वदा दक्षणं पारमार्थ्ये रतं, सर्वदा दक्षणं पारमार्थ्ये रतम् ।

निर्जराराधनं संवराभासनं, संवराभासनं निर्जराराधनम् ॥ २ ॥
तैजसं सङ्गतं सङ्गतं तैजसं, दैवतं बन्धुरं बन्धुरं दैवतम् ।

सत्तमं चागमाचागमात्सत्तमं साहसे कारणं साहसे ॥ ३ ॥
विश्वसाधारणं विश्वसाधारणं वीतसंवाहनं वीतसंवाहनम् ।

मुक्तिचंद्रार्जनं मुक्तिचंद्रार्जनं सारसंवाहनं सारसंवाहनम् ॥ ४ ॥

कामलाभासह पापस्वाकर, पापस्वाकर कामलाभासहम् ।
वाणचिद्वर्धनं पूरकार्याघरं पूरकार्याघर वाणचिद्वर्धनम् ॥ ५ ॥ (चन्द्रानन०)

अनेन पुष्पाञ्जलिः । ततः—

अन्नं पुष्पाञ्जलिः । सन्तानसन्तानकृताय, सन्तानसन्तानगुताय, नामोऽस्तु देवाय देवाय निताराय, नामोऽस्तु देवाय देवाय निताराय ॥ १ ॥

दंवाय दंवायन्तिराणाय, नामाऽसु नागाऽसु । पनः पया—(१९)

नचि निम्बस्य निरुद्धनकरणम् । पुनः शक्तस्त्वनः । ऊर्ध्वावाजः हृषः । विभायम् ॥ १ ॥

एति त्रिम्यस्य निरुद्धनकरणम् । पुनः शुकस्थानम् । अत्र विमानम् ॥ १ ॥

मद्यन्तं दयाकरं दयाकरं सदातनुम् । विभारं प्रगधं वराधम् ॥ २ ॥

निश्चयं कुपोषण कुपोषणम् । मुराजित मुराजितं मुराजितं ॥ ३ ॥

निर्जन मलिनः । भन विजित्य सङ्कलम् ॥ ४ ॥

जन विहाय अन दुःख । कलधृत धृत कला धृत सुमः सम सम सुमः ।

घनं शिव शिने धनं चित्तान्तरं ॥ ५ ॥ अभाषणम्

नि पाषाणलिः ततो माल्य गृहीत्वा—
जयति मानवमानवकौसुमम् ॥१॥

इति पुष्पाजालः ॥

इति बिम्बे माल्यारोपणम् । पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपः । पुनः पुष्पां०— (२०)
बहुशोकहरं बहुशोकहरं कलिकालमुदं कलिकालमुदम् ।

हरिविक्रमणं हरिविक्रमणं स कलाभिमतं सकलाभिमतम् ॥ १ ॥
कमलाक्षमलं विनयायतनं विनयायतनं कमलाक्षमलम् । परमातिशयं वसुसंवलभं वसुसंवलभं परमातिशयम् ॥ २ ॥
अतिपाटवपाटवलं जयिनं हतदानवदानवसुं सगुणम् । उपचारजवारजनाश्रयणं प्रतिमानवमानवरिष्टरुचम् ॥ ३ ॥
सरमं कृतश्रुक्तिविलासरमं भयदं भयशुक्तमिलाभयदम् । परमं व्रजनेत्रमिदं परमं भगवन्तमेव प्रभुताभगवम् ॥ ४ ॥
भवभीतनरप्रमदाशरणं शरणं कुशलस्य सुनीशरणम् ।

शरणं प्रणमाभि जिनं सद्ये सद्ये हृदि दीप्तमहागमकम् ॥ ५ ॥ (जगति०)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततः—

आशातना या किल देवदेव, मया त्वदर्चार्चनेऽनुपक्ता ।

क्षमस्व तं नाथ कुरु प्रसादं, प्रायो नराः स्युः प्रचुरप्रमादाः ॥ १ ॥

इति जिनविम्बस्याञ्जलिना बद्धेनापराधक्षामणम् । पुनः शक्र० ऊर्ध्वा० धूपः ॥ पुनः पुष्पां०— (२१)

करकलितपालनीयः कमनीयगुणैकनिधिमहाकरणः । करकलितपालनीयः स जयति जिनपतिरकर्मकृतकरणः ॥ १ ॥

विनयनयगुणनिधानं सदारतावर्जन विसमवायम् ॥ २ ॥
जलतापवारणमह नमामि सुखद विशालयासचयम् ॥ ३ ॥
शृगारसमर्यादि यादःपतिवत् सदाप्यगाधं च । शृगारसमर्यादिं यादःपतिवन्दितं प्रतिप्रणामि ॥ ४ ॥
मीममनार्णवपोत चन्दे परमेश्वर सितश्लोकम् । उज्जितकलत्रपोतं चन्दे परमेश्वरं सितश्लोकम् ॥ ५ ॥
(गीतयः)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततो दीप गृहीत्वा—

नीरस्य तर्पहरण ज्वलनस्य ताप तार्क्ष्यस्य गारुडमनगतनोर्विभूषणम् ।
कुर्मो जिनेश्वर जगत्त्रयदीपरूप दीपोयदा तव पुरो व्यग्रहारहेतोः ॥ १ ॥
इति दीपपूजा । पुनः शक्रस्तनः । ऊर्ध्वाधो० वृत्तेन धूपः ॥ पुनः पुष्पा०— (२२)

ननवास वनयास गुणहारिणहारिवपुष वपुषम् ।

विजयान विजयान प्रभु प्रभु नमत नमत बलिन बलिनम् ॥ १ ॥

सोमकल सोमकल पङ्के हितं पङ्के हित पृण्ये पृण्ये ।

बहिर्मुख बहिर्मुखमहितं महित परं पर धीरं धीरम् ॥ २ ॥

स्मृतिदायी स्मृतिदायी जिनो जिनोपास्तिकायः कायः ।

नखरायुध न खरायुध बन्धो बन्धो यकृद्यकृतकान्तः कान्तः ॥ ३ ॥

शङ्काहृत् शङ्काहृत् कुलाकुलाहारः हारः करणः करणः ।

विश्वगुरुर्विश्वगुरुः कविगट्ट कविगट्ट महामहाकासः कामः ॥ ४ ॥

कल्याणं कल्याणं प्रथयन् प्रथयन् हिते हिते प्रल्यः प्रल्यः ।

परमेष्ठी परमेष्ठी लाभो लाभो वित्तं वित्तं सत्त्वं सत्त्वं ॥ ५ ॥ (खंथाजानिः)

इति पुष्पाञ्जलिः । ततो दर्पणं गृहीत्वा—

धीराधीरावगाहः कलिलकलिलताछेदकारीदकारी, प्राणिप्राणिधियोगः सन्नचिसरुन्निता भासमानः समानः ।

कल्पाकल्पान्मदर्शः परमपरमताच्छेदक्षोदक्षो, देवादेवात्मबुधः स जयति जयतिगेत्प्रकृष्टः प्रकृष्टः ॥ १ ॥

इति चिन्मै दर्पणदौकनम् । पुनः शङ्खस्तवः । ऊर्ध्वधौ० ध्रुपः । पुनः पुष्पां०—(२३)

अनारतमनारतं सगुणसङ्कुलं सङ्कुलं, विशालकविशालकं स्मरजैसमंजै समम् ।

मुधाकरं मुधाकरं निजगिराजितं राजितं, जिनेश्वरं जिनेश्वरं प्रणिपनामि नं तापितम् ॥ २ ॥

जरामरणवाधनं विलयसाधुतासाधनं, नमामि परमेश्वरं स्तुतिनिपक्त्वागीश्वरम् ।

जरामरणवाधनं विलयसाधुतासाधनं, कुरुहृन्मयनालट्टन् कटुकटाश्रुतीव्रतम् ॥ २ ॥

अनन्यशुभदेशनाशगतोल्देवासुर, पुराणपुल्यादंनप्रचलदक्षभगिश्रियम् ।

अशेषमुनिमडलीग्रणतिरजिताखडल, पुराणपुल्यादंनप्रचलदक्षभंगिश्रियम् ॥ ३ ॥

स्मराभि तर आसन सुकृतसत्त्वसरक्षण, महाकुमतनारण सुकृतसत्त्वसरक्षणम् ।

परिस्फुरदुपासरु मृदुतया महाचेतन, वीतीर्गजननिर्वृति मृदुतया महाचेतनम् ॥ ४ ॥

पयोधरविहारण जिनवर श्रिया कारण, पयोधरविहारण सरलदेहिना तारणम् ।

अनंगरूपरासनं नमत मधु तीर्थेश्वर, अनंगरूपरासन विधृतयोगनित्यस्मृतम् ॥ ५ ॥ (पृथ्वी०)

अनेन पुण्याजलिः । ततः—

त्वय्यज्ञाते स्तुतिपदमहो किं त्वयि ज्ञातरूपे, स्तुत्युत्कृष्टा न तदुभयथा त्वस्तुतिर्नाथ योग्या ।

तस्मात्सिद्ध्युद्गजजनिविधिना किंचिदाख्यातिभाजो, लोका भक्तिप्रगुणद्वया नापराधास्पद स्युः ॥ १ ॥

इति वृत्तं पठित्वा अधिकृतजिन्नस्तोत्र पठेत् । पुनः शक्रस्तनः । ऊर्ध्वधो० वृत्तेन धृषश्च । पुनः पुष्पा-

जलिं गृहीत्वा— (२४)

कुलालना च पर्याप्त निर्माणे शुभकर्मणाम् । कुलालता च पर्याप्त वन्दे तीर्थपतिं सदा ॥ १ ॥

जयताञ्जगतामीशः कल्पवत्तापमानदः । निरस्तममतामायः कल्पवत्तापमानदः ॥ २ ॥

महामोहमहाशैलं पविज्ञानपरायण । परायणपविज्ञानं जय पागर्तेश्वर ॥ ३ ॥
समाहितपरिवारं परिचारसमाहित । नमोऽस्तु ते भवच्छ्रेयो भवच्छ्रेयो नमोऽस्तु ते ॥ ४ ॥
वराभिलष्य वराभिलष्य कृपाकर कृपाकर । निराधार निराधार जयानत जयानत ॥ ५ ॥ (श्लोकाः)

अनेन पुष्पांजलिः । ततः—

न स्वर्गाप्सरसां स्पृहा समुदयो नो नारकोच्छेदनं, नो मंसात्परिक्षिप्तौ न च पुनर्निर्वाणनित्यस्थितौ ।
त्वत्पादद्वितयं नमामि भगवन् किन्त्वेककं प्रार्थये, त्वद्भक्तिर्मम मानये भवभवे भूयाद्विमो निधला ॥ १ ॥
इत्यञ्जलिं कृत्वा त्रिभ्रात्रे विज्ञप्तिकां कुर्यात् । (ज्ञान्तिनाय-भगवतः स्तवनं त्रयाणां)
पुनः शक्रस्तवः । ऊर्ध्वाधी० दृजेन भ्रपथ । पुनः पुष्पां० (२५)

अधिकविरसः शृङ्गाराङ्गः समाप्तपरिग्रहो, जयति जगतां श्रेयश्कारी तवागमविग्रहः ।

अधिकविरसः शृङ्गाराङ्गः समाप्तपरिग्रहो, न खलु कुमनव्यूहे यत्र प्रवर्तितविग्रहः ॥ १ ॥
विषयविषमं हन्तु मंशु प्रगाढभवश्रमं, बहुलवलिनो देवाधीना निनान्तामुपासते ।

तव दृपवनं यस्मिन् कुंजान् महत्तमयोगिनो, बहुलवलिनो देवाधीना निनान्तामुपासते ॥ २ ॥
समवसरणं साधुव्याघ्रैर्दृष्टपरिभिर्वरं, जयति मयुभित्कृत्मानेकाचिन्तश्चरनाटकम् ।

तव जिनपते कांक्षापूर्तिं प्रयच्छतु मङ्गलं, समवसरणं साधुव्याघ्रैर्दृष्टपरिभिर्वरम् ॥ ३ ॥

तत्र चिदुदयो विश्वस्वामिन्निर्यति विशक्तितो, जलधरपद स्वर्गव्यूहं शुजंगगृहं परम् ।
जलधरपद स्वर्गव्यूहं शुजङ्गगृहं पर, त्यजति भगता कारुण्याढ्याक्षिपस्मकटाक्षितः ॥ ४ ॥
विशदविशदप्राज्यप्राज्यप्रमाणवारण, हरिणहरिणश्रीदश्रीदप्रचोघनगोघन ।
रुमलक्रमलव्यापव्यापद्गरीतिदरीतिदा, गहनगहनश्रेणीश्रेणी विभाति च ॥ ५ ॥ (हरिणी०)

अनेन पुष्पाञ्जलिः । ततः—

जय जय देव देवाधिनाथो लसत्सेनया प्रीणितस्वान्तकान्तप्रभ-
प्रतीघनहुलदाघनिर्वापणे पारनाभोददृष्टे विनष्टाखिलाद्यग्रज ।

मरणभयहराधिकध्यानविस्फूर्जितज्ञानदृष्टिप्रकृष्टेक्षणाशसन,

त्रिशुवनपरिवेपनिःशेषनिवृजजनश्लाघ्यकीर्तितस्थितिर्यातिताश ग्रभो ॥ १ ॥

इति वृत्तेन निम्ब्याग्रतोऽञ्जलिं बद्ध्वा क्षण ध्यानम् [शान्तिनाथभगवतः “ॐ ह्रीं श्रीं शान्तिनाथाय
नमः” मंत्रः १०८ कृत्वः पठनीयः] पुनः शक्रस्तवः । पुनः धूप गृहीत्वा—
ऊर्ध्वार्धो० अनेन वृत्तेन धूपोत्क्षेपः इति पञ्चविंशतिकुसुमाञ्जलयः प्रक्षेप्यन्ते । तत आरात्रिक मगल-
दीपश्च (पूर्वपृष्ठ-१२) । तत आज्ञाहीनं० आवाहनं० कीर्तिं श्रियो० आशातनाया० (पूर्वपृष्ठ-२६) ।
इत्यादि पूर्ववत् पठनीयम् ।

[एतान्येव कुसुमाञ्जलिकान्यान्तर्गतविधिकाव्यपञ्चविंशतिरहितानि कुसुमाञ्जलिकान्यानि पञ्चविंशत्युत्तरशत-
संख्यानि । एतत्स्तुतिकुसुमाञ्जलिमहाकाव्यं विद्वद्भिर्भणनीयं परिशीलनीयं व्याख्येयं पठनीयं च ।]
इति प्रथमदिनमध्याह्ने करणीयः विधिः । [आचारदिनकर पृ० १८५ तः पृ० १९५ पर्यंत]

धूप अंगोत्तरे प्रदोऽः—

उर्ध्वार्धोभूर्मवासित्रिदशदनुसुतद्दमास्पृशां द्वाणहर्ष-

प्रौढिप्राप्तप्रकर्षक्षितिरुहरसजः क्षोणपापावगाहः ।

धूपोऽङ्गुपारकद्वयप्रभवमृतिजराकष्ट-विस्पष्टदुष्ट-

स्फूर्जत्संसारपाराधिगममतिधियां विश्वभर्तुः करोतु ॥ १ ॥

—: २५ कुसुमाञ्जलिविधिमा जोईती वस्तुनी यादी :-

- १ चदन अर्चन (चदन पूजा)
- २ कुकुम अर्चन (केसर पूजा)
- ३ यक्षकर्म विलेपन (यक्षकर्ममनी दश वस्तुओ
केसर, सुखड, अगर, बराल, कस्तुरी, गोरोचदन,
रत्ताजली, काचो ही गडोक, मरचफकोल, सोनानो वरक)
- ४ कर्पूर आरोपण (कपुर चढाववु)
- ५ वासक्षेप (वासक्षेप पूजा)
- ६ कस्तुरीलेप (कस्तुरीनो लेप)
- ७ काळागद लेप (काळागरुनो लेप)
- ८ पुष्पास्कार अवतरण (पुष्प अने बलकार उतारवा)
- ९ स्नपनपीठशालन (स्नापनपीठने घोवी)
- १० विषमार्जन (जिनप्रतिमाने वस्त्रयी साफ करवी)
- ११ पुष्प-आरोपण (फूल चढाववा)
- १२ फल-ढौकन (फल मूकवा)
- १३ अगस्त्येप (अगरु नारचो)

- १४ सयुक्तधूप-उत्क्षेपण (बघा धूप करवा)
- १५ जलपूजा (जलपूजा करवी)
- १६ अक्षत आरोपण (चोरा चढाववा)
- १७ पंचांगरक्षा (पंचांगरक्षामां १ ललाट, २ मनन, ३ हृदय
४ सर्वो ग ५ पीठ)
- १८ निलुठनकरण (लुछणा करवा)
- १९ मालारोपण (माला चढाववी)
- २० अपराधक्षमण (अपराध रमाचवा)
- २१ दीपदान (दीवो करवा)
- २२ दर्पण ढौकन (दर्पण धरवु)
- २३ अधिष्ठितजिनस्तोत्र (सुरय जिननु स्तोत्र बोलवु)
- २४ विज्ञप्तिका (विनक्ति करवी)
- २५ क्षणध्यानम् (क्षणवार २० ह्रीं ओ शान्तिनाथाय नम
१०८ वार ध्यान धरवु)

—०—

अथ सप्तपीठ-पूजनम् ॥

(द्वितीयदिने प्रातः पीठपूजनात् पूर्वं षष्ठ २ तः षष्ठ ८ “इति जिनपूजनम्” तत् पर्यंतं पूजनविधि विधाय तत्पश्चात् अग्रे सप्तपीठ-पूजनविधिः करणीयः) ततो जिनाग्रे स्वर्णरूप्यताम्रकांस्यमयानि वा सप्तपीठानि न्यसेत् । तत्र-

प्रथमपीठे- पञ्चपरमेष्ठिस्थापनमक्षरैस्तिलकैर्वा मालाक्रमेण कार्यम् ॥

द्वितीयपीठे- दिक्क्रमेण दिक्पालस्थापनं तथैव ॥

तृतीयपीठे- चतुर्दिक्षु त्रयं त्रयं कृत्वा द्वादशराशिस्थापनम् ॥

चतुर्थपीठे- चतुर्दिक्षु सप्तकं सप्तकं कृत्वाऽष्टाविंशतिनक्षत्रस्थापनम् ॥

पञ्चमपीठे- दिक्क्रमेण क्षेत्रपालवर्जितं ग्रहस्थापनं विधेयम् ॥

षष्ठपीठे- चतुर्दिक्षु चतुष्कं चतुष्कं कृत्वा षोडशविद्यादेवीस्थापनम् ॥

सप्तमपीठे- गणपति-कार्तिकेय-क्षेत्रपाल-पुरंदरता-चतुर्णिकायदेवस्थापनम् ॥

ततः पूर्ववत् परमेष्ठिपूजनम् ॥ तथाहि ग्रथं पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा-

अर्हन्त ईशाः सकलाश्च सिद्धा आचार्यवर्या अपि पाठकेन्द्राः ।

मुनीश्वराः सर्वसमीहितानि कुर्वन्तु रत्नत्रययुक्तिभाजः ॥ १ ॥

इत्यर्हदादिषु पुष्पाञ्जलिक्षेपः ॥ ततोऽर्घ्यपाद्यादि प्रगुणीकृत्याहृतः प्रति-

विधाग्रस्थितिशालिनः समुदयाः संयुक्तसन्धानसा, - नानारूपविचित्रचित्रचिताः सत्रासितातद्विषः ।

सर्वाद्यप्रतिभासनकुशलाः सर्वेनताः सर्वदाः, श्रीमतीर्थकरा मयन्तु भविना व्यामोहविच्छिन्तये ॥ १ ॥

ॐ नमो भगवद्भ्योऽर्हद्भ्यः सुरासुसन्पूजितेभ्यस्त्रिलोकनायकेभ्योऽष्टकर्मनिर्मुक्तेभ्योऽष्टादशदोपरहितेभ्यः
चतुस्त्रिंशदतिशययुक्तेभ्यः पञ्चत्रिंशद्वचनगुणसहितेभ्यो भगवतोऽर्हन्तः सर्वविदः सर्वगा इह शान्तिकपूजामहोत्सवे
आगच्छन्तु आगच्छन्तु स्वाहा, इदमर्घ्यं पाद्यं बलिं चरुं गृह्णन्तु गृह्णन्तु सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा,
जलं गृह्णन्तु २ स्वाहा, गन्धं गृह्णन्तु पुष्पं गृह्णन्तु अक्षतान् गृह्णन्तु फलानि गृह्णन्तु सुद्रां गृह्णन्तु धूपं गृह्णन्तु दीपं गृह्णन्तु नैवेद्यं
गृह्णन्तु सर्वोपचारान् गृह्णन्तु शान्तिं कुर्वन्तु २, तुष्टिं कुर्वन्तु पुष्टिं कुर्वन्तु इष्टिं कुर्वन्तु सर्वसमीहितं कुर्वन्तु कुर्वन्तु
स्वाहा ॥ स्वाहा सर्वत्र योज्यम् ॥

इत्यर्तमन्त्राराद्वान सन्निहितकरण जल-गन्ध-पुष्पाक्षत-फल-धूप-दीप-नैवेद्यदानम्, अर्घ्यपाद्यदानं च ॥
इत्यर्हत्पूजाक्रमः ॥ ततः सिद्धान् प्रति-

यदीर्घकालसुनिकाचितं यमद्व-मष्टात्मक विषमचारममेधकर्म ।

तत्संनिहत्य पगमं यदमापि यैस्ते, सिद्धा दिशन्तु महतीमिह कार्यसिद्धम् ॥ १ ॥

ॐ नमः सिद्धेभ्योऽशरीरेभ्यो व्यपगतकर्मबन्धनेभ्यश्चिदानन्दमयेभ्योऽनन्तवीर्येभ्यो भगवन्तः सिद्धा इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु० शेषं पूर्ववत् ॥ इति सिद्धपूजाक्रमः ॥ तत आचार्यान् प्रति—
विश्वस्मिन्नपि विष्टपे दिनकरीभूतं महातेजसा, यैरहद्भिस्तिष्ठेतेषु तेषु नियतं मोहान्धकारं जगत् ।
जातं तत्र च दीपतामविकलां प्रापुः प्रकाशोद्गमादाचार्याः प्रथयन्तु ते तनुभृतामात्मप्रबोधोदयम् ॥ १ ॥

ॐ नम आचार्येभ्यो विश्वप्रकाशकेभ्यो द्वादशांगगणिपिटकारिभ्यः पञ्चाचारस्तेभ्यो भगवन्त आचार्या इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु० शेषं पूर्ववत् ॥ इत्याचार्यपूजा ॥ तत उपाध्यायान् प्रति—
पापाणतुभ्योऽपि नरो यदीय—प्रसादलेशाह्वभते सपर्याम् ।
जगद्धितः पाठकसंचयः स कल्याणमालां वितनोत्वमीक्षणम् ॥ १ ॥

ॐ नम उपाध्यायेभ्यो निरंतरद्वादशांगपठनपाठनस्तेभ्यः सर्वजन्तुहितेभ्यो भगवन्त उपाध्याया इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु० शेषं पूर्ववत् ॥ इत्युपाध्यायपदपूजा ॥ ततः साधुन् प्रति—
संसारनीरधिमवेत्य दुरन्तमेव यः संयमारब्धवहनं प्रतिपन्नमाशु ।
ते साधकाः शिवपदस्य जिनाभिपेते साधुव्रजा विरचयन्तु महाप्रबोधम् ॥ १ ॥

ॐ नमः सर्वसाधुभ्यो मोक्षमार्गसाधकेभ्यः शान्तेभ्योऽष्टादशसहसशीलांगधारिभ्यः पञ्चमहाव्रतनिष्ठिनेभ्यः

परमहितेभ्यो भगवन्तः साधनः इह शान्तिरूपज्ञामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु शेष पूर्ववत् इति साधुपूजा ॥

अथ पञ्चपरमेष्ठिना परिपिण्डितपूजा-

ॐ नमः सर्वतीर्थकरेभ्यः सर्वगतेभ्यः सर्वदर्शिभ्यः सर्वहितेभ्यः सर्वदेभ्यः ॐ नमो भगवद्भ्यः सिद्धेभ्यो भगवद्भ्य आचार्येभ्यो भगवद्भ्य उपाध्यायेभ्यो भगवद्भ्यः साधुभ्यो भगवन्तः पञ्चपरमेष्ठिनः इह शान्तिकपूजा-
महोत्सवे सातिशयाः सत्रातिहार्याः सचनगुणाः सज्ञानाः सदेनासुरनराः प्रसीदन्तु इदमन्यं पाद्य गृह्णन्तु २,
गन्ध गृ० २, पुष्पं गृ० २, धूप गृ० २, दीप गृ० २, अक्षतान् गृ० २, नैवेद्य गृ० २, सर्वोपचारान् गृ० २,
शान्ति कुर्वन्तु २, तुष्टि कु० २, पुष्टि कु० २, ऋद्धि कु० २, वृद्धि कु० २, सर्वसमीहितं कुर्वन्तु कुर्वन्तु
स्वाहा ॥ अनेन पञ्चपरमेष्ठिना परिपिण्डितपूजा ॥ एव पञ्चपरमेष्ठिपूजनं विधाय पञ्चहस्तवस्त्राच्छादनम् ॥ इत्याद्य-
पीठम् ॥ (आचार दि० पृ० १५९ तमे)।

अथ द्वितीयपीठे दशदिक्पालपूजनम् ॥ पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा घृतं पठेत्—

दिकपालाः सकला अपि प्रतिदिशं स्व स्व मलं चाह्नन्, शत्रवं हस्तगा विधाय भगवत्सन्तो जगद्दुर्लभे ।
आनन्दोल्लसमानमा बहुगुण पूजोपचारोच्चय, सन्ध्याय प्रगुण भवन्तु पुस्तो देवस्य लब्धासना ॥ १ ॥

अनेन घृतेन दिक्पालवलये पुष्पाञ्जलिक्षेप । तत इन्द्र प्रति—

सम्यक्त्वस्थिरचित्तचित्तककुकोटीरकोटीपटत्, सङ्घस्योत्कटराजपट्टपटुतासौभाग्यभाग्याधिकः ।
दुर्लक्षप्रतिपक्षकथदहनज्वालावलीसंनिभो, भास्वद्भाल निभालयेन्द्र भगवत्स्नात्राभिषेकोत्सवम् ॥ १ ॥

ॐ वषट् नमः श्रीइन्द्राय तप्तकांचनवर्णाय पीताम्बराय परावणवाहनाय वज्रहस्ताय द्वात्रिंशच्छक्षविमानाधिपतये
अनन्तकोटिसुरसुरांगनासेवितचरणाय सप्तानीकेश्वराय पूर्वदिग्धीशाय श्रीइन्द्रसायुध सवाहन सपरिच्छद् इह शान्तिक-
पूजामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदमर्थं पाद्यं चलिं चरुं गृहाण गृहाण, सन्निहितो भव भव स्वाहा, जलं
गृहाण गृहाण, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपचारान् गृहाण गृहाण, शान्तिं
कुरु कुरु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० कुरु कुरु सर्वसमीपहतानि देहि देहि स्वाहा । इतीन्द्रपूजाक्रमः । अग्निप्रति-

नीलाभाच्छादलीलाललितविलुलितालंक्रतालंभविष्णु-स्फूर्जद्रोचिर्निचयचतुस्तावंचितोदंचिदेहः ।

नव्यांभोदग्रमोदग्रमुदितसमदाकर्गविद्विपिधूम-ध्वान्तध्वंसिध्वजश्रीरधिकतरधियं हव्यवाहो धिनोतु ॥ २ ॥

ॐ रे नमः श्री अग्नये सर्वदेवमुखाय प्रभूततेजोमयाय आग्नेयदिग्धीश्वराय कपिलवर्णाय छागवाहनाय
नीलाम्बराय धनुर्वाणहस्ताय श्रीअग्ने सायुध सवाहन सपरिच्छद् इह० शंषं पूर्ववत् ॥ २ ॥ यमं प्रति-

देत्यालीमुंडखंडीकरणमुडमरोहंडशुडप्रचंड-दोदंडाडवरेण प्रतिहरदनुगं भापयन् विघ्नजातम् ।

कालिन्दीनीलमीलत्सलिलविलुनितालंक्रतोद्यल्लुलाय-न्यस्तांघ्रिधर्मगजो जिनवरभवने धर्मवृद्धिं ददातु ॥ ३ ॥

॥ इति श्री अर्हन्महापूजन-विधिः समाप्तः ॥

બૃહત્સ્નાન સામગ્રી

(૧) ત્રણ કુસુમાંજલિ. (૨) આઠ સ્નાન- ૧ કીર, ૨ દધિ, ૩ ઘી, ૪ શેરડીનો રસ, ૫ જલ, ૬ સહેસમૂલ, ૭ શતમૂલ, ૮ સર્વૌષધિ. (૩) ધૂપ. (૪) શકસ્તવ, (૫) અભિષેકના ૧૯ કાળો. (૬) છેલ્લું કાળ્ય યોત્તી ૧૦૮ અભિષેક કરવા.

૧ કસ્તૂરિકા વિલેપન. ૨ પુષ્પમાલા, ૩ આભૂષણ-મુગટ-હાર વગેરે. ૪ ફલદૌકન, ૫ અક્ષતદૌકન, ૬ જલકલશ દૌકન, ૭ ધૂપ, ૮ દીપ, ૯ ષટ્સનેવેદ્ય, ૧૦ સર્વધાન્યદૌકન. ૧૧ સર્વવેસવાર (સુંઠ, મરી, મઠ), ૧૨ સર્વૌષધિ દૌકન, ૧૩ તાંબુલ દૌકન, (તાંબુલ નંગ ૭) ૧૪ વસ પૂજ, ૧૫ સુવર્ણ રૌપ્ય-મુદ્રાપૂજન, ૧૬ કુસુમાંજલી પૂર્વકે અષ્ટમંગલપૂજન ૧૭ પુષ્પમાલા જિનજિગોપરિ સ્થાપન, ૧૮ આરતી, મંગલહીવો, આસાહીનં ૦ પુષ્પારોપણ, વિસર્જન.

॥ વિસર્જન વિધિ ॥

પીઠ વિસર્જન-પીઠ પાસે જઈને “ યાન્તુ દેવગણાઃ સર્વે, પૂજ્ઞમાદાય મામકીમ્; સિદ્ધિ દત્વા ચ મહેર્તી, પુનરાગમનાય ચ ॥૧॥ ” હાથ જોડીને આ વાક્ય દરેક પીઠ આગલ જોલવું. મંત્ર- ઐ વિસર વિસર સ્વસ્થાનં ગચ્છ ગચ્છ સ્વાહા ” એમ યોદીને કુસુમાંજલિ પીઠ ઉપર નાખવી.

अपराधक्षामणम्

कीर्तिं श्रियो राज्यपद सुत्वं, न प्रार्थये किंचन देवदेव ।

मत्प्रार्थनीयं भगवन् प्रदेय, त्वद्दासता मा नय सर्वदापि ॥ १ ॥

आशातना या किल देवदेव, मया त्वदर्चार्चनेऽनुपक्ता ।

क्षमस्व त नाथ कुरु प्रसाद, प्रायो नराः स्युः प्रचुरप्रसादाः ॥ १ ॥

आज्ञाहीन क्रियाहीन मग्राहीन च यत्कृतम् ।

तत्सर्वं कृपया देवाः क्षमन्तु परमेश्वराः ॥ १ ॥

आह्वाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् ।

पूजा चैव न जानामि त्वमेव शरणं मम ॥ २ ॥

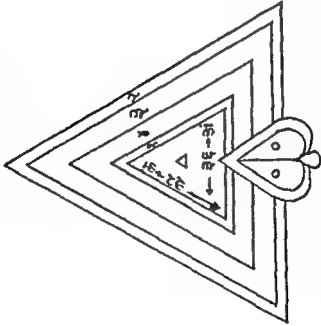
आशीर्वाद-श्लोकः—

सौभाग्य भाग्यमय्यं किल विमलकुले समवधापि सप्त, लक्ष्मीरोग्यमगे सखिसुतदयिताग्धुवर्गप्रद्विः ।

सर्वस्तात् सारकल्पद्रुमजिनचरणेन्दीवरोद्यत्प्रसादात्, सौख्यं स्वर्गापिचर्गप्रभवमपि जयो रम्यमैश्वर्यमाशु ॥ १ ॥

॥ इति श्री अर्हन्महापूजन-विधिः समाप्तः ॥

ત્રિકોણકુંડ રચના

ચોની વ્યાસની અર્ધ વ્યાસ ૨૪ ઓગળ તેની અર્ધ-૧૨ ઓગળ લાખી કરવી, ૮ ઓગળ પહોળી, ૧૨ ઓગળ ઉંચી કરવી અને નીચેથી ભારી, ઉપર એક ઓગળ સ કલિત અને જમીનના મૂળ સહિત છિદ્રની નાળ ૧૨

ચોરસ (૨૪ ઓગળ) ફોતફળના ૩ ભાગ કરવા (૮ ઓગળ) એક ભાગ ઓગળ વધારવો (તૃતીયાશ ૩૨ ઓગળ,) ચોરસ (૨૪ ઓગળ) ફોતફળના ૪ ભાગ કરવા તેમાનો એક એક ભાગ (૬-૬ ઓગળ ચતુર્થાસ) પડખે એ ઓળ વધારવો (૩૬ ઓગળ) અને ત્રિકોણ કરવું ઇતિ

પ્રકૃતિ 'ફોત' ૨૪ ઓગળ, તેના આઠ ભાગ કરવા તેમાથી '૫' ભાગ કોટલે '૧૫' ઓગળ નેટલું જમીનમા ખોદવું જમીન ઉપર ઉંચાઈમા ૮ ઓગળની ૩ મેખલા કરવી, (પ્રથમ એક ઓગળ પુખકક કરવો) ઉપરથી પહેલી મેખલા ૪ ઓગળ ઉંચી અને ૪ ઓગળ પહોળી કરવી તે પછી મધ્યમા બીજી મેખલા ૩ ઓગળ ઉંચી, ૩ ઓગળ પહોળી કરવી, ત્રીજી મેખલા નીચેની ૨ ઓગળ ઉંચી અને ૨ ઓગળ પહોળી બનાવવી ॥ ઇતિ ॥

सुवृष्टाः सन्तु जलदाः, सुवाताः सन्तु वायवः ।
सुनिष्पन्नास्तु पृथिवी, सुस्थितोऽस्तु जनोऽखिलः ॥ १ ॥

ॐ तुष्टि, - पुष्टि, - ऋद्धि, - वृद्धि, - सर्वसमीहितवृद्धिर्भूयात्.

शिवमस्तु सर्वजगतः परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः ।
देवाः प्रयान्तु नाशं, सर्वत्र सुखीभवन्तु लोकाः ॥ १ ॥
सर्वेऽपि सन्तु सुखिनः, सर्वे सन्तु निरामयाः ।
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु, मा कश्चिद् दुःखभाग् भवेत् ॥ २ ॥

जगत्यां सन्ति ये जीवाः स्वस्वकर्मानुसारिणः ।
ते सर्वे वाञ्छितं स्वं स्वं, प्राप्नुवन्तु सुखं शिवम् ॥ ३ ॥

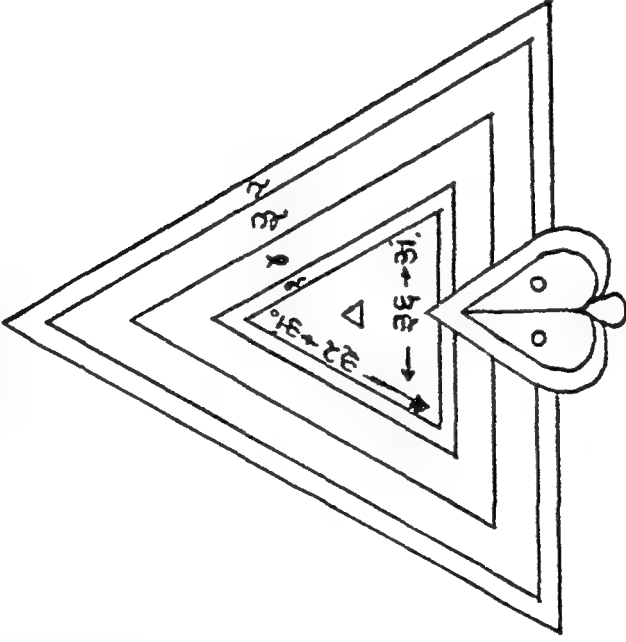
इति शान्तिदंडकं जलधाराभिमन्त्रसहितं त्रिः पठेत् ततः शान्तिकलशजलेन

शान्तिकारयितार सपरिवारमभियिचेत् सर्वत्र गृहं ग्रामं च । दिक्पालादि सर्व-
देवत-त्रिसर्जनं यान्तु देव० इत्यादि उक्त्वा पूर्ववत् ॥ इति शान्तिकम् ॥

॥ अथ शान्तिक—फलम् ॥

सर्वत्र गृहिसंस्कारे, सुति-मृत्यु-विवर्जिते, प्रतिष्ठासु च सर्वासु, पणमास्या वत्सरेऽथवा ॥१॥
सर्वत्र गृहिसंस्कारे, सुति-मृत्यु-विवर्जिते, प्रतिष्ठासु च सर्वासु, पणमास्या वत्सरेऽथवा ॥२॥
आरब्धे च महाकार्ये, जातेऽप्युत्पातदर्शने, रोग-दोषे महाभीतौ, संकटोपगमेऽपि च ॥३॥
गतभूम्यादिलाभे च, महापापस्य संभवे । काराप्यं शान्तिकं नूनं, धीमद्विभिर्यहमेधिभिः ॥४॥
दुरितानि क्षयं यान्ति, रोगदोषौ च शाम्यतः । दृष्टदेवासुरा मर्त्याः सपत्ना स्युः पराङ्मुखाः ॥५॥
सौमनस्यं शुभं श्रेयः, तुष्टिः पुष्टिर्विवर्धते । समीहितस्य सिद्धिः स्याच्छान्तिकस्य विधानतः ॥६॥
इति सामान्यशान्तिकफलं, शान्तिकान्ते साधुभ्यो विपुलवस्त्रपात्रभोजनोपकरणदानं दद्यात्-
अत्र गृहे (अस्मिन् जंबुद्वीपे० इत्यादि) कथिते गृहाधिपस्य नामोच्चारं कुर्यात्. (आचार-
दिनकर पृ० २२० तः २२५) इति शान्तिककार्ये विशेष-पूजा-विधानम् ।

ત્રિકોણકુંડ રચના

ચોની વ્યાસની અર્ધી. વ્યાસ ૨૪ આંગળ તેની અર્ધી-૧૨ આંગળ લાંબી કરવી, ૮ આંગળ પહોળી, ૧૨ આંગળ ઉંચી કરવી અને નીચેથી બારી, ઉપર એક આંગળ સંકલિત અને જમીનના મૂળ સહિત છિદ્રની નાળ ૧૨

ચોરસ (૨૪ આંગળ) ક્ષેત્રફળના ૩ ભાગ કરવા. (૮ આંગળ) એક ભાગ આગળ વધારવો. (તૃતીયાંશ ૩૨ આંગળ,) ચોરસ (૨૪ આંગળ) ક્ષેત્રફળના ૪ ભાગ કરવા. તેમાંના એક એક ભાગ (૬-૬ આંગળ ચતુર્થોંસ) પડખે એ બાજુ વધારવો (૩૬ આંગળ) અને ત્રિકોણ કરવું. ઇતિ.

પ્રકૃતિ 'ક્ષેત્ર' ૨૪ આંગળ, તેના આઠ ભાગ કરવા તેમાંથી '૫' ભાગ કોટલે '૧૫' આંગળ નેટલું જમીનમાં ખોદવું જમીન ઉપર ઉંચાઈમાં ૯ આંગળની ૩ મેખલા કરવી, (પ્રથમ એક આંગળ યુગ્મકંઠ કરવો.) ઉપરથી પહેલી મેખલા ૪ આંગળ ઉંચી અને ૪ આંગળ પહોળી કરવી. તે પછી મધ્યમાં થીજી મેખલા ૩ આંગળ ઉંચી, ૩ આંગળ પહોળી કરવી, ત્રીજી મેખલા નીચેની ૨ આંગળ ઉંચી અને ૨ આંગળ પહોળી બનાવવી. ॥ ઇતિ ॥

ॐ सर्वेऽपि तपोधन-तपोधनी-श्रावक-श्राविकाभवाश्चतुर्णिकायदेवाः सुपूजिताः

सुप्रीता भवन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु स्वाहा

ॐ अत्रैव देश-नगर-ग्राम-ग्रहेषु दोष-रोग-वैर-दौर्मनस्य-दारिद्र्य-मरक-वियोग-दुःख-
कलहोपशमेन शान्तिर्भवतु दुर्मनोभूत-व्रत-पिशाच-यक्ष-राक्षस-वैताल-झोटिक-शाकिनी-
डाकिनी-तस्कराततायिना प्रणशेन शान्तिर्भवतु भ्रूमप-परिवेष-विद्युत्पातोढकापात-क्षेत्र-
देश-निर्घात-सर्वोत्पात-दोषशमनेन शान्तिर्भवतु अकाल-फल-प्रसूति-वैकृत्य-पशुपक्षि-
वैकृत्याकालदुश्चेष्टा-प्रमुखोपप्लवोपशमनेन शान्तिर्भवतु ग्रहगणपीडित-राशिनक्षत्रपीडो-
पशमनेन शान्तिर्भवतु जाधिक-नैमिनिकाकस्मिक-दुःशकुन-दुःस्वप्नोपशमनेन शान्ति-
र्भवतु कृतक्रियमाण-पापक्षयेण शान्तिर्भवतु दुर्जन-दुष्ट-दुर्भाषक-दुश्चिन्तक-
दुराराध्य-शत्रूणां दुरापगमनेन शान्तिर्भवतु

उन्मृष्ट-रिष्ट-दुष्ट-ग्रह-गति, दुःस्वप्न-दुर्निमितादि, संपादित-हित-संपन्नामग्रहण,

राशयसुपूजिताः सुप्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ सूर्य-चंद्रांगारक-बुध-गुरु-शुक्र-शनैश्चर-राहु-केतुरूपाः ग्रहाः सुपूजिताः
प्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ इन्द्राग्नि-वसु-निर्वृति-वरुण-चायु-कुबेरेशान-नाग-ब्रह्मरूपा दिव्यपालाः सुपूजिताः
सुप्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ गणेश-स्कन्द-क्षेत्रपाला देश-नगर-ग्रामदेवताः सुपूजिताः सुप्रीताः शान्तिकरा
भवन्तु स्वाहा.

ॐ अन्येऽपि क्षेत्रदेवा जलदेवा भूमिदेवाः सुपूजिताः सुप्रीताः भवन्तु स्वाहा.
शान्तिं कुर्वन्तु स्वाहा.

ॐ अथाश्च पीठोपपीठक्षेत्रोपक्षेत्रवासिन्यो देव्यः सपरिकराः सवटुकाः सुपूजिताः
सुप्रीता भवन्तु (स्वाहा) शान्तिं कुर्वन्तु स्वाहा.

सायुधा. सवाहना. सपरिकरा. प्रीताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा.

ॐ रोहिणी-प्रज्ञप्ति-वज्रशंखला-त्रज्जाकुशी-अप्रतिचका-पुरुषदत्ता-कालि-महा-
कालि-गौरी-गान्धारी-सर्वाङ्गा-महाज्वाला-मानवी-वैरोदया-अच्छुक्ता-मानसी-महा-
मानसीरूपाः षोडशविद्यादेव्यः सुपूजिताः प्रीताः शान्तिकारिण्यो भवन्तु स्वाहा

ॐ अहंसिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुपरमेष्ठिन सुपूजिताः प्रीताः शान्तिकरा
भवन्तु स्वाहा.

ॐ अश्विनो-भरणी-कृतिका-रोहिणी-सृगशीर-आर्द्रा-पुनर्वसु-पुष्य-आश्लेषा-
मघा-पूर्वाफाल्गुनी-उत्तराफाल्गुनी-हस्त-चित्रा-स्वाति-विशाखा-अनुराधा-ज्येष्ठा-मूल-
पूर्वाषाढा-उत्तराषाढा-अभिजित् श्रवण-धनिष्ठा-शतभिष्क्-पूर्वाभद्रपदाउत्तराभद्रपदारे-
वती-रूपाणि नक्षत्राणि सुपूजितानि प्रीतानि शान्तिकराणि भवन्तु स्वाहा

ॐ मेघ-वृष-मिथुन-कर्क-सिंह-कन्या-तुला-दृश्चिक-धनु-भैरव-कुंभ-मीनरूपा

द्रवोपयन्ति ततस्तत्कृतानुसारेण वयमपि तीर्थंकरस्नात्रक्राणानन्तरं शान्तिमुद्रोपयामः
सर्वे कृतावधानाः सुरासुरनरोरगाः शृण्वन्तु स्वाहा।

ॐ अहं नमो नमो जय जय पुण्याहं पुण्याहं, प्रीयन्तां प्रीयन्तां भगवन्तोऽर्हन्तो
विमलकेशलाखिलोकपूज्या-खिलोकोद्योतकरा महातिशया महाभुभावा महातेजसो
महापराक्रमा महानन्दाः।

ॐ रूपं अजित-संभव-अभिनन्दन, सुमति-पद्मप्रभ-सुपार्थ-चन्द्रप्रभ-सुविधि-
शीतल-श्रेयांस-वासुपूज्य-विमल-अनंत-धर्म-शानि-कुंभु-अर-सहि-मुनिमुधत-
नमि-नेमि-पार्थ-वर्धमानान्ता जिना अतीतानागतवर्तमानाः पंचदशकर्मभूमिसंभवा
विहरमाणाश्च, शाश्वतप्रतिमागता भवनपतिव्यंतरज्योतिष्क-वैमानिक-भवनसंस्थिताः
तिर्यग्लोक-नंदीश्वर-रुचकेषुकार-कुंडल-वैताढ्य-गजदंत-वक्षरकार-मेरुकृतनिलया जिनाः
सुपूजिताः सुस्थिताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा।

ॐ देवाश्चतुर्णिकाया भवनपति-व्यंतर-ज्योतिष्क-वैमानिकारत्नदिन्द्राश्च साप्सरसः

॥ अथ श्रीशान्तिदण्डकः ॥

नमः श्रीशान्तिनाथाय, सर्वविघ्नापहारिणे ।

सर्वलोकप्रकृष्टाय, सर्वबाह्तिदायिने ॥१॥

इह हि भरतैरावतविदेहजन्मना, तीर्थकराणां जन्मसु चतुषष्टिसुरासुरेन्द्राश्च
चलितासना विमानघंटाटकारक्षुभिताः प्रयुक्तावधिज्ञानेन, जिन-जन्म-विज्ञान-परमतम-
प्रमोद-पूरिताः मनसा नमस्कृत्य जिनेश्वर सकलसामानिकागरक्षपार्ययत्रायस्त्रिदशह्यो-
कपालाकनिप्रकीर्णकाभियोगिकसहिताः साप्सरोगणाः सुमेरुशृंगमागच्छन्ति तत्र च
सौधमेन्द्रेण विधिना करसंपुटानीतास्तीर्थकरान् पांडुकंजलातिपांडुकंजलारककंजलातिरक्तकं-
जलाशिलासु, न्यस्तसिंहासनेषु, सुरेन्द्रकोटस्थितान् कटिपतमणिसुवर्णादिमययोजनमु-
खकन्धोद्गातैस्तीर्थचारिभिः स्नपयन्ति. ततो गीत-नृत्य-वाद्य-महोरसवपूर्वकं शान्तिसु-

अनेन विभ्वं स्नपनपीठादुत्थाप्य यथास्थानं स्थापयेत् । तत —

आज्ञाहीनं क्रियाहीनं मन्त्रहीनं च यत्कृतम् । तत्सर्वं कृपया देव क्षमस्व परमेश्वर ॥१॥

आह्वानं नैव जानामि न जानामि विसर्जनम् । पूजाविधिं न जानामि प्रसीद परमेश्वर ॥२॥

कीर्तिश्रियो० आशातना या० इत्यादि पठनीयम् । इति पुष्पाशेषणम् । तदनन्तरं पूर्वरीत्या आरात्रिकमाङ्ग-
लिकादिकर्मकरणं पूजाकर्मवत् । (आरात्रिकं मंगलदीपश्च) तदनन्तरं चैत्यवन्दनं साधुवन्दनं च । इति
बृहत्स्नात्रम्* ॥

एवं विधिना स्नात्रविधिनान्तरं स्नात्रोदकं सर्वं ग्राह्यं सर्वतीर्थजलं च संमील्य विभ्वाये सुविलितभूमौ चतुष्किकोपरि
न्यस्तस्य यथासंपत्तिकृतम्य, चन्द्रकंठम्य, मदनफलादिरक्षस्य शान्तिकलशस्य मध्ये निक्षिपेत् । रक्षादि वन्दनं सर्वत्र शान्तिमंत्रेण
ततः कलशमध्ये रवणरुप्यमुद्राः पुगफलाणि, नालिकेरं च शान्तिमंत्रेण न्यसेत्-ततः शुद्धोदकैरखंडधारया, द्वौ रत्नात्रकारौ
रत्नात्रकलशं पूरयतः । उपरि हृद्याकारेण (हृदाधारेण) आकलशमूलावलम्बि सदशवक्त्रं बध्नीयात् । गुरुभ्य च कुशेन तां
जलधारां, शान्तिकलशे निपतन्तो, शान्तिदंडकं पठन्नभिमंत्रयति । शान्तिदंडको यथा—

*नवप्रतिष्ठितं विभ्वे प्रतिष्ठास्त्रखिलास्त्रापि शान्तिके पौष्टिके चैव पर्वसु प्रौढकर्मसु ॥१॥
तीर्थे नव्यासु यात्रासु प्राप्ते विभ्वे नवेपि च, बृहत्स्नात्रविधिर्योज्यः स्याद्वादोऽन्यत्र कर्मणि ॥२॥
इति बृहत्स्नात्रविध्युपयोगः ॥ आचारदिनकर पृ० १८९ ॥

सेवा तनोति पुतस्तव मीनपुम आर्द्रः पुरो धिलितितोरुनिजागपुक्त्या ॥६॥

मत्स्यपुम लिखेत् । (७) अथ स्वस्तिमलेखनम्—

स्वस्तिश्रीभूगगननागविष्टपे—श्रुतिं जिनवरोदयेक्षणाम् ।

स्वस्तिक तदनुमानतो जिनपरस्याग्रतो शुभजनेर्विलिख्यते ॥७॥

स्वस्तिक लिखेत् । (८) अथ नन्द्यावर्तलेखनम्—

त्वत्सेवकानां जिननाथ विशु सर्मासु सर्वे निधय. स्फुरन्ति ।

अतश्चतुर्द्वी नमोऽगनन्द्या—वर्त्त. सता वर्त्तयता सुखानि ॥८॥

नन्द्यावर्त्तं लिखेत् । ततोऽष्टमङ्गलानि गन्ध-पुष्प-फल-पक्वाद्यादिभिः पूजयेत् । ततः पुष्पमाला गृहीत्या-
दर्पणमद्रासनमर्द्धमान-पूर्णघटमत्स्यपुमैश्च । नन्द्यावर्त्तश्रीवत्सविस्फुटस्वस्तिकैर्जिनावर्त्ति ॥९॥

अनेन धुत्वेन जिनविभ्रंशपरि पुष्पमाला न्यसेत् । तदनन्तरं पुष्प गृहीत्या—

दंवेन्द्रेः कनकाद्रिमुर्धनि जिनस्नात्रेण गन्धार्पण, पुष्पैर्भूषणवस्त्रमङ्गलगर्गः सपूज्य मातुः शुभः ।

आनीयान्मत् एवमत्र भविषा विभ्र जगत्सामिन-स्तत्कृत्यानि समाप्य कल्पितमत्. मप्रापयत्पास्पदम् ॥१॥

जिनेन्द्रपादैः परिपूज्य पुष्टैरतिप्रभावैरपि सच्चिद्रूपम् ।

भद्रासनं भद्रकरं जिनेन्द्र-पुरो लिखेन्मङ्गलसत्प्रयोगम् ॥२॥

पूर्ववत् भद्रासनं लिखेत् । (३) अथ वर्द्धमानसंपुटलेखनवृत्तम्—

पुण्यं यशःसमुदयः प्रभुता महत्त्वं सौभाग्यधीविनयशर्ममनोरथाश्च ।

वर्द्धन्त एव जिननायक ते प्रसादात् तद्गर्द्धमानयुगसंपुटमादधानः ॥३॥

वर्द्धमानयुगसंपुटं लिखेत् । (४) पुनः पूर्णकलशालेखनम्—

विश्वत्रये च स्वकुले जिनेशो व्याख्यायते श्रीकलशायमानः ।

अतोऽत्र पूर्णकलशं लिखित्वा जिनार्चनाकर्म कृतार्थयामः ॥४॥

पूर्णकलशं लिखेत् । (५) अथ श्रीवत्सलेखनम्—

अन्तः परमं ज्ञानं यद् भाति जिनाधिनाथद्वयस्य । तच्छ्रीवत्सव्याजात् प्रकटीभूतं वहिर्वन्दे ॥५॥

श्रीवत्सं लिखेत् । (६) अथ मत्स्ययुगमलेखनम्—

त्वद्वध्यपञ्चशरकेतनभावकल्पं कर्तुं मुधा भुवननाथ निजापराधम् ।

ततस्तदनुकारेण साम्प्रतं ग्राह्यपुङ्गवाः । कुर्वन्ति वसनं पूजा त्रैलोक्यस्याभिर्नोऽग्रतः ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन विभ्यस्य वस्त्रपूजा । ततः सुवर्णरूप्यमुद्रा गृहीत्वा-

सुवर्णमुद्रामणिभिः कृतास्तु पूजा जिनस्य स्वपनावसाने ।

अनुष्ठिता पूर्वसुसाधिनार्थः सुमेरुशृणो हृतभानशुद्धेः ॥१॥

अनेन वृत्तेन सुवर्णरूप्यदङ्कमुद्रामणिभिर्विभ्यस्याङ्गपूजा । ततो जिनविभ्याग्रतो विस्तीर्णश्रीपणिपीठ अन्यो-
त्तमकाष्ठपीठ या न्यस्य भूमिं वा शुद्धशोभयेन समारक्त्य पुष्पाञ्जलि गृहीत्वा-

मङ्गलं श्रीमदहंत्वो, मङ्गलं जिनशासनम् । मङ्गलं सकलः सद्बो, मङ्गलं पूजका अमी ॥१॥

इति (अष्टमबाल) पीठोपरि समारचितभूमौ वा पुष्पाञ्जलिक्षेपः । (१) ततो दर्पणालेखनसामग्री गृहीत्वा-
आत्माश्लोकविधौ जनोऽपि सकलस्तीव्र तपो दुश्चर, दानं ब्रह्म परीपकारकणं कुर्वन् परितस्फूर्जति ।

सोऽयं यत्र सुखेन राजति स वै तीर्थार्थिधियाग्रातो, निर्मेयः परमार्थवृत्तिविदुरैः सज्जानिभिर्दर्पणम् ॥१॥

अनेन वृत्तेन चन्दनमाय वा स्वर्णरूप्ययमप वा तन्दुलमप वा जिनविभ्याग्र दर्पणं लिखेत् । (२) ततो
भद्रासनालेखनम्-

शुंठीकणामरिचरामठीरधान्य-श्यामासुराप्रभृतिभिः पटुवेसवारैः ।
संदौकनं जिनपुरो मनुजैर्विधीय-मानं मनांसि यशसा विमलीकरोतु ॥१॥

इति जिनाग्रे सर्ववेसवामदौकनम् । ततः सर्वैर्पिधिं गृहीत्वा-

उग्ररिवटिकाशिरोज्ज्वलनचव्यधात्रीफलै-र्बलासलिलवत्सकैर्धनविभावरीवासकैः ।
वचावरविदारिकामिशिशताह्वयाचन्दनैः, प्रियंगुतगरैर्जिनेश्वरपुरोऽस्तु मे दौकनम् ॥१॥

इति जिनाग्रे सर्वैर्पिधिदौकनम् । ततस्ताम्बूलं गृहीत्वा-

भुजङ्गवल्लीछदनैः सिताभ्र-कस्तुरिकैलासुरगुणमिश्रैः ।
सजातिकोशैः सममेव चूर्णै-स्ताम्बूलमेवं तु कृतं जिनाग्रे ॥१॥

इति जिनाग्रे ताम्बूलदौकनम् । ततो वस्त्रं गृहीत्वा-

सुमेरुशृंगे सुरलोकनाथः स्नात्वावसने प्रविलिप्य गन्धैः ।
जिनेश्वरं वस्त्रचयैरनेकै-राच्छादयामास निषक्तभक्तिः ॥१॥

या धूपपूजा देवेन्द्रैः स्नात्रानन्तरमाद्ये । जिनेन्द्रस्यास्मदुत्कर्षि-दस्तु स्नानमहोत्सवे ॥२॥

इति हस्तद्वयेन धूपोत्क्षेपणम् । ततो दीप गृहीत्वा-

अन्तर्ज्योतिर्वीतितो यस्य कायो यत्सस्मृत्या ज्योतिरुत्कर्षमेति ।

तस्याभ्यासे निर्मित दीपदान लोकाचारख्यापनाय प्रमाति ॥१॥

या दीपमाला देवेन्द्रैः सुमेरौ स्यामिनः कृता । स्नात्रात्तर्गतमस्माक विनिहन्तु तमोभस्म् ॥२॥

इति हस्तद्वयेन दीपदानम् । ततो (पट्टस) नैवेद्य गृहीत्वा--

ओदनैर्विधिभिः शार्कैः पयानैः पद्मसान्वितैः । नैवेद्यैः सर्वसिद्धयर्थं जायता जिनपूजनम् ॥१॥

इति नैवेद्यदौकनम् । ततो गोधूमादिसर्वधान्य गृहीत्वा-

गोधूमतद्दुलतिर्लहैरिमन्थनैश्च सुद्गाढकीयवकलायमकुट्टकैश्च ।

कुलभापमद्ववरचीनकदेवधान्यै-र्भर्त्यं कृता जिनपुरः फलदोषदास्तु ॥१॥

इति जिन्याग्रे सर्वधान्यदौकनम् । ततः सर्ववेपनार गृहीत्वा-

इति वृत्तद्वयेन विभ्वस्य भूषणपरिधानम् । ततः फलानि गृहीत्वा—

सत्वालिकेसफलपूरसालगम्बू—द्राक्षापरूपकमुदाडिमनागरङ्गः ।

वातामपूषाकदलीफलजंभसुर्यैः श्रेष्ठैः फलैर्जिनपतिं परिपूजयामः ॥१॥

यत्कृतं स्नात्रपर्यन्ते सुरेन्द्रैः फलढौकनम् । तदिहासमत्करादस्तु यथासम्पत्तिनिर्मितम् ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन विभ्वाग्रे फलढौकनम् । ततोऽक्षतान् गृहीत्वा—

अखण्डिताक्षतैः पूजा या कृता हरिणाहंतः । सारसु भव्यकरांभोजै—रत्र विभ्वे विनिर्मिता ॥१॥

इति वृत्तेन विभ्वाग्रेऽक्षतढौकनम् । ततो जलभृतकलशं गृहीत्वा—

निर्झरनदीपयोनिति—वापीकृपादितः समानीतम् । सलिलं जिनपूजाया—महाय निहन्तु भवदाहम् ॥१॥

मेरुशृङ्गे जगद्भर्तुः सुरेन्द्रैर्यज्जलार्चनम् । विहितं तदिह ग्रौढ—मातनोत्वस्मदाहृतम् ॥२॥

इति वृत्तद्वयेन विभ्वाग्रे जलकलशढौकनम् । ततो धूपं गृहीत्वा—

कर्पूरागरुचन्दनादिभिरलं कस्तूरिकाभिश्चितैः, सिलहार्धैः सुसुगन्धिभिर्वहुतरधूपैः कुशानूद्भूतैः ।

पातालक्षितिगोनिवासिमस्तां संप्रीणकैरुत्तमै—धूम्राह्वान्तनभस्तलैर्जिनपतिं संपूजयामोऽधुना ॥१॥

मेरुशृगे च यत्स्नात्र, जगद्भर्तुः सुरैः कृतम् । वभूव तदिहास्तवेत—दस्मत्करनिर्पेकतः ॥१९॥

इति पठित्वा सर्वैः स्नातकारैः समकालं जिनविम्बे कलशाभिषेकः करणीयः । एवमष्टोत्तरशतादिवासान् (१०८ वासान् कलशाभिषेकः) पुनः पुनरन्तिम (मेरुशृगे०) श्लोक पठित्वा जिनस्नात्र करणीयम् । एव स्नात्रविधौ निर्वर्तिते कोमलैर्धूपचूर्णवासिर्तेर्वह्निर्जिनविम्बं मार्जयेत् । ततः कस्तूरिका—कुङ्कुम—कर्पूर—श्रीखड्गादिविलेपनं शूहीत्या—

कस्तूरिकाकुङ्कुमरोहणदुः कर्पूरकमोलविशिष्टगन्धम् । विलेपनं तौर्धपतैः शरीरं करोतु सदा सदा निश्चिद्विम् ॥१॥
पुरापाट स्नात्रपर्यन्ते विदधे यद्विलेपनम् । जिनेश्वरस्य तद्भूषण—दत्र विम्बेऽस्मदादयम् ॥२॥
अनेन दृत्तद्वयेन निलेपनं विम्बस्य । ततः पुष्पमालादि शूहीत्या—

मालतीविचकिलोज्ज्वलमल्लीकुन्दपाटलसुवर्णसुमध्व । केतकेर्विरचिता जिनपूजा मङ्गलानि सकलानि विदध्यात् ॥१॥
स्नात्र कृत्वा सुरावीर्श—र्जिनाधीशस्य वर्धमणि । यत्पुष्पारोपणं चक्रे तदस्त्वस्मत्करैरिह ॥२॥

इति दृत्तद्वयेन विम्बे पुष्पमालादिपूजा । ततो शुकुन्दकुडलहारादिभूषणानि शूहीत्या—

केयूरहारकटकैः पद्मभिः किरीटैः सत्कुडलैर्मणिमयीभिर्योर्मिकाभिः ।

विम्बं जगत्त्रयपतेरिह भूषयित्वा पापोच्चय सकलमेव निकृन्तयामः ॥१॥

या भूषा त्रिदशाधीशैः स्नात्रान्ते मेरुमस्तके । कृता जिनस्य साग्रास्तु भविकर्भूपणान्विता ॥२॥

इन्द्रादिष्टास्रत आभियोगिकाः कलशगणमथानिन्युः । वेदरसखवसुसंख्यं मणिरजतसुवर्णमुद्रचितम् ॥१२॥

कुंभाश्च ते योजनमात्रवक्त्रा आयाम औनत्यमर्थेषु चैवम् ।
दशाष्टवार्हत्करयोजनानि द्वित्येकधातुप्रतिपगगर्भाः ॥ १३ ॥

नीरैः सर्वसरित्छागजलधिप्रख्यान्यनीराशया—नीतैः सुन्दरगन्धगर्भिततरैः स्वच्छैरलं शीतलैः ।
भृत्पदैर्वपतेर्मेणिमयमहापीठस्थिताः पूरिताः, कुंभास्ते कुसुमस्रजां समुदयैः कंठेषु संभाविताः ॥१४॥

पूर्वमच्युतपतिर्जिनेशितुः स्नात्रकर्म विधिवद् व्यधानमहत् ।
तेर्महाकलशवारिभिर्धनैः प्रोष्ठसन्मलयगन्धधारिभिः ॥१५॥

चतुर्दृषमशृङ्गोत्थ—धाराष्टकमुदंचयत् । सौधमधिपतिः स्नात्रं विश्वमर्तुरूपयत् ॥ १६ ॥

शेषं क्रमेण तदनन्तरमिन्द्रद्वन्दं कल्याणसुरक्षेवननाथमुखं व्यधत् ।
स्नात्रं जिनस्य कलशैः कलितप्रभोदं प्रावारवेपविनिवारितसर्वपापम् ॥१७॥

तस्मिन् क्षणे बहुलवादितगीतनृत्य—गर्भं महं च सुमनोऽप्सरसो व्यधुस्तम् ।
येनादधे स्फुटसदाविनिविद्योग—स्तीर्थकरोऽपि हृदये परमाणुचिन्तम् ॥१८॥

तस्माच्चित्तित्य विशाधिपतिजगुरयो निर्जरेन्द्रः स्वकल्यान्,
कल्पेन्द्रान् व्यन्तरेन्द्रानपि भगनपार्श्वतारकेन्द्रान् समस्तान् ।

आह्वयाह्वय तेषा स्वमुखभवगिरारयाय सर्वं स्वरूप,
श्रीमत्कार्त्तस्त्रादे' शिरसि परिकरालङ्कृतान् प्राहिणोच ॥ ५ ॥

ततः स्वयं शक्रसुराधिनाथः प्रविश्य तीर्थङ्करजन्मगेहम् ।
परिच्छदैः सार्द्धमथो जिनाग्ना प्रस्नापयामास वरिष्ठविद्यः ॥ ६ ॥

कृत्या पञ्चमपि निष्टपपति. सथाण हस्तयो-श्छनस्योद्वहन च चामरयुगप्रोद्भासनाचालनम् ।

वज्रेणापि धृतेन नर्त्तनविधिं निर्वाणटातुः पुरो, रूपैः पञ्चभिरवसुस्तुक्रमना. प्राचीनमर्हिर्व्यधात् ॥ ७ ॥

सामानिकाङ्गरक्षैरेव परिचारितः सुरार्थीशः, विभ्रव त्रिभुवननाथ प्राप सुराद्रिं सुरगणाढ्यम् ॥ ८ ॥

तत्रेन्द्राद्विदशाप्सरःपरिवृता विश्वेशितुः समुत्प, मध्यागत्य नमस्कृतिं व्यधुरल स्वालङ्कृतिभ्राजिताः ।

आनन्दान्ननुत्तथा सुरगिरिच्छट्यद्विराभास्वरैः, शृङ्गैः काञ्चनदानकर्मनिरतो भाति स्म भक्त्या यथा ॥ ९ ॥

अतिपाङ्कजलाया महाशिलायाः शशाकधनलायाः । पृष्ठे शशिमणिरचितं पीठमधुर्देवगणवृषभाः ॥ १० ॥

तत्राथापोत्सङ्गे इन्द्रानसुरेधरो जिनाधीशम् । पद्यासनोपविष्टो निविष्टा भक्तिं दधौ मनसि ॥ ११ ॥

कस्तूरीकर्पूरकुङ्कुममिश्रितेन पाटलादिगुप्पाधिव्यासितेन निर्मलजलेन पूरणीयाः ततस्तेन निजनिजपरिकरयुताः स्नात्रकराः पूर्वोक्तवेशभृतो जिनोपवीतोचरासङ्गयुजो वद्धधम्मिलाः कृतस्नात्रा द्वादशतिलकांकिताः परमेष्विमन्त्रं पठित्वा तान् कलशाद् स्वस्वकरणोर्गृह्णन्ति । ततस्तेऽपरे च श्राद्धाः स्वस्वाभ्यासाजुसारेण जिनस्मृतिपट्टपदर-
हास्तोत्रादि परिवर्त्तयन्ति । पूर्वकविकृतानि जिनाभिषेककाव्यानि पठन्ति । ततः—

नमो अरिहंताणं, नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यः ।

पूर्वं जन्मनि विश्वभर्तुरधिकं सम्यक्त्वभक्तिस्पृशः, स्रुतेः कर्म समीरवारिदमुखं काष्ठाकुमार्यो व्ययुः । तत्कालं तविषेश्वरस्य निविडं सिंहासने प्रोचतं, वातोद्भूतसमुद्भुरध्वजपटप्रव्यां स्थितिं व्यानये ॥१॥

क्षोभात्तत्र सुरेश्वरः प्रसृमरहोदधक्रमान्नतथीः कृत्वालक्तकसिक्वतर्कर्मसदृशं चक्षुःसहस्रं दधौ ।

वज्रं च स्मरणानातं करणातं कुर्वन् प्रयुक्तावधि, ज्ञानात्तीर्थकरस्य जन्म भुवने भद्रंकरं ज्ञातवान् ॥२॥

नम नम इति शब्दं ख्यापयन्तीर्थनाथं, स झटिति नमति स्म प्रौढसम्यक्त्वभक्तिः ।

तदनु दिवि विमाने सा सुधोषाख्यधंटाः सुररिपुमदमोषा धातिशब्दं चकार ॥३॥

द्वात्रिंशल्लक्षविमानमंडले तत्समा महाधंटाः । ननदुः सुदुःप्रधर्षा हर्षोत्कर्षं वितन्वन्त्यः ॥४॥

चित्रसहस्रोपशमन सहस्रनेत्रप्रभावसद्भावम् । दत्तपुत्र सहस्रमूल शत्रुसहस्र जिनस्नाने ॥ १ ॥

ततः शतमूलमिश्रजलकलश गृहीत्वा—

शतमर्त्यसमानीत शतमूल शतगुण शतारव्यं च । शतसख्य वाञ्छिमिह जिनाभिषेके भवति कृत्वात् ॥१॥

अनेन शतमूलस्नात्रम् । ततः सर्वैर्पथिमिश्रजलकलश गृहीत्वा—

सर्पप्रत्युहहर सर्पसर्माहितकर विजितसर्वम् । सर्वैर्पथिमडलमिह जिनाभिषेके शुभ दत्ताम् ॥ १ ॥

अनेन सर्वैर्पथिस्नात्रम् । ततो धूप गृहीत्वा—

ऊर्ध्वार्धोभूमिनासिजिदशद्वयुतश्मासृशा घ्राणहर्षित् प्रौढिग्रासप्रकर्षं शिवितहस्रजः क्षीणपापानगाहः ।
धूपोऽङ्गपारकल्पः प्रभवमृतिजराकष्टविस्मदृष्ट—स्यूजत्सारापासाधिगममतिधिया विद्यमर्तुं नरोत्तु ॥१॥

अनेन धूपोत्क्षेपणम् । ततः शक्रस्तवपाठः । ततो यथाशक्त्या स्वर्ण-रूप्य-ताम्र-द्विकयोग-सीति-सृण्मय-कलश-
समारचनम् । तं च कलशाः स्वपनकोपरि स्थाप्यन्ते । ततो यथाशक्तिके स्नानसत्त्वया अष्टोत्तरशत-चतुःपटि-
पचविंशति-षोडश-अष्ट-पच-चतुर्विं-द्वि-एक-सत्त्वाः तं च चन्दनागर-कर्पूर-कस्तूरी-कुङ्कुमैः स्नस्तिमन्तर्येण चतु-
र्विंशु पूज्यन्ते । तत्कण्ठेषु पुष्पमालाभिर्विधूयणम् । ततस्ते कलशाः सर्वतीर्थार्द्रितेन पूर्वोक्तजलमन्त्रवृत्तेन चन्दनागर-

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । ततः क्षीरभृतं कलशं गृहीत्वा—

भगवन्मनोगुणयशोऽञ्जुकारि—दुग्धाधितः समानीतम् । दुग्धं विदग्धद्वयं पुनातु दत्तं जिनस्नात्रे ॥ १ ॥

इति क्षीरस्नात्रम् । ततो दधिभृतं कलशं गृहीत्वा—

दधिमृत्त्वमहीध्रवर्णं दधिसागरतः समाहृतं भक्त्या । दधि विदधातु शुभविधिं दधिसागरपुस्कृतं जिनस्नात्रे ॥ २ ॥

इति दधिस्नात्रम् । ततो द्युतभृतं कुंभं गृहीत्वा—

स्निग्धं मृदु पुष्टिकरं जीवनमतिशीतलं सदाभिरूपम् । जिनमतवद्भृतमेतत् पुनातु ल्पनं जिनस्नात्रे ॥ ३ ॥

इति द्युतस्नात्रम् । पुनरिक्षुभृतं कलशं गृहीत्वा—

मधुरिमधुरिणविधुरित—सुधाधराधार आत्मगुणवृत्त्या । शिक्षयतादिक्षुरसो विचक्षणौघं जिनस्नात्रे ॥ ४ ॥

इति इक्षुरसस्नात्रम् । ततः शुद्धजलभृतं कलशं गृहीत्वा—

जीवनममृतं प्राणदमकलुषितमदोषमस्तसर्वरजम् । जलममलमस्तु तीर्थार्थिनाथविभ्रातुरगे स्नात्रे ॥ ५ ॥

इति जलस्नात्रम् । इति पञ्चामृतस्नात्रम् । पुनः सहस्रमूलमिश्रजलकलशं गृहीत्वा—

॥ बृहत्स्नात्रविधिः ॥

[तृतीयदिने प्रातः बृहत्स्नात्रविधिक्रणत् पूर्वं षष्ठ २ तः षष्ठ ८ “इति जिनपूजनम्” तत् पर्यंत पूजनविधि विधाय तत्पश्चात् अग्रे बृहत्स्नात्रविधि, करणीयः]

तद्यथा— तत्रादौ श्रीजिनविभ्वस्य पचासुतस्नात्र कुर्वीत । तद्विधिर्यथा—पुष्पाञ्जलिं करं गृहीत्वा—
पूर्वं जन्मनि मेरुशृङ्गाक्षित्वरे सर्वेः सुराधीश्वरै—राज्योद्भूतिमहे महर्द्धिसहितैः पूर्वैऽभिषिक्ता जिनाः ।
तामेवाबुद्धतिं विधाय हृदये भक्तिप्रकर्षान्विताः, कुर्मः स्वस्वगुणानुसारवशतो विन्याभिषेकोत्सवम् ॥१॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

मृत्कुम्भाः कल्पन्तु रत्नघटिता पीठ पुनर्मैत्रा—गानीतानि जलानि सप्तजलधिक्षीराज्यटप्यात्मताम् ।
चिन्म पारगतत्वमत्र सकलः सद्यः सुराधीश्वरा, येन स्यादयमुत्तमः सुविहितः स्नानाभिषेकोत्सवः ॥ २ ॥

इति पुष्पाञ्जलिक्षेपः । पुनः पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

आत्मशक्तिसमानितैः सत्य चासुतवस्तुभिः । तद्वर्धिकल्पना कृत्वा स्नपयामि जिनेश्वरम् ॥ ३ ॥

ॐ रां काली	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥७॥	ॐ रां मानवी	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥१२॥
ॐ रां महाकाली	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥८॥	ॐ रां वैरोदया	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥१३॥
ॐ रां गौरी	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥९॥	ॐ रां अञ्जना	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥१४॥
ॐ रां गान्धारी	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥१०॥	ॐ रां मानसी	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥१५॥
ॐ रां महाज्वाला	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥११॥	ॐ रां महामानसी	सन्तर्पितास्तु स्याहा ॥१६॥

॥ गणपत्यादि-होममन्त्राः पी० ७ ॥

ॐ रां गणपतिः	सन्तर्पितोऽस्तु स्याहा ॥	ॐ रां पुरंदरता	सन्तर्पिताऽस्तु स्याहा ॥
ॐ रां कार्तिकेयः	सन्तर्पितोऽस्तु स्याहा ॥	ॐ रां चतुर्णिकायदेवाः	सन्तर्पिताः सन्तु स्याहा ॥
ॐ रां क्षेत्रपालः	सन्तर्पितोऽस्तु स्याहा ॥		

होमप्रान्ते इमं मन्त्रं पठेत् । ॐ अहं अग्ने ! आहुतिं गृहाण २, शान्तिं कुरु २, तृष्टिं कुरु २, ऋद्धिं कुरु २, वृद्धिं कुरु २, सर्वसमीहितानि कुरु २ स्याहा । 'स्याहा' इत्युक्त्वा धृतं सह शुभ्रं नालिकेरं जुहुयात् । तदनन्तरे सर्वे स्नात्रकाराः अवशिष्टहोमद्रव्याणि जुहुयुः । तत आरात्रिकं मंगलदीपश्च पूर्ववत् । तत आज्ञाहीनं० इत्यादि पूर्ववत् पठनीयम् । इति द्वितीयदिने प्रातः करणीयः विधिः ॥

ज्योतिष्कान् सौधमेशान् श्रीवत्साखडलपद्मोत्तरब्रह्मोत्तरसनत्कुमारमाहेन्द्रब्रह्मलान्तकशुक्रसहस्रारानतभ्रणतारणाच्युतग्रेव्य-
कातुत्तरभवान् वैमानिकान् इन्द्रसामानिकान् पार्षद्यत्रयस्त्रिशुलोकपालानीक्षप्रकीर्णकलोकान्तिकाभियोगिकभेद-
भिन्नाश्चतुर्णिक्रायानपि सभार्यान् सायुधमलनाहनान् स्वस्वोपलक्षितचिह्नान्, अप्ससश्च परिगृहीतापरिगृहीतभेदभिन्नाः
सप्तसखीकाः सदासीकाः साभरणा रुचरुगसिनीर्दिकुमारिकाश्च सर्वाः, समुद्रनदीगिर्याकिरुनदेयतास्तदेतान् सर्वान्,
इदम् अर्घ्यं पादमाचमनीयं नलिं चरुं हुतं न्यस्तं ग्राह्यं २, स्वयं गृहाण २ स्वाहा अहं ॐ ।” (आचारदिनकर
पृ० ३६) अनेन मन्त्रेण अग्निपूजनं विधाय सात्तपीठहोमः प्रारभेत ।

[सूचना- मन्त्रो बोलती वरगते एरुवचन द्विवचन के बहुवचन, तेमज पुलिग के खोलिग ह्या जे प्रमाणे होय ते
प्रमाणे ध्यान राखीने उचचारण करवु]

॥ ५ परमेष्ठि होममन्त्राः ॥ पी० १ ॥

ॐ रा अर्हन्तः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ १ ॥	ॐ रा उपाध्यायाः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ ४ ॥
ॐ रा सिद्धाः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ २ ॥	ॐ रा साधवः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ ५ ॥
ॐ रा आचार्याः सतर्पिताः सन्तु स्वाहा ॥ ३ ॥	

॥ १० दिक्पाल पी० २ ॥

ॐ रां इन्द्रः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ १ ॥	ॐ रां वायुः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ६ ॥
ॐ रां अग्निः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ २ ॥	ॐ रां कुबेरः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ७ ॥
ॐ रां यमः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ३ ॥	ॐ रां ईशानः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ८ ॥
ॐ रां निर्ऋतिः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ४ ॥	ॐ रां नागाः	संतर्पिताः सन्तु	स्वाहा	॥ ९ ॥
ॐ रां वरुणः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ५ ॥	ॐ रां ब्रह्मा	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ १० ॥

॥ १२ राशि-होममंत्राः ॥ पी० ३ ॥

ॐ रां मेघः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ १ ॥	ॐ रां तुलाधरः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ७ ॥
ॐ रां वृषः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ २ ॥	ॐ रां वृश्चिकः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ८ ॥
ॐ रां मिथुनः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ३ ॥	ॐ रां धन्वी	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ९ ॥
ॐ रां कर्कटः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ४ ॥	ॐ रां मकरः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ १० ॥
ॐ रां सिंहः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ५ ॥	ॐ रां कुंभः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ ११ ॥
ॐ रां कन्या	संतर्पिताः सन्तु	स्वाहा	॥ ६ ॥	ॐ रां मीनः	संतर्पितोऽस्तु	स्वाहा	॥ १२ ॥

॥ २८ नक्षत्र-होममन्त्राः पी० ४ ॥

ॐ रा नासत्यौ सन्तर्पितौ स्तः स्वाहा । १ ।
 ॐ रा यमो सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । २ ।
 ॐ रा अग्निः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । ३ ।
 ॐ रा ब्रह्मा सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । ४ ।
 ॐ रा चन्द्रः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । ५ ।
 ॐ रा सूर्यः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । ६ ।
 ॐ रा अदितिः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । ७ ।
 ॐ रा बृहस्पतिः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । ८ ।
 ॐ रा रुक्मिणः सन्तर्पिताः सन्तु स्वाहा । ९ ।
 ॐ रा पितरः सन्तर्पिताः सन्तु स्वाहा । १० ।
 ॐ रा योनिः सन्तर्पिताऽस्तु स्वाहा । ११ ।
 ॐ रा अर्यमा सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । १२ ।

ॐ रा दिनकरः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । १३ ।
 ॐ रा विश्वकर्मा सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । १४ ।
 ॐ रा वायुः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । १५ ।
 ॐ रा इन्द्राग्नी सन्तर्पितौ स्तः स्वाहा । १६ ।
 ॐ रा मित्रः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । १७ ।
 ॐ रा इन्द्रः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । १८ ।
 ॐ रा निष्कृतिः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । १९ ।
 ॐ रा जलः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । २० ।
 ॐ रा विश्वदेवाः सन्तर्पिताः सन्तु स्वाहा । २१ ।
 ॐ रा ब्रह्मा सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । २२ ।
 ॐ रा विष्णुः सन्तर्पितोऽस्तु स्वाहा । २३ ।
 ॐ रा उग्रः सन्तर्पिताः सन्तु स्वाहा । २४ ।

ॐ रां वरुणः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २५ ।	ॐ रां अहिर्बुध्नः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २७ ।
ॐ रां अजपादः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २६ ।	ॐ रां पूषा	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा । २८ ।

॥ ९ ग्रह होममन्त्राः पी० ५ ॥

ॐ रां आदित्यः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥१॥	ॐ रां शुक्रः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥६॥
ॐ रां चन्द्रः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥२॥	ॐ रां शनैश्वरः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥७॥
ॐ रां मङ्गलः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥३॥	ॐ रां राहुः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥८॥
ॐ रां बुधः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥४॥	ॐ रां केतुः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥९॥
ॐ रां गुरुः	सन्तर्पितोऽस्तु	स्वाहा ॥५॥			

॥ १६ विद्यादेवी होममन्त्राः पी० ६ ॥

ॐ रां रोहिणी	सन्तर्पितास्तु	स्वाहा ॥१॥	ॐ रां वज्राङ्कुशी	सन्तर्पितास्तु	स्वाहा ॥४॥
ॐ रां प्रज्ञप्ती	सन्तर्पितास्तु	स्वाहा ॥२॥	ॐ रां अप्रतिचक्रा	सन्तर्पितास्तु	स्वाहा ॥५॥
ॐ रां वज्रगृह्णस्त्रला	सन्तर्पितास्तु	स्वाहा ॥३॥	ॐ रां पुरुषदत्ता	सन्तर्पितास्तु	स्वाहा ॥६॥

८ कार्तिकेयसन्तर्पणे-मधूरुपैः सधृतैः प्लक्षसमिदभिर्होमः ।

९ क्षेत्रपालसन्तर्पणे-तिलपिण्डैर्धूतसमिदभिर्होमः ।

१० पुरंद्वैवतसन्तर्पणे-धृत-गुह-क्षौद्रैर्वटसमिदभिर्होमः ।

११ चतुर्णिकायदेवसन्तर्पणे-नानाफलैः पायसैः प्राप्तसमिदभिर्होमः ।

[सर्वेन होमे मूलमग्नयः । समिधः सर्वत्र प्रादेशप्रभाणाः]

अग्निरुत्थापनमन्त्रः- ॐ र रा रं रू रं रः नमो अग्नये, नमो बृहद्भानवे, नमो अनन्तर्जसे, नमो अनन्त-
वीर्याय, नमो अनन्तरुणाय, नमो हिरण्यतेजसे, नमो छागवाहनाय, नमो हव्याशनाय, अग्न कुण्डे आगच्छ आगच्छ
अवतर अनतर तिस्र तिस्र स्वाहा ॥ ततो अग्निकुण्डे आदौ कर्पूरं दग्ध्वा आग्नेयक्रोणतः अग्निं न्यसेत् ॥ ततो
वह्निं शमी-पिप्पल-कपित्थ-कुटजविव-आमलकममिदभिः प्रबोध्य अग्नेन मन्त्रेण धृत-मधु-तिल-यव-नानाफलानि
जुहुयात् । तन्मन्त्रो यथा—

“ ॐ अहं ॐ अग्ने प्रसन्नः सावधानो भव, तवायमवसरः, तदाकारयेन्द्र यम नैर्ऋतिं वरुण वायु कुने-
रमीशान नानान् ब्रह्मण लोकपालान्, प्रज्ञाश्च धर्मशास्त्रिकृजसौम्यबृहस्पतिकविशनिराहकेन्दुनसुसाशुनानागसुपर्णाविधुदन्नि-
द्रीपोदधिदिक्रुमासान् भवनपतीन् पिशाचभूतयक्षराक्षसकिबर्कपुरुषमहोरगगन्धर्वा नि व्यन्तारान् चन्द्रार्कग्रहनक्षत्रतारकान्

सनोरम-सर्वभद्र-सुविशाल-सुमनस-सौमनस-प्रियंकरादित्य-श्रैवेयकभवा विजय-वैजयन्त-जयन्तापराजित-सर्वार्थसिद्धि-
पञ्चातुत्तरभवा वैमानिका निजनिजवर्णवस्त्रवाहनध्वजधराः सकलत्राः सायुधाः सवाहना सपरिकराः प्रभूतभक्तयः इह
शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु, इदमर्घ्यं पाद्यं चालिं चरं गृह्णन्तु गृह्णन्तु, सञ्चिहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा,
जलं गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्धं पुष्पं अक्षतान् फलानि मुद्रां धूपं दीपं नैवेद्यं सर्वोपचारान् गृह्णन्तु
गृह्णन्तु शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टिं पुष्टिं ऋद्धिं वृद्धिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु
स्वाहा ॥ ४ ॥ ८ ॥ (आचारदिनकरे पृष्ठ २०६) ॥ इति सप्तमपीठपूजनम् ॥

- एवं सर्वेषां पीठानां पूजनं विधाय त्रिकोणकुंडे होमः ॥ स यथाक्रमः—
- १ परमेष्ठिसन्तर्पणे—खंड—घृत—पायसैः श्रीखंड—श्रीपर्णिसमिद्धिभिर्होमः ।
  - २ दिक्पालसन्तर्पणे—घृत—मधु फलैः प्लक्षाश्वत्थसमिद्धिभिर्होमः ।
  - ३ राशिसन्तर्पणे—क्षीरघृताभ्यां न्यग्रोधविल्वसमिद्धिभिर्होमः ।
  - ४ नक्षत्रसन्तर्पणे—सर्वापधिभिर्वृतमधुगुग्गुलफलैः प्लक्षाश्वत्थन्यग्रोधसमिद्धिभिर्होमः ।
  - ५ ग्रहसन्तर्पणे—क्षीरमधुघृतैः फलसहितैः कपित्थाश्वत्थसमिद्धिभिर्होमः ।
  - ६ विद्यादेवीसन्तर्पणे—घृतपायसखंडफलैरश्वत्थसमिद्धिभिर्होमः ।
  - ७ गणपतिसन्तर्पणे—मोदकैः उदुम्बुरसमिद्धिभिर्होमः ।

योनिनिमध्यगताय श्रीक्षेत्रपाल सायुध स्वाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ पुलि० एक० ॥ ३ ॥

ॐ म म नमः पुरंदराय स्वाहा ॥ इति मूल० ॥ ॐ नमः पुरंदराय सायुधाय स्वाहनाय पुरंदरे इह० शेष पूर्ववत् ॥ पुलि० एक० ॥ ४ ॥ चतुर्णिकायदेवपूजनम्-भवनपतीन् प्रति-प्रथम आर्त्तये-

अमर-नाग-सुपर्ण-विद्युदधि-दीप्योदधि-दिक्-पन्न-स्तनितरुणा दशविधा भवनपतयो निजनिजर्णनस्वाहन-
स्त्रयधराः सकलना सायुधाः सवाहनाः सपरिकराः प्रभूत-भक्तयः इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु
इदमर्थं पाद्य धर्त्ति चरु गृह्णन्तु गृह्णन्तु स्वाहा सन्निहिता भवन्तु भवन्तु स्वाहा, जल गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्ध-
पुष्प० अक्षतात्० फलानि० मुद्रा० धूप० दीप० नैवेद्य० सर्वापचारात् गृह्णन्तु गृह्णन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु, कुर्वन्तु,
तुष्टि० पुष्टि० ऋद्धि० वृद्धि० सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु स्वाहा ॥ १ ॥ ५ ॥ व्यतरान्-प्रति-नैऋतं-

पिशाच-भूत-पक्ष-राक्षस-किंभर-किंशुल-महोरग-गन्धर्व-अणपनि-पणपनि-क्षुपिपाति-भूतपाति-क्रान्दि-
महाक्रान्दि-होमाद-पतारूप-व्यन्तरा निजनिज० इह० शेष पूर्ववत् ॥ २ ॥ ६ ॥ ज्योतिष्कान् प्रति-वायव्ये-
चन्द्र-धर्य-ग्रह-नक्षत्र-तारारूपा ज्योतिष्का निजनिज० शेष पूर्ववत् ॥ ३ ॥ ७ ॥ वैमानिकान् प्रति ईशानं-
सौधर्मेशान-सनत्कुमार-मोहन्द्र-ब्रह्म-लान्तर्-शुक-सहस्रारान्त-ग्राणतारणाव्युत-कल्पभराः सुदर्शन-सुप्रभ-

अथ सप्तमपीष्टपूजनम्— प्रथमं गणपतिं प्रति—

ॐ गं गं गं नमो गणपतये स्वाहा ॥ इति मूलं ॥ ॐ नमो गणपतये साधुधाय सवाहनाय सप-
रिकराय गणपते इहं शेषं (पुंलिङ्ग-एकवचनम्) पूर्ववत् ॥ ९ ॥ मोदकनैवेद्यम् ॥ कार्तिकेयं प्रति—

ॐ ब्रह्मीं नमः कार्तिकेयाय स्वाहा ॥ इति मूलं ॥ ॐ नमः कार्तिकेयाय साधुधाय सवाहनाय सप-
रिकराय कार्तिकेय इहं शेषं पूर्ववत् ॥ पुंलिं० एक० ॥ २ ॥ क्षेत्रपालं प्रति—

समर—डमर—संगमोद्गमराडभ्यराडभ्यलं बोलसद्विशति—प्रौढबाहूपमाप्राप्तसर्पीधिपालंकृतिः,
निश्चितकठिनखड्गखड्गगंगाजकुन्तविसफोटकोदंडकांडाखलियथिगुलोत्—चक्रक्रमध्राजिहस्तावलिः ।
अतिधनजनजीवनपूर्णविस्तीर्ण—सद्वर्णदेहद्वुताविद्युद्भूतिभागभोगिहारोत्तरत्नच्छटासंगतिः,
मनुजदनुजकीकसोत्पन्नकेयूरताडङ्करमयोर्मिकारभारशीर्षण्य—सिंहासनोद्भासभास्वत्तमः क्षेत्रपः ॥ ३ ॥

ॐ क्षां क्षीं क्षूं क्षैं क्षौं नमः श्रीक्षेत्रपालाय कृष्णगौरकाञ्चनधूसरकपिलवर्णय कालमेव—मेघनाद—गिरिविदा-
रण—आह्लादान—ग्रह्लादान—खंडक—भीम—गोमुख—भूषण—दुरितविदारण—दुरितारि—प्रेतनाथ—प्रभृतिप्रसिद्धाभिधानाय
विशतिभुजादण्डाय बर्वरकेशाय जटाजूटमंडिताय वासुकीकृतजिनोपवीताय तक्षककृतमेखलाय शेषकृतहाराय नाना-
मुधहस्ताय सिंहचर्मविरणाय प्रेतासनाय कुकुरवाहनाय त्रिलोचनाय आनन्दभैरवाद्यष्टभैरवपरिवृताय चतुःषष्टि-

सव्यपाणिभुक्तकर्धुक्तमन्यस्तुसिद्धिशिखलङ्गधारिणी ।

विद्युदाभतनुरश्ववाहनाऽऽश्रुचिका भगवती ददातु शम् ॥ १४ ॥

ॐ अ ऐं नमः श्रीअच्छुक्ताये निघादेर्व्य भगवति श्रीअच्छुक्ते इह० शेष पूर्ववत् ॥१४॥ मानसी प्रति-
हसासनसमासीना वरदंभ्राशुधान्विता । मानसी मानसी पीडा हन्तु ज्ञानदूतच्छवि ॥ १५ ॥

ॐ ह्रीं अर्हं नमः श्रीमानस्यै विघादेर्व्य भगवति श्रीमानसि इह० शेष पूर्ववत् ॥ १५ ॥
महामानसी प्रति-

करवङ्गरत्नमदाद्वयपाणिभुच्छशिनभा मकराभगता । सवस्य रक्षणकरी जयति महामानसी देवी ॥१६॥

ॐ ह हं ह स नमः श्रीमहामानस्यै विघादेर्व्य भगवति महामानसि इह० शेष पूर्ववत् ॥ १६ ॥
इति प्रत्यंभृजा ॥

ॐ ह्रमौ नमः षोडशविघादेर्वीभ्यः साधुधान्यः सगाहनाभ्यः सपरिक्रान्यः विघ्नहरिभ्यः शिखकरीभ्यः
भगवत्यः विघादेव्यः इह० शेष पूर्ववत् ॥ इति षोडशविघादेर्वीना परिपठितभृजा ॥ एव प्रजा विधाय षोड-
शहस्तवस्त्रेण पीठस्याच्छादनम् ॥ इति पष्ठपीठे षोडशविघादेर्वीपूजनम् ॥ (आ० दि० पु० १६२)

शतपत्रस्थितचरणा मुसलं वज्रं च हस्तयोर्दधती ।

कमनीयाञ्जनकान्ति-गन्धारी गां शुभां दधात् ॥ १० ॥

ॐ गां गां नमः श्रीगान्धार्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीगान्धारि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १० ॥

महाज्वालां प्रति-

मार्जारिवाहना नित्यं ज्वालोद्भासिकद्वया । शशांकवला ज्वाला-देवी भद्रं ददातु नः ॥ ११ ॥

ॐ क्लीं नमः श्रीमहाज्वालायै विद्यादेव्यै भगवति महाज्वाले इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ११ ॥ मानवीं प्रति-

नीलांगी नीलसरोजवाहना वृक्षभासमानकरा । मानवगणस्य सर्वस्य मंगलं मानवी दधात् ॥ १२ ॥

ॐ व च नमः श्रीमानव्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमानवि इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १२ ॥ वैरोदृयां प्रति-

रवङ्गभस्फुरत्स्फुरितवीर्यवदूर्ध्वहस्ता, सहृदयुक्वरदापहस्तयुग्मा ।

सिंहासनावजमुदतारुधारगौरा वैरोदृयाप्यभिधयास्तु शिवाय देवी ॥ १३ ॥

ॐ जं जं नमः श्रीवैरोदृयायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीवैरोदृये इह० शेषं पूर्ववत् ॥ १३ ॥ अञ्जुतां प्रति-

ॐ नमः श्रीअप्रतिचक्रायै विद्यादेव्यै भगवति अप्रतिचक्रे इह० शेष पूर्ववत् ॥ ५ ॥ पुरुषदत्ता प्रति-
स्वङ्गारफराफितकरद्वयशासमाना, मेधाभर्त्सरिषपटुस्थितिभासमाना ।

जात्यार्जुनप्रभवतुः पुरुषाग्रदत्ता, भद्र प्रयच्छतु सता पुरुषाग्रदत्ता ॥ ६ ॥

ॐ ह स नमः श्रीपुरुषदत्तायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीपुरुषदत्ते इह० शेष पूर्ववत् ॥ ६ ॥ कार्तो प्रति-
शरदभ्युपसप्रभुक्तचचद्गगनतलाभतनुद्युतिर्दयाद्वा ।

निरुचकमलवाहना नादाश्रुत् कुशलमलकुश्लात् सदैव काली ॥ ७ ॥

ॐ ह्री नमः श्रीकालिकायै विद्यादेव्यै भगवति श्रीकालिके इह० शेष पूर्ववत् ॥ ७ ॥ महाकार्तो प्रति-
नरवाहना शशधरोपलोज्ज्वला रुचिराक्षधनफलविस्फुरक्ता ।

शुभघटिकापनिरेण्यधारिणी भुवि कालिका शुभकरा महापरा ॥ ८ ॥

ॐ हं धं नमो महाकार्त्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीमहाकालिके इह० शेष पूर्ववत् ॥ ८ ॥ गौरी प्रति-
नोधासतसमासीना कुन्दकर्पूरनिर्मला । सहस्रपरासयुक्ता—पाणिगोरी त्रियेजस्तु न. ॥ ९ ॥

ॐ ए नमः श्रीगौर्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीगौरि इह० शेष पूर्ववत् । ९ ॥ गान्धारी प्रति-

इदमप्यं पादं बलिं चरं गृहाण २, सन्निहिता भव २ स्वाहा, जलं गृहाण २, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वोपिचान् गृहाण २, शान्तिं कुरु २, तृष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि कुरु २ स्वाहा ॥ १ ॥ प्रज्ञप्तिं प्रति—

शान्तिसरोरुहस्ता मधुरकृतयान लीलया कलिता । प्रज्ञप्तिर्विज्ञप्तिं शृणोतु नः कमलपत्राभा ॥ २ ॥

ॐ हं सं कर्त्तुं नमः श्रीप्रज्ञप्त्यै विद्यादंध्यै भगवति श्रीप्रज्ञप्ति इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥
वज्रशृंगलां प्रति—

सशृंगला नादाहस्ता कनकप्रभविग्रहा । पद्मासनस्था श्रीवज्र—शृंगला हन्तु नः खलान् ॥ ३ ॥

ॐ नमः श्रीवज्रशृंगलायै विद्यादंध्यै भगवति श्रीवज्रशृंगले इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥ वज्रांकुशौ प्रति—
निस्त्रिशवज्रभ्रूलकैत्तमकुन्तयुक्त—हस्ता मुतप्तविलसत्कलयौतकान्तिः ।

उन्मत्तदन्तिगमना भुवनस्य विध्वनं वज्रांकुशौ हस्तु वज्रसमानशक्तिः ॥ ४ ॥

ॐ लं लं लं नमः श्रीवज्रांकुशायै विद्यादंध्यै भगवति श्रीवज्रांकुशे इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥
अप्रतिचक्रां प्रति—

गरुत्मत्तमृष्ट आसीना कार्त्तस्वरसमच्छविः । भूपादप्रतिचक्रा नः सिद्धये चक्रधारिणी ॥ ५ ॥

अथ ग्रहाणा परिरिपिडितपूजा—

ॐ नमः श्रीआदित्यादिग्रहेभ्यः कालप्रकाशकेभ्य. शुभाशुभमर्मफलदेभ्य. सर्वे ग्रहाः सायुधाः समाह्वताः
सपरिच्छदाः इह शान्तिरूपज्ञामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदमव्यं पाद वलि चक्र गृहणन्तु गृहणन्तु स्वाहा,
सखिहिता भनन्तु भनन्तु स्वाहा, जल गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्ध० पुष्प० अक्षतान्० फलानि० मुद्रा० धूप० दीप०
नैवेद्य० सर्वोपचारान् गृह्णन्तु गृह्णन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० धौर्द्धिं० सर्वसमीहितानि
यच्छन्तु यच्छन्तु स्वाहा ॥ इति ग्रहाणा परिरिपिडितपूजा ॥ पूजा निवाप नमस्तनूत्रेणान्छादनम् ॥ इति पञ्चम-
पीठपूजनम् (आ० दि० पृ० १८०)

अथ पटुपीठे षोडशविद्यादेवीपूजनम् ॥ प्रथमं पुष्पाञ्जलिं करे गृहीत्या—

यासा मनभर्दैर्निशिष्टमहिमोद्भूतभूलुकरैः, पद् कर्माणि कुलात्नसश्रितधियः क्षेमात् क्षणात् कुर्वते ।
ता विद्याधरद्वन्द्वन्दितापदा विद्यागलीसाधने, विद्यादेव्य उल्लभमानविभवं यच्छन्तु भक्तिस्तृणात् ॥ १ ॥
इति पुष्पाञ्जलिशेषः ॥ रोहिणी प्रति—

शरवाक्षमालाशरचापशालि—चतुष्करा कुन्दतुषारगौरा । गोभामिनी गीतवरप्रभावा श्रीरोहिणी सिद्धिदिप्तिमा ददातु ॥१॥

ॐ ह्रीं नमः श्रीरोहिण्यै विद्यादेव्यै भगवति श्रीरोहिणि इह शान्तिरूपज्ञामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ

ॐ सुं नमः श्रीशुक्राय दैत्याचार्याय आग्नेयदिग्धीशाय स्रुटिकोज्ज्वलाय श्वेतवस्त्राय कुंभहस्ताय तुरग-
वाहनाय श्रीशुक्र सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ शानिं प्रति-

मा भूद्विपत्समुदयः खलु देहभाजां, द्रागित्पृदीरितलधिष्ठगतिर्निर्गतम् ॥
कादम्बिनीकलितकान्तिरनन्तलक्ष्मीं, स्वयंत्मजो वितनुताद् विनयोपगूढम् ॥ ॥

ॐ शः नमः शनैश्वराय पश्चिमदिग्धीशाय नीलदेहाय नीलवराय परशुहस्ताय कमलवाहनाय श्रीशनैश्वर
सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ राहुं प्रति-

सिंहिकासुतसुधाकरस्वर्योन्मादसादन विषादविधातिन् । उद्यतं झटिति शत्रुसमुहं श्राद्धदेव भुवनानि नयस्व ॥ ८ ॥

ॐ क्षः नमः श्रीराहवे नैऋतदिग्धीशाय कञ्जलक्ष्मामलाय श्यामवस्त्राय परशुहस्ताय सिंहवाहनाय श्रीराहो
सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ केतुं प्रति-

सुखोत्पातहेतो विषद्वाद्भिसेतो निषद्यासमेतोत्तरीयाद्धकेतो ।

अमद्राजुपेतोपमावायुकेतो जयाशंसनाहर्निशं तार्क्ष्यकेतो ॥ ९ ॥

ॐ नमः श्रीकेतवे राहुप्रतिच्छन्दाय श्यामांगाय श्यामवस्त्राय पद्मगवाहनाय पद्मगहस्ताय श्रीकेतो सायुध
सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥

ॐ हूँ हूँ हूँ सः नमः श्रीमङ्गलाय दक्षिणदिग्धीशाय विदुभगर्णाय रक्ताम्बराय भूमिस्थिताय कुङ्कुमहस्ताय श्रीमङ्गलाय सवाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ ३ ॥ बुध प्रति-

प्रियगुप्रख्यातो गलदमलपीयूषनिकष-स्फुरद्वाणीनाणीकृतसकलशास्त्रोपचरधीः ।

समस्तप्राप्तिनामद्वयमविधान अधिसुत, प्रभूतारतीनामुपयनयतु भग स भगवान् ॥ ४ ॥

ॐ ऐं नमः श्रीबुधाय उत्तरदिग्धीशाय हरितवस्त्राय गलहसवाहनाय पुस्तकहस्ताय श्रीबुध सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ ४ ॥ गुरु प्रति-

शास्त्रप्रस्तारसारप्रवृत्तमतिवितानाभिमानातिमान-प्रागल्भ्यः शंभुशरश्वपकरदिनकृद्विष्णुभिः पूज्यमानः ।

निःशेषास्वप्नजातिव्यतिकरपरमाधीतिहेतुर्दृढहत्याः, कान्तः कान्तादिशुद्धिं भग्नभयहरणः सर्वसर्वस्य कुर्यात् ॥ ५ ॥

ॐ जीवे जीने नमः श्रीगुरवे बृहतीपतये ईशानदिग्धीशाय सर्वदेवाचार्याय सर्वग्रहचलनलक्ष्मणाय काचनवर्णाय पीतवस्त्राय पुस्तकहस्ताय श्रीहसवाहनाय श्रीगुरो सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ ५ ॥ शुक्र प्रति-

दक्षितसंहतदानपराजित-श्रमदंदि शरण्य हिरण्यद १ दनूजपूज्य जयोशन सर्वदा, दक्षितसंहतदानपराजित ॥ ६ ॥

ॐ धृणि धृणि नमः श्रीद्वर्षीय सहस्रभिरुणाय रत्नादेवीकान्ताय वेदगर्भाय यमयमुनाजनकाय जगत्कर्म-
साक्षिणे पुण्यकर्मप्रभातकाय पूर्वदिगधीशाय रत्नटिकोज्ज्वलाय रक्तवस्त्राय कमलहस्ताय समाश्रयवाहनाय श्रीस्वयं
सवाहन सपरिच्छद इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ, इदमर्घ्यं पादं वलिं चरं गृहाण गृहाण, सर्वो-
सन्निहितो भव भव स्वाहा, जलं गृहाण गृहाण, गन्धं० पुष्पं० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं० सर्वो-
पचारान्० शान्तिं कुरु कुरु, तृष्टिं कुरु कुरु, पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि देहि देहि स्वाहा ॥ १ ॥
चन्द्रं प्रति—

प्रोद्यत्पीयूषप्रसृमरजगतीषोषनिर्दोषकृत्य, व्यावृत्तो ध्यानकान्ताकुलकलितमहामानदत्ताप्रमानः ।
उन्माद्यत्कटकालीदलकलितसरोजालीनिद्राविनिद्र—श्चन्द्रश्चन्द्रावदातं गुणनिवहमभिव्यातनोत्पात्मभाजाम् ॥ १ ॥
ॐ चं चं चं चं ताराश्चन्द्राय शंभुशेखराय पौड्यशकलापरिपूणीय तारगणाधीशाय वायव्यदिगधीशाय अमृता-
यामृतमयाय सर्वजगतपोषणाय श्वेतवस्त्राय श्वेतदशबाजिवाहनाय सुधाकुंभहस्ताय श्रीचन्द्र सायुध सवाहन सप-
रिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ २ ॥ मंगलं प्रति—

ऋणाभिहन्ता सुकृताधिगन्ता, सदैव वक्रः क्रतुभोजिमान्यः ।
प्रमाथकृद्विघ्नसमुच्चयानां, श्रीमंगलो मंगलमातनोतु ॥ ३ ॥

ॐ दृष्टिं दृष्टिं नमः पूरणे स्वाहा ॥ ॐ नमो पूरणे रेवतीशाय पूषन् इह० शेष पूर्ववत् ॥ एकम् ॥
२८ ॥ एतेषा प्रत्येक नक्षत्रपूजा ॥ ततः—

ॐ नमः सर्वनक्षत्रेभ्यः सर्वनक्षत्राणि सर्वनक्षत्रेभ्यः इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदम्
आचमनीय गृह्णन्तु गृह्णन्तु सन्निहिता मन्यन्तु भवन्तु स्वाहा ॥ जल गृह्णन्तु मन्थ० अक्षतान्० फलानि०
सुद्रा० पुष्प० धूप० दीप० नैवेद्य० सर्वोपचारान्० शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तृष्टि० पुष्टि० ऋद्धि० दृष्टि०
सर्वसमीहित ददतु ददतु स्वाहा ॥ इत्यनेन मन्त्रेण परिपिठितपूजा उपरि अष्टाविंशतिहस्तवस्त्राच्छादनम् ॥ इति
चतुर्थपीठं नक्षत्रपूजा ॥ (आ० टि० २२१ पृ०)

अथ पञ्चमपीठं नमःग्रहपूजनम् ॥ प्रथमं पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

सर्वे ग्रहा दिनकप्रभृत्वाः स्वकर्म—पूर्वोपनीतफलदानमस्य जनानाम् ।

पूजोपचारनिकरं समस्तं तु लात्वा, सन्त्यागताः सपदि तीर्थकार्त्तनेभ्यः ॥ १ ॥

इति ग्रहपीठे पुष्पाञ्जलिर्धेयः । ततः स्वयं प्रति—

विकसितकमलानलिविनिर्गत्परिमललालितपूतपादशृङ्गः ।

दशशतचिन्मणः क्लोतु नित्यं भुवनगुरोः परमर्चने शुभोद्यमम् ॥ १ ॥

ॐ ब्रह्म ब्रह्म नमो ब्रह्मणे स्वाहा ॥ ॐ नमो ब्रह्मणे अभिजिदधीशाय ब्रह्मन् इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एकव० ॥ २२ ॥ श्रवणं प्रति-

ॐ नमो विष्णवे स्वाहा ॥ ॐ नमो विष्णवे श्रवणाधीशाय विष्णो इह० शेषं पूर्ववत् ॥ एकव० ॥
२३ ॥ धनिष्ठां प्रति-

ॐ नमो वसुभ्यः स्वाहा ॥ ॐ नमो वसुभ्यो धनिष्ठेभ्यः वसव इह० शेषं पूर्ववत् ॥ बहुव० ॥ २४ ॥
शतभिषजं प्रति-

ॐ वं वं नमो वरुणाय स्वाहा ॥ ॐ नमो वरुणाय शतभिषाधीशाय वरुण इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एकव० ॥ २५ ॥ पूर्वाभद्रपदां प्रति-

ॐ नमो अजपादाय स्वाहा ॥ ॐ नमो अजपादाय पूर्वाभद्रपदेश्वराय अजपाद् इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एकव० ॥ २६ ॥ उत्तराभद्रपदां प्रति-

ॐ नमो अहिर्बुध्नाय स्वाहा ॥ ॐ नमो अहिर्बुध्नाय उत्तराभद्रपदेश्वराय अहिर्बुध्न इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एकव० ॥ २७ ॥ रेवतीं प्रति-

ॐ वयद् नम इन्द्राय स्वाहा ॥ ॐ र र नमोजनये स्वाहा ॥ इति मूलमन्त्रौ ॥ ॐ नम इन्द्रानिभ्य
विशाखास्यामिभ्य इन्द्राग्नी इहं शेष पूर्ववत् ॥ द्विवचनम् ॥ १६ ॥ अनुगाथाप्रति-

ॐ नमः धृणि धृणि नमो मित्राय स्वाहा ॥ ॐ नमो मित्राय अनुगायंधराय मित्र इहं शेष
पूर्ववत् ॥ एकन० ॥ १७ ॥ ज्येष्ठा प्रति-

ॐ वयद् नम इन्द्राय स्वाहा ॥ ॐ नम इन्द्राय ज्येष्ठेश्वराय इन्द्र इहं शेष पूर्ववत् ॥ एकन० ॥
१८ ॥ मूल प्रति-

ॐ य य नमो निर्ऋतये स्वाहा ॥ ॐ नम नैऋताय मूलाशीशाय नैऋत इहं शेष पूर्ववत् ॥
एकन० ॥ १९ ॥ पूर्वाषाढा प्रति-

ॐ व वं नमो जलाय स्वाहा ॥ ॐ नमो जलाय पूर्वाषाढास्यामिने नैऋत इहं शेष पूर्ववत् ॥
एकन० ॥ २० ॥ उत्तराषाढा प्रति-

ॐ विश्व विश्व नमो विश्वदेवेभ्यः स्वाहा ॥ ॐ नमो विश्वदेवेभ्यः उत्तराषाढास्यामिभ्य विश्वे
देवा इहं शेष पूर्ववत् ॥ बहुव० ॥ २१ ॥ अभिजित प्रति-

ॐ स्वधा नमः पितृभ्यः स्वाहा ॥ ॐ नमः पितृभ्यो मधेशेभ्यः पितर इह० शेषं पूर्ववत् ॥ बहुवच-
नपाठः ॥ १० ॥ पूर्वाफाल्गुनीं प्रति—

ॐ ए नमो योनये स्वाहा ॥ ॐ नमो योनये पूर्वाफाल्गुनीस्वामिन्यै योनये इह० शेषं पूर्ववत् ॥ एक-
वचनं ॥ स्त्रीलिङ्गे सन्निहिता भव २ इति ॥ ११ ॥ उत्तराफाल्गुनीं प्रति—

ॐ दृष्टि २ नमोऽर्यभणे उत्तराफाल्गुनीस्वामिने स्वाहा ॥ ॐ अर्यमन् इह० शेषं पूर्ववत् ॥ एकवचनम् ॥
१२ ॥ हस्तं प्रति—

ॐ दृष्टि २ नमो दिनकराय स्वाहा ॥ ॐ नमो दिनकराय हस्तस्वामिने दिनकर इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एकव० ॥ १३ ॥ चित्रां प्रति—

ॐ तक्ष २ नमो विश्वकर्मणे स्वाहा ॥ ॐ नमो विश्वकर्मणे चित्रेशाय विश्वकर्मन् इह० शेषं पूर्ववत् ॥
एकव० ॥ १४ ॥ स्वातिं प्रति—

ॐ यः यः नमो वायवे स्वाहा ॥ ॐ नमो वायवे स्वातीशाय वायो इह० शेषं पूर्ववत् ॥ एकव०
१५ ॥ विशाखां प्रति—

ॐ च च च नमश्चन्द्राय स्वाहा ॥ ॐ नमश्चन्द्राय मृगशिरोज्यैश्चाय चन्द्र इह० शेष पूर्ववत् ॥ एक-
वचनम् ॥ ५ ॥ आद्रीं प्रति-

ॐ हु हु नमो रुद्राय स्वाहा ॥ ॐ नमो रुद्राय आर्द्रेश्वराय रुद्र इह० शेष पूर्ववत् एकन० ॥ ६ ॥
पुनर्वसु प्रति-

ॐ जानि जानि नमो अदितये स्वाहा ॥ ॐ नमो अदितये पुनर्मसुस्वामिन्ये अदिते इह० शेष पूर्ववत् ॥
एकन० क्षीलिने सचिद्विता भग २ इति ॥ ७ ॥ पुष्यं प्रति-

ॐ जीम जीम नमो बृहस्पतये स्वाहा ॥ ॐ नमो बृहस्पतये पुष्यावीश्वाय बृहस्पते इह० शेष पूर्ववत् ॥
एकन० ॥ ८ ॥ आश्लेषा प्रति-

ॐ फु फु नमः फणिभ्यः स्वाहा ॥ ॐ नमः फणिभ्यः आश्लेषास्वामिभ्यः फणिन इह दान्तिक-
पूजामहोत्सवे आगच्छत २, इदमर्थं पाठ्य वलि चरु गृहणीत २, सचिद्विता भगवत २ स्वाहा, जल गृहणीत २
गन्ध० अक्षतान्० फलानि० मृदा० पुष्प० धूप० दीप० नैवेद्य० सर्वोपचारान्० शान्तिं कुल्य २, मुष्टि० मुष्टि०
कृद्धि० धृद्धि० सर्वसमीहितानि ददत २ स्वाहा ॥ बहुवचनपाठः ॥ ९ ॥ मघा प्रति-

ॐ ज्यौ नमो नासत्याभ्यां स्वाहा ॥ इति मूलमन्त्रः ॥ ॐ नमो नासत्याभ्याम् अश्विनिस्र्यामिभ्यां नासत्या इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्म् २, इदमर्थं पाद्यं बलिं चरुम् आचमनीयं गृह्णीतं २ सन्निहितौ भवतं २ स्वाहा, जलं गृह्णीतं २, गन्धं अक्षतान् फलानि सुद्रां पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं सर्वोपचारान् गृह्णीतं २, शान्तिं कुरुतं २, तुष्टिं पुष्टिं ऋद्धिं वृद्धिं सर्वसमीहितानि ददतं २ स्वाहा ॥ द्विवचनम् ॥ १ ॥ भरणीं प्रति-

ॐ यं यं नमो यमाय स्वाहा ॥ इति मूलं ॥ ॐ नमो यमाय भरणीस्त्र्यामिने यम इह शान्तिक-
पूजामहोत्सवे आगच्छ आगच्छ इदमर्थं पाद्यं बलिं चरुम् आचमनीयं गृहाण २ सन्निहितो भव २ स्वाहा, जलं गृहाण २, गन्धं अक्षतान् फलानि सुद्रां पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं सर्वोपचारान् गृहाण २, शान्तिं कुरु २ तुष्टिं पुष्टिं ऋद्धिं वृद्धिं सर्वसमीहितानि देहि २ स्वाहा ॥ एकवचनम् ॥ २ ॥ कृत्तिकां प्रति-
ॐ रं रं नमो अग्नये स्वाहा ॥ ॐ नमोऽग्नये कृत्तिकास्त्र्यामिने अग्ने इहं श्रेयं पूर्ववत् ॥ एकवचनम् ॥ ३ ॥ रोहिणीं प्रति-

ॐ ब्रह्मब्रह्मणे नमः स्वाहा ॥ ॐ नमो ब्रह्मणे रोहिणीश्वराय ब्रह्मन् इहं श्रेयं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ एक-
वचनम् ॥ ४ ॥ मृगशिरः प्रति-

ॐ नमो मन्त्राय मन्त्र इह शान्तिरूपज्ञामहोत्सवे० श्रेय पूर्ववत् ॥ १० ॥ कुम प्रति-
ग्रहेऽतनयस्थानं पश्चिमानन्ददायकः । कुमः करोतु निर्दम पुण्यात्म्य मनीषिणाम् ॥ ११ ॥

ॐ नमः कुमाय कुम इह शान्तिरूपज्ञामहोत्सवे० श्रेय पूर्ववत् ॥ ११ ॥ मीन प्रति-
करोरुच्यत्पदातार क्षेत्र सुरपुरोरपि । वन्दामहे नृधर्मार्था-पावन मीनमुत्तमम् ॥ १२ ॥

ॐ नमो मीनाय मीन इह शान्तिरूपज्ञामहोत्सवे० श्रेय पूर्ववत् ॥ १२ ॥ एभिर्मन्त्रे. प्रत्येकपूजा ॥

ततोऽनन्तरम्—

ॐ मेय-द्वय-मिथुन-कर्क-सिंह-कन्या-तुला-द्विधिक-धनु-र्मकर-कुम्भ-मीना. सर्वे राशयः स्वस्वनाम्न-
धिष्ठिता इह शान्तिरूपज्ञामहोत्सवे आगच्छन्तु २, इदमर्थं पाद्य धर्तुं चरुम् आचमनीय गृह्णन्तु २, सन्निहिता
भगन्तु २ स्वाहा, जल गृह्णन्तु २, गन्ध० अक्षतान्० फलानि० मुद्रा० पुष्प० धूप० दीप० नेत्रेद्य० सर्वोप-
चारान्० गृ० २, शान्तिं कुर्वन्तु, तृष्टिं० पुष्टिं० कर्द्धिं० दृद्धिं० सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु स्वाहा ॥ अनेन सर्व-
राशीनां परिपिण्डितपूजा ॥ ततः पीठस्य द्वादशहस्तवस्त्राच्छादनम् ॥ इति तृतीयपीठपूजनम् ॥ (आद्या० दि० पृ० २२०)

अथ चतुर्थपीठे नक्षत्रपूजनम् । प्रथमं पुष्पाञ्जलिं गृहीत्वा—

नासत्पद्मपुत्रा देवा अपिष्ठितनिजोद्भवः । अनेन शान्तिके सन्तु सदा सन्निहिता सताम् ॥ १ ॥

इति नक्षत्रपीठे पुष्पाञ्जलिश्रेयः ॥ ततोऽपिर्नां प्रति-

ॐ नमः कर्काय कर्क इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥ सिंहं प्रति-
पद्मिनीपतिसंवासः पूर्वाशाकृतसंश्रयः । सिंहः समस्तदुःखानि विनाशयतु धीमताम् ॥ ५ ॥
ॐ नमो सिंहाय सिंह इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ कन्यां प्रति-
बुधस्य सदनं स्मरं तस्यैवोच्चत्वकारिणी । कन्या कृतान्तदिग्वासा समानन्दं प्रयच्छतु ॥ ६ ॥
ॐ नमः कन्यार्यै कन्ये इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ ६ ॥ तुलां प्रति-
यो दैत्यानां महाचार्य-स्तस्यावासत्वमागतः । शनैरुच्चत्वदाताऽस्तु पश्चिमास्तुलाधरः ॥ ७ ॥
ॐ नमस्तुलाधराय तुलाधर इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ ७ ॥ वृश्चिकं प्रति-
भौमस्य तु खलु क्षेत्रं धनदाशाविभासकः । वृश्चिको दुःखसंघातं शान्तिकेऽत्र निहन्तु नः ॥ ८ ॥
ॐ नमो वृश्चिकाय वृश्चिक इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ ८ ॥ धन्विनं प्रति-
सर्वदेवगणार्च्यस्य सदनं पददायिनः । सुरेन्द्राशास्थितो धन्वी धनदृष्टिं करोतु नः ॥ ९ ॥
ॐ नमो धन्विने धन्विन् इह शान्तिकपूजामहोत्सवे० शेषं पूर्ववत् ॥ ९ ॥ मकरं प्रति-
निवासः सूर्यपुत्रस्य भूमिपुत्रोच्चताकरः । मकरो दक्षिणासंस्थः संस्थामीति विहन्तु नः ॥ १० ॥

अथ तृतीयपीठं द्वादशराशिपूजनम् । पुष्पाभक्तिं गृहीत्वा—

मेघपृथ्विमिश्रुनरुन्द-सिंहवर्जिषाणिजालिचापधराः । मकरपट्टमीनगजाः सन्निहिता गजप मनु ॥ १ ॥

इति राशिपीठापरि पुष्पाभक्तिज्ञेयः ॥ ततो मेघ प्रति—

मगलम्य निमासाय खर्वोन्मत्तकुराय च । मेघाय पूर्वसम्भाय नमः प्रथमराज्ये ॥ १ ॥

ॐ नमो मेघाय मेघ इह दान्तिमपूजाप्रदोत्सवे आगच्छ आगच्छ इदमर्थं पाप धर्मे काम् आत्ममर्त्यप
गृहाण २, सन्निहितो भय २ समाहा, जल गृहाण २, गन्ध ० अन्नदान ० फलार्ति ० पुष्प ० धूप ० दीप ० नेपथ्य ०
सर्वोपचारात् ० दान्तिं पुरु २, तुष्टि ० शुष्टि ० प्रदि ० शृष्टि ० मर्ममर्माहित यच्छ २ स्वाहा ॥ नन्तेन भयन
मर्वोपचारः मेघपूजनम् ॥ १ ॥ इय प्रति—

चन्द्रोन्मत्तरूपं याम्य-दिदिशि स्पर्धा कर्येष्टम् । इयः सर्वाणि पापानि दान्तिरेज्य निरन्तु ॥ २ ॥

ॐ नमो इषाय इष इह दान्तिमपूजाप्रदोत्सवे ० इयं पूर्वम् ॥ २ ॥ मिथुन प्रति—

शशिनन्दनोहाय रात्र्यन्तरायाय च । पश्चिमाद्याधिकायास्तु मिथुनाय नमः सदा ॥ ३ ॥

ॐ नमो मिथुनाय मिथुन इह दान्तिमपूजाप्रदोत्सवे ० इयं पूर्वम् ॥ ३ ॥ एकं प्रति—

यक्षपतेरन्मन्त्रराणं क्षणं तारकोदितु । कर्न्द धनदायास्य पूजयामो निरन्तम् ॥ ४ ॥

ॐ नमो ब्रह्मणे ऊर्ध्वलोकाधीश्वराय सर्वसुरप्रतिपत्तिमहाय स्थविराय नाभिसंभवाय काञ्चनवर्णीय चतु-
र्मुखाय श्वेतवस्त्राय हंसवाहनाय कमलसंस्थाय पुस्तककमलहस्ताय श्रीब्रह्मन् सायुध सप्ताहन सपरिच्छद इह० शेषं
पूर्ववत् ॥ ९ ॥ नागान् प्रति—

माणिक्रियणकदम्बाडम्बरालम्बितुंगो—तमकणशाण्यागण्यनित्याहंदाज्ञाः ।

बलिभुवनविभावैः रवैरगन्धाः सुधान्ता, गुरुरारभुवि लात्वा यान्तु ते दन्दशूकाः ॥ १० ॥

ॐ ह्रीं क्लृ नमः श्रीनागेभ्यः पातालस्वामिभ्यः श्रीनागमण्डल सायुध सप्ताहन सपरिच्छद इह० शेषं
पूर्ववत् ॥ १० ॥

ॐ नमः सर्वेभ्यो दिक्पालेभ्यः शुद्धसम्यग्दृष्टिभ्यः सर्वजनपूजितेभ्यः सर्वेऽपि दिक्पालाः सायुधाःसप्ताहनाः
सपरिच्छदाः इह शान्तिकपूजामहोत्सवे आगच्छन्तु आगच्छन्तु इदमर्थं पादं बलि चरं गृह्णन्तु गृह्णन्तु स्वाहा, सच्चिहिता
भवन्तु भवन्तु स्वाहा, जलं गृह्णन्तु गृह्णन्तु, गन्धं० पुष्पं० अक्षतान्० फलानि० मुद्रां० धूपं० दीपं० नैवेद्यं०
सर्वोपचारात् गृह्णन्तु गृह्णन्तु, शान्तिं कुर्वन्तु कुर्वन्तु, तुष्टिं० पुष्टिं० ऋद्धिं० वृद्धिं० सर्वसमीहितानि यच्छन्तु यच्छन्तु
स्वाहा । इति सर्वदिक्पालपरिपिण्डितपूजाक्रमः । एवं दिक्पालानां पूजां विधाय पीठे दशहस्तवस्त्रेणाच्छादनं
विधेयम् । इति द्वितीयपीठपूजनम् ॥ (आ० दि० पृ० २७८)

ॐ य नमः श्रीवायवे वायव्यदिग्धीशाय धूसराङ्गाय रक्ताम्बराय हरिणवाहनाय पद्मप्रहरणाय श्रीनाथो साधुष
समाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ ६ ॥ धनद प्रति—

दिननाथलक्षसमर्दीसिर्दीपिताखिलदिग्निभागमणिरभ्यपाणिशुभ ।

सदगण्यपुण्यजनसेवितद्रूपो धनदो ददातु जिनपूजने धियम् ॥ ७ ॥

ॐ य य य नमः श्रीधनदाय उत्तरदिग्धीशाय सर्वयज्ञेश्वराय कलाससस्याय अलकागुरीप्रतिष्ठाय शक्रनीशा-
प्यध्याय कनकगाय श्वेतनन्दाय नरवाहनाय रत्नहस्ताय श्रीधनद साधुष सवाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ ७ ॥
ईशान प्रति—

क्षुभ्यत्क्षीराधियमभम्बुनिग्रहसततधालिताभोजवर्णः, स्वःसिद्धयुद्धिप्रगल्भकणविरचितात्यन्तसपातिभृत्यः ।
तार्त्तियाक्षिप्रतिष्ठस्फुटदहनवनज्वालाया लालिताङ्गः, शम्भुः श भासमान रचयतु भविना क्षीणभिर्ययात्त्वमोहः ॥ ८ ॥

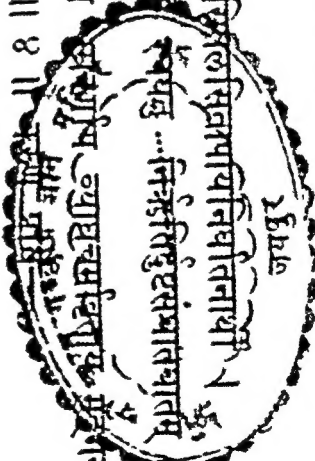
ॐ नमः श्री-ईशानाय ईशानदिग्धीशाय सुरासुरनरवन्दिताय सर्वशुवनप्रतिष्ठाय श्वेतवर्णाय गजजिनाह्वताय
दुष्पमनाहनाय पिनाकशूलधराय श्री-ईशान साधुष सवाहन सपरिच्छद इह० शेष पूर्ववत् ॥ ८ ॥ ब्रह्माण प्रति—

उद्यरपुस्तकशस्तहस्तनिवहः सन्त्यस्तपापोद्भवः, शुद्धयानविधूतकर्मविकलो लालित्यर्लालानिधि ।

वेदाङ्गारविसारिचालन्दनोन्मादः सदा सौम्यदृक्, ब्रह्मा ब्रह्मणि निष्ठित विततुताद् भव्य समस्त जगत् ॥ ९ ॥

ॐ वं धं धं नमो यमाय धर्मराजाय दक्षिणदिग्धीशाय समवर्तिने धर्मधर्मचिचारकरणाय कृष्णवर्णीय
चर्मविरणाय महिषवाहनाय दंडहस्ताय श्रीयम सायुध मवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ३ ॥
निर्गतिं प्रति—

प्रेतान्तप्रोतगंडध्रातकडितलइन्मुंडितामुंडधारी, दूर्वरीभूतवीर्याभ्यवभिश्रुलसिद्धपयिनिधित्तनाथी १
काश्यमीमर्गप्रदीप्यत्कृष्णपकृतवदोन ऋतेव्यासिपार्थ—मूर्तीर्धशस्त्रानवकाले
ॐ ह् स् क ल् हीं नमः हीं श्रीं निम्नतये नैम्नतदिग्धीशाय
प्रेतवाहनाय श्रीनिम्नते सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ४ ॥

कल्लोलोत्पलोललालितचलत्पालंघमुवतावली—लीलालंभितारकाढ्यगगनः सानन्दसन्मानसः ।
स्फूर्जन्मागधसुस्थितादिविचुयैः संसेव्यपादद्वयो, बुद्धि श्रीयस्त्रणो ददातु विशदां नीतिप्रतानाद्भुतः ॥ ५ ॥
ॐ वं नमः श्रीयस्त्रणाय पश्चिमादिग्धीशाय समुद्रवासाय मेघवर्णीय पीताम्बराय पाशहस्ताय मत्स्यवाहनाय
श्रीवस्त्रा सायुध सवाहन सपरिच्छद इह० शेषं पूर्ववत् ॥ ५ ॥ वायुं प्रति—

ध्वस्तध्वान्तध्वजपटलदण्डभटटंकशंकः, पंकघातश्लथनमथनः पार्श्वसंस्थाधिदेवः ।

अर्हत्सेवाविलितसमस्तापसंघो विदध्यात्, बाह्यान्तस्थप्रचुररजसां नाशनं श्रीनभस्वान् ॥ ६ ॥

શ્રી આર્હટ મહાપૂજન

(શાંતિક વિધાન)

પૂજન

સામગ્રી લિસ્ટ

કેકે શેર ૦૧- આનાન્ય
બીજી નગ ૨૫
લાલ નાગાછડી બ્લક-૫
મીઠા નગ ૨૦૦
મરહાસોગ નગ ૨૦૦
સોઠારી નગ ૧૫૦
બામ નગ ૧૫૦
પતાસા નગ ૧૫૦
લાલ સોપારી નગ ૧૫
કાળી સોપારી નગ ૫
કદરૂપ શેર ૧
ગુગળ શેર ૦૧
બાદેશ નગ ૨૧
અખરોટ નગ ૨૧
બદામતા જોળા શેર ૦૧
પીસ્ટા શેર ૦૧
ચારોલી શેર ૦૧
તજ શેર ૦૧

બરાસ તોલા ૫
ઝોનેરી વરખ વાલ ૨
રૂપેરી વરખ થોકડી ૨૦
ઝોનેરી કાતરેલું બાદલ તોલા ૫
બગરતીની આગી માટે સોનેરી-રૂપેરી
બાદલ તોલા ૧૦
ઝોના રૂપાના ફૂલ તોલા ૨
સરૂં ઝોળખી } તલ ઝોળખી
શનમૂલીકા } વિદ્યાશાળામાંથી
સહસ્ત્રપત્રીકા } લાવવી અમદાવાદ
૫ ચરનની ચોદલી નગ ૧૦
કવારી કન્યાએ કાતેના સુતરનો ખડો
એકવીસ તારનો વાર ૧૦૦
ગુનામજળ સીસો મોટા ૧
સુંબડનું તેલ તો ૨
અગરનો ચુઓ તો ૦૧
અપર ગુલાબ તો ૦૧
" ખસ તો ૦૧
અન્ય રોગરોગ તો ૦૧

૧૩ હરણી " " ૩
સુકા સીતારાજ ન. ૧૦ (જરૂર જોઈએ)
મહુડાના ફૂલ શેર ૦૧
ફોમ ચાલુ રાખવા માટે પરચુરસ
છાડીવા તથા તાકડા થેનો ૧
માટીના કાડીયા ન ૧૧૧ (જરૂર જોઈએ)
માટીની કડી ન ૪
કેકે માટે છોટા ન ૧૫૦
ગાડી ભરી માટી તથા રેત
પાણી છોટા ન ૨૫
સીસેન્ટ શેર ૫
રૂળની યાદી
લીલા બીજ ન ૩
બીન્નેરા ન ૪
લીલીદાસ શેર ૦૧
પરેમા નગ ૧૫
ટટી " ૫
તણ્ણચ " ૫
અનબાસ " ૫
ગોમળી " ૨૬